

Regeringens årsberättelse 2014, bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden
och ställningstaganden

Regeringens årsberättelse 2014, bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och
ställningstaganden

ISBN PDF 978-952-287-171-8
ISBN Tryck 978-952-287-172-5
ISSN PDF 2323-962X
ISSN Tryck 2341-7129

Edita Prima, 2015

Presentationsblad

Utgivare och datum	Statsrådets kansli, 23 april 2015		
Författare	Statsrådets kansli, finansministeriet		
Publikationens titel	Regeringens årsberättelse 2014, bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden		
Publikationsserie och nummer	Regeringens publikationsserie 8/2015		
Publikationens andra versioner	5/2015; Regeringens årsberättelse 2014 6/2015; Regeringens årsberättelse 2014, bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter 7/2015; Regeringens årsberättelse 2014, bilaga 2 Bokslutskalkyler		
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima, 2015	Sidor 239	Språk Sv

Sammandrag

Statsrådet lämnar regeringens årsberättelse till riksdagen som den berättelse om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut som det föreskrivs om i 46 § i grundlagen.

Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988). Enligt 18 § i lagen om statsbudgeten ska de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultat av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, om statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå bestäms berättelsens innehåll dessutom särskilt av kraven i förordningen om statsbudgeten (1243/1992).

Regeringens årsberättelse för 2014 består av fyra delar: själva årsberättelsen och tre bilagor.

Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter

Bilaga 2 Bokslutskalkyler

Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

INNEHÅLL

1	Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden.....	7
1.1	Stora utskottet.....	7
1.2	Utrikesutskottet	7
1.3	Finansutskottet.....	17
1.4	Revisionsutskottet.....	44
1.5	Förvaltningsutskottet.....	104
1.6	Lagutskottet.....	120
1.7	Kommunikationsutskottet	124
1.8	Jord- och skogsbruksutskottet	141
1.9	Försvarsutskottet.....	162
1.10	Kulturutskottet	164
1.11	Social- och hälsovårdsutskottet	187
1.12	Ekonomiutskottet.....	213
1.13	Framtidsutskottet.....	214
1.14	Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet	217
1.15	Miljöutskottet	223

1 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

1.1 Stora utskottet

Riksdagens skrivelse om statsrådets redogörelse för EU-politiken 2013

SRR 6/2013 rd — RSk 3/2014 rd

Stora utskottet

Riksdagen har med anledning av redogörelsen godkänt ett ställningstagande enligt stora utskottets betänkande och har inte något att anmärka på redogörelsen men förutsätter att statsrådet då det lämnar de utredningar som nämns i betänkandet också lämnar tillräckliga uppgifter som underlag för innevarande riksmötes fortsatta riksdagsdebatt om Finlands mål och prioriteringar rörande Europeiska unionen de närmaste åren.

Statsrådet lämnade till riksdagen i mars 2014 en utredning om möjligheterna att påverka nästa kommissions program och i april en kompletterande utredning om sina mål för kommissionens kommande programperiod (E 34/2014 rd). Utifrån dessa diskuterade riksdagens plenum i maj Finlands mål och prioriteringar rörande Europeiska unionen de närmaste åren. Statsrådets lämnade därtill i juni som begärt en utredning med anledning av effekterna av ett ökat mandat för Europeiska centralbanken och synpunkter på centralbankernas mandat och befogenheter (E 74/2014 rd).

Jaana Jokelainen, statsrådets kansli

1.2 Utrikesutskottet

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2009

SRR 1/2009 rd — RSk 17/2009 rd

Utrikesutskottet

5. Riksdagen förutsätter insatser av statsrådet för att höja den nationella beredskapen för civil krishantering så mycket att Finlands deltagande i civil krishantering permanent når upp till minst den miniminivå som anges i den nationella strategin för civil krishantering.

5. I redogörelsen om Finlands säkerhets- och försvarspolitik (2012) fastställs att målet för de civila krishanteringsinsatserna är en nivå på 150 finländska sakkunniga. I den uppdaterade nationella strategin om civil krishantering som färdigställdes 2014 är målet för Finlands insatser en årlig genomsnittsnivå på 150 finländska sakkunniga i civil krishantering.

När det gäller den nationella beredskapen för civil krishantering hör de operativa uppgifterna till Krishanteringscentralen som är underställd inrikesministeriet. Centralen utbildar och rekryterar sakkunniga till civila krishanteringsuppgifter och skö-

ter i samband med rekryteringen om personaladministrationen, den logistiska och materiella beredskapen samt forskning och utveckling. Krishanteringscentralen representerar statsarbetsgivaren för utsända sakkunniga i civila krishanteringsuppgifter och den upprätthåller lägesbilden och journalsystemet i anknytning till insatser. Krishanteringscentralen har med avseende på de operativa uppgifterna genomfört och verkställt målen för den nationella strategin för civil krishantering. Verkställandet av målen ingår i resultatmålsdokumentet mellan centralen och ministeriet.

Under 2014 uppnåddes inte den miniminivå för Finlands civila krishanteringsinsatser som hade fastställts i den nationella strategin för civil krishantering och i redogörelsen.

Den civila krishanteringen finansieras från två olika budgetmoment. Från utrikesministeriets moment för civil krishantering (24.1021) finansieras kostnaderna för att sända ut sakkunniga, där de största posterna utgörs av löner och ersättningar på grund av gällande förhållanden. År 2014 uppgick utrikesministeriets anslag till 17,36 miljoner euro, av vilka 16,3 miljoner anvisades för sakkunnigkostnader. Den nationella beredskapen för civil krishantering finansieras från inrikesministeriets budgetmoment (26.1.23). År 2014 uppgick inrikesministeriets anslag under momentet till 1,439 miljoner euro, av vilka ministeriet styrde merparten till den underlydande Krishanteringscentralen i enlighet med resultatmålsdokumentet. Sakkunnignivån uppgick i medeltal till 136 sakkunniga under 2014. Nivån varierade mellan 124 sakkunniga i februari till 149 i juni. Under slutåret hölls läget på en nivå av ca 140 sakkunniga, tills nivån mot slutet av året sjönk till 133. Kvinnornas andel av de sakkunniga varierade mellan 33 och 38 procent och var i slutet av året 37 procent. I enlighet med antagna riktlinjer håller sig Finland i täten när det gäller antalet utsända kvinnor i sakkunniguppgifter. Den genomsnittliga andelen utsända kvinnor är hos medlemsländerna i EU hälften av den finländska procentandelen. Förutom kvinnornas andel har Finland också betonat platser med högre profil i sakkunnigrekryteringen. Dessutom inverkar minskningen och nedkörningen av de i sakkunnighänseende stora insatserna (Kosovo, Afghanistan) sänkande på antalet sakkunniga. Kraven på språkkunskaper och de utmanande förhållandena i de nyare insatserna i Afrika har för sin del gjort det svårare att hitta lämpliga sakkunniga. Ett försvårat säkerhetsläge, såsom Ukraina och Ebolaepidemin, ställer extra utmaningar på utbildning och rekrytering och medför tilläggskostnader.

Omvärlden kring de civila krishanteringsinsatserna blir allt mera krävande och det medför ständigt nya utmaningar också för den nationella beredskapen, däribland för utbildningen, utrustningen och hälsovården, särskilt med tanke på de sakkunnigas säkerhet. Krishanteringscentralens utbildning är mångsidig och garanterar alla som väljs ut till insatserna en så kallad pre deployment -utbildning. Merparten av dem som deltar i civila krishanteringsuppdrag har också genomgått grundkursen EU Concept Course som ordnas av Krishanteringscentralen, under 2014 ordnades det tre kurser. Dessutom har det ordnats många andra utbildningsevenemang, däribland kurser som är till stöd för potentiella sökande till sakkunniguppgifter. Till exempel hölls det separata temadagar för sakkunniga inom brottspåföljdssektorn och den rättsliga sektorn med syfte att öka kännedomen om civil krishantering och för att få experter inom dessa områden att söka sig till grundkurserna. Dessutom riktades en av grundkurserna 2014 särskilt till sakkunniga inom brottspåföljdssektorn och den ordnades tillsammans med Utbildningscentralen för brottspåföljdssektorn. Utbildning i civil krishantering ordnades i samarbete med flera nationella och internationella aktörer inom utbildningssektorn.

Ur den nationella beredskapens synvinkel är den största utmaningen, utöver hur anslagen ska räcka till, tillgången på utbildad personal till uppgifter för kvinnliga poliser och för rättsområdet. År 2014 deltog Finland i tre nya rekryteringsinitiativ av FN. Två av dessa syftade till att höja kvinnornas andel i FN:s fredsbevarande insatser. I den ena uppbyggdes kvinnliga poliser som var intresserade av FN-uppdrag och i den andra kvinnliga kandidater på chefsnivå för FN:s roster. Från Finland fick man fram 20 sökande för kvinnopolispoolen, vilket var ett bättre resultat än väntat. Även om Finland inte invaldes i initiativet, som snarare riktade sig till utvecklingsländerna, ökade kartläggningen dock antalet kvinnor, däribland poliser, som är intresserade av internationella uppgifter. Ministerieledningens synnerliga insats syftade till en positiv inverkan på rekryteringarna för FN:s polisiära uppdrag och sekretariatsuppdrag och poolerna togs också upp i FN-högkvarteret under ministerns resa. Dessutom har möjligheterna att göra det lättare för kvinnliga poliser att söka sig till civila krishanteringsuppdrag utretts inom ministeriets förvaltningsområde. I samarbete med utrikesministeriet utvecklades rekryteringsförfaranden för att etablera en smidig praxis. För att säkerställa tillgången till sakkunniga utreddes möjligheten att höja löneklasserna för insatser i Afrika, vilket ska genomföras 2015.

Med nuvarande anslagsnivå är det inte möjligt att nå den miniminivå av sakkunniga som har fastställts i den nationella strategin för civil krishantering och i redogörelsen för säkerhets- och försvarspolitik.

Angelika Forström, inrikesministeriet

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2012

RSk 6/2013 rd — SRR 6/2012 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen godkände den 8 maj 2013 följande ställningstaganden enligt utrikesutskottets betänkande:

1. Riksdagen förutsätter att redogörelsen läggs upp som en övergripande säkerhetsstrategi som på ett balanserat sätt styr utvecklingen av alla förvaltningsområden med anknytning till säkerhet och deras resurser, vilket inbegriper cybersäkerheten, försörjningsberedskapen och energisäkerheten.
2. Riksdagen förutsätter att det säkerhets- och försvarspolitiska redogörelseförfarandet utvecklas så att riktlinjerna får ökat genomförande och större genomslag över regeringsperioderna och att statsrådet i samarbete med riksdagen vidtar åtgärder för att utveckla förfarandet.
3. Riksdagen förutsätter att en bred parlamentarisk uppföljningsgrupp med ett klart uppdrag tillsätts för att stödja redogörelsearbetet redan från starten.
4. Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen en utredning om hur säkerhets- och försvarssamarbetet mellan de nordiska länderna framskrider.
5. Riksdagen förutsätter att statsrådet i början av 2014 lämnar riksdagen en utredning om hur verkställandet av cyberstrategin framskrider.

6. Riksdagen förutsätter att ett mål i samband med utvecklingen av arrangemangen för den militära krishanteringen är att ett nationellt program för krishanteringsveteraner utarbetas.

7. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att riksdagen i början av nästa valperiod ska ha tillgång till en utredning om de utmaningar försvaret ställs inför på lång sikt och hur vi kan svara på utmaningarna, för att ett fungerande försvarssystem ska kunna säkerställas under perioden efter 2015. Det förutsätter att försvarsmakten garanteras möjligheter att fullgöra sina lagfästa uppgifter även på 2020-talet, vilket nästa regering och riksdag fattar de slutliga besluten om.

Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2012 behandlades i riksdagen våren 2013. Riksdagen godkände utrikesutskottets betänkande om redogörelsen (UUB 1/2013 rd) och ett ställningstagande enligt betänkandet. Ställningstagandet finns i en separat skrivelse från riksdagen (6/2013 rd). De åtgärder som tas upp i skrivelsen har börjat vidtas i statsrådet. Republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott har också behandlat det ställningstagande som ingår i riksdagens skrivelse.

1–3. Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen är ett övergripande styrdokument av statsrådet som utgör grunden för styrningen av den finländska politiken och för stärkandet av verksamheten i syfte att främja landets intressen och mål. Även i fortsättningen kommer redogörelserna att bygga på ett brett säkerhetsbegrepp och granskningen sträcker sig tidsmässigt över regeringsperioderna.

Samarbetet med riksdagen kring utarbetandet av redogörelsen 2012 var nyttigt och ett motsvarande arrangemang är motiverat också för arbetet med kommande redogörelser. Riksdagen informeras enligt 97 § i grundlagen om genomförandet av redogörelsen. Genomförandet rapporteras dessutom som en del av verkställighets- och uppföljningsförfarandet för budgeten. Att trygga kontinuiteten är också viktigt för verkställandet över regeringsperioderna av riktlinjerna i redogörelsen. I synnerhet utvecklandet av försvaret förutsätter på grund av långsiktigheten för materialanskaffnings-, planerings- och livscykeluppdateringar att granskningen sträcker sig över regeringsperioderna.

4. Det nordiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet utvecklades fortsättningsvis parallellt med ett starkt utrikespolitiskt samarbete. I december 2013 antog de nordiska försvarsministrarna långsiktiga mål för försvarssamarbetet. På initiativ av Finlands och Sveriges försvarsministrar startades våren 2014 en utredning om ett närmare försvarssamarbete länderna emellan. Statsrådet har i juni 2014 lämnat en redogörelse om hur den nordiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken framskrider. I enlighet med 97 § i grundlagen kommer riksdagen också i fortsättningen att informeras regelbundet om hur samarbetet framskrider.

5. Säkerhetskommittén har lämnat en utredning om cybersäkerhetsstrategin och verkställighetsprogrammet för strategin till riksdagens försvarsutskott, förvaltningsutskott och kommunikationsutskott.

6. I juni 2013 offentliggjorde försvarsministeriet ett styrdokument som hade utarbetats genom tväradministrativt samarbete. Styrdokumentet utgjorde startskottet för arbetet med ett program om stödåtgärder till krishanteringsveteraner. Åtgärderna

betonar särskilt utvecklandet av det psykosociala stödet till dem som innehar krishanteringsuppdrag. De åtgärder som räknas upp i dokumentet utgör ett svar på de mest akuta utvecklingsbehoven, i det första skedet under 2012-2014. Åtgärderna genomförs som tväradministrativt samarbete mellan försvarsministeriet, Huvudsta-ben och berörda förvaltningsområden. Viktigast kan anses revideringen av lagstift-ningen om olycksfall i militärtjänst så att lagstiftningen motsvarar de hårdare tjänst-göringsförhållandena i krishanteringsuppdrag. Samtidigt fortsätter utredningen och det systematiska genomförandet av nya åtgärder som fordras.

7. I enlighet med statsrådets linje delgavs riksdagen mellan hösten 2013 och som-maren 2014 under ledning av försvarsministeriet aktivt och heltäckande uppgifter om försvarets utmaningar på lång sikt och hur vi kan svara på dem.

Riksdagen började informeras den 10 oktober 2014 då försvarsministern tillsatte en parlamentarisk utredningsgrupp. Riksdagsledamot Ilkka Kanerva var ordförande för utredningsgruppen och samtliga riksdagsgrupper var representerade, de stora partierna med två medlemmar och de mindre partierna med en medlem. Ständiga sakkunniga från försvarsförvaltningen och utrikesministeriet fungerade som stöd för arbetet, men i praktiken hörde gruppen sakkunniga från olika områden i betydligt vidare utsträckning.

Informationen lämnades i två faser. Under fas ett, hösten 2013, behandlades försvarets omvärld. Under fas två, våren 2014, behandlades försvarsmaktens nuläge, utvecklingsutsikter och utmaningar med avseende på upprätthållandet av försvaret. Processen avslutades den 30 september 2014. Utifrån informationsmaterialet utarbetade riksdagen en egen slutrapport (*Försvarets utmaningar på lång sikt. Riksdagens kanslis publikation 4/2014*). Rapporten publicerades den 1 oktober 2014. Gruppens viktigaste slutsats var att åtminstone den tilläggsfinansiering som försvarsförvaltningen för fram i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen (SRR12) behövs för att avhjälpa bristerna i de materiella förmågorna. Utan en tillräckligt hög nivå på materielinvesteringarna kommer hörnstenarna för försvaret, dvs. försvar av hela landet, allmän värnplikt och militär alliansfrihet, att behöva omvärderas redan under den kommande regeringsperioden. Ingen av de finansieringslösningar som gruppen granskat fyller emellertid anslagsbehovet för de signifikanta förmågeprojekt inom marinen och flygvapnet vi står inför på 2020-talet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Minna Laajava, ambassadråd, utrikesministeriet
Sami Nurmi, äldre avdelningsofficer, försvarsministeriet

Läget i Afghanistan
Afghanistan, militär krishantering
SRR 2/2011 rd — RSk 4/2012 rd
Utrikesutskottet

Riksdagen förutsatte den 30 mars 2012 att statsrådet ska vidta följande åtgärder:

1. Statsrådet bereder i fortsättningen sina utredningar och redogörelser om krishanteringssituationer till riksdagen på ett heltäckande sätt, inklusive alla delområden där Finland deltar, såsom diplomati, utveck-

ling, fredsmäkling, civil krishantering och militär krishantering samt en analys av insatsernas genomslag.

2. Statsrådet lämnar regelbundet riksdagen en utredning om utvecklingen i Afghanistan och om genomförande och effekter av Finlands samlade insats, även hur krishanteringsoperationen utvecklats.

3. Statsrådet ser till att riksdagen i god tid får en allsidig utredning om planerna på Finlands eventuella deltagande i uppföljningsinsatsen till Isaf efter 2014.

Statsrådet har övergripande berett de utredningar eller redogörelser om krishanteringssituationer som lämnas till riksdagen. Med anledning av uttalandet har utredningarnas och redogörelsernas innehåll utvecklats i gott samarbete mellan utrikesministeriet och riksdagen. Under 2014 informerades riksdagen flera gånger om hur läget i Afghanistan utvecklas, om Finlands planer att delta i den uppföljande Isafinsatsen (däribland USP 25/2014 rd) och om Finlands deltagande i utrikesministtermöten mellan partnerländerna i Natos Isaf-RS-insats (UAO 43/2014 rd, UAO 65/2014 rd). Den 13 november 2014 lämnade statsrådet en redogörelse till riksdagen om läget i Afghanistan, om Finlands sammantagna stöd till Afghanistan och om Finlands deltagande i den militära krishanteringsoperationen "Resolute Support" (SRR 8/2014 rd). Enligt redogörelsen åtar sig Finland att långsiktigt och övergripande stödja Afghanistan genom utvecklingssamarbete samt militär och civil krishantering. Afghanistan har blivit en av Finlands viktigaste utvecklingssamarbetspartner. Utrikesutskottet lämnade den 5 december 2014 ett betänkande i frågan där utskottets förslag till riksdagens ståndpunkt var att riksdagen inte har några invändningar mot redogörelsen. I enlighet med redogörelsen beslutade republikens president att Finland deltar i Natos operation Resolute Support med ca 80 soldater från den 1 januari 2015. Utrikesministeriet följer läget i Afghanistan och gör regelbundna bedömningar av Finlands närvaro och av verksamhetens genomslag. Avsikten är att riksdagen också i fortsättningen återkommande ska informeras om läget i Afghanistan och om Finlands deltagande överlag.

Utrikesministeriet

Infanteriminor

RP 15/2011 rd — RSv 47/2011 rd

Utrikesutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 25 november 2011 att statsrådet genomför programmen för att kompensera infanteriminornas prestanda trots trycket på att skära i försvarsutgifterna.

2. Riksdagen förutsatte att en årlig rapport om programmet för att kompensera infanteriminorna lämnas till utrikesutskottet och försvarsutskottet.

4. Riksdagen förutsatte att statsrådet bland annat via EU arbetar för att Ottawakonventionen ska få större räckvidd och bli effektivare.

Statsrådet beslutade den 21 december 2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. I samband med den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2004 drog regeringen upp riktlinjerna för Finlands tillträde till Ottawakonventionen 2012 och för förstörandet av infanteriminorna före 2016 i enlighet med avtalsbestämmelserna. I samband med att riktlinjerna drogs upp beviljades försvarsmakten tilläggsfinansiering på 200 miljoner euro (inkl. moms) för finansiering av ersättande system. Dessutom kom man överens om att försvarsförvaltningen använder 100 miljoner euro av sina egna anslag för ersättningsprojektet. Riktlinjerna från 2004 befastes på nytt i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009. Planeringen för att kompensera infanteriminornas prestanda inleddes vid försvarsmakten 2004. Den ersättande upphandlingen startade 2009 och avslutas enligt plan 2016.

2. Årligen lämnas en utredning till utrikesutskottet och försvarsutskottet om hur programmet som avser att ersätta infanteriminorna har framskridit. Utredningen för 2014 lämnades till utskotten den 23 april 2014 i försvarsministeriets brev nr 86/50.06.04/2010 av den 17 april 2013.

4. Frågan om att öka Ottawakonventionens täckningsgrad och genomslagskraft har fått ett brett stöd såväl i nationella anföranden i Finland som i EU:s anföranden på möten och konferenser som har behandlat infanteriminor. Täckningsgraden har varit ett av diskussionsämnena i EU:s bilaterala dialog om vapenkontroll med relevanta tredjeländer, vilket Finland för sin del har understött. Finland har regelbundet vid partsmöten och vid översynskonferensen 2014 rapporterat om genomförandet av sina konventionsförpliktelser. Finland fortsätter att arbeta för större täckning och genomslagskraft för Ottawakonventionen även i fortsättningen, både nationellt och via EU. Konventionen har nu tillträtts av 162 stater.

Jukka Pajarinen, utrikessekreterare, utrikesministeriet

Utredning av möjligheterna att inrätta en gemensam stabiliseringsfond för utrikes-, försvars- och inrikesministeriet

B 5/2010 rd — Rsk 56/2010 rd

Grundlagsutskottet

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsatte den 10 mars 2011 under behandlingen av berättelsen om regeringens åtgärder under år 2009:

4. att regeringen i början av nästa valperiod utreder vilka möjligheter det finns för utrikes-, försvars- och inrikesministeriet att inrätta en gemensam stabiliseringsfond.

Statsrådet beslutade den 24 mars 2011 att vidta de åtgärder som ställningstagandet ger anledning till.

Enligt regeringsprogrammet utreds möjligheterna till en flexibel användning av resurser i och med inrättandet av en fond för stabilisering. Uppmärksamhet fästs vid konsekvens inom krishantering och utvecklingssamarbete i enlighet med en övergripande strategi. Till följd av resursläget verkar det för närvarande inte möjligt att inrätta en stabiliseringsfond. När läget kräver det kan inom ramen för tillgängliga anslag ett för snabbt och smidigt förfarande tillgripas i finansieringen av utveck-

lingssamarbetet för att det ska gå att reagera i konfliktsituationer som inte nödvändigtvis kan beaktas i den långsiktiga förhandsplaneringen.

Minna Laajava, ambassadråd, utrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om Finlands deltagande i EU:s militära krishanteringsinsats i Centralafrikanska republiken

SRR 2/2014 — rd Rsk 8/2014 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen meddelar i sin skrivelse att den med anledning av redogörelsen har antagit följande utlåtande:

1. Riksdagen godkänner att finländska trupper deltar i insatsen, men förutsätter att statsrådet genom en utredning till utrikesutskottet kompletterar informationen om den finländska styrkans uppgifter och kostnaderna för styrkan efter det att insatsen inletts.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i sina redogörelser och utredningar om krishanteringsinsatser i fortsättningen inkluderar en utvärdering av i vilken mån EU och den nationella nivån har följt principen om en övergripande strategi i planeringen av krishanteringsinsatsen.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet genom en utredning till utrikesutskottet regelmässigt efter varje krishanteringsinsats informerar om utfallet av de mål som uppställts för insatsen och om resultaten av insatsen överlag.

Statsrådet har den 9 maj 2014 lämnat en kompletterande utredning till riksdagen i enlighet med utlåtandet ovan.

Minna Laajava, ambassadråd, utrikesministeriet

Statsrådets redogörelse för utvecklingspolitikens genomslagskraft och samstämmighet - För en rättvisare värld utan fattigdom

SRR 5/2014 rd — RSk 26/2014 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen har med anledning av redogörelsen antagit ett ställningstagande enligt betänkandet. Enligt det förutsätter riksdagen att statsrådet vidtar följande åtgärder:

1. Statsrådet sammanställer en redogörelse en gång per valperiod där innehållet i Finlands utvecklingspolitik, inklusive prioriteringar och mål-länder, utvärderas tillsammans med måloppfyllelse, långsiktiga effekter och eventuella problem vid genomförandet. I början av följande valperiod ska riksdagen få en utredning där det bedöms hur det traditionella utvecklingssamarbetet ska reformeras och där alternativa sätt att stödja utvecklingsländerna och minska fattigdomen lyfts fram. Som underlag för utredningen ska statsrådet låta göra en oberoende ut-

värdering av vilken genomslagskraft det nuvarande utvecklingssamarbetet har.

2. Under ledning av statsrådet utnyttjas EU-samordningen effektivt för att öka samstämmigheten i utvecklingspolitiken.

3. Statsrådet vidtar åtgärder för att förbättra villkoren för den privata sektorn inom utvecklingssamarbetet och för att öka anslagen för utveckling av livsmedelsproduktionen och landsbygdsutvecklingen.

Statsrådet beslutade den 18 september 2014 att vidta de åtgärder som ställningstagandet ger anledning till.

Beredningen av den oberoende utvärdering som riksdagen förutsatte började utarbetas hösten 2014. Den uppskattas bli klar i slutet av våren 2015.

Tyngdpunkterna i Finlands samstämmighetsarbete inom politikområdena är säkerhet, livsmedelstrygghet, migration och beskattning och många av dessa är också EU-politikområden. Hösten 2014 fördes det diskussioner mellan ministerierna om hur statsrådet inom ramen för det befintliga EU-samordningssystemet ska kunna stärka hänsyn till utvecklingsaspekter i Finlands ståndpunkter. Målet är att under våren 2015 utnyttja den årliga prioritetsförteckning som Europeiska kommissionens generaldirektorat för utveckling utarbetar utifrån kommissionens allmänna arbetsprogram. Förteckningen som blir klar i mars 2015 specificerar de viktigaste initiativen som är under beredning i kommissionen med tanke på utvecklingseffekter. Från kommissionens omfattande arbetsprogram kan på det här sättet de initiativ specificeras som rör Finlands tyngdpunktsområden och som i EU-samordningssystemet särskilt ska följas ur utvecklingssynpunkt.

Samarbetet och dialogen mellan ministerierna på respektive fokusområde förespår för sin del den kommande ståndpunkten och förbättrar därmed möjligheterna att utnyttja detta arrangemang.

Statsrådet syftar också till att framdeles inte endast fastställa fokusområden utan också innehållsmässiga mål för områdena och att identifiera vilka åtgärder man vill följa upp ur verkställighetssynpunkt också när det gäller EU-samordningen.

Den privata sektorns verksamhetsförutsättningar i utvecklingssamarbetet har stärkts genom att utvecklingsinnovationsprogrammet BEAM – Business with Impact – tillsammans med Tekes har inrättats för åren 2015–2019. Vidare har Finnfunds kapital höjts (4x10 milj. + 8 milj.) och revideringen av affärspartnerskapsprogrammet Finnpartnership har fortsatt. Finnfunds kapitalförhöjning är 20 % mindre än under föregående regeringsperiod.

UM har aktivt medverkat i Team Finlands verksamhet, bland annat genom att förbättra möjligheterna till affärsverksamhet i utvecklingsländer och i kriser.

Verksamhetsförutsättningarna för den privata sektorn i utvecklingsländerna har UM stärkt genom handelsfrämjande utvecklingssamarbete. Finlands anslag för detta ändamål har sjunkit med 52 procent från 2011 till 2013.

När det gäller livsmedelsproduktion och landsbygdsutveckling var Finlands sammantagna stöd för sektorn jordbruk och livsmedelstrygghet 2013 ungefär 50 miljo-

ner euro, dvs. ca 5 % av det egentliga utvecklingssamarbetet. Finlands stöd till jordbrukssektorn tilltog kraftigt 2006-2010 och följde den internationella trenden efter matkrisen (2007/2008). Enligt aktuella planer håller sig Finlands stöd på samma nivå 2015. Tiden därefter ska ses över i följande regeringsprogram. Det är att märka att många program inom denna sektor löper ut under 2015 och att det därför behövs flera nya program för att höja stödet inom sektorn. Livsmedelstryggheten påverkas mycket förutom av jordbruket också av andra sektorer, särskilt vattensektorn och sektorerna för social trygghet och hälsa.

Utrikesministeriet

Ändring av lagen om konsulära tjänster

RP 102/2014 rd — RSv 129/2014 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsätter att utrikesministeriet på grund av osäkerhetsfaktorerna i konsekvensbedömningen följer upp och utvärderar hur ändringen av lagen om konsulära tjänster verkställs och tillgången till tjänster utvecklas samt i förekommande fall vidtar åtgärder för att säkerställa servicen. En utredning om hur lagstiftningen fungerar och vilka konsekvenser den har ska lämnas till utrikesutskottet ett år efter att förordningen har trätt i kraft.

Utrikesministeriet kommer i enlighet med riksdagens ståndpunkt att följa upp och utvärdera hur ändringen av lagen om konsulära tjänster verkställs. Utrikesministeriet kommer att lämna utrikesutskottet den av riksdagen begärda utredningen inom ett år efter att förordningen har trätt i kraft.

Teemu Turunen, enhetschef, ambassadråd, utrikesministeriet

1.3 Finansutskottet

Ändring av lagen om beskattningsförfarande och av arbetarskyddslagen

RP 92/2012 rd — RSv 46/2013 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsätter att social- och hälsovårdsministeriet ser till att en heltäckande och tillräckligt detaljerad anvisning för tillsynen av anställningsvillkor och beskattning på gemensam byggarbetsplats publiceras cirka ett år före lagändringarna träder i kraft 1.7.2014.

Social- och hälsovårdsministeriet har publicerat promemorian "Byggarbete och gemensam byggarbetsplats" på arbetarskyddsförvaltningens webbsidor www.tyosuojelu.fi. Publikationen är avsedd som anvisning för gemensam byggarbetsplats så som riksdagen förutsatt.

I utarbetandet av promemorian har utöver social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning och regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskydd även de centrala arbetsmarknadsorganisationerna deltagit och promemorian har delgetts Skatteförvaltningen.

Esa Virtanen, överingenjör, arbetarskyddsavdelningen, social- och hälsoministeriet

Punktbeskattningen av sockerhaltiga livsmedel

RP 148/2010 rd — RSv 189/2010 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 16.11.2010 att regeringen fortsätter att utveckla punktbeskattningen av sockerhaltiga livsmedel genom att tydligare lyfta fram hälsoeffekterna bland lagens målsättningar och genom att särskilt utreda om produkternas sockerhalt kunde läggas till grund för skatten. Regeringen bör också ge akt på hur konsumenternas hälsa samt handeln och industrin påverkas av den nya lagen. Vidare bör regeringen hålla ögonen på om lagen eventuellt leder till problem med svart ekonomi. De undersökningar som görs bör regeringen utnyttja för att driva på hälsofrämjande skatter i Europeiska unionen.

Regeringen har följt upp verkningarna av den skatt på sötsaker som infördes vid ingången av 2011. Skatten har uppnått de uppställda fiskala målen och fungerat enligt förväntningarna. Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte i början av 2012 har gjort en utredning om att ta i bruk en skatt på socker och en utvidgning av skattebasen som ett alternativ till skatten på socker. Arbetsgruppen presenterade sin slutrapport den 31 januari 2013. I rapporten betonades inverkan på barns och ungas konsumtion. Arbetsgruppen ansåg att den nuvarande skatten på sötsaker fungerar bra. Vidare ansåg arbetsgruppen att det existerar en betydande osäkerhet beträffande sockrets positiva effekter på hälsan. Man måste beakta att ifall man beskattar sockret kan konsumtionen styras till billigare produkter eller ersättande ohälsosamma produkter, t.ex. salta produkter. Arbetsgruppen understödde en översyn av skattebasen och skattenivåerna för sötsaksskatten för att främja en hälsosammare kost. Det beaktade man när skatten på läskedrycker höjdes 2014. Höjningen gällde endast drycker som innehåller socker.

Effekterna av sötsaksskatten har följts upp sedan 2010. Den första utredningen gjordes 2012 av Statens ekonomiska forskningscentral och man fortsätter att följa utvecklingen.

Ärendet ger inte upphov till vidare åtgärder.

Maarit Kallio, lagberedningsassistent, finansministeriet

Beaktandet av riksdagens finansmakt vid reformer av EU-regler

RP 155/2012 rd — RSv 174/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att de stegvisa förändringarnas kumulativa verkan på riksdagens budgetmakt och den nationella suveräniteten omsorgsfullt beaktas, om det är meningen att EU-reglerna i fortsättningen ska förstärkas ytterligare på ett sätt som begränsar det nationella beslutsfattandet.

Nya förslag till EU-regler som berör riksdagens budgetmakt har inte lagts fram. Statsrådet kommer att fästa särskild uppmärksamhet i frågan i fall nya EU-regler läggs fram.

Niko Ijäs, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Begränsningar i samfunds rätt till ränteavdrag

RP 146/2012 rd — RSv 156/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 17.12.2012 att finansministeriet följer upp hur lagändringen påverkar villkoren för företagande. Dessutom ska ministeriet tillsammans med Skatteförvaltningen särskilt bevaka hur lagändringen påverkar kapitalstrukturen i företag i intressegemenskap och ändringarna i avdragen för ränta på skuld och kartlägga vilka nya typer av skatteplanering det eventuellt uppstår i beskattningspraxis. Riksdagen förutsatte också att finansministeriet utifrån tillgänglig information och arbetet i expertgruppen för näringsbeskattning utvärderar hur lagen bör förbättras och vidtar behövliga åtgärder för att vidareutveckla lagstiftningen. Utvärderingen bör särskilt fokusera på beskattningen av företag som bedriver fastighetsinvesteringar.

Lagändringen som baserar sig på propositionen RP 146/2012 tillämpas för först gången skatteåret 2014. En överenskommelse har gjorts med Skatteförvaltningen om den uppföljning av konsekvenserna av lagändringarna som riksdagen förutsatt i sitt uttalande. Uppföljningen kan genomföras först efter att lagen varit ikraft ett år, dvs. efter skatteåret 2014.

Dessutom har den av finansministeriet 21.11.2011 tillsatta expertgruppen för näringsbeskattning behandlat indelningen i olika förvärvskällor och indelningens inverkan på en begränsning av rätten till ränteavdrag. Arbetsgruppen presenterade sin rapport i juni 2013. Indelningen av den beskattningsbara inkomsten i näringsverksamhetens förvärvskälla, jordbrukets förvärvskälla och förvärvskällan för annan

verksamhet inverkar särskilt på beskattningen av de företag som bedriver fastighetsinvesteringar. Eventuella allmänna ändringar i indelningen av förvärvskällor skulle inverka även på företag som bedriver fastighetsinvesteringar så därför kommer man i den fortsatta beredningen att beakta behovet av ändringar i begränsningarna av rätten till ränteavdrag. Vidare kommer man i fråga om eventuella förändringar i bestämmelserna om begränsningar gällande ränteavdrag att ta i betraktande OECD:s handlingsplan för att hindra vinstförflyttningar och erosion av medlemstaternas skattebaser, dvs. BEPS-projektet. Inom projektet utreder man även rekommendationer om regler för begränsningar i rätten till ränteavdrag.

Maarit Kallio, lagberedningsassistent, finansministeriet

Utvecklingen av lagstiftningen om skatteförhöjning

RP 191/2012 rd — RSv 114/2012 rd

Finansutskottet

1. Riksdagen förutsätter att finansministeriet gör en bedömning av behovet att utveckla bestämmelserna om skatteförhöjning och tullhöjning både i allmänhet och i förhållande till de begränsningar som ne bis in idem-förbudet innebär. I samband med det bör ministeriet tillsammans med justitieministeriet utreda även det alternativet att skatteförhöjning påförs som en del av en straffprocess i allmän domstol.

2. Riksdagen förutsätter att finansministeriet tillsammans med justitieministeriet utreder möjligheten att också i Finland införa en särskild, i beskattningsärenden tillämplig bestämmelse om verksam ånger.

Finansministeriet tillsammans med justitieministeriet utarbetar under 2014 de utredningar som uttalandena förutsätter.

Finansministeriet har tillsammans med justitieministeriet under 2014 utarbetat de utredningar som uttalandena förutsätter och de har sänts till riksdagen i december 2014.

Maarit Kallio, lagberedningsassistent, finansministeriet

Regelverket om beskattningen av andelslag

RP 185/2013 rd — RSv 221/2013 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsätter att finansministeriet tar fram ett regelverk som gäller beskattningen av andelslag så att en proposition om detta kan lämnas till riksdagen våren 2014 och lagändringarna sättas i kraft vid ingången av 2015.

Under beredningen av regelverket ska man sörja för öppet hörande av branschaktörerna och för omsorgsfull granskning av hur de framförda synpunkterna påverkar skattemodellen. Utöver de aspekter som gäller internationell skatteflykt ska man i granskningen också ta hänsyn till hur neutrala bestämmelserna är i förhållande till olika aktörer.

Finansministeriet har berett ett regelverk som gäller beskattningen av andelslag och propositionen gavs till riksdagen 2014. Lagändringarna har genomförts med följande lagar som trädde ikraft vid ingången av 2015: 1399/2014, 1400/2014, 1401/2014, 1402/2014 och 1403/2014.

Ärendet ger inte upphov till vidare åtgärder.

Maarit Kallio, lagberedningsassistent, finansministeriet

Fastighetsskatt genom förskottsuppbörd

RP 76/2013 rd; RP 102/2013 — RSv 123/2013 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsätter att finansministeriet separat utreder möjligheten att inkludera fastighetsskatten i förskottsuppbörden. En bedömning i saken ska föreläggas finansutskottet under 2014.

En utredning har genomförts i samarbete mellan finansministeriets skatteavdelning och Skatteförvaltningen. En promemoria från 19.12.2014 med en utredning över möjligheterna att inkludera fastighetsskatten i förskottsuppbörden har sänts till riksdagens finansutskott i december 2014.

Ärendet ger inte upphov till vidare åtgärder.

Maarit Kallio, lagberedningsassistent, finansministeriet

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2012

(RSk 31/2011 rd – RP 59/2011 rd, RP 119/2011 rd, RP 128/2011 rd)

En utvidgning av väderradarnätet

Moment 31.50.01

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utvidga väderradarnätet så att varningssystemet blir heltäckande för alla regioner.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsrådets rambeslut våren 2009 anvisades ett anslag på sammanlagt 6 miljoner euro för att modernisera väderradarnätet, dvs. för att ersätta åtta väderradaranläggningar 2012–2014. På det här sättet har radarnätet gjorts mer heltäckande och dess störningskänslighet har minskat.

I den tredje tilläggsbudgeten 2013 anvisades ett tilläggsanslag på 1,5 miljoner euro för anskaffning av en väderradaranläggning som placerades i Kesälahti och har tagits i operativt bruk under senare hälften av 2014. Därtill anvisades det i den första tilläggsbudgeten 2014 finansiering på 1,4 miljoner euro för en ny väderradaranläggning i Mellersta Finland. Med den kan man lokalt förbättra kvaliteten av radardata samt höja nätverkets funktionssäkerhet. För att säkerställa den regiona-

la täckningen och täckandet av de största skuggområdena förutsätts ytterligare två nya radaranläggningar, som placeras i Östra Finland och Lappland.

Meteorologiska institutet har utrett alternativa sätt att få pengar till investeringar. Institutets ekonomiska situation, dess ställning som nettobudgeterad myndighet samt beslutet att öppna institutets datamaterial för avgiftsfri användning ger ingen möjlighet att ordna finansiering utanför budgetekonomin. I dagens ekonomiska läge och med hänsyn till moderniseringen av det existerande radarnätet är det för närvarande inte inom ramen för statsbudgeten möjligt att få pengar för nya radaranläggningar utan att avstå från något annat av institutets projekt.

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2013

(RSk 36/2012 rd – RP 95/2012 rd, RP 166/2012 rd)

Småbarnsfostran

Utlåtande 2

Moment 29.01.01

Riksdagen förutsätter att i den fortsatta beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran kartlägger regeringen överföringen av alla dess uppgifter till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Vidare ska regeringen se till att det sägs tydligt att det är Utbildningsstyrelsen som ska göra upp grunderna för småbarnspedagogiken. Därtill ska Utbildningsstyrelsen tryggas tillräckliga resurser för att sköta de uppgifter som överförs på den.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den allmänna planeringen, styrningen och översynen av barndagvården överfördes med stöd av en ändring i barnvårdslagen (909/2012) från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet 1.1.2013. Enligt 9 § i barnvårdslagen är det Institutet för hälsa och välfärd som har hand om sakkunniguppgifterna i anslutning till dagvården. Institutet för hälsa och välfärd fungerar i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Som bäst håller man på med en översyn av lagstiftning som gäller småbarnspedagogiken. Enligt regeringsprogrammet stiftas en lag om småbarnspedagogiken. För perioden 7.12.2012–28.2.2014 har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att se över lagstiftningen om småbarnspedagogiken. I samband med lagberedningen löser man också frågorna i anslutning till styrsystemet.

Undervisnings- och kulturministeriet håller på att genomföra en helhetsreform av småbarnsfostran. Som första fas av reformen gav regeringen 18.12.2014 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård (RP 341/2014). Enligt förslaget ska Utbildningsstyrelsen vara sakkunnigämbetsverk för småbarnspedagogiken i stället för Institutet för hälsa och välfärd. Enligt förslaget ska utarbetandet av de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik samt uppgifterna i anslutning till planeringen, beredningen och genomförandet av utvecklingsverksamheten samt sådan rådgivning, information och annat kundbetjädningsarbete som krävs för god förvaltning och informationsstyrning kräva att ett

anslag motsvarande tre årsverken, dvs. 225 000 euro, riktas till Utbildningsstyrelsen. Anslaget överförs från och med 2015 till moment 29.01.02 Utbildningsstyrelsens omkostnader.

I regeringens proposition av 18.12.2014 föreslås även en ändring beträffande statistikmyndigheten för småbarnsfostran. Enligt förslaget ska Statistikcentralen i fortsättningen svara för de nationella och internationella statistikuppgifterna inom småbarnsfostran i stället för Institutet för hälsa och välfärd. De utgifter som statistikuppgifterna föranleder ska täckas med anslag under undervisnings- och kulturministeriets moment 29.10.20 Utvecklande av den allmänbildande utbildningen och barndagvården (reservationsanslag 2 år). I förslaget ingår även en bestämmelse om utvärdering. Enligt förslaget ska Nationella centret för utbildningsutvärdering framöver fungera som oavhängigt sakkunnigorgan för utvärdering av småbarnspedagogiken. Enligt förslaget kräver ändringen inga tilläggsanslag under moment 29.01.04 utan uppgifterna ska skötas med nuvarande resurser. Utvärderingscentrets personal består av sammanlagt ca 40 personer. I förslaget till paragraf om utvärdering föreslås även att anordnaren av småbarnspedagogik ska utvärdera sin verksamhet och delta i utvärderingar som ordnas av utomstående.

Beredningen av lagstiftningen om småbarnspedagogiken fortsätter vid undervisnings- och kulturministerier, och i samband med detta betraktas även regleringen i anslutning till tillsynen och rollen för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Webbtjänsten för lärande

Utlåtande 3

Moment 29.01.02

Riksdagen förutsätter att regeringen i sitt rambeslut anslår tillräckliga resurser för att utveckla och upprätthålla den helhet som Webbtjänsten för lärande utgör och som Utbildningsstyrelsen ansvarar för. Tjänsten är en väsentlig del av förverkligandet av utbildningsgarantin för unga.

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har undervisnings- och kulturministeriet konstaterat följande:

Riksdagen förutsatte 2012 att regeringen i sitt rambeslut anslår tillräckliga resurser för att utveckla och upprätthålla den helhet som Webbtjänsten för lärande utgör och som Utbildningsstyrelsen ansvarar för. Tjänsten är en väsentlig del av förverkligandet av utbildningsgarantin för unga. Även till exempel verkställandet av det nya finansieringssystemet för yrkesinriktad utbildning och gymnasieutbildning beror mycket långt på uppgifter från Registret för verifierat kunnande. I statens budget för 2014 har man till Utbildningsstyrelsen överfört och ställt till förfogande ett tilläggsanslag på 3,275 miljoner euro som förutsätts för att ta i bruk och underhålla Webbtjänsten för lärande. I statens budget för 2015 har man för ändamålet reserverat ett tilläggsanslag på 2,325 miljoner euro.

Syftet med Registret för verifierat kunnande är att införa examensuppgifterna från s.k. tillståndspliktig undervisning i en riksomfattande tjänst, genom vilken de skulle vara tillgängliga för alla parter som behöver dessa uppgifter i alla processer som

utnyttjar examensuppgifter på ett pålitligt, säkert, enhetligt och uppdaterat sätt. Registret för verifierat kunnande skulle bilda ett grunddatalager, som innehåller de mest pålitliga uppgifterna om det verifierade kunnandet av varje finländsk lärande, från enskilda studieprestationer till examensnivån. Myndighetsdatalagret avses ersätta betyg på papper och bli en e-tjänst som används i första hand. Datalagret ska betjäna medborgarna och olika myndigheter (t.ex. FPA, ANM, SHM, kommunerna, Statistikcentralen, Evira). I egenskap av ett elektroniskt myndighetsdatalager gör Registret för verifierat kunnande det lättare för medborgarna att sköta sina ärenden och minskar olika förvaltningsgrenars överlappande arbete, upprätthållandet av separata och överlappande register och därmed kostnaderna för upprätthållande av informationssystem. Avsikten är att myndigheterna och medborgarna får informationen pålitligt från ett och samma register.

Registret för verifierat kunnande genomförs stegvis som en del av tjänsten Studieinfo.fi så att det i första skedet byggs ett prestationsregister, som ansöknings- och antagningstjänsterna förutsätter. Finansieringen kommer från Programmet för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe). Meningen är att under åren 2015–2018 utveckla och utvidga registret så att alla examina som anordnas av utbildningsförvaltningen och andra myndigheter förs in i det (bl.a. brand och räddning, polis, försvaret). Därtill ska även en del av andra, kortvariga studieprestationer och prestationsinformation senare införas i registret (t.ex. långvarigare utbildning på folkhögskolor). Både lärande och myndigheterna får tillgång till informationen genom det centraliserade datalagret. Meningen är att upprätthållandefasen av Registret för verifierat kunnande ska börja stegvis under åren 2018 och 2019. Kostnaderna för upprätthållandet av tjänsten ska delas mellan de viktigaste aktörer som dra nytta av systemet.

Höjning av anslaget för utlåningsersättning

Utlåtande 4

Moment 29.01.22

Riksdagen förutsätter att understödet för utlåningsersättningen stegvis höjs till en sådan nivå att upphovsmännen får en rimlig ersättning för utlåning av sina verk.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I budgetförslagets riksdagsbehandling 2013 godkändes en ökning på 200 000 euro i anslaget. Anslaget för utlåningsersättningen ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013).

Den höjning av anslaget i statens budget som det inom budgetramen 2014 var möjligt att rikta till ersättningar för användningen av upphovsrättsligt skyddat material användes till att höja anslaget för utlåningsersättningar. I budgetförslaget 2014 föreslogs det att anslaget för utlåningsersättningen höjs med 150 000 euro. Vid sidan av förslaget godkände riksdagen en ytterligare höjning av anslaget med 100 000 euro. Anslaget för utlåningsersättningen 2014 ökade således till 4 075 000 euro.

Att avlägsna fukt- och mögelskador som föranleder hälsoproblem i skol- och daghemsbyggnader

Utlåtande 5

Moment 29.10.34

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar en tillräcklig statlig finansieringsandel för helhetsprogrammet som avser att trygga skolbyggnadernas ökande reparationsskuld och avlägsna mögelskador. Vidare ska utbildningen inom branschen utvecklas och behörighetskraven definieras.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Kommunförbundet tog 10.2.2012 fram en plan för att avlägsna fukt- och mögelskador som föranleder hälsoproblem i skol- och daghemsbyggnader på det sätt som förutsetts i statsrådets principbeslut av 12.5.2010. I planen föreslogs ett anslag på 100 miljoner euro för beviljande av statsbidrag för reparation av fukt- och mögelskador under de följande tio åren.

Ärenden har behandlats i större detalj i punkt 10 av svaret RSk 5/2013 rd – Ö 5/2013 rd – ReUB 1/2013 rd – TRO 1/2011 rd med anledning av revisionsanmärkningarna

Elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet

Utlåtande 8

Moment 31.10.77

Riksdagen förutsätter att regeringen kartlägger möjligheterna att inledda elektrifieringsprojektet gällande elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet ingick i planeringsprogrammet i den trafikpolitiska redogörelsen från 2012. Avsikten var att främja planeringsberedskapen för de objekt som ingick i programmet och även utvärderar alternativa lösningar. Utarbetandet av elektrifieringsplanen för banavsnittet har inletts mot slutet av 2011. Utredningen om transformatorstationernas placering har blivit färdig 2011.

Projektutvärderingen har uppdaterats 2014–2015. Enligt den nya värderingen är projektets nytto-kostnadsförhållande 0,7. Projektets beräknade kostnader uppgår till 55 miljoner euro (MAKU 135, 2010=100). I samband med uppdateringen av projektutvärderingen har det inte kommit fram några omständigheter som skulle förutsätta att projektet genomförs före de projekt som i den trafikpolitiska utredningen planerats för åren 2012–2015.

Banplanen blev klar 2012. Den administrativa behandlingen av planen inleddes hösten 2013 och torde vinna lagakraft någon gång i början av 2015. Beslutet om genomförandet kan fattas efter att banplanen har godkänts.

Att öka den statsstödda produktionen av hyresbostäder med rimliga hyror

Utlåtande 11

Kapitel 35.20

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar tilläggsåtgärder för att öka den statsstödda produktionen av hyresbostäder med rimliga hyror så att produktionen uppnår den totala nivå som budgeten ger möjlighet till.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I samband med fastställandet av rambeslutet kom statsrådet överens om bl.a. följande åtgärder för att öka den statsstödda produktionen av hyresbostäder med rimliga hyror.

Statsrådet beslutade att bevilja Helsingforstrakten startbidrag på högst 10 miljoner euro per år fram till slutet av 2015. Även den självfinansierade räntan för lånefinansieringen sänktes för viss tid till 1 procent.

Dessutom beviljades kommuner som undertecknat intentionsavtalet kommunaltekniska understöd till ett belopp på högst 15 miljoner euro per år fram till slutet av 2015.

Statsrådet beslutade även att startbidrag kan fås när det byggs hyresbostäder i huvudstadsregionen med ett garantilån på 20 år, i regel för kompletterande byggande av bostadsområden.

Sommaren 2014 sänktes den självfinansierade räntan för statens lånefinansiering för viss tid till 1 procent även beträffande nyproduktionen av bostäder för unga och studerande.

Därtill togs i bruk ett understöd för ändring av användningssyftet, med vilket man vill främja ändringen av kontors- och industriella byggnader till hyresbostäder.

Våren 2013 beslutade regeringen inleda byggandet av hyresbostäder med rimliga hyror genom det statsägda bolaget A-Kruunu Oy och reservera 30 miljoner euro för detta ändamål. A-Kruunu Oy har inlett byggnadsverksamheten och har i avsikt att låta bygga 2 000 nya hyresbostäder med rimliga hyror fram till slutet av 2018.

Riksdagens budgettuttalanden om budgeten för 2014
(RSk 33/2013 rd – RP 112/2013 rd, RP 193/2013 rd)

Kommunala tjänsters kostnadsuppföljning

Utlåtande 1

Allmänna motiveringar

Riksdagen förutsätter att kostnadsuppföljning för de kommunala tjänsterna utvecklas så att det finns kommunspecifika, tidsenliga och jämförbara uppgifter om kostnaderna för tjänsterna.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

För att förbättra de kommunala tjänsternas kostnadsuppföljning har finansministeriet år 2014 inlett utvecklingen av tjänsternas kostnadsberäkningsmodell samt fortsatt sina projekt för produktion av tidsenliga och jämförbara uppgifter om de kommunala tjänsterna. Därtill har ministeriet i enlighet med regeringsprogrammet fortsatt med främjandet av den kommunala produktiviteten och effektiviteten för att dela god praxis inom de kommunala tjänsternas kostnadsberäkning och uppföljning mellan kommuner.

Avsikten med finansministeriets program för utveckling av kommunernas ekonomi- och verksamhetsuppgifter, statistik och informationsunderhåll (Kommuninformationsprogrammet, FM078:00/2012) är förbättringen av produktionen, förädlingen och distributionen av information som beskriver kommunernas ekonomi och verksamhet samt förbättringen av informationskvaliteten. Inom programmet har 2014 inletts definitionen av enhetliga beräkningsbeteckningar (kommunernas uppgifts- och serviceklassificering) samt andra uppgifter som behövs i allokeringen av andra centrala ekonomiska data. Samtidigt definierade finansministeriets arbetsgrupp som bereder utvecklingen av sådan information och sådana beräkningsmodeller som styrningen av den kommunala ekonomin behöver (FM045:00/2014) principerna för den enhetliga kostnadsberäkningsmodellen som inom Kommuninformationsprogrammet utvecklas för kommunernas uppgifts- och tjänsteklassificering, genom vilken kommunerna och samkommunerna allokera sina uppgifter om ekonomin och verksamheten enligt gemensamt överenskomna beteckningar. Därtill har man inom kommuninformationsprogrammet under 2014 definierat ett målläge för behandlingen av uppgifter som beskriver kommunernas ekonomi och verksamhet för att utveckla kommunernas informationsförsörjning samt inlett definitionen av en enhetlig dataöverföringsstandard (XBRL) för förmedling av ekonomiska data mellan förvaltningens olika strukturer. Avsikten är att få de datadefinitioner som programmet producerar klara under 2015 och de process- och dataöverföringsdefinitioner som behövs i utvecklingen av dataproduktionen klara under 2016. Definitionerna tillsammans med den kostnadsberäkningsmodell som utvecklas skapar förutsättningar för heltäckande och kostnadseffektiv produktion av bättre och jämförbar information.

Finansministeriets koordinationsgrupp för kommunproduktivitet och effektivitet (FM004:00/2012) har berett en handbok för mätning av hållbar kommunproduktivitet och effektivitet (http://www.kuntatuottavuus.fi/kao-wiki/mittaamisen_kasikirja_FIN.pdf), som publicerades våren 2014. Handboken är i synnerhet avsedd för kommunerna, och dess syfte är att främja identifieringen, uppföljningen och värde-

ringen av åtgärdernas inverkan. Utöver handboken har koordineringsgruppen år 2014 samlat in och upprätthållit konkreta exempel på kommunernas värderingsmodeller av de kommunala tjänsternas kostnader och produktivitet samt värderingsresultaten, som har publicerats i kommunproduktivitssektionen av databanken www.kuntarakenne.fi. Som en del av arbetet för kommunernas produktivitet och effektivitet har man även ordnat seminarier för kommuner i anknytning till utvecklingen av produktiviteten och effektiviteten.

Logistiska transportkedjor som behövs av industrin

Utlåtande 2

Moment 31.10.20

Riksdagen förutsätter att de medelstora trafikprojekten samlas i ett separat temaprogram med syftet att få de logistiska transportkedjor som industrin behöver att fungera bättre.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Vid sidan av de stora utvecklingsinvesteringarna för olika sträckor har trafiknätet betydande separata problempunkter vars servicenivå inte motsvarar den nuvarande trafikens krav. Det är ändamålsenligt att av dessa separata medelstora trafikprojekt bilda riksomfattande investeringsprogram, s.k. korgar.

Inom trafikförvaltningen har samlats en helhet vars åtgärder riktar sig till näringspolitiskt viktiga föremål och knutpunkter för varutransporter och genom vilka trafikeffektiviteten av framför allt exportindustrin främjas. I programmen ingår projekt inom alla former av trafik och intelligenta trafiksystem.

Sommaren 2014 har det utarbetats ett förslag om näringspolitiskt viktiga trafikprojekt, som för sin del främjar funktionen av de logistiska trafikkedjor som industrin behöver. Förslaget innehöll sammanlagt 21 föremål. Statens andel av deras kostnader uppgick till sammanlagt cirka 155 miljoner euro. I den andra tilläggsbudgeten 2014 fattades ett beslut om fyra projekt i vilka statens finansieringsandel är sammanlagt 31 miljoner euro.

I budgeten 2015 fattades beslut om fem medelstora projekt. Tre av dessa var projekt som ingår i den trafikpolitiska redogörelsen och två var näringspolitiska projekt.

Förlängningen av Västmetron

Utlåtande 3

Moment 31.10.34

Riksdagen förutsätter att regeringen senast i samband med rambeslutet våren 2014 beslutar om när statsbidraget på 30 procent för förlängningen av Västmetron betalas ut, förutsatt att Esbo stad därförinnan har fattat ett positivt beslut om projektet.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I budgeten 2015 har fattats ett beslut om ett bidrag för byggande av Västmetron mellan Mattby och Stensvik. Projektets byggnadskostnader är cirka 801 miljoner euro enligt jordbyggnadsindexet (MAKU) (136,7) november 2013. Statsunderstödet uppgår till högst 30 procent av projektets byggnadskostnader, dock högst till 240 miljoner euro (MAKU-indexets prisnivå 136,7). I siffrorna ingår inte mervärdesskatt, och understödet betalas för utgifter exklusive mervärdesskatt.

Staten betalar understödet efteråt enligt verkliga byggnadskostnader enligt följande: år 2017 83 miljoner euro (för utgifterna 2014–2016), år 2018 80 miljoner euro (för utgifterna 2017), år 2019 65 miljoner euro (för utgifterna 2018) och år 2020 14 miljoner euro (för utgifterna 2019).

Förutsättningen för beslutet om beviljande av statsbidrag är att Esbo stad förbinder sig att planlägga volymen och kvaliteten av bostadsproduktionen inom området enligt statsrådets principbeslut.

Istanbulkonventionen

Utlåtande 4

Moment 33.03.63

Riksdagen förutsätter att de nödvändiga resurserna för att verkställa Istanbulkonventionen beaktas i rambeslutet för 2015–2018.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I anslutning till verkställandet av Istanbulkonventionen överfördes finansieringsansvaret för skyddshemstjänster till staten från början av 2015 enligt den strukturpolitiska ministergruppens beslut av 29.11.2013. I anknytning till detta beviljades skyddshemmen ett anslag på 8 miljoner euro i statens budget. För att anslaget ska räcka till upprätthållandet av den existerande verksamheten samt småningom till utökandet av skyddshemsverksamheten föreslår social- och hälsovårdsministerier i tilläggsbudgeten 2015 ett tillägg på 300 000 euro för upprätthållandet av skyddshemstjänster för innevarande år. Motsvarande förslag har inkluderats i ministeriets ramförslag för åren 2016–2019. Därtill har det till ramen föreslagits en stegvis årlig ökning av 2 miljoner euro från 2017 för utökandet av skyddshemsplatserna.

Social- och hälsovårdsministeriet har för närvarande på gång tre projekt vars avsikt är att trygga verkställandet av Istanbulkonventionen. Dessa projekt gäller den hjälpande 24x7-telefonen, stödet för och utvecklingen av tjänsterna för offer för sexuellt våld samt den riksomfattande utvecklingen av skyddshemstjänsterna. Till andra delar sker verkställandet av artiklarna i Istanbulkonventionen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde i form av den sedvanliga utvecklingen av social- och hälsovårdstjänster och finansieringen av tjänsterna.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De ovannämnda anslagsökningarna för att bevara och gradvis öka skyddshemsplatserna från och med 2017 ingår i statens första tilläggsbudget 2015 samt i ett förslag om planen för de offentliga finanserna 2016–2019 enligt finansministeriet.

Tryggande av tjänster för veteraner

Utlåtande 5

Moment 33.50.57

Riksdagen förutsätter att regeringen före rambeslutet våren 2014 utreder vad som är rätt och tillräckligt hög anslagsnivå för att tjänsterna till veteraner ska kunna säkerställas ramperioden 2015–2018.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Bedömningen av nivån på veteranernas rehabiliteringsanslag baserar sig på information om mottagare av fronttillägg och prognoser om antalet personer som deltagit i fronttjänst från Folkpensionsanstalten. Det har visat sig vara svårt att bedöma tillräckligheten av anslaget för veteraner, vars genomsnittsålder är 90 år. Hälsoillståndet av gamla sökanden vars funktionsförmåga ständigt försämras varierar, och antalet veteraner som kan delta i rehabiliteringen kan inte exakt förutspås. I kalkylerna har man tagit hänsyn till bedömningen av veteranernas årliga, ökande avgång (-15 %). År 2013 deltog 68 % av veteranerna till rehabiliteringen. Cirka 10–15 % av veteranerna är i anstaltsvård genom långtidsvårdbeslut.

För rehabiliteringen av frontveteraner har i statens budget 2015 reserverats 30,6 miljoner euro. Statskontoret styr 10 miljoner euro av detta belopp till kommunerna för veteranernas öppenvårdstjänster hemma. Anslaget per veteran är cirka 1 500 euro, vilket är cirka 70 euro mera per veteran än 2014. Till de årliga anslagen läggs föregående års anslag som kommuner returnerar. Beträffande 2013 returnerades 1,6 miljoner euro i rehabiliteringsanslag och i september 2014 294 000 euro av anslaget som anvisats till kommunerna för anordnandet av öppenvårdstjänster. Nivån på tilläggsfördelningen hösten 2014 är så pass hög jämfört med tidigare år att det anslag som returneras från 2014 torde vara relativt högt. Anslaget som returneras för 2014 överförs till 2015 och kommer därmed att höja anslaget för rehabiliteringen av veteraner som kan användas 2015. Ändringen av lagen om frontmannapension, genom vilken kommunerna får av FPA information om mottagare av fronttillägget i sin kommun, torde inte öka rehabiliteringen, eftersom kommunerna redan nu har information om största delen av veteranerna.

Delegationen för frontveteranfrågor bedömer årligen tillsammans med Statskontoret och veteranorganisationerna behovet av anslag och presenterar sin bedömning om anslagens tillräcklighet för social- och hälsovårdsministeriet.

Riksdagens budgetuttalande om tilläggsbudgeten för 2014

(RSk 19/2014 rd — RP 66/2014 rd)

Altia Abp

Utlåtande 1

Moment 23.10.88

Riksdagen förutsätter att finansutskottet innan det slutliga försäljningsbeslutet fattas får en utredning om hur sysselsättningen, an-

vändningen av finländsk spannmål och de förväntade intäkterna i relation till placeringsobjektet har säkerställts och möjligheterna till en nyemission riktad till allmänheten har beaktats. Samtidigt måste det utredas vilka möjligheter staten har att kvarstå som delägare i Altia Abp och därigenom påverka beslutsfattandet inom Altia Abp

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Med hänsyn till Altia Abp:s ekonomiska situation och branschens utmanande marknad har statsrådets kansli som ansvarig för bolagets ägarstyrning inte för närvarande på gång några åtgärder som syftar till avståendet från bolagets innehav.

Rovdjursersättningar

Utlåtande 2

Moment 30.40.42

Riksdagen förutsätter att regeringen i sitt följande förslag till tilläggsbudget inkluderar ett anslag som gör det möjligt att inom den fastställda ramen till fullt belopp betala ersättningar för rovdjursskador 2103.

Jord- och skogsbruksministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

År 2013 orsakade rovdjur skador för sammanlagt 8,580 miljoner euro. Anslaget för ersättande av skadorna i budgeten 2013 var 3,800 miljoner euro, i första tilläggsbudgeten 2014 3,200 miljoner euro och i tredje tilläggsbudgeten 2014 1,580 miljoner euro. Skador som orsakats av rovdjur ersattes till fullt belopp.

RSk 20/2014 rd — SRR 4/2014 rd – FiUB 6/2014 rd (Riksdagens skrivelse med anledning av statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2015–2018)

Påskyndandet av genomförandet av det strukturpolitiska programmet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar genomförandet av det strukturpolitiska programmet och sörjer för att de offentliga finanserna balanseras på medellång sikt.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finlands offentliga finanser har sedan 2009 uppvisat ett djupt underskott. Vid sidan av den svaga internationella konjunkturutvecklingen har ekonomin lidit av industrins strukturomvandling, som har försvagat ekonomins tillväxtmöjligheter. Tillväxtutsikterna är lama och de offentliga finansernas inkomster räcker inte till för att upprätthålla de offentliga finansernas strukturer och uppgifter, som bygger på den allra snabbaste ekonomiska tillväxten. Samtidigt ökar också ändringen i befolkningens åldersstruktur de åldersrelaterade offentliga utgifterna, som kommer att fortsätta att växa snabbt ännu under två decennier. Detta försvagar de offentliga

finansernas finansiella position och orsakar kraftigt ökningstryck framför allt i kommunernas skuld.

I dessa omständigheter måste man inom finanspolitiken och den övriga ekonomiska politiken hitta en balans så att den inhemska efterfrågan kan stödas över recessionen, de offentliga finansernas skuldsättning kan stoppas på medellång sikt samt så att förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten kan förbättras och de offentliga finansernas hållbarhet kan tryggas på lång sikt.

När ekonomin befinner sig i en recession och dess resurser inte utnyttjas fullt, kan rätt riktade offentliga åtgärder på kort sikt stöda helhetsefterfrågan inom ekonomin. Å andra sidan borde man försöka strukturellt balansera saldot i de offentliga finanserna samtidigt som den ekonomiska produktionen anpassar sig mot sin potentiella nivå. Omfattande direkta anpassningsåtgärder senare i en situation där ekonomin redan har nått balans skulle på nytt leda ekonomin till en recession, bort från den balanserade ökningstakten, som definieras av förutsättningarna för produktionen. Inom sikt finns ingen högkonjunktur, som man borde bromsa ner med anpassningsåtgärder.

Finanspolitiken och den övriga ekonomiska politiken för statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringar har styrts av konkreta mål, till exempel målet att få till stånd en minskning av statsskulden i förhållande till den totala produktionen. Regeringarnas politik har även styrts av målet för det strukturella saldot i de offentliga finanserna, dvs. ett underskott på högst 0,5 procent i förhållande till den totala produktionen på medellång sikt samt de högsta referensvärden för underskottet i de offentliga finanserna och den offentliga skuldens maximalandel enligt EU-fördraget. Därtill har regeringarna försökt förnya ekonomiska strukturer på ett sätt som stöder den ekonomiska tillväxten och hållbarheten i de offentliga finanserna. Vid sidan av dessa har regeringarna stött den inhemska efterfrågan med olika riktade åtgärder för viss tid.

Då ekonomins tillväxt och sysselsättningen har förblivit sämre än väntat och även tillväxtutsikterna är svaga, står vi allt längre från de ställda målen. För att kunna uppnå målen har det under valperioden fattats beslut om åtgärder som minskar statens utgifter och ökar dess inkomster. Deras nettobelopp är cirka 6,6 miljarder euro på nivån 2019, dvs. 2,8 % i förhållande till den totala produktionen, när jämförelseobjektet är föregående valperiods sista rambeslut.

Avsikten med direkta anpassningsåtgärder och strukturella åtgärder är att öka tilliten till att Finland kan ta hand om sina offentliga finanser och sin förmåga att svara för sina förpliktelser. Bara tilliten gör det möjligt att genomföra de åtgärder som behövs för att trygga de offentliga finansernas hållbarhet och som har långsiktiga påverkningar.

Det är viktigt att påskynda minskandet av statens underskott för att hindra en allt snabbare skuldsättningstakt på medellång sikt, innan de strukturella reformerna börjar bära frukt. Ju trovärdigare åtgärderna för att förstärka förutsättningarna för den ekonomiska verksamheten är, dess mindre behövs det direkta anpassningsåtgärder, som bromsar ner ekonomins tillväxt på kort sikt.

Regeringens strukturpolitiska program

Regeringen beslutade om det strukturpolitiska programmet och ställde målen för det 29.8.2013 samt specificerade programmet och beslutade om dess genomförande 29.11.2013. Genomförandet säkerställdes 25.3.2014 i ramplan och 28.8.2014 i budgetplan.

Målet med programmet var att avlägsna den offentliga ekonomins hållbarhetsgap. I september 2014 uppskattade finansministeriet att hållbarhetsgapet är 4,0 % i förhållande till BNP. Det strukturpolitiska programmet innehöll centrala element för en förnyelse av ekonomiska strukturer på ett sätt som stöder den ekonomiska tillväxten och de offentliga finansernas hållbarhet. Elementen var:

- En minskning av kommunernas uppgifter och förpliktelser,
- Social- och hälsovårdsreformen,
- Pensionsreformen,
- Ett tidigare inträde i arbetslivet,
- En minskning av avbrotten i arbetslivet,
- En minskning av den strukturella arbetslösheten,
- En ökning av tomtutbudet och bostadsproduktionen,
- Digitaliseringen, och i anslutning till den bl.a. genomförandet av den nationella servicekanalen.

Kommunernas uppgifter och förpliktelser

Enligt det strukturpolitiska programmet skulle hälften av det beräknade strukturella underskottet på två miljarder euro i kommunernas ekonomi åtgärdas genom att kommunernas uppgifter och förpliktelser minskas med en miljard euro. Samtidigt skulle man säkerställa att inte nya beslut om kommunernas uppgifter och förpliktelser försvagar kommunernas finansiella ställning.

Det visade sig vara svårt att gallra bland kommunernas uppgifter och skyldigheter och man lyckades inte uppnå målsättningarna. Bedömningen är att de åtgärder i det strukturpolitiska programmet som tagits in i planerna för de offentliga finanserna kommer att minska kommunernas utgifter med avsevärt under 100 miljoner euro netto. När det gäller de projekt som ökar kommunernas uppgifter och förpliktelser har regeringen fastställt principerna och anslagen inom ramen för vilka projekten ska genomföras.

Regeringen säkerställde genomförandet av det strukturpolitiska programmet 28.8.2014 genom att besluta att det i samband med social- och hälsovårdsreformen tas i bruk ett nytt budgetramsystem. Med hjälp av systemet ska det säkerställas att utvecklingen av offentliga social- och hälsovårdsutgifter iakttar den utgiftsbegränsning som har ställts som mål. I och med systemet kan man säkerställa att minskningen av kommunernas uppgifter och förpliktelser ger den nytta för kommunerna och staten som man eftersträvar. Systemet har som förfarande även bundits till planen för de offentliga finanserna och till det beslutsfattande som gäller budget-

ten. Finansministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som bereder ett budgetramsystem för kostnadskontroll inom social- och hälsovården. Gruppen har gett ut sina förslag i februari 2015 (Finansministeriets publikationer 6/2015). Arbetsgruppen har betraktat två alternativa modeller för social- och hälsovårdens budgetram som avviker från varandra enligt sitt lagstadgat bindande karaktär. Arbetsgruppen anser att sätet att genomföra social- och hälsovårdens budgetram och bedömningen av konsekvenserna samt en bredare betraktelse av genomföringssätten alltjämt krävs i vidareberedningen.

Social- och hälsovårdsreformen

Syftet med social- och hälsovårdsreformen är att skapa en servicestruktur av nytt slag för social- och hälsovården. Regeringens proposition med förslag till lag om ordnande av social- och hälsovården lämnades till riksdagen 4.12.2014. Avsikten var att med den nya lagen förnya bestämmelserna om ordnandet, produktionen, administrationen, planeringen, finansieringen och tillsynen av den kommunala social- och hälsovården. Riksdagens grundlagsutskott har 5.3.2015 gett ett nytt utlåtande om regeringens proposition, i vilket det konstaterar att de granskade lagförslagen och deras motiveringar inte bildar en tillräcklig grund att jämfört med den ursprungliga propositionen bedöma om de väsentliga ändringsförslagen överensstämmer med grundlagen med beaktande av bestämmelsen om grundlagens lagstiftningsförfarande, principerna för god lagberedning och de omfattande effekterna av lagstiftningshelheten. Därmed har behandlingen av regeringens proposition i praktiken avslutats, och ett beslut om vidareberedningen av social- och hälsovårdsreformen torde fattas i samband med beredningen av det nya regeringsprogrammet.

Arbetspensionsreformen och tiden i arbetslivet

Arbetsmarknadens centralorganisationer uppnådde en lösning till avtalet om arbetspensionsreformen 2017 den 26 september 2014. Lösningen uppfyller de mål som har ställts för den, dvs. den förväntade pensioneringsåldern blir minst 62,4 år fram till 2025, och minskar de offentliga finansernas hållbarhetsgap med en dryg procentenhet.

Centrala åtgärder som regeringen genomfört för att främja tidigare inträde i arbetslivet är det första skedet av reformen av antagningen av studerande till högskolor, upplösandet av anhopningen av de sökande till högskolor, begränsningen av studiestödstiden samt reformerna av universitetens och yrkeshögskolornas finansieringsmodeller, som förbättrar genomströmningen och påskyndar övergången till arbetslivet. Regeringens propositioner om att revidera gymnasiets, den yrkesinriktade grund- och tilläggsutbildningens samt det fria bildningsarbetets strukturer och finansiering har getts till riksdagen hösten 2014. Avsikten är att reformerna gällande det fria bildningsarbetet ska träda i kraft 1.1.2016 och gällande gymnasieutbildning och den yrkesinriktade utbildningen 1.1.2017.

Den strukturella arbetslösheten

I sitt beslut om att säkerställa genomförandet av det strukturpolitiska programmet 28.8.2014 specificerade regeringen även åtgärder för att minska den strukturella arbetslösheten genom att effektivisera arbetskraftsförvaltningen och dess tjänster. Beslutet baserar sig på bedömningen att de tidigare vidtagna åtgärderna inte räcker till för att sänka den strukturella arbetslösheten med 1 procentenhet, vilket har

ställs som mål, eftersom det ekonomiska läget och de ekonomiska utsikterna har visat sig vara svagare än tidigare uppskattat.

Bostadsproduktion

Avtalet som i augusti 2014 ingicks mellan regeringen och Helsingforsregionens kommuner stöder infrastrukturprojekt och bostadsproduktionen, vilka är viktiga för att stärka ekonomins produktionspotential. Dessutom stöder man via ARA byggan- det och utbudet av hyresbostäder samt renoveringen av bostäder.

Digital identifiering

Lagen om digital identifiering är en central förutsättning för genomförandet av den nationella servicekanalen och en omfattande digitalisering av tjänsterna. Lagförsla- get har blivit färdigt inom den tidtabell som fastställts i regeringsprogrammet.

Höjningen av sysselsättningsgraden

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i syfte att överbrygga hållbar- hetsgapet satsar på att höja sysselsättningsnivån, varvid tonvikten bör läggas på de befolkningsgrupper i arbetsför ålder där sysselsättning- en i dag är klart lägre än bland den övriga befolkningen och på att för- länga arbetslivet i dess början, mitt och slut. Rehabiliteringen för att förebygga arbetsoförmåga måste utvecklas. Uppmärksamhet måste fästas vid verksamhetsbetingelserna för små företag och i synnerhet för tillväxtföretag.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringens strukturpolitiska program innehåller flera åtgärder för att sänka den strukturella arbetslösheten och effektivisera arbetsmarknadens funktion. Genom de åtgärder som ingår i det strukturpolitiska programmet strävar man efter att minska den strukturella arbetslösheten med en procentenhet. Genomförandet av arbets- kraftspolitiska åtgärder har framskridit i enlighet med vad som överenskommits i programmet.

I början av 2015 trädde i kraft en föreskriftsreform vars avsikt är att sänka den strukturella arbetslösheten. Genom bestämmelserna permanentas verksamheten av servicecentralerna för arbetskraft och deras verksamhet utvidgas till hela landet, kommunernas finansieringsandel i finansieringen av arbetsmarknadsstödet ökas och lönesubventioner förnyas. Genom ändringar av beloppet och längden på löne- subventioner vill man i allt högre grad rikta lönesubventionen till långtidsarbetslösa. Genom reformen av lönesubventionen vill man förbättra dess inverkan på arbetet genom att öka företagets andel som erbjuda av arbete med lönesubvention. Därtill tar man i bruk långvarig lönesubvention för äldre långtidsarbetslösa.

Arbetsmarknadens funktion förbättras genom att utveckla arbetsförmedlingen på det sätt som bestämts i det strukturpolitiska programmet. Arbets- och näringsbyrå- erna har väsentligt ökat antalet arbetserbjudanden för de arbetslösa, och sanktio- nerna inom arbetslöshetsskyddet för vägran att ta emot arbete eller delta i aktive- ringsåtgärder tillämpas systematiskt. Arbetslöshetsskyddets villkor för att ta emot en erbjuden arbetsplats har ändrats från början av 2015. Avsikten med detta är att

öka den regionala rörligheten av de arbetslösa. Uppföljningen av sysselsättningsplanen och arbetssökandens rapportering har effektiviserats med elektroniska tjänster. Arbets- och näringsbyråerna ökar och utvecklar samarbetet med företag genom att bl.a. besöka företag och öka personalens kunnande. Matchingproblemen lindras genom att planera arbetskraftsutbildningen så att den bättre motsvarar företagens och arbetsmarknadens behov.

Genomförandet av ungdomsgarantin, som ingår i regeringsprogrammet, inleddes i början av 2013. Ungdomsgarantin och den i garantin ingående utbildningsgarantin och kompetensprogrammet för unga vuxna har skapat nya arbets- och utbildningsmöjligheter för de unga. Genom åtgärder som ingår i ungdomsgarantin främjas ungdomarnas sysselsättning och deras yrkeskunnighet samt förstärks deras möjligheter till självständigt liv. Syftet med ungdomsgarantin är att erbjuda alla unga under 25 år och nyexaminerade under 30 år en arbets-, arbetsprövnings-, studie-, verkstads- eller rehabiliteringsplats senast inom tre månader från att de har anmält sig som arbetslösa.

Sociala problem med anledning av recessionen

3. Riksdagen förutsätter att regeringen fäster allvarlig vikt vid de sociala problem som följt av den långvariga recessionen; ojämlikheten och utslagningen måste stoppas och arbetslösheten bekämpas.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Man har försökt utveckla bostadsbidraget och arbetslöshetsskyddet så att de bättre än tidigare uppmuntrar till att skaffa förvärvsinkomster. Detta skulle samtidigt minska utslagning och långvariga perioder med utkomststöd. Enligt arbetsmarknadsorganisationernas sysselsättnings- och tillväxtavtal samt regeringens strukturpolitiska program infördes en skyddsdel på 300 euro i arbetslöshetsskyddet från 1.1.2014. Detta betyder att den arbetslösa kan förtjäna 300 euro per månad utan att förlora några förmåner. Med ändringen uppmuntras de arbetslösa att även ta emot kortvarigt arbete, arbeta deltid eller få inkomster från företagarkerksamhet i liten skala som bisyssla. Skyddsdelen möjliggör en bättre inkomstnivå för den arbetslösa, uppmuntrar till aktivitet och förebygger utslagningsutveckling. Därtill ingår det i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014), som trädde i kraft i början av 2015, ett förvärvsinkomstavgång på 300 euro per inkomstagare. Enligt det avdras högst 300 euro per månaden av förvärvsinkomsterna när den av förvärvsinkomsterna beroende självriskandelen fastställs för bostadsbidraget. Till den här delen träder reformen dock i kraft först i början av september 2015.

I lagen om utkomststöd har funnits en tillfällig bestämmelse om prioriterad förvärvsinkomst. Syftet har varit att uppmuntra stöddagarna att skaffa små förvärvsinkomster. Avsikten har varit att främja aktiv verksamhet och förebygga utslagning. När utkomststöd har beviljats enligt bestämmelsen har man kunnat avdra minst 20 %, högst 150 euro, per månad av ett hushålls förvärvsinkomst. Bestämmelsen om prioriterad inkomst blev permanent från 1.1.2015 (940/2014). Samtidigt ändrades bestämmelsen så att den beräknas per inkomstagare.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) ändrades 1.1.2015 så att rehabiliteringen bättre än tidigare kan riktas till de arbetslösa personer som till

följd av sänkt arbets- och funktionsförmåga inte kan delta i offentliga arbetskraftstjänster.

Den nya socialvårdslagen träder i kraft 1.4.2015. Enligt den ska personer som behöver särskilt stöd få en egen kontaktperson. En ny socialtjänst är dessutom social rehabilitering, vars syfte är att stöda delaktigheten och funktionsförmågan för personer som riskerar att bli utslagna. I lagen ingår även ungdomsgaranti, vars syfte är att förebygga ungdomarnas utslagning.

Programmet för minskning av långtidsbostadslösheten (PAAVO, 2008–2015) avslutas i slutet av 2015. Under programmet har det byggts och skaffats cirka 2 300 nya bostäder för bostadslösa och anställt cirka 350 nya yrkeskunniga stödpersoner för arbetet med bostadslösa. Kvaliteten och tryggheten av boendet och förutsättningarna för social rehabilitering i anslutning till boende har förbättrats. Långtidsbostadslösheten har från 2008 till 2013 sjunkit med mer än 1 000 personer och bostadslösheten från drygt 8 000 till 7 500 ensamma bostadslösa.

Därtill fattade social- och hälsovårdsministeriet 4.6.2015 ett anskaffningsbeslut för att utveckla verksamhetsmodellen med låg tröskel för de unga som har det svårast ställt samt för spridning och förankring av modellen. Genom sitt beslut delade ministeriet ut det anslag på 300 000 euro som riksdagen beviljat till tre aktörer: A-klinikstiftelsens och Kouvola stads verksamhetsmodell Nuoret eteenpäin, Helsingin Diakonissalaitoksen säätös VAMOS-verksamhetsmodell (med Kuopio som pilotkommun) samt Nuorten Ystävät ry:s träningsverkstadsmodell VAPA (med Muhos som pilotkommun).

Möjligheten att vidta nya åtgärder som förbättrar ekonomin och sysselsättningen

4. Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer möjligheterna att vidta nya åtgärder som förbättrar ekonomin och höjer sysselsättningen, men understryker att alla åtgärder måste följa anslagsramen.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Utsikterna för statsfinanserna och de offentliga finanserna förutsätter åtgärder för att minska underskottet och sätta stopp på skuldsättningsutvecklingen. Det har fattats beslut om besparingar under ramperioden 2012–2015 i samband med periodens samtliga rambeslut. Allt som allt har det under valperioden fattats beslut om åtgärder som minskar statens utgifter och ökar dess inkomster. Deras nettobelopp förstärker offentliga ekonomin med ca 2,8 % i förhållande till den totala produktionen på nivån 2019. Allt som allt måste finanspolitiken alltså stramas åt. Regeringen har dock försökt genomföra noggrant riktade åtgärder som stöder tillväxt och sysselsättning.

I samband med planen för de offentliga finanserna våren 2014 beslutade regeringen hitta mer produktiv användning för statens egendom än nu. Som en del av omfördelningen av statens egendom fattade regeringen beslut om betydande satsningar i tillväxten, vars belopp under åren 2014–2015 är sammanlagt cirka 460 miljoner euro. De viktigaste satsningarna rör tillväxtskapande investeringar i kompetens och innovationer samt trafik- och byggprojekt med snabb sysselsättande verkan. Satsningar gjordes i bl.a. tillväxtföretagens kapitalinvesteringar genom Fin-

lands Industriinvestering och Tekes, i Team Finland-verksamheten och i Finpros understöd. Tekes lånefullmakter höjdes och de ska riktas till projekt inom clean tech och bioekonomi samt i affärsverksamhet som baserar sig på digital värdeskapning. Man beredde sig att kapitalisera universiteten med ett trefaldigt kapital i förhållande till de privata donationer de skaffar.

Sommaren 2014 beslutade statsminister Alexander Stubbs regering om åtgärder som stöder sysselsättning, tillväxt och köpkraft. Bland annat Finnveras möjligheter att finansiera medelstora företags tillväxt och internationalisering utvidgades, vartill regeringen inledde ett åtgärdsprogram för bostads- och infrastrukturbyggande och beslutade att bland annat stöda byggandet av metrolinjen västerut till Stensvik. I budgeten 2015 ingick lättnader i bastrafikledshållningens besparingar samt finansiering för nya trafikledsprojekt.

Åtgärderna har genomfört inom ramen för statsfinanserna.

Statsminister Alexander Stubbs regering beslutade även om justeringar i förvärvs-inkomstbeskattningen motsvarande inflationen för att stöda den inhemska efterfrågan och köpkraften samt underlätta konjunkturläget. Justeringarna görs 2015 och sänker skatteintäkterna med uppskattningsvis 218 miljoner euro. Syftet är att säkerställa att beskattningen av pensionärer och löntagare med små och medelstora inkomster inte stramas åt 2015. Regeringen beslutade också att åter införa rätten att avdra 50 procent av företagets representationskostnader från början av 2015, vilket uppskattas påverka efterfrågan på turist- och restaurangbranschens tjänster och därmed förbättra sysselsättningen. Ändringen uppskattas minska skatteinkomster med 38 miljoner euro per år.

I samband med förslaget till komplettering av budgeten 2015 beslutade regeringen fortsätta med möjligheten att avdra investeringar i produktionen dubbelt till 2016 för att öka privata investeringar. En skattskyldig som bedriver näringsverksamhet får på anskaffningsutgifterna för en fabrik och verkstad som den skattskyldige har tagit i bruk kalenderåren 2013–2016 under högst två på varandra följande skatteår göra en avskrivning som är dubbelt så stor som den ordinarie avskrivningen. Den höjda avskrivningsrätten gäller även nya maskiner och anläggningar som används i produktiv verksamhet. Ändringen uppskattas minska statens skatteinkomster med 65 miljoner euro per år.

Förhandsbedömning av utbildningsreformernas konsekvenser

5. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformer av utbildningen på förhand gör allsidiga och omsorgsfulla bedömningar av vilka konsekvenser de ger innan den lägger fram propositioner eller fattar andra beslut.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet har i flera av sina program och beslut bundit sig till god lagberedning och konsekvensbedömningen av reformer är en del av den. Konsekvensbedömningen i samband med lagberedningen följer lagberedningsanvisningar och anvis-

ningar för konsekvensbedömningen av lagförslag, som har godkänts av justitieministeriet.

Därtill har undervisnings- och kulturministeriet under regeringsperioden deltagit i verksamheten av sektionen för utvärderingen av ekonomiska konsekvenser vid Delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning samt i verksamheten av Finansministeriets arbetsgrupp som bedömer kommuninverkningarna.

Konsekvensbedömningen äger rum vid undervisnings- och kulturministeriet som tjänstearbete. Vi bedömningen utnyttjas förutom det kunnande som tjänstemännen vid undervisnings- och kulturministeriet besitter framför allt Utbildningsstyrelsen sakkännedom och datalager. I beredningsprocessen av grunder för en examen inom den yrkesinriktade utbildningen har man övergått till ett förfarande där Utbildningsstyrelsen i samband med en reform av grunderna bedömer deras eventuella kostandsinverkningar och andra konsekvenser och skickar bedömningen till undervisnings- och kulturministeriet (förfarandet har inletts gällande grunder som träder i kraft 1.8.2015). Reformen som berör högskolor har beretts i nära samarbete med högskolorna. Till exempel beträffande fas II av reformen av studentuttagningen har det funnits en särskild utvecklingsgrupp av studentuttagning med bred representation från högskolorna. Därtill har det i samband med beredningen för intressenter ordnats seminarier och verkstäder i vilka utkast till nya lagar och deras inverknings- ar har diskuterats. När det gäller lagar givna hösten 2014 har lagberedningen skett enligt en ovanligt snäv tidtabell.

Statens revisionsverk går för närvarande genom undervisnings- och kulturministeriets lednings- och styrningssystem. I bedömningen ingår lagberedningen. Undervisnings- och kulturministeriet deltar i ministeriernas grupp för utvecklingen av lagberedning, som leds av justitieministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet anser att även uppföljningen av reformer är viktigt. Universitetsreformen 2010 utvärderas nästa gång 2016 och reformen av yrkeshögskolor 2015 år 2018.

Ungdomsgarantin

6. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att ungdomsgarantin genomförs och satsar mer än tidigare på förebyggande verksamhet och s.k. lågtröskelverksamhet, så att också de unga som är mest utsatta omfattas av aktiveringsåtgärderna.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för genomförandet av den utbildningsgaranti som ingår i ungdomsgarantin. För att verkställa utbildningsgarantin har undervisnings- och kulturministeriet startat och genomfört omfattande utvecklingsåtgärder, bland annat tryggheten av ett tillräckligt utbud av grundläggande yrkesutbildning, en förnyelse av studentuttagningen och elektroniska ansökningssystem, effektiviserad genomgång av studierna, utvecklingen av utbildningens anknytning till arbetslivet och utbildning på arbetsplatser, utvecklingen av utbildningar som förbereder till yrkesutbildning samt möjliggörande av flexibla utbildningsvägar genom att bland annat förnya examenssystemet och utveckla utbildningsmodeller som kombinerar utbildningen på läroanstalter och läroavtalsutbildning.

Verkställandet av utbildningsgarantin inleddes redan 2012 genom att öka antalet studieplatser i den grundläggande yrkesutbildningen inom metropolområdet och vissa andra tillväxtcentra. Besluten om utbudet av grundläggande yrkesutbildning åren 2014–2016 fattades sommaren 2013. Enligt dem förbättrades utbudet av grundläggande yrkesutbildning i områden där det finns mest unga som behöver utbildning och behov av arbetskraft. Den strukturella utvecklingen av nätverket av anordnare av grundläggande yrkesutbildning har fortsatt i enlighet med regeringens strukturpolitiska program. Syftet är att förnya strukturerna för gymnasiet, grundläggande yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och fritt bildningsarbete. Syftet med reformen är att förbättra verksamhetsbetingelserna, samarbetet mellan och kvaliteten av anordnare av gymnasieutbildning och yrkesinriktad grund- och tilläggsutbildning samt att trygga den riksomfattande och regionala tillgången till utbildning som motsvarar behovet av vidarestudier samt arbetslivets krav. Utbildningens reglerings- och finansieringssystem förnyas så att styrningseffekten som effektiviserar verksamheten förstärks.

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom grundläggande yrkesutbildning (4/2013) trädde i kraft 1.1.2013. I den nya förordningen ändrades systemet för den gemensamma ansökan så att det framöver främst är personer som nyligen avslutat den grundläggande utbildningen och de som inte har en examen eller studieplats efter grundläggande utbildning som genom den söker sig till studier. De som inte har en studieplats ges tilläggs-poäng för att de ska prioriteras inför personer som redan fått en studieplats. De som avlagt gymnasiestudier kommer att ingå i en egen antagningsgrupp i den gemensamma ansökan såsom tidigare. Genom reformen kunde man rikta utbildningsutbudet som täcks av den gemensamma ansökan till personer som avslutat den grundläggande utbildningen och de som inte har en examen i andra stadiet eller en studieplats. Med reformen begränsade man inte möjligheten för dem som avlagt en examen att söka sig till grundläggande yrkesutbildning utan de styrdes att använda andra ansökningskanaler än den gemensamma ansökan.

Den nya förordningen tillämpades första gången i den gemensamma ansökan hösten 2013 tillsammans med de nya elektroniska ansöknings- och urvalstjänsterna (studieinfo.fi). Elektroniska ansökningstjänster utvidgades att täcka utbildningen som förbereder för yrkesutbildning (exklusive den förberedande och rehabiliterande utbildningen för handikappade), tilläggsundervisningen för den grundläggande utbildningen samt utbildning som förbereder för gymnasieutbildning våren 2014.

Som resultat av klarläggningsarbetet av förberedande utbildningarna för grundläggande yrkesutbildning, som förutsätts av utvecklingsplanen av utbildning och forskning 2011–2016, har till riksdagen getts en regeringsproposition (RP 211/2014), som föreslår att man i stället för nuvarande fyra förberedande utbildningar anordnar två förberedande utbildningar: handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning (VALMA) och utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv (TELMA). Lagen avses träda i kraft 1.8.2015.

I lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), som trädde i kraft i början av 2014, föreskrevs om den rätt till elevhälsa som gäller för eleverna inom den undervisning och utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och för de studerande inom den utbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) och lagen om yrkesutbildning (630/1998). Syftet med lagen är att främja de studerandes inlärning, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att förebygga problem samt säkerställa tidigt stöd för dem som behöver det.

Inom den grundläggande utbildningen och andra stadiets utbildning förbättrades elevernas delaktighet och påverkningsmöjligheter i skolor och läroanstalter samt arbetsfreden. Inom den grundläggande utbildningen och andra stadiets utbildning förutsatte undervisnings- och kulturministeriet att anordnaren av undervisning och utbildning ska främja alla studerandens delaktighet och se till att alla studerande kan delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling samt uttrycka sin åsikt om frågor som gäller studerandenas ställning. Dessutom föreslogs det att lagen om grundläggande utbildning ändras så att varje grundskola ska ha en studentkår.

De kriterier för god elev- och studerandehandledning för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning som förutsätts i utvecklingsplanen av utbildning och forskning 2011–2016 gavs som rekommendationer för alla anordnare av undervisning och utbildning från 1.8.2014.

Undervisnings- och kulturministeriet understödde ungdomarnas arbetsverkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete med sammanlagt 27 miljoner euro 2014. Av detta belopp kom 6 miljoner från tipsvinstmedel och 21 miljoner från s.k. budgetmedel. Av detta består 8 miljoner euro av tilläggsfinansiering som kommit till s.k. budgetmedel genom ungdomsgarantiprojektet. Tack vare tilläggsfinansieringen på 8 miljoner euro har man kunnat utvidga det uppsökande ungdomsarbetet till nästan hela landet enligt regeringsprogrammets mål. År 2014 täckte det uppsökande ungdomsarbetet 95 % av kommunerna, och bara 15 kommuner står utanför det, när den motsvarande siffran 2011 var 77 %. År 2013 nådde det uppsökande ungdomsarbetet 27 117 ungdomar, av vilka 16 627 behövde långvarigare stöd. Antalet ungdomar som uppnått har ökat märkbart sedan 2010 (då 5 724 ungdomar uppnåddes). Endast en mycket liten andel av ungdomar som behöver långvarigare stöd vägrade ta emot de erbjudna åtgärderna.

Det finns verkstadsverksamhet för de unga i 86 % av kommunerna, och i den deltar 14 835 personer som är under 29 år gamla. Undervisnings- och kulturministeriet stöder Nationella verkstadsföreningen, som fungerar som ett service- och utvecklingscentrum för ungdomsarbete.

På den nuvarande anslagsnivån kan man trygga det sökande ungdomsarbetets serviceutbud i nästan alla kommuner och utveckla ungdomarnas verkstadsverksamhet så att det individuella stöd som ungdomar behöver kan riktas så effektivt som möjligt.

Utnyttjande av informationen i datasystem i tjänster som är riktade till ungdomar

7. Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt vidtar åtgärder för att förbättra myndigheternas möjligheter att utnyttja sådan information i datasystemen som behövs till exempel för att ordna tjänster som anknyter till ungdomsgarantin och för att hjälpa marginaliserade ungdomar. Samtidigt måste behovet av ändringar i lagstiftningen utredas.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för sin del för förbättringen av informationsutbytet genom att utveckla registret för verifierat kunnande, vars syfte är att införa examensuppgifterna för s.k. tillståndspliktig undervisning i en riksomfattande

tjänst, genom vilken de är tillgängliga för alla parter som behöver dessa uppgifter i alla processer som utnyttjar examensuppgifter på ett pålitligt, säkert, enhetligt och uppdaterat sätt. När finansieringssystemet för gymnasieutbildning och yrkesinriktad utbildning förnyas enligt samma tidtabell, kan man framöver (uppskattningsvis från 2017) få information i realtid enligt personbeteckning om vilka av de personer som avslutat grundskolan för närvarande studerar i andra stadiet och vilka som kan avlägga en examen i andra stadiet.

Registret för verifierat kunnande bildar i fortsättningen ett grunddatalager av examensinformation, som innehåller de mest pålitliga uppgifterna om det verifierade kunnandet av varje finländsk lärande, från enskilda studieprestationer till examensnivån. I egenskap av ett elektroniskt myndighetsdatalager gör Registret för verifierat kunnande det lättare för medborgarna att sköta sina ärenden och minskar olika förvaltningsgrenars överlappande tjänstearbete. Från informationslagret kan man på ett pålitligt sätt dela ut information till de myndigheter som behöver den i sin verksamhet, till exempel kommunerna, FPA, Pensionsskyddscentralen, ANM, anordnare av utbildning, Nationella centret för utbildningsutvärdering, FM och Statistikcentralen.

Undervisnings- och kulturministeriet har tillsammans med Sitra gett stöd åt flaggningsmodellprojektet Fatta mej!, som är i bruk i Esbo och S:t Michel. Syftet med projektet är att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter i olika förvaltningsgrenar i ett tidigt skede för att sätta stopp på en enskild ung persons eventuella utslagningsutveckling.

En reform av ungdomslagen (72/2006) har inletts. I samband med den behandlas ändringsbehov som gäller informationsutbytet myndigheterna emellan och multiprofessionella styrnings- och servicenätverk för de unga som fungerar i kommunerna.

Trafikledsprogram på lång sikt

8. Riksdagen förutsätter att det görs upp ett långsiktigt program för underhåll och utveckling av trafiklederna och att programmet för fram en konkret och realistisk finansiering av programmet.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Man har försökt öka trafikpolitikens långsiktighet med en trafikpolitisk utredning som utarbetas i början av regeringsperioden. Detta har dock visat sig vara otillräckligt. Man kan öka långsiktigheten genom att alltid i början av regeringsperioden utarbeta ett långsiktigt trafikpolitiskt målprogram på 12 år i parlamentariskt samarbete. Detta har föreslagits av en parlamentarisk arbetsgrupp för att kartlägga alternativ för att minska trafiknätets reparationsskuld. Målplanen skulle innehålla trafikpolitiska mål och principer för det kontinuerliga upprätthållandet och utvecklingen av trafikinfrastrukturen och trafiktjänsterna. Målet är att till fullo ta i bruk den potential som ingår i trafikpolitikens nya medel för att förbättra välbefinnandet, sysselsättningen, den ekonomiska tillväxten och Finlands konkurrenskraft.

Social- och hälsovårdsreformen

9. Riksdagen förutsätter att de ekonomiska konsekvenserna av alla åtgärder inom social- och hälsovårdsreformen bedöms analytiskt och att reformen skapar förutsättningar för att minska hållbarhetsgapet.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den 4 december 2014 gav regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om ordnande av social- och hälsovården samt till vissa lagar som hänför sig till den. I propositionen ingår en preliminär uppskattning om förslagets ekonomiska konsekvenser. Vid sidan av de ekonomiska konsekvenserna som utarbetats vid social- och hälsovårdsministeriet som tjänstemannaaarbete har Institutet för hälsa och välfärd under olika skeden av reformen utarbetat reformens ekonomiska utvärderingar.

Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna är utmanande, eftersom det inte finns tidigare erfarenhet av reformer av denna skala. Verkställandet av lagen sänker inte automatiskt kostnaderna, eftersom det uppskattas att befolkningens åldrande kommer att öka social- och hälsovårdens kostnader med 1,5 procent per år. Syftet med reformen är att åstadkomma kostnadseffektiva lösningar. Avsikten är att minska kostnadsökningen med 850 miljoner euro under åren 2017–2021. För att kunna skära ner ökningen av kostnaderna måste man förstå befolkningens behov av service och rikta resurserna ändamålsenligt, åstadkomma kompetent ledning och nationell styrning, som åstadkoms genom att grunda en ny styrningsenhet inom social- och hälsovårdsministeriet.

Dessutom är balanseringen av den kommunala ekonomin ett mål för reformen. För att uppnå de mål som ställs i det strukturpolitiska programmet och för att trygga balansen av den kommunala ekonomin bereds ett budgetramsystem inom vilket de offentliga social- och hälsovårdstjänsternas kostnader hanteras och vars syfte är att stöda regleringen av kostnaderna.

Utöver det konsekvensbedömningsarbete som utarbetades vid social- och hälsovårdsministeriet som tjänstemannaaarbete beställdes av Institutet för hälsa och välfärd hösten 2014 en konsekvensbedömning av lagförslaget, som hade beretts av den parlamentariska styrgruppen. I den 15.9.2014 publicerade konsekvensbedömningen har lagen bland annat betraktats med tanke på funktionen av servicenätverket, administrationen och produktionsstrukturerna, de ekonomiska konsekvenserna för staten och kommunerna samt från styrningssynvinkeln. Enligt den bedömning som utarbetades av Institutet för hälsa och välfärd påverkar såväl riksomfattande beslut som de ekonomiska sporrarna för att tygla kostnaderna kostnadsutvecklingen. Vid utarbetandet av bedömningarna har man utnyttjat resultaten av tidigare experiment av samma typ, förvaltningsmodellen i Kajanaland, social- och hälsovårdsdistriktet i Södra Karelen (Eksote), i vilka man har försökt integrera produktionen av hälsovårdstjänster på samma sätt som i reformen enligt lagförslaget. På basis av dessa modeller har Institutet för hälsa och välfärd uppskattat att man genom reformen kunde åstadkomma besparingar av sammanlagt 450 miljoner euro i kostnadsökningen.

Uppnåendet av reformens kostnadsfördelar förutsätter förmågan att styra service-systemet så att de möjligheter som erbjuds av integrationsstrukturen av social- och

hälsovården enligt lagförslaget kan utnyttjas. Ökningen av skalan för ansvaret för anordnande och produktion skapar bättre möjligheter än tidigare att effektivisera funktionerna och öka produktiviteten samt vidare för att hindra kostnadsökningen och även till sänkningen av kostnader i enskilda funktioner.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I samband med social- och hälsovårdsreformen har finansministeriet i det sista skedet 27.2.2015 publicerat sina kalkyler om effekterna av social- och hälsovårdsreformen enligt ett utkast av riksdagens social- och hälsovårdsutskott om effekterna på kommunernas ekonomi. Enligt kalkylen är det kalkylmässiga höjningstrycket som föranleds av reformen på kommunens inkomstskatteprocent 2 procentenheter som högst. På motsvarande sätt i en kalkyl som vid sidan av social- och hälsovårdsreformen även tar hänsyn till effekterna av tidigare beslutade statsandelsreformer och nedskärningar av statsandelar är det kalkylmässiga ändringstrycket på skattesatsen som högst +6,7 procentenheter (höjningsbehovet) och som lägst -2,4 procentenheter (sänkingsreserven).

Kvalitetsregister för hälsovårdstjänster

10. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att bygga upp offentliga register som beskriver kvaliteten hos hälso- och sjukvårdstjänsterna.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet har berett en strategi för elektronisk informationshantering inom social- och hälsovården i brett samarbete med medborgare, organisationer inom social- och hälsovården samt olika ministerier och Kommunförbundet. Genomförandet av strategin är på gång, och dess centrala tyngdpunkt är medborgarens synvinkel. Målet är att information om tillgången till tjänsterna och deras kvalitet är tillgänglig i hela landet, vilket gör det lättare att välja en serviceleverantör. Pålitlig och jämförbar information om olika alternativ och serviceproducenter ökar valfriheten.

Avsikten är att utveckla ett datalager som beskriver tjänsterna samt elektroniska tjänster som utnyttjar det vidare så att medborgarna på ett enhetligt sätt kan jämföra serviceproducenter inom social- och hälsovården. Öppen information som erbjuds är bland annat tillgången till tjänster (information om köer och tidsbeställning), serviceurvalet, kvaliteten (t.ex. sjukhusinfektioner), ändamålsenlighet, pris, läge och respons. Beredningsarbetet har kopplats med projektet palveluvaaka, som är på gång vid Institutet för hälsa och välfärd.

1.4 Revisionsutskottet

Riksdagens revisionsutskotts ställningstaganden i revisionsanmärkningsärenden

RSk 11/2008 rd — B 6/2008 rd — B 10/2008 rd — ReUB 1/2008 rd

4. Korrigering av bristerna i och problemen med elektronisk identifiering och certifikattjänster

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att rätta till bristerna i och problemen med den elektroniska identifieringen och myndigheternas certifikattjänster och att regeringen lägger fram förslag till lagstiftningslösningar och andra behövliga åtgärder.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I enlighet med riksdagens uttalande har olika projekt och arbetsgrupper alltsedan 2008 försökt lösa problemen med elektronisk identifiering. Aktörerna på området har haft motstridiga uppfattningar om vilka lösningar som behövs och inte heller myndigheterna har haft någon samstämmig ståndpunkt. Sedan maj 2014 har en bred och öppen beredning berett ett lagförslag (RP 272/2014) för att ändra den nuvarande lagen om autentisering och elektroniska signaturer (617/2009) så att det byggs upp ett förtroendenät mellan aktörerna som alla genom regelbunden kontroll hos befolkningsdatasystemet förutsätts se till att deras personuppgifter är uppdaterade. Lagförslaget lämnades till riksdagen den 27 november 2014. Riksdagen godkände lagen den 21 januari 2015 (139/2015) och den träder i kraft den 1 januari 2016. Verkställigheten av lagen har börjat beredas och det görs som en öppen beredning där aktörerna på området är välkomna att delta på bred front.

Det är meningen att lagändringen ska eliminera problemen som marknaden för elektronisk identifiering har dragits med och även ge nya aktörer en möjlighet att komma in på marknaden. Lagändringen löser inte problemen med certifikatverksamheten men klarlägger läget och gör det möjligt att ta fram koncept för statsförvaltningens certifikatverksamhet som är i samstämmighet med marknaden.

Rsk 12/2014 rd — B 16/2014 rd — ReUB 7/2014 rd
(Rsk 15/2008 rd — Ö 2/2008 rd — ReUB 5/2008 rd)

Informationsstyrningen inom social- och hälsovården

3. Tillräckliga resurser och verksamhetsbetingelser för den regionala styrningen och tillsynen

Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformen av regionalförvaltningen avsätter tillräckligt mycket medel för regionalförvaltningens styr- och kontrollverksamhet och ger den möjligheter att satsa på förebyggande styrning. Revisionsutskottet anser att de åtgärder regeringen framför i årsberättelsen inte räcker till. Regeringen ska i sin följande årsberättelse redogöra för hur man har åtgärdat anhopningen av klagomål inom regionförvaltningen som gäller social-

och hälsovården och hur personalresurser har överförts till förebyggande verksamhet.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsbudgeten för 2013 och i rambeslutet för 2014–2017 har det anvisats ett permanent tilläggsanslag på 1,725 miljoner euro till regionförvaltningsverken för att stärka resurserna för tillsynen inom social- och hälsovården samt för miljötillståndsuppgifter. Med hjälp av anslaget har resurserna för regionförvaltningsverkens uppgifter inom social- och hälsovården kunnat hållas oförändrade i översynen som börjar 2013. Med andra ord har man kunnat avstå från de planerade minskningarna i antalet årsverken som på grund av anslagsnedskärningarna inom ramen för produktivhetsprogrammet hade hänförts till dessa resurser. Dessutom har det anvisats tilläggsresurser i projektform särskilt för att avveckla anhopningen av klagomål inom social- och hälsovården enligt följande:

- Åren 2013–2014 genomfördes ett projekt för avveckling av klagomålsanhopningen i det värst stockade Regionförvaltningsverket i Södra Finland. Finansministeriet anvisade Regionförvaltningsverket i Södra Finland ett tilläggsanslag på inalles 576 800 euro för projektet. Den sammanlagda arbetsinsatsen för de projektarbetare som fokuserade på behandlingen av klagomål uppgick inalles till 12,5 årsverken. Projektet beredde sammanlagt 848 klagomålsbeslut. Tack vare projektet minskade behandlingstiden för klagomål ansevärt. Inom ramen för projektet blev samtidigt processen för behandling av klagomål i sin helhet föremål för utveckling och effektivisering och man satte också igång med att ta fram en lösning för ett elektroniskt arbetsbord för behandling av klagomål. De andra regionförvaltningsverken kommer också att dra nytta av dessa åtgärder.
- Åren 2014–2015 kommer det att genomföras motsvarande projekt som det ovan nämnda för att avveckla anhopningen av klagomål också i Sydvästra Finlands, Östra Finlands, Västra och Inre Finlands samt Norra Finlands regionförvaltningsverk. Finansministeriet har anvisat regionförvaltningsverken ett tilläggsanslag på inalles 413 000 euro för ändamålet.

Utöver tilldelningen av tilläggsresurser har förvaltningslagen (368/2014) ändrats från och med den 1 september 2014 så att det blir lättare att behandla klagomål i det administrativt lättare anmärkningsförfarandet. Lagändringarna bereddes i en arbetsgrupp tillsatt av finansministeriet och omarbetades därefter till en regeringsproposition i justitieministeriet.

I och med dessa åtgärder kan man framöver i högre grad flytta över resurser och tyngdpunkten i verksamheten till förebyggande verksamhet. Styrningen av verkens verksamhet kommer under den kommande strategiperioden 2016–2019 också att utvecklas så att detta också ska gå att fastställa och rapportera genom konkret måluppställning och uppföljning.

Dessutom har man genom Valvira och regionförvaltningsverkens riksomfattande tillsynsprogram genomfört planerlig tillsyn inom social- och hälsovården samt inom alkoholförvaltningen. Regionförvaltningsverken har också deltagit i Valvira, Tukes och Evira's arbete för att styra kommunerna till planerlig tillsyn av miljö- och hälso-skyddet.

År 2014 genomfördes det inom social- och hälsovården tillsyn enligt tillsynsprogrammen inom följande områden: tillgång till icke-brådiskande vård, förebyggande hälso- och sjukvård för barn och unga, service och vård som ges hemma, äldreomsorg, boendeservice för personer med funktionsnedsättning samt tidsfristerna inom barnskyddet och utkomststødet.

Syftet med den planerliga tillsynen i enlighet med tillsynsprogrammen är att förebygga otillbörlig praxis och rutiner samt att ingripa i verksamhet som strider mot lagen och också säkerställa att klient- och patientsäkerheten inte riskeras.

Rsk 21/2008 rd — B 15/2008 rd — ReUB 6/2008 rd

2. Informationssystemens interoperabilitet inom den offentliga förvaltningen

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder som borgar för kompatibla datasystem, gemensamma tillämpningar och öppna kontaktytor för ett friktionsfritt informationsutbyte mellan datasystemen inom den offentliga sektorn, med början från hälso- och sjukvården.

Finansministeriet har tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen har i sin skrivelse (Rsk 21/2008 rd) förutsatt att datasystemen inom den offentliga sektorn blir kompatibla med början från hälso- och sjukvården, och att gemensamma tillämpningar och öppna kontaktytor garanteras så att informationsutbytet mellan datasystemen kan ske friktionsfritt. Ovan nämnda mål och riktlinjer realiseras genom det riksomfattande KanTa-projektet för elektronisk informationshantering inom hälso- och sjukvården och projektet för elektronisk informationshantering inom socialvården.

För att stärka kompatibilitetsfrämjandet startade finansministeriet den 24 mars 2014 en grupp för informationsarkitekturen inom offentlig förvaltning (FM006:03/2013). Gruppen ska utveckla och stödja arbetet med den offentliga förvaltningens gemensamma och målområdenas arkitektur samt interoperabiliteten i enlighet med verksamhetsmålen och informationsförvaltningslagen som en del av den offentliga förvaltningens övergripande arkitektur och styra den offentliga förvaltningens gemensamma terminologiarbete till stöd för informationssystemens kompatibilitet och den nationella tjänstearkitekturen.

För att främja informationssystemens interoperabilitet inom hälso- och sjukvården har finansministeriet finansierat social- och hälsovårdsministeriet för genomförande av ett stödprojekt för utveckling av social- och hälsovårdens regionala övergripande arkitektur (FM/201/02.02.03.09/2013). Projektet har under 2013 och 2014 tagit fram en beskrivning av måltillståndet, utarbetad i samarbete mellan kommunerna, sjukvårdsdistrikten och nationella aktörer, som ska styra utvecklingen av social- och hälsovårdens regionala informationshantering och datasystemsløsningar samt förslag till utvecklingsstyrande riktlinjer.

För att främja de i regeringens proposition om ordnandet av social- och hälsovården (RP 324/2014) beskrivna kompatibilitetsmålen har finansministeriet inlett en omplanering av ICT-stödprogrammet för kommun- och servicestrukturreformer (FM 139:00/2013). Målet med att ändra programinnehållet är att skapa ett koncept och inrikta stödåtgärder som bättre stödjer målen för social- och hälsovårdsreformen

och den offentliga informationsförvaltningens allmänna styrande uppgift som är på finansministeriets ansvar.

I social- och hälsovårdssektorns tjänstehelhet som ingår i det av finansministeriet startade programmet för att påskynda elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe, FM38:00/2009) tar man fram elektroniska tjänster såväl för allmänheten som för de myndigheter som har ansvaret för att ordna social- och hälsovård (bl.a. tidsbokning, system för servicesedlar och köptjänster).

Finansministeriets program för en nationell servicekanal (VM140:00/2013) skapar en nationell infrastruktur för digitala tjänster som omfattar en nationell servicekanal med tillhörande datalager, en elektronisk autentiseringsmodell på nationell nivå, nationella lösningar för hantering av företags, andra organisationers och fysiska personers roller och behörigheter, gemensamma servicevyer för medborgare, företag och myndigheter som ger användare som har identifierat sig tillgång till uppgifter som gäller dem i den offentliga förvaltningens tjänster och informationsmaterial. Den nationella tjänstearkitekturen främjar för sin del informationssystemens kompatibilitet genom att standardisera informationsöverföringen mellan tjänsterna och genom att ta fram nationella tjänster.

Inom kommuninformationsprogrammet (FM078:00/2012), som har startats av finansministeriet, tar man fram JHS-rekommendationer och definitioner för att standardisera de uppgifter som beskriver kommunernas ekonomi och verksamhet och som används på olika förvaltningsnivåer i planering, beslutsfattande och uppföljning. Programmet fastställer en gemensam rekommendation för kommunernas och samkommunernas kontouppräkning, kommunernas uppgifts- och serviceklassificeringar, lokalitetsuppgifter och förmedling av ekonomiska uppgifter mellan informationssystemen. Rekommendationerna blir klara 2015. Beskrivningarna och definitionerna för kompatibiliteten som skapas i programmet styr hälso- och sjukvårdens anordnaransvariga och verksamhetsenheter så att de förbättrar kompatibiliteten i sina informationssystem särskilt när det gäller hanteringen av ekonomiska uppgifter.

B 12/2014 rd — B 16/2014 rd — ReUB 7/2014 rd

RSk 16/2010 rd — B 11/2010 rd — B 13/2009 rd — ReUB 5/2010 rd

4. Uppställning av samhällseliga effektmål och rapportering av resultat/social- och hälsovårdstjänster

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en utredning och jämför kostnaderna för den offentliga social- och hälsovården och den total-ekonomiska vinsten av verksamheten i kommunal regi, vid köp av tjänster och utläggning av verksamheten. Revisionsutskottet anser att de åtgärder regeringen framför i årsberättelsen inte räcker till. Den pågående reformen av social- och hälsovårdens strukturer visar att beredningen och beslutsfattningen behöver stöd av tillförlitliga uppgifter till exempel om kostnaderna för social- och hälsovårdstjänster som har producerats på olika sätt och om de totalekonomiska effekterna.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Lagen om ordnandet av social- och hälsovården betonar behovet av ett gemensamt faktaunderlag. Beslut om hur social- och hälsovårdsområdena ska ordnas måste grunda sig på uppföljande information om befolkningens hälsa och välfärd inom social- och hälsovårdsområdet och på servicebehovet. Också uppföljande uppgifter om tjänsternas verksamhet och ekonomi och de kostnader som tjänsteproduktionen orsakar i enlighet med det måste beaktas i ordnandebeslutet. Dessutom måste i beslutet de viktigaste principerna för tjänster som upphandlas av organisationer och företag definieras.

För närvarande finns det stora regionala och lokala variationer i social- och hälsovårdens enhetskostnader, vilket har mångahanda orsaker. Likaså kan man bli tvungen att betala helt olika för köptjänster och totalutläggningar i olika delar av landet. Det finns ingen landstäckande eller enhetlig produktifiering och priset på försäljning av offentliga tjänster regleras inte heller. Det är mycket krävande att utreda de totalekonomiska effekterna av alternativa produktionssätt med beaktande av alla bieffekter och det förutsätter en systematisk utveckling av faktaunderlaget.

Institutet för hälsa och välfärd THL utvecklar och samlar in faktaunderlag som behövs för social- och hälsovårdsreformen. Institutet stödjer det operativa genomförandet av reformen genom att ta fram fakta om det s.k. utgångsläget både landsomfattande och per social- och hälsovårdsområde. Tillsammans med social- och hälsovårdsområdena och produktionsområdena samlar THL in och producerar uppföljande och utvärderande uppgifter om reformen och hur den genomförs.

Genom nationella informationssystemtjänster och genom starkare styrning av informationsförvaltningen och regional samordning i och med lagen om ordnandet av social- och hälsovården kan man bygga upp bättre förutsättningar för ett faktabaserat ledarskap.

Rsk 30/2010 rd — B 20/2010 rd — ReUB 8/2010 rd

3. Rapportering om skattestöd

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att skattestöden börjar omfattas av övervakning och kontroll på samma sätt som anslag som beviljas via budgeten.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Med skattestöd avses en avvikelse enligt den nationella definitionen från den normala grundstrukturen för beskattningen. Syftet med skattestödet är att stödja vissa funktioner eller grupper av skattskyldiga genom avdrag, skattefrihet, sänkta skattesatser, skattelättnader eller bestämmelser om uppskov med skattebetalningen. Definitionen av skattestöden grundar sig på de konventioner som man kommit överens om per skatteslag. Skattestöden räknas i regel ut enligt principen om förlorad skatteinkomst, där stödet betraktas som förlorad skatteinkomst på grund av skattebestämmelse som avviker från normen, medan de övriga bestämmelserna förblir oförändrade.

År 2009 gick man på ett heltäckande sätt igenom skattestöden i den finländska skattelagstiftningen enligt skatteslag, och då fastslogs de normsystem som behövs

vid klassificeringen och uträkningen av skattestöden. Utredningen är tillgänglig på Statens ekonomiska forskningscentrals (VATT) webbplats (Verotuet Suomessa, VATT, Valmisteluraportit 5 lokakuu 2010). Efter det har VATT och finansministeriet i samarbete årligen uppdaterat de kvantitativa uppskattningarna av beloppen av och nivåerna på skattestöden. Motsvarande uppskattningar görs också i fråga om nya skattestöd i enlighet med det gemensamt överenskomna och godkända normsystemet. Fram till 2013 publicerades rapporten om skattestöden på VATT:s webbplats. Från början av 2014 har den publicerats på finansministeriets sidor.

Redovisning av skattestöden och uppskattningar av deras storleksklass i euro ingår i vanlig ordning i såväl statens budgetpropositioner som årligen i statens bokslutsberättelse. I regeringens årsberättelse går man också igenom de senaste undersökningarna i fråga om analyserna av effekten av olika skattestöd. På det sättet får beslutsfattarna information om skattestödets effektivitet.

Finansministeriet beställer också undersökningar om skattestödets effekter och verkan. Till exempel ETLA undersöker för närvarande användningen och effekterna av tilläggsavdraget för forsknings- och utvecklingsverksamhet som var i kraft 2013–2014 och VATT vilken effekt hushållsavdraget har för sysselsättningen.

6. Tryggad kvalitet på lagstiftningen

Riksdagen förutsätter att regeringen styr mera resurser än tidigare till lagberedningen för att trygga en hög kvalitet på lagstiftningen. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid antalet rättsnormer, behoven av att se över bestämmelserna och principerna om en bättre reglering samt vid konsekvensbedömningarna och att lagstiftningen är rättvis för alla målgrupper.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Kanslicheferna ansvarar för lagberedningen och utvecklingen av den inom sina ministerier, och kanslichefsmötet spelar en central roll för samordningen av regeringsprogrammets genomförande. En arbetsgrupp för författningspolitiken med företrädare från alla ministerier har tillsatts för att genomföra och följa upp regeringsprogrammets mål för lagberedningen.

År 2014 gjorde ministerierna en bedömning av resurserna för lagberedningen och deras tillräcklighet. En del ministerier har varit tvungna att öka sina resurser bl.a. på grund av brådskan inför regeringsperiodens slut och en del har minskat sina resurser som helhet för att åstadkomma inbesparningar. I beredningen på nationell nivå uppträdde det flera påtagliga brister i ministeriernas resurser för personal än 2012. Däremot är uppfattningen att kompetensen har ökat. I genomsnitt är bedömningen att resurserna (tid, personal, kompetens) uppvisar smärre brister. I EU-beredningen kan inga betydande förändringar skönjas i förhållande till 2012.

Laggranskningsstatistik över rättsnormernas mängd och längd finns inte att tillgå för 2014. Justitieministeriets laggranskningsenhet granskar lagarna ur lagteknisk synvinkel. Regeringens propositioner och författningar översätts huvudsakligen av statsrådets kanslis translatorsbyrå som 2014 uppvisade ett antal på 28 524 översättningssidor. Författningsöversättningen stockade sig ordentligt på våren och

hösten inför dagarna då regeringens propositioner senast skulle lämnas till riksdagen. Man blev därför tvungen att lägga ut stora mängder författningsöversättningar.

Handboken för lagberedare, Lainkirjoittajan opas, gjordes 2014 tillgänglig i elektroniskt format. Justitieministeriet har inlett en omarbetning av anvisningarna för utarbetande av regeringspropositioner och för konsekvensbedömningar.

En pilotversion av webbplatsen utlåtande.fi som är avsedd för växelverkan mellan medborgare och förvaltning i författningsberedningen lanserades 2014. En revidering av anvisningarna om hörande vid lagberedningen har inletts och ska bli klar 2015. Kampanjen för ett klarare myndighetsspråk avslutas vid utgången av 2015.

Rsk 42/2010 rd — Ö 8/2010 rd — ReUB 9/2010 rd

1. Insatser mot den grå ekonomin genom ett brett upplagt åtgärdsprogram

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar bekämpa den svarta ekonomin med ett brett åtgärdsprogram. Utgifterna för åtgärderna ska ses som en investering, inte som en kostnad.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet godkände den 19 januari 2012 ett principbeslut "Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015 (http://www.2014.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/03_ovriga_dokument/20120119Effekt/VN_periaatepaeaoesehdotus_22.12.2011_ru.pdf) i vilket man också övergripande har bedömt de ämnesområden som ingår i riksdagens ställningstaganden, och tagit in dessa i åtgärdsprogrammet i en ändamålsenlig omfattning och form. Syftet med åtgärdsprogrammet är att fullfölja regeringsprogrammets mål för effektivare bekämpning av den grå ekonomin. Enligt regeringsprogrammet är bekämpningen av den grå ekonomin ett av regeringens spetsprojekt. Programmet har som mål att minska den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten samt att stödja laglig företagsverksamhet och en sund konkurrens. Programmet ska trygga inflödet av skatter och andra avgifter, se till att den offentliga servicen bibehålls och säkerställa finansieringsgrunden för den offentliga servicen. Genom åtgärdsprogrammet stöds sund företagsamhet och sysselsättning.

Av åtgärdsprogrammets 22 åtgärder har 6 genomförts, 14 har inletts och 2 har avbrutits. Vid ramförhandlingarna den 21 mars 2013 godkände regeringen 11 nya tilläggsåtgärder för bekämpningen av grå ekonomi, av vilka 5 åtgärder har fullföljts, 5 har inletts och 1 har avbrutits.

Merparten av penninganslaget på 6,4 miljoner euro som anvisats polisen för bekämpning av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi har tilldelats för att finansiera anställningen av tilläggspersonal på 94 tjänster, för att genomföra en informationskampanj och för effektivare avslöjande av penningtvätt, korruption och grå ekonomi inom transportsektorn. Polisstyrelsen slog liksom tidigare år fast minimikravet i fråga om personalstyrkan vid polisenheter för bekämpning av ekonomisk brottslighet. Polisenheter ålades att månatligen rapportera om sina resurser och resultat till Polisstyrelsen som i sin tur månatligen rapporterar till inrikesministeriets polisavdelning.

2. Genomförandet av de projekt som ingår i programmet för bekämpningen av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi och rapporteringen om deras effekt

Riksdagen förutsätter att regeringen rapporterar om genomförande och resultat av projekt inom programmen för minskad ekobrottslighet och svart ekonomi när en programperiod är slut. Metoder för att analysera effekterna av programmen mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet måste tas fram för att effekterna ska kunna följas så tillförlitligt som möjligt.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi följer genomförandet och effekten av programmet och vidtar vid behov ytterligare åtgärder. Dessutom har en tjänstemannaledningsgrupp för bekämpningen av ekonomisk brottslighet som uppgift att sammanjämka olika myndigheters planer för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt att regelbundet följa upp och rapportera till ministerarbetsgruppen om hur programmet framskrider och om eventuella behov av nya åtgärdsförslag.

En del av projekten i åtgärdsprogrammet har redan lett till lagändringar som godkänts av riksdagen.

Regeringen rapporterar på lämpligt sätt till riksdagen om framstegen för och genomförandet av de projekt som ingår i principbeslutet.

Polisen har fokuserat på att minska antalet ekonomiska brott som är under utredning och på att effektivare spåra vinning av brott. Polisanvisningarna om spårande av vinning av brott har uppdaterats på det sätt som den nya lagstiftningen kräver.

3. Tillräckliga resurser för bekämpningen av svart ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen allokerar tillräckliga resurser till bekämpningen av svart ekonomi. Fördelningen av resurser till myndigheterna för arbetet mot svart ekonomi måste frikopplas från produktivhetsprogrammet. Tillräckliga anslag måste tilldelas för myndigheternas verksamhet för utveckling och upprätthållande av utbildning och fackkunskap.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Verksamheten vid domstolarna, utökningsväsendet, Konkursombudsmannens byrå och åklagarväsendet tilldelades 2014 en lika stor tilläggsfinansiering (5,2 miljoner euro) som 2013. Denna särskilda finansiering har haft stor betydelse inom justitieministeriets förvaltningsområde i bekämpningen av svart ekonomi. Särskild finansiering upplevs emellertid som problematiskt med tanke på domstolsväsendets oberoende.

Myndigheternas ökade verksamhet inom bekämpningen av ekonomisk brottslighet ger domstolarna flera ekonomiska brott att behandla. År 2014 kom det in 948 större ekonomiska brott till tingsrätterna och 904 mål avgjordes. Antalet inkommande mål

ökade med nio procent från föregående år. Domstolarna har med tilläggsanslaget (1,561 milj. euro) kunnat finansiera en arbetsinsats på 24 årsverken, vilket har gjort det möjligt att de anhängiga ekonomiska brotten inte har ökat skarpare i antal än vad som skett. De anhängiga större ekonomiska brotten uppgick den 31 december 2014 till 710 mål. Den genomsnittliga behandlingstiden var 8,5 månader, medan genomsnittet i alla brottmål var 4,1 månader.

Utsökningsväsendet och Konkursombudsmannens byrå har med tilläggsanslaget (1,343 milj. euro) finansierat en arbetsinsats på 10 årsverken inom specialindrivningen och satsat på utbildning samt gjort särskilda granskningar av konkursbon. Specialindrivningsverksamheten har enligt halvårsöversikten 2014 fortsatt med gott resultat, bland annat har det eurobelopp som tagits an för utredning, antalet utredda gäldenärer och mängden utmätt eller beslagtagna egendom ökat från motsvarande tidpunkt året innan. Också resultatet i euro uppskattas bli gott, även om det inte bedöms komma upp till samma höga nivå som 2013, eftersom intäktsföringen av indrivna tillgångar varierar årligen beroende på behandlingstiderna i de olika fallen.

Åklagarväsendet har med tilläggsanslaget för 2014 (2,296 milj. euro) anvisat en satsning på 31 åklagarårsverken för bekämpningen av svart ekonomi. Den genomsnittliga åtalsprövningstiden i ekonomiska brott har förkortats med ungefär en månad.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I början av 2014 togs polisens nya organisation i bruk. Ett centralt mål i beredningen var att säkerställa både kvalitativt och kvantitativt tillräckliga resurser för bekämpningen av ekonomisk brottslighet och svart ekonomi i varje polisinrättning. För 2014 har polisen anvisats 6,4 miljoner euro effektiviseringsanslag för bekämpning av ekonomisk brottslighet och svart ekonomi. Effektiviseringsanslaget har en avsevärd betydelse för polisens prestationsförmåga, eftersom det riktade beloppet är ca 20 % av polisens totala årskostnader för bekämpning av ekonomisk brottslighet och svart ekonomi.

Uppföljningen av effektiviseringsanslaget och samtidigt av kostnaderna för hela bekämpningen av ekonomisk brottslighet och svart ekonomi ordnades inom polisen på ett nytt sätt 2014 som gör att resultaten och resursläget kan följas nästan i realtid. Detta har för sin del också förbättrat polisenheternas egen lägesmedvetenhet och inverkat på den reaktionskänslighet som krävs. Polisstyrelsens mål för polisenheternas personalresurser var föremål för särskild uppföljning. Polisstyrelsen gjorde också fältbesök till varje polisenhet för att effektivisera uppföljningen och rapporteringen. Det preliminära antalet årsverken för 2014 är inalles 439, vilket är på nivå med 2013 och innefattar en ökning på 81 årsverken jämfört med 2011. Med till buds stående resurser lyckades man minska antalet öppna mål jämfört med läget vid utgången av 2013 samt spåra något över 47 miljoner euro i vinning av brott.

Informationskampanjen mot svart ekonomi går vidare tillsammans med 20 samarbetspartner i olika medier och genom skolföreläsningar. Den effektiviserade bekämpningen av svart ekonomi inom transportsektorn fortsatte som pilotprojekt vid Polisinrättningen i Sydvästra Finland efter att Rörliga polisen hade lagts ned. Det

viktigaste i bekämpningen var ett närmare myndighetssamarbete i bekämpningen av svart ekonomi inom transportsektorn.

Forskning som anknyter till identifiering av korruption, som bedrivs vid Polisyrikes-högskolan i samarbete med Vaasan yliopisto, stöddes med ett effektiviseringsan-slag. Polisyrieshögskolan forskar för närvarande i miljöbrott och också Polisstyrel-sen har medverkat.

I åklagarsamarbetet har polisen deltagit i utbildning om åtalsuppgörelse som ord-nats av Riksåklagarämbetet och samtidigt har man kommit överens om att nog-grant följa upp lagen under 2015 när man börjar få erfarenheter av den.

4. Samlad bedömning av beställaransvarslagen

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande bedömning och översyn av beställaransvarslagen. Utvecklingsbehoven ska an-ges detaljerat utifrån praktiska erfarenheter och i enlighet med lagens syfte.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 4 oktober 2012 en arbetsgrupp på tre-partsbasis för att utreda revideringsbehovet i beställaransvarslagen så att den bätt-re än i nuläget kan förebygga och bekämpa ekonomisk brottslighet och svart eko-nomi. Utifrån arbetsgruppens arbete överlämnade regeringen en proposition till riksdagen (RP 161/2014) med förslag till lagar om ändring av lagen om beställa-rens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft och av lagen om utstationerade arbetstagare.

5. I bekämpningen av svart ekonomi förbättras informationsutbytet, informa-tionssystemen och andra förutsättningar för myndighetssamarbete

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att myndighe-ternas informationsutbyte, informationssystemen och andra förutsätt-ningar för myndighetssamarbete ska bli bättre när det gäller att före-bygga ekonomisk brottslighet och svart ekonomi.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt kon-staterat följande:

Den 27 november 2014 tillsatte finansministeriet ett projekt för grundandet av ett nationellt inkomstregister. Projektet ska bereda ett lösningförslag till ett nationellt inkomstregister. Införandet av ett inkomstregister innebär nya möjligheter för be-kämpningen av svart ekonomi. Skatteförvaltningen och andra myndigheter samt aktörer som sköter lagstadgade uppgifter kan i realtid i inkomstregistret kontrollera att enskilda företag har fullgjort sin rapporteringsskyldighet beträffande anställda och löneutbetalning. När uppgifterna om löneutbetalning blir tillgängliga i realtid kan olika slag av försummelser av arbetsgivarskyldigheterna fastställas betydligt lättare och snabbare än för närvarande. Inkomstregistret ger också allmänheten möjlighet att själv granska hur skyldigheterna att anmäla löneuppgifter har full-gjorts, liksom även rapporteringens riktighet. Löntagare kan själva när som helst i

inkomstregistret granska de uppgifter om sin löneutbetalning som arbetsgivaren har anmält. Inkomstregistret tas enligt plan i bruk 2019.

Grunden för informationsutbytet mellan myndigheter och företag byggs upp i programmet för verkställande av den nationella servicearkitekturen som startades i juni 2014. Programmet ska som en dataöverföringsled bygga upp en servicekanal, ta fram en autentiseringsmodell och nya styrtjänster för den offentliga förvaltningens autentisering, utveckla en elektronisk lösning för hantering av roller och behörigheter och bygga upp servicevyer för medborgare, företag och myndigheter. Den nationella servicearkitekturens första lösningar tas i bruk 2015–2016. Den nationella servicearkitekturen effektiviserar genomförandet av den övergripande arkitekturens beskrivningar av interoperabiliteten.

Finansministeriet gav även inrikesministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet möjlighet att komplettera detta svar av finansministeriet.

6. Åtgärder som förbättrar registeruppgifternas aktualitet, tillförlitlighet och tillgänglighet

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra registeruppgifterna mer aktuella, tillförlitliga och lättillgängliga. I det sammanhanget ska man också utreda behovet att utveckla bestämmelserna om registeranteckningsbrott, så att förfalskning av registeruppgifter effektivt kan förebyggas genom kriminalisering.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den 10 september 2012 tillsatte arbets- och näringsministeriet en arbetsgrupp för att bereda hur det kan göras lättare för företag att fullgöra sina skyldigheter som har samband med bekämpningen av svart ekonomi. Arbetsgruppen har i uppdrag att förbättra tillgängligheten av sådana registeruppgifter som behövs vid kampen mot svart ekonomi. Arbetsgruppen hade i särskilt uppdrag att utreda möjligheterna att avgiftsfritt få tillgång exempelvis till sådana myndighetsuppgifter som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt beställaransvarslagen samt att främja myndighetsregistrens aktualitet och tillförlitlighet.

Arbetsgruppen föreslog att de uppgifter som beställaransvarslagen förutsätter bör finnas tillgängliga på en tjänst som myndigheterna upprätthåller och att denna enda myndighetskanal bäst kan verkställas genom företags- och organisationsdatasystemet (FODS). Arbetsgruppens förslag har beaktats i regeringens proposition (RP 161/2014) med förslag till lagar om ändring av lagen om beställarens utredningskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft och av lagen om utstationerade arbetstagare.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Under ledning av finansministeriet har aktualiteten, tillförlitligheten och tillgängligheten när det gäller informationen i den offentliga förvaltningens gemensamma grunddatalager förbättrats genom att man har fastställt gemensamma principer för utlämnande och användning av information samt utformat gemensamma definitio-

ner och riktlinjer för utvecklingen av grunddatalagren och genomförandet av gränssnitten för informationsöverföringen. Inom den offentliga förvaltningen inleddes i början av 2013 en övergång till avgiftsfrihet för utlämnandet av standarduppgifter i de informationssystem som omfattas av informationsförvaltningslagen. Avgiftsfriheten gäller statliga ämbetsverk och inrättningar, universiteten, Folkpensionsanstalten och kommunerna när de begär elektroniska uppgifter i standardform från Befolkningsregistercentralen, Lantmäteriverket och Patent- och registerstyrelsen.

JHS-projektet som inleddes 2014 ska 2014–2015 fastslå en rekommendation för beskrivning av den offentliga förvaltningens dataregister med enhetliga metadata. Enhetliga beskrivningsdata gör det lättare och effektivare att utnyttja registeruppgifterna i myndighetsverksamheten, i den fortsatta användningen av registeruppgifterna, i forskning och statistikföring.

Finansministeriet startade den 24 mars 2014 en grupp för informationsarkitekturen inom offentlig förvaltning. Gruppen ska utveckla den offentliga förvaltningens gemensamma informationsarkitektur, datalager och informationens interoperabilitet. Till uppgifterna hör att styra terminologiarbetet till stöd för informationssystemens interoperabilitet och den nationella servicearkitekturen.

Finansministeriet inledde 2013 ett program för öppen information för åren 2013–2015. Statsförvaltningen har sedan 2011 öppnat flera betydande datalager, såsom terrängdata, väder-, klimat- och havsdata samt klimatmodeller, trafikdata, Statistikcentralens material, skatteuppgifter (samfundsskatter), ekonomiska data och kulturellt material. Programmet för öppen information fungerar i samarbete mellan ministerier, myndigheter och inrättningar, kommunerna och aktörer inom samfund för öppen kunskap. För att förbättra tillgängligheten av offentliga, avgiftsfria och maskinläsbara datalager upprättades den nationella öppna dataportalen Avoindata.fi som togs i bruk den 15 september 2014. Tjänsten syftar till att erbjuda öppna datalager och beskrivningar av och anvisningar för interoperabiliteten centraliserat så att de kan hittas och användas. Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori ansvarar för tjänsten.

Rekommendationsförslaget till användarrättighet för öppen data för den offentliga förvaltningen (JHS 189) antogs i december 2014 av delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (JUHTA). Rekommendationens målsättning är att den offentliga förvaltningens öppna data ska tillämpa den enhetliga, öppna och internationellt kompatibla användarrättigheten Creative Commons 4.0 (CC BY 4.0) utifrån vilken användaren fritt kan kopiera, modifiera och distribuera det informationsmaterial som licensen avser. Flera av de myndigheter som har öppnat sina datalager har tagit den rekommenderade användarlicensen i bruk.

7. Översyn av 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se över 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi bland annat för att inbegripa arbetskraftsförvaltningen, arbetarskyddsmyndigheterna och de myndigheter som för utlänningsregistret i dess räckvidd.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Denna punkt har beaktats vid beredningen av det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015 som antagits som ett principbeslut av statsrådet. I projekt 13 i åtgärdsprogrammet sägs det: "Hinder för informationsutbyte mellan myndigheter avlägsnas, och de myndigheter som bekämpar grå ekonomi ska på ett smidigt sätt få tillgång till behövliga myndighetsregister. Man utreder myndigheternas möjlighet att i större omfattning än i dag lämna nödvändiga uppgifter till ansvariga myndigheter på eget initiativ. För att förebygga ekonomisk brottslighet och grå ekonomi får till exempel myndigheter som sköter utlänningsfrågor och arbetarskyddsförvaltningen, på basis av en mera detaljerad utredning, utvidgad rätt att få information om hur företagen sköter sina lagstadgade avgifter. Utifrån den utredning som ska göras utvidgas tillgången till information om bekämpning av penningtvätt i myndighetsverksamhet. Utifrån erfarenheterna utvidgas vid behov användningsområdet för de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi i bekämpning av grå ekonomi. Man utreder utvecklingsbehoven gällande myndigheternas verksamhetsföresättningar och -befogenheter för bekämpning av grå ekonomi och vidtar utifrån utredningarna nödvändiga åtgärder på trepartsbasis." Inrikesministeriet är huvudansvarig myndighet och övriga ansvariga är ministerierna för varje förvaltningsområde.

Som ett led i det nämnda projektet inom programmet för bekämpning av grå ekonomi har man inlett det så kallade VTPR-projektet (projektet för servicegränssnitt för myndighetsuppgifter) som är ett VATU-spetsprojekt (statens effektivitets- och resultatprogram) inom finansministeriets förvaltningsområde. I projektet bygger Skatteförvaltningen upp ett servicegränssnitt för myndighetsuppgifter som syftar till att göra uppgifterna i den offentliga förvaltningens företagsdatalager flexibelt tillgängliga för de myndigheter som har rätt att göra fullgöranderapporter. Under 2014 började de första projektmyndigheterna i sin verksamhet utnyttja uppgifter de fått via gränssnittet som verkställdes året innan. Gränssnittsanslutningarna som har överförts till produktion gäller utsködningsförvaltningen, Skatteförvaltningen, NTM-centraler, Konkursombudsmannen, Tekes och ANM-koncernen. Gränssnittet utnyttjades till och med mera än väntat i inhämtandet av uppgifter, vilket hade till följd att VTPR-projektet redan 2014 nådde sitt stycketalsmål för 2016 (100 000 fullgöranderapporter). Under 2015 genomförs arbetslöshetsförsäkringsfondens, Tullens och Pensionsskyddscentralens gränssnittsanslutningar. Diskussioner har inletts med social- och hälsovårdsministeriet om en anslutning av arbetarskyddsförvaltningens funktioner för beställaransvar och utlänningsinspektioner till fullgöranderapporterings tjänsten, vilket utöver gränssnittsanslutningen kräver en uppdatering av bestämmelserna om informationsutbyte.

Som en tilläggsåtgärd för bekämpningen av grå ekonomi slog regeringen i samband med ramförhandlingarna 2013 fast att användningsområdet för de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi skulle utvidgas så att det omfattar alla de viktigaste företagsstöden och näringstillstånden i de fall där villkoret för dem är att aktören har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter. Vid Enheten för utredning av grå ekonomi färdigställdes i augusti 2014 rapporter om utvidgning av rätten till information för de myndigheter som behandlar utläningstillstånd (ANM, Migri, Polisen), polisens tillståndsförvaltning (näringstillstånd) och beviljare av offentligt stöd. Enligt rapporterna kan fullgöranderapporterings tjänsterna utvidgas i samband med att lagstiftningen som berör den rapportbegärande myndigheten ändras så att rätten till information utvidgas. Dessutom har Enheten för utredning av grå ekonomi i augusti 2014 tillsammans med polisförvaltningen inlett en utredning om huruvida polisens nuvarande rätt till information från

andra myndigheter är tillräcklig. Där utreds behoven att utveckla informationsutbytet särskilt beaktande utvecklingsbehoven enligt projekt 15 om en strategi för bekämpning av organiserad brottslighet.

I riksdagen är två regeringspropositioner under behandling där användningsområdet för de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi utvidgas till att stödja stiftelsetillsynen (RP 166/2014) och tillsynen av försäkringsskyldigheterna enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014). Enligt regeringens proposition (RP 315/2014) om kollektivtrafiklagen utvidgas bestämmelserna om informationsutbyte för trafiktillståndsmyndigheterna. Då blir det möjligt att använda fullgöranderapporter vid beviljande och tillsyn av tillstånd för kollektivtrafik.

8. Beredning av lagstiftning om typgodkända kassaapparater inom hotell-och restaurangbranschen

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för beredning och införande av lagstiftning om typgodkända kassaapparater i syfte att kontrollera oregistrerade köp inom restaurangbranschen. Man bör utifrån restaurangbranschens erfarenheter överväga om lagstiftningen ska utsträckas också till andra kontantbranscher.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

”Som ett led i åtgärdsprogrammet mot grå ekonomi förutsätter regeringen att det i hotell- och restaurangbranschen görs en utredning om hur vanligt det är att kassaapparater manipuleras och om det är möjligt att förhindra oregistrerad försäljning. På basis av utredningen bereds det sedan nödvändiga bestämmelser om skyldigheten att använda typgodkända kassaapparater och skyldigheten att erbjuda kunden ett kvitto, inbegripet eventuella påföljder på grund av försummelse. Det ska också utredas om motsvarande lagstiftning behövs inom övriga kontantbranscher och om den kan tillämpas på dessa (projekt 8 i åtgärdsprogrammet).

Lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning trädde i kraft vid ingången av 2014. Lagens tillämpningsområde omfattar inte enbart hotell- och restaurangbranschen. I fråga om typgodkända kassaapparater blev den utredning som Enheten för utredning av grå ekonomi gjorde om kassaapparater och undanhållande av inkomst (fenomenutredning 13/2013) klar sommaren 2013.

9. Behovet av skatteövervakning inom flerstegsmodellen för förvaltarregistrering av värdepapper

Riksdagen förutsätter att regeringen på allvar fokuserar på skattekontrollen inom flerstegsmodellen för förvaltarregistrering av värdepapper. Dessutom bör man särskilt noga ge akt på lagstiftningens effekter och ingripa i lagstridiga arrangemang genom lagstiftning och andra åtgärder.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringens proposition med förslag till en totalrevidering av lagstiftningen om värdepappersmarknaden (RP 32/2012 rd) överlämnades till riksdagen i april 2012.

Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2013. I samband med beredningen av lagstiftningen avskiljdes regleringen av flerstegsförvaltningen av värdepapper till en separat helhet. I projektets andra fas bedömdes som tjänsteuppdrag möjligheterna att utveckla flerstegsförvaltningen av värdepapper. Särskilt utreddes frågor i anknytning till internationellt samarbete och förbättrat utbyte av skatteuppgifter. Till följd av att EU:s förordning om värdepapperscentraler (909/2014) trädde i kraft tillsatte finansministeriet våren 2014 en arbetsgrupp för att utarbeta förslag till de ändringar i den nationella lagstiftningen som förordningen föranleder. Arbetsgruppens förslag som hade utarbetats i formen av en regeringsproposition sändes på remiss sommaren 2014. När det gäller arbetsgruppens arbete beträffande förslagen om ägandets offentlighet tillsattes en separat uppföljningsgrupp. Efter att responsen från remissrundan hade beaktats utarbetades under hösten som tjänsteuppdrag en regeringsproposition som sändes på remiss i november 2014. Efter utlåtandena har beredningen av det nationella genomförandet av förordningen fortsatt. Beredningen har särskilt uppmärksammat myndigheternas rätt till information oavsett om värdepappret förvaras i Finland eller i utlandet. Propositionsberedningen har också strävat efter att trygga aktieägandets publika offentlighet på nuvarande nivå. Propositionen har beretts i samarbete med justitieministeriet.

Skattemyndigheternas tillgång till uppgifter om ägare till förvaltningsregistrerade aktier kommer att utvidgas markant från och med 2017.

Skattemyndigheterna kommer att få mycket täckande uppgifter om finländskt förvaltningsregistrerat aktieäggande tack vare OECD:s allmänna gemensamma modell för automatiskt informationsutbyte (Common Reporting Standard - CRS). Modellen tas i bruk genom ett multilateralt avtal mellan behöriga myndigheter undertecknat i Berlin den 29 oktober 2014 om automatiskt utbyte av finansiella kontouppgifter. Informationsutbytet inleds 2017, då man utväxlar kontouppgifter från 2016. Avtalet har hittills undertecknats av 50 stater eller rättsområden. Dessutom har nästan 100 stater eller rättsområden åtagit sig att tillträda avtalet.

Ytterligare innehåller ändringen av det s.k. biståndsdirektivet (rådets direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning), som ska införlivas i den nationella lagstiftningen senast den 1 januari 2016, regler som motsvarar CRS. Det tillämpas i informationsutbytet mellan medlemsstaterna. Också där inleds informationsutbytet 2017 med avseende på uppgifter från 2016, förutom när det gäller Österrike som kommer med ett år senare.

Skattemyndigheternas tillgång till information om förvaltningsregistrerat ägande underlättas också av det förslag som är under beredning om en ändring av källskattelagen och som ska förbättra kravet enligt källskattelagen om utredning av hemviststaten för den faktiska utdelningsmottagaren.

10. Skärpning av maximistrafvet för grovt skattebedrägeri och andra grova ekonomiska brott

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja maximistrafpen för grovt skattebedrägeri och andra grova ekobrott.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet antog den 19 januari 2012 principbeslutet "Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015". I pro-

grammet ingår målet att utreda och bereda behovet av en översyn av straffskalorna (projekt 17). Justitieministeriet gör som bäst en utredning i ärendet.

11. Juridiska personers straffansvar

Riksdagen förutsätter att regeringen tar upp juridiska personers straffansvar till granskning. Bedömningen av rättsläget måste ske med beaktande av förutsättningarna för att döma ut samfundsbot liksom även storleken på boten.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

”En bedömning av juridiska personers straffansvar ingår inte som mål i det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet som statsrådet antog den 19 januari 2012, eftersom det inte har konstaterats några större problem i regleringen av juridiska personers straffansvar.”

12. Tillämpning av rättsprincipen ”ne bis in idem”

12. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att genom lagstiftning klarlägga ne bis in idem-principens tillämplighet och att den samtidigt särskilt ger akt på att man då inte försvagar påföljdssystemets preventiva verkan när det gäller ekobrott.

Justitieministeriet har tillsammans med finansministeriet med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Ne bis in idem är en latinsk fras och en rättsprincip enligt vilken ingen får rannsakas eller straffas på nytt genom brottmålsförfarande i samma stat för ett brott för vilket han eller hon redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat.

Riksdagen har förtydligat lagstiftningen genom en lag som godkändes den 22 oktober 2013 om skatteförhöjning och tullhöjning som påförs genom ett särskilt beslut samt vissa lagar som har samband med den och som har trätt i kraft den 1 december 2013.

13. Beredning av en bestämmelse om grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet

Riksdagen förutsätter att regeringen tar in en bestämmelse om grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet i 47 kap. i strafflagen.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

”I statsrådets effektiviserade åtgärdsprogram mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår ett mål om att utreda och bereda behovet av kvalificerade gärningsformer i enlighet med hur grova brotten är (projekt 17). Detta mål gäller uttryckligen behovet av att fastställa grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet som en särskild gärningsform.

Utredningsarbetet om grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet ingår i justitieministeriets utredning under punkt 10.”

14. Åtgärder för att säkerställa polisens, åklagarväsendets och domstolarnas resurser för behörig behandling av brottmål som gäller svarta löner

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa polisens, åklagarväsendets och domstolarnas resurser för behörig behandling av brottmål som gäller svarta löner.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Polisen har deltagit i övervakningsaktioner mot grå ekonomi där olika myndigheter har samarbetat. Polisen har för sin del breddat övervakningen av den grå ekonomin så att den numera ingår i övervakningen av utlänningar och restauranger.

Gemensamt planerade och samordnade övervakningsaktioner för att avslöja missbruk av utländsk arbetskraft har 2014 genomförts i hela landet tillsammans med såväl regionförvaltningsverken som skattemyndigheterna, särskilt i samband med kontroll av skattnummer.

I sitt förundersökningssamarbete har polisen och åklagaren i samband med utredningen av ekonomiska brott redan i många år tillämpat den process som föreskrivs i den nya lagstiftningen. Undersökningsplaner och överläggningsförfaranden har använts redan innan den nya lagstiftningen trädde i kraft. Den här utvecklingsriktningen innebär också att tyngdpunkten i verksamheten i allt högre grad kan flyttas mot avslöjande verksamhet och utredning i realtid.

16. Utredning om möjligheterna att föreskriva källskatteplikt eller förskottsinnehållningsplikt för utländska företag utan fast driftställe i Finland

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart startar en utredning av hur utländska företag ska påföras lagstadgad skyldighet att ta ut källskatt eller verkställa förskottsinnehållning även när företaget inte har fast driftställe i Finland.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Punkten har beaktats vid beredningen av det effektiviserade åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015 som har antagits som principbeslut av statsrådet. Rekommendation 10 i åtgärdsprogrammet lyder som följer: ”Rättigheterna och skyldigheterna som hänför sig till beskattningen ska gälla för alla som deltar i arbetskraften och är bosatta i Finland och vara oberoende av invandrarens ställning med beaktande av skatteavtal och internationella skattebestämmelser. Det görs en helhetsbedömning av hur väl reglerna om användningen av utländsk arbetskraft fungerar, samt av bristerna däri. Utgående från utredningen bereds, inom gränserna för vad som är möjligt enligt EU-lagstiftningen, en skyldighet för arbetsgivaren att innan arbetstagare sänds ut göra en anmälan till myndigheterna i Finland om de utsända arbetstagarna, och en skyldighet för utländska arbetsgivare verksamma i Finland att registrera sig i Finland. Det utreds dessutom om man kan förplikta företag som registrerats i utlandet att dra av käll-

skatt eller verkställa förskottsinnehållning när de betalar skattepliktig lön för arbete som görs i Finland, oberoende om företaget har fast driftsställe i Finland eller inte.” Huvudansvarig myndighet är finansministeriet. Andra ansvariga myndigheter är arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Finansministeriet inledde 2012 en utredning enligt rekommendationen. Vid finansministeriet har man berett en utredningspromemoria om beskattningen. Promemorian var ute på remiss i början av 2013. Arbetsgruppen föreslog att man, i stället för ett förfarande med förhandsanmälan om utstationerade arbetstagare, en lagstadgad skyldighet för utländska arbetsgivare att dra av källskatt för eller verkställa förskottsinnehållning på arbete som utförts i Finland och en omfattande registreringsskyldighet i fråga om utländska organisationer, som främsta metod ska övergå till ett förfarande med anmälan av löneuppgifter per lönebetalningsperiod och utvidgad användning av skattenummer. Efter remissbehandlingen har utredningsarbetet fortsatt i samarbete med arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet för att få till stånd en helhetsbedömning av användningen av utländsk arbetskraft. Utredningen blir klar i sin helhet under första hälften av 2015.

17. Källor till problem i lagen om näringsförbud och i tillämpningen av den

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart startar en utredning av vilka problempunkter som finns i lagen om näringsförbud och dess tillämpningspraxis. Efter det måste åtgärder vidtas för att göra näringsförbudet till ett trovärdigt instrument i kampen mot svart ekonomi.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Polisen väntar på att beredningen av lagstiftningen om näringsförbud ska avancera. Genom ändringar i lagstiftningen kan övervakningen effektiviseras.

Under år 2014 har polisen övervakat näringsförbudet i samband med sin basverksamhet. Vid sina fältbesök uppmanade Polisstyrelsen polisenheterna att även göra insatser för att utreda och övervaka förutsättningarna för näringsförbud. Polisstyrelsen utförde under 2014 enkät bland polisenheterna om en effektivisering och utveckling av övervakningen. Behandlingen av de inkomna förslagen är ännu inte klar, och målet är att behovet att uppdatera gällande anvisning ska bedömas under år 2015. En bedömningspromemoria om en effektivisering av näringsförbudet och remissvaren om promemorian analyseras som bäst vid justitieministeriet.

18. Tillämpningen av omvänd bevisbörda när en förverkandepåföljd utdöms

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om omvänd bevisbörda är ett användbart verktyg när det gäller utdömande av förverkandepåföljd, så att vinningen av brott ska fås till staten.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsrådets effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår ett mål om att utreda och bereda tillämpningen av omvänd bevisbörda när ett mål som gäller vinning av brott avdöms (rekommendation 18).

Genomförandet av direktivet om förverkande av vinning av brott har beretts vid justitieministeriet av en arbetsgrupp som tillsattes 2014. I arbetsgruppens betänkande ingår ett förslag om att införa omvänd bevisbörda när det gäller utvidgat förverkande av vinning.

19. Utvidgad användning av administrativa påföljder på områden med utbredd grå ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart utreder möjligheten att utvidga användningen av administrativa påföljdsavgifter, särskilt inom branscher med utbredd svart ekonomi.

Justitieministeriet och finansministeriet med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Kraven i ställningstagandet uppfylls genom lagen om skatteförhöjning och tullhöjning som påförs genom ett särskilt beslut antagen av riksdagen den 22 oktober 2013 och vissa lagar som har samband med den. Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2013.

I justitieministeriets reformprogram för rättsvården för åren 2013–2015 är ett av målen på medellång sikt att undersöka möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet för administrativa sanktioner.

20. Utvidgning av skyldigheten att anmäla kontanta medel till att också gälla trafiken över EU:s inre gränser

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att skyndsamt utreda möjligheten att utvidga anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel till att också gälla trafiken vid Europas inre gränser.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt en utredning utförd av Tullen förutsätter ett system likt den anmälningsskyldighet som gäller vid EU:s yttre gränser att Tullen, för att kunna ta emot anmälningar, bemannar också sådana gränsövergångar vid de inre gränserna som för närvarande inte behöver bemanning. Det anses inte motiverat att enbart för mottagandet av eventuella anmälningar om medförande av kontanta medel återinföra bemanning vid gränsövergångar där det inte finns något behov av det med tanke på Tullens egentliga uppgifter. Man bedömde också en modell där resenärerna vid äventyr av sanktionsåtgärder ska svara på tulltjänstemannens fråga om de har med sig en summa kontanta medel som överstiger ett bestämt belopp. Enligt 3 § 5 punkten i tullagen (1466/1994) betraktas sådana penningtvättsbrott som har samband med införsel eller utförsel av egendom även i dagens läge som tullbrott, vilket innebär att Tullen har behörighet att bekämpa sådana handlingar och att utföra inspektioner när den har tillräckligt starka misstankar om att en handling håller på att ske även vid de inre gränserna. Även om det skulle införas bestämmelser om hot om straff för en resenär som svarar med felaktig information på Tullens frågor, bör det hursomhelst fastställas att Tullens rätt att utföra inspektioner för att klarlägga det sanna beloppet av de kontanta medlen förutsätter skäl att misstänka att informationen är felaktig. Den praktiska nyttan av sådana tilläggsbestämmelser förefaller ringa. Centralen för utredning av penningtvätt är även i dagens läge behörig

myndighet också när det gäller kontanta medel som Tullen har hittat vid de inre gränserna.

21. Utdragna ekobrottsprocesser måste bli kortare

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förkorta de utdragna ekobrottsprocesserna. Samtidigt måste det utredas om den nuvarande skyldigheten att göra förundersökning kan bli mer flexibel så att förundersökningsmyndigheterna kan använda sina resurser på ett mer ändamålsenligt sätt.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Åklagarväsendet anvisade 31 åklagarårsverken för bekämpning av grå ekonomi 2014. Den genomsnittliga åtalsprövningstiden i dessa har förkortats med runt en månad.

Den nya förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2014 har effektiviserat samarbetet mellan åklagaren och förundersökningsmyndigheten, vilket bidrar till kortare ekobrottsprocesser. Lagstiftningen om åtalsuppgörelse trädde i kraft den 1 januari 2015. Syftet med lagstiftningen är att effektivisera förundersökningen, åtalsprövningen och domstolsbehandlingen, och den ger åklagaren bättre möjligheter att begränsa förundersökningen och därigenom påskynda behandlingen. När lagstiftningen trädde i kraft uppfylldes önskemålet i uttalandet.

22. Insatserna mot grå ekonomi vid uppgörandet av regeringens lagstiftningsplan

Riksdagen förutsätter att regeringen tar fram lagstiftningsplanen så att kampen mot svart ekonomi uttryckligen lyfts fram både på strategisk nivå och när viktiga lagstiftningsprojekt väljs ut.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Bland de lagstiftningsprojekt som ingår i lagstiftningsplanen finns ändringar i lagstiftningen om bekämpning av den grå ekonomin.

23. Möjligheten till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande ska förhindras i lagstiftningen

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att lagar bereds så att lagstiftningen inte ger möjlighet till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Vid beredningen av lagstiftningen utforskades olika lagstiftningsalternativ. Lagen om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (983/2012) och lagen om ändring av 65 § i lagen om beskattningsförfarande (984/2012) trädde i kraft den 1 januari 2013, och lagarna tillämpas första gången vid 2014 års be-

skattning. Genom ändringen begränsas rätten för samfund samt öppna bolag och kommanditbolag att dra av ränteutgifter i näringsverksamhetens förvärvskälla. Begränsningen tillämpas på både nationella och gränsöverskridande räntebetalningar. Genom regleringen ingriper man i företagets skatteplanering. Dessutom deltar Finland aktivt i EU:s och OECD:s projekt mot en urholkning av skattebasen. Efter hand som projekten framskrider ska behovet av ändringar i lagstiftningen bedömas.

24. Allokering av resurser för uppföljningen av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot den grå ekonomin har haft

Riksdagen förutsätter att regeringen allokerar resurser för uppföljning av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot svart ekonomi har. Också lagstiftning som ökar risken för att svart ekonomi breder ut sig måste uppmärksammas. Behövliga åtgärder för att utveckla insatserna mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet måste vidtas utifrån resultatet av uppföljningen.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet antog den 19 januari 2012 ett effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015. I åtgärdsprogrammet ingår sammanlagt 22 projekt. Den sektorsövergripande ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet sammanträder regelbundet och har som uppgift att samordna olika myndigheters planer när det gäller bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt att följa upp och rapportera om resultaten av åtgärdsprogrammet till ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi.

Vid ramförhandlingarna den 21 mars 2013 godkände regeringen 11 nya tilläggsåtgärder för bekämpningen av grå ekonomi.

RSk 50/2010 rd — B 21/2010 rd — ReUB 10/2010 rd

1. Faktaunderlag, öppenhet och insyn rörande de statsfinansiella ramarna

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att faktaunderlaget, öppenheten och insynen när det gäller ramarna för statsfinanserna ska förtydligas och förbättras. Faktaunderlaget för ramarna måste ge riksdagen bättre förutsättningar att fatta beslut om ramarna och övervaka att de följs och att målen uppnås.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Man har strävat efter att öppet redogöra för ramnivån för valperioden och justeringarna i prisnivån och de strukturella justeringarna i ramsystemet samt tolkningarna av ramreglerna i vårens plan för den offentliga ekonomin och i de budgetpropositioner som avgetts 2014. Man strävar efter att fortsätta utveckla öppenheten och genomskinligheten i ramsystemet i samband med övergången till en ny valperiod. Finansministeriet bereder vintern 2015 ett förslag till ramregler för följande valperi-

od och förslag om utveckling av rapporteringen som beaktar behovet att utveckla faktaunderlaget för ramen samt öppenheten och genomskinligheten.

3. Strukturen i ramförfarandet och nya mekanismer för trafikinvesteringar

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att omstrukturerar ramförfarandet så att det införs en mekanism som möjliggör lönsamma trafikinvesteringar som återbetalar sig själva och halvtidsöversyner av sådana.

Finansministeriet och kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Olika budgeterings- och finansieringsmodeller för trafikinvesteringar har kartlagts av en arbetsgrupp ledd av finansministeriet. Arbetsgruppens mandatperiod löpte ut den 15 mars 2012. Arbetsgruppen utvärderade finansierings- och budgetmodellerna särskilt med hänsyn till balansen i den offentliga ekonomin, kostnadseffektiviteten, effektiv projekthantering, incentiv som stöder genomförandet av projekt i den offentliga sektorn samt stabiliteten och långsiktigheten i investeringsverksamheten.

Arbetsgruppen leddes av statssekreterare Tuire Santamäki-Vuori och den lade framföljande förslag som till centrala delar ingår i regeringens trafikpolitiska redogörelse från april 2012:

Beslutsfattande

Besluten om trafikprojekt ska bygga på samhällsekonomisk lönsamhet och trafikpolitisk effektivitet. Projektens prioritetsordning läggs fast på denna grund, och möjligheterna att genomföra dem bedöms i sin helhet inom ramen för utgiftsramarna. Därefter utvärderas genomförande- och finansieringsmodellerna projektspecifikt utifrån tydliga kriterier för ekonomi och effektivitet. I besluten ska man se till att skuldbaserade modeller inte leder till en försämring av de offentliga finanserna eller orimliga ansvarsförbindelser.

Åtgärder för att utveckla budgetfinansieringen

Beträffande utvecklingen av den traditionella budgetfinansieringen var arbetsgruppens slutsats att det behövs större flexibilitet utan att det äventyrar förutsättningarna för kontroll och stabilitet visavi de statliga utgifterna. Arbetsgruppen lade fram följande förslag:

Fullmaktsförfarandet slopas för moment 31.10.77 (Utveckling av trafikledsnätet). I stället införs ett femårigt förfarande med reservationsanslag. Under moment 31.10.78 (Efterfinansieringsprojekt) och 31.10.79 (Livscykelfinansieringsprojekt) fortsätter fullmaktsförfarandet. Lagen om statsbudgeten har ändrats så att maximitiden för användning av reservationsanslag i statens fleråriga byggnads- och andra investeringsprojekt kan vara fem år. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2014. Ändringen har likväl ännu inte utnyttjats.

För planering av projekt för att utveckla trafikledshållningen anvisas separata medel under momentet för utvecklingsprojekt. Det nödvändiga anslaget flyttas från bastrafikledshållningen till momentet för utvecklingsprojekt (31.10.77). Utvecklings-

förslaget har genomförts. Under moment 31.10.77 Utveckling av trafikledsnätet har medel reserverats för planering av utvecklingsprojekt.

TEN-stöd och extern finansiering behandlas i fortsättningen som strukturkorrigeringar av ramarna. Utvecklingsförslaget har genomförts. Ett anslag som motsvarar de mottagna TEN-stöden ska i budgetförfarandet riktas till planering av utvecklingsprojekt.

Projekttabellen i budgetpropositionen kompletteras så att den ger tydlig information om både statlig och utomstående finansiering. Utvecklingsförslaget har genomförts. I budgeten finns externa finansieringsandelar specificerade i projekttabellen.

De utgifter som betalas från investeringsmomentet preciseras. Utvecklingsförslaget har genomförts. Utgifter för byggplanering inom utvecklingsprojekten betalas från investeringsmomenten.

Lagstiftningen inom området uppdateras och förtydligas med hänsyn till ansvaret för och finansieringen av trafikledsnäten.

Utveckling av livscykelmodellen

Om man konstaterar att det är fördelaktigast för staten att genomföra ett trafikledsprojekt som livscykelprojekt, kan Infra Ab i vissa fall vara ett sätt att sänka finansieringskostnaderna för den typen av projekt. Infra Ab kan också underlätta möjligheterna att få finansiering och samordna den när flera parter är finansiärer. Modellen med Infra Ab är dock fortfarande förknippad med betydande osäkerhetsmoment och problem. Därför ansåg arbetsgruppen det inte motiverat att införa Infra Ab som permanent institution, men såg inga hinder för att testa Infra Ab från fall till fall, om villkoren i arbetsgruppens rapport är uppfyllda. Användningen av Infra Ab ska grunda sig på omsorgsfull projektspecifik beredning och jämförelse med andra modeller för finansiering och genomförande. I beredningen ska man särskilt bemöda sig om att effektivitetsincitamenten i den privata sektorn ligger kvar på tillräckligt hög nivå och att statens andel av riskerna inte blir för stor. Om Infra Ab sätts in, ska det begränsa sig till livscykelprojekt. Projekten måste i så fall behandlas inom samma ram- och skuldsättningsbegränsningar som statens trafikprojekt i övrigt.

Statens interna upplåning för trafikprojekt

Någon modell för statens interna upplåning har än så länge inte tagits fram eller tillämpats i detalj i finländska förhållanden. Därför tog arbetsgruppen inte ställning till en sådan modell. I samband med beredningen av den trafikpolitiska redogörelsen (12.4.2012) framhölls det att den nuvarande budgetfinansieringen kan göras flexiblare så att projekthanteringen underlättas och projekten kan genomföras på ett sätt som är samhällsekonomiskt kostnadseffektivt. Dörren stängdes inte för nya finansieringsmodeller, men de ska existera sida vid sida med och stötta den normala budgetfinansieringen.

En parlamentarisk arbetsgrupp som består av representanter för alla riksdagspartier har utrett alternativ för att minska reparationsskulden samt nya finansieringsmodeller. Arbetsgruppen har tagit ställning till olika finansieringsmodeller i rapporten "Liikenneväylien korjausvelan vähentäminen ja uusien rahoitusmallien käyttö. Parlamentaarisen työryhmän raportti" som publicerades den 12 december 2014. Arbetsgruppen föreslog att finansiering via budgeten också i framtiden ska vara ett

centralt sätt att finansiera utvecklingsinvesteringar, men det ska kompletteras med andra finansieringsmodeller, såsom livscykelfinansiering, interna statliga lån, en trafikfond och modellen där den som drar nytta betalar. Dessa måste testas och tas i bruk fördomsfritt.

5. Rambegränsning för ökade kommunalekonomiska utgifter

Riksdagen förutsätter, för att säkra hållbarheten i kommunalekonomin, att regeringen i ramarna för statsfinanserna skriver in en bindande gräns för hur mycket utgifter som staten under ramperioden får tilldela kommunsektorn genom lagstiftning och andra åtgärder.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I samband med genomförandet av det strukturpolitiska programmet i november 2013 bestämdes det att det ska införas ett nytt styrsystem för den kommunala ekonomin som i fråga om långsiktighet och bindande verkan är jämförbart med det nuvarande ramförfarandet för statsfinanserna. Tanken är att en makrostyrning av kommunalekonomin ska genomföras inom ramen för den samlade styrningen av den offentliga ekonomin. Statsrådets förordning (120/2014) om en plan för de offentliga finanserna trädde i kraft den 14 februari 2014. Genom förordningen sattes kraven i budgetramsdirektivet på ramen för de offentliga finanserna och dess omfattning i kraft. I förordningen ingår bl.a. ett krav om ett mål för det strukturella saldot inom kommunalekonomin och en euromässig begränsning som överensstämmer med det uppsatta målet och som gäller sådana ändringar i kommunernas utgifter som beror på statens åtgärder. Förordningen trädde i kraft i sin helhet vid ingången av 2015, och meningen är att den ska tillämpas fullt ut från början av nästa mandatperiod.

Genomförandet av planen för de offentliga finanserna och kommunekonomiprogrammet har beretts vid finansministeriet som tjänsteuppdrag. Arbetsgruppsrapporter om beredningen publicerades i januari 2015 (VM 2/2015). Totalrevidering av kommunallagen ska träda i kraft år 2015. Genom den nya lagen blir kommunens skyldighet att täcka underskott mer bindande och utsträcks att också omfatta samkommuner. Samtidigt ersätts basserviceprogrammet och basservicebudgeten av ett program för kommunernas ekonomi, som görs upp av staten och kommunerna enligt ett samrådsförfarande i samband med planen för de offentliga finanserna och statens budgetproposition.

6. Större flexibilitet i ramförfarandet

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att flexibiliteten i ramarna ökas så att anslagen bättre kan disponeras inom och mellan olika förvaltningsområden.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den bindande ramen för statsfinanserna under valperioden läggs upp på den totala nivån för ramutgifterna. Den totala utgiftsramen är uppdelad enligt förvaltningsområdena, men ramen för enskilda förvaltningsområden är inte bindande. I de årliga rambesluten följer man enbart upp att ramutgifterna håller sig under taket för de

totala utgifterna, och inte hur väl kostnaderna har hållit sig inom ramarna för varje förvaltningsområde. Mellan beloppet för den totala utgiftsramen och förvaltningsområdenas ramar finns dels en odelad reserv, dels en årlig tilläggsbudgetreserv på 200 miljoner euro för oförutsedda utgifter. Flexibiliteten i ramen behandlas i finansministeriets arbetsgruppspublikation *Kehysjärjestelmän kehittäminen* (VM 17/2011).

Ramsystemet i sig förhindrar inte omfördelningar mellan förvaltningsområdena. Den bristande flexibilitet mellan förvaltningsområdena som framför allt kännetecknade tidigare mandatperioder berodde främst på beslutskulturen, som innebar att parterna höll fast vid sina anslagsreserveringar och koalitionen ville bestämma om ändringar i samförstånd. Om omfördelningar görs endast i samförstånd blir de ofta inte av, eftersom den som blir tvungen att avstå vanligen motsätter sig. Läget vore detsamma även utan ramförfarandet. Under den pågående valperioden har regeringens beslutskultur kännetecknats av stram utgiftsdisciplin och överenskommelser om omfördelningar av utgifter. Regeringen har finansierat sina nya satsningar med omfördelningar. Regeringen har såväl i regeringsprogrammet som i sina årliga rambeslut bestämt om anpassningsåtgärder. Under mandatperioden har man beslutat om åtgärder som minskat statens utgifter med sammanlagt nästan 3 miljarder euro jämfört med det sista rambeslutet under den förra mandatperioden. Utgiftsnedskärningarna har berört stora delar av de olika förvaltningsområdena. Samtidigt har regeringen beslutat att styra tilläggsmedel bland annat till genomförandet av ungdomsgarantin, förbättringen av arbetslöshetsskyddet och grundskyddet, utvecklingen av social- och hälsovården inbegripet äldre servicelagen, utvecklingen av trafiklederna, stöd för produktionen av förnybar energi och bekämpningen av den gråa ekonomin. Omfördelningar har således genomförts enligt regeringsprogrammet och rambesluten. Regeringen har därmed visat att prioriteringarna kan ändras i samband med genomgripande ändringar i framför allt nivån på ramutgifterna och att ramsystemet inte är något hinder.

RSk 25/2011 rd — B 17/2011 rd — ReUB 5/2011 rd

1. Effekterna av projektet Smidigare lagberedning

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur metoderna enligt projektet Smidigare lagberedning konkret har lett till bättre kvalitet och högre produktivitet inom lagberedningen och hur resurserna för lagberedning har stärkts, och att regeringen rapporterar resultaten till riksdagen i statens bokslutsberättelse våren 2013.

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

En rapport om resultaten av projektet ingick i statens bokslutsberättelse våren 2013.

Regeringen har godkänt en strategisk verkställighetsplan för regeringsprogrammet. I planen ingår spetsprojekt för lagstiftningen vilka tillsammans utgör regeringens lagstiftningsplan. I synnerhet i dessa projekt är det meningen att regeringen ska leva upp till de rutiner för en god lagstiftningsprocess som projektet Smidigare lagberedning har resulterat i stakat ut.

Utbildningsprogrammet i lagberedning har vidareutvecklats, och hösten 2014 inleddes lagberedningsutbildningen för både nya och erfarna lagberedare i form av en grundkurs och en fortbildningskurs. Utbildningen ger kunskap om hanteringen av lagberedningsprocessen och bedömningen av olika alternativ och konsekvenser, juridisk kompetens och färdigheter i kommunikation och samarbete inom lagberedningen. En särskild mentorgrupp för lagberedare i anslutning till statsrådets gemensamma mentorprogram inledde sin verksamhet 2014. Ett reviderat utbildningsprogram för personal som biträder vid lagberedningsprocessen startade också 2014.

I samband med en utredning av lagberedningens resurser noterade man att ministerierna oftare ansåg att lagberedningskompetensen är på en tillräcklig nivå än vad som var fallet 2012.

Vid kanslichefsmötet våren 2013 enades man om att alla ministerier ska införa en gemensam lagberedningsprocess och att ministeriernas tjänstemän utbildas i lagberedningsprocessen. Dessutom konstaterade man att ministerierna själva ansvarar för att Processhandboken för lagberedning, de kurser som ordnas av HAUS och Lainkirjoittajan opas utnyttjas och att man på kanslichefsmötet 2015 tar upp de förändringar som man har fått till stånd genom åtgärderna.

2. Gemensamt ärendehanterings- och informationssystem för justitie- och inrikesförvaltningen

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder och inför ett gemensamt ärendehanterings- och informationssystem för justitie- och inrikesförvaltningen och att tidplanen tillåter att den nya förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftningen träder i kraft enligt planerna, och att regeringen ger en rapport till riksdagen i nästa bokslutsberättelse.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Inrikesministeriets och justitieministeriets mål är att effektivisera rättsprocesserna samt att informationen ska löpa friktionsfritt genom hela behandlingskedjan i ett brottmål. Man har säkrat interoperabiliteten för de lösningar som uppstått genom samarbete mellan förvaltningsområdena. I polisens projekt VITJA och justitieförvaltningens projekt AIPA har samarbetsgrupper tillsatts. För båda projekten har projektbyråer inrättats för att samordna genomförandet. Projektbyråerna står i förbindelse med varandra. Samarbetet mellan projekten samordnas av ett samarbetsorgan kallat POOL, där inrikesministeriet, justitieministeriet och de viktigaste centrala ämbetsverken från båda förvaltningsområdena är företrädare.

VITJA är ett system för verksamhetsstyrning uppbyggt på definierade arbetsprocesser. Dokumenthantering är en viktig del av systemet. AIPA, som ska stöda åklagarnas och domstolarnas arbete, är däremot inriktat på ärendehantering och dokument. Man strävar efter att utnyttja samma tekniska lösningar i åklagarnas arbete som i de allmänna domstolarnas. Arbetet vid de allmänna domstolarna gäller förutom brottmål också tvistemål och ansökningsärenden, vilket inverkar på valet av teknik i AIPA.

VITJA-systemet borde ha varit i bruk den 1 januari 2014. På grund av leveranssvårigheter hävdades dock leveransavtalet med Tieto Finland Oy den 6 juni 2014. Efter

detta har projektet VITJA omorganiserats, och för närvarande förbereds nya upphandlingar. Projekten VITJA och AIPA har bedrivit ett nära samarbete, och följderna av förseningarna har kunnat beaktas i informationsutbytet mellan Polisen och justitieministeriet. Förseningarna i VITJA inverkar även på AIPA, eftersom det kommer att upprättas ett elektroniskt gränssnitt mellan systemen. Över detta gränssnitt kommer data och material från förundersökningar att överföras mellan systemen. I detta hänseende är sättet på vilket brottmål införs i AIPA beroende av hur VITJA konstrueras. I AIPA beslutade man därför att ändra ordningsföljden mellan projektets skeden så att tekniken för civilmål genomförs före tekniken för brottmål. Genom ändringen försöker man hantera den risk som den osäkra tidsplanen för VITJA innebär för AIPA.

I AIPAs första fas införs de tvångsmedel som döms ut vid tingsrätterna. Målet är att denna del av systemet ska tas i bruk hösten 2015. För funktionalitet i systemet i fråga om tvångsmedel konstrueras gränssnitt mot polisens nuvarande system Patja och Salpa. Följande funktion som införs i AIPA är behandlingen av åklagarmyndighetens summariska bötesärenden. Funktionen ska grunda sig på den nya lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Även hanteringen av summariska bötesärenden genomförs hos polisen först i det nuvarande Patja-systemet. Ändringar som behövs i Patja-systemet och AIPA: genomförandet har schemalagts så att det slutförs före utgången av 2015. Målet är att lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) ska kunna sättas i kraft våren 2016.

I följande fas av AIPA genomförs de allmänna domstolarnas tvistemåls och ansökningsärenden som är oberoende av VITJA-systemet. I fråga om brottmål som är beroende av tidsplanen för VITJA genomförs AIPA först efter detta. Definitionsarbete utförs likväl som ett samarbete mellan projekten innan genomförandet inleds. Enligt den nya tidsplan som projekten har tagit fram tillsammans ska båda systemen för brottmålsdelen tas i bruk 2018. Den nya tidsplanen kräver inga särskilda arrangemang för behandlingen av brottmål under en övergångsperiod, utan funktionerna kan genomföras omedelbart i AIPA och VITJA.

Den nya förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftningen har trätt i kraft. De ändringar som de nya lagarna kräver har genomförts i polisens nuvarande informationssystem Patja och Salpa, åklagarväsendets Salpa och de allmänna domstolarnas Sakari.

RSk 12/2014 rd, B 16/2014 rd —ReUB 7/2014 rd

RSk 10/2012 rd — TRO 4/2012 vp — Ö 3/2012 rd — ReUB 2/2012 rd

Informationssystemen inom social- och hälsovården och finansieringen av dem

1. Tillämpning av bestämmelserna i statsunderstödslagen

Riksdagen förutsätter att regeringen noterar de problem utskottet i betänkandet lyft fram om användningen, tilldelningen och övervakningen av statsbidrag och ser till att branschaktörernas kompetens och utbildning förbättras för att dessa framöver ska känna till relevanta bestämmelser samt följa och övervaka dem. Dessutom ska regeringen ta reda på hur 15 och 36 § i statsunderstödslagen har tillämpats i praktiken och om en utvärdering gjorts av exempelvis konkurrens effekterna.

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finansministeriets informations- och kommunikationstekniska funktion för den offentliga förvaltningen beviljade inga statsunderstöd för IT-system 2014. Finansministeriets informations- och kommunikationstekniska funktion för den offentliga förvaltningen har beviljat statsunderstöd enligt prövning under moment 28.90.20 (Statens och kommunernas gemensamma datasystemprojekt, reservationsanslag 3 år) för utredning, planering, definition, modellering och beskrivning. År 2014 beviljades kommunerna 21 nya statsunderstöd som uppgick till sammanlagt 1 121 675,28 euro. För ICT-stödfunktioner för kommun- och servicestrukturreformen beviljades 2014 sammanlagt 16 understöd som uppgick till 693 173,50 euro. För programmet för utveckling av kommunernas ekonomi- och verksamhetsuppgifter, statistik och informationsunderhåll beviljades 2014 fem nya statsunderstöd på sammanlagt 428 501,78 euro. Dessutom beslutades det 2014 om ändringar i statsunderstöd som beviljats tidigare. I besluten om beviljande av statsunderstöd har man strävat efter att beakta revisionsutskottets ställningstaganden. I besluten förutsätts det att mottagaren av ett statsunderstöd i alla sina anskaffningar följer lagen om offentlig upphandling (348/2007). Beroende på karaktären hos det projekt som beviljats understöd har mottagaren varit tvungen att förbinda sig att i det projekt som understödet gäller utnyttja resultaten av arbetet med en övergripande arkitektur för den offentliga förvaltningen och att i genomförandet av lösningarna följa strategierna och principerna för arkitekturarbetet inom den offentliga sektorn. Användningen av statsunderstöd för datasystemprojekt som beviljas av andra statsstödsmyndigheter följs inte skilt av den informations- och kommunikationstekniska funktionen för den offentliga sektorn.

Finansministeriet tillsatte i november 2014 en arbetsgrupp med uppdrag att utreda praxis inom olika förvaltningsområden när det gäller statsunderstöd samt speciallagstiftningens förhållande till den allmänna statsunderstödslagen (688/2001). Arbetsgruppen ska också lämna nödvändiga förslag om hur förfarandena vid beviljande och förvaltning av statsstöd och tillsyn över användningen av statsstöd ska förenhetligas och statsstödsverksamheten effektiviseras. Arbetsgruppen ska dessutom analysera statsunderstödens effektivitet och vid behov lägga fram förslag om hur statsunderstödslagstiftningen ska revideras och göras enhetligare. Enligt gällande överenskommelse ska arbetsgruppen lämna sina förslag före utgången av mars 2015.

2. Informationssystemen inom social- och hälsovården och finansieringen av dem

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och med det snaraste utnyttjar informationshanteringslagens möjligheter att genom förordning föreskriva om bl.a. öppna gränssnitt. Samtidigt som beslut fattas om servicestrukturerna och organiseraransvaret inom social- och hälsovården bör den behörighet och det ansvar som informationshanteringsstrukturen kräver läggas fast så att ingen som helst ovisshet råder om vilken aktör som bär ansvaret i sista hand.

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Interoperabiliteten mellan informationssystemen för social- och hälsovården och användningen av öppna gränssnitt har säkerställts i lag (lagen om elektroniska recept 61/2007, lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården 159/2007). Institutet för hälsa och välfärd får meddela närmare föreskrifter om patientdatasystemens och journalhandlingarnas datastrukturer och om klassificeringen av uppgifter. Principerna om interoperabilitet och öppenhet genomförs i praktiken i de nationella projekten för elektronisk informationshantering inom hälsovården (Kanta) och elektronisk informationshantering inom socialvården. När de elektroniska recepten och det elektroniska patientarkivet togs i bruk genomfördes ändringarna också i patientdatasystemen. I social- och hälsovårdsministeriets förordning om riksomfattande informationssystemtjänster inom hälso- och sjukvården fastställs dessutom tidtabeller för patienthandlingarna som ska sparas i det elektroniska patientdataarkivet. Innehålls- och strukturdefinitionerna samt gränssnitten för handlingarna är öppna och offentligt tillgängliga på www.kanta.fi.

Lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården har 2014 kompletterats med paragrafer om de väsentliga kraven på informationssystemen och om hur man verifierar att de uppfylls. Dessa ändringar har att göra med såväl verifieringen av de standardiserade öppna gränssnitten och den tekniska interoperabiliteten och användningen av enhetliga handlingsmodeller i hälsovården som verifieringen av informationssäkerheten och dataskyddet (§ 19 a-g, väsentliga krav på informationssystemen och hur kraven verifieras). Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2014. I enlighet med lagen tillämpas för närvarande ett tredelat certifieringsförfarande, som omfattar en funktionsbesiktning, en samtestning som utförs av Fpa och en kvalitetsrevision av datasäkerheten utförd av en aktör som är auktoriserad av kommunikationsverket.

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den strategiska styrningen av informationshanteringen inom sin sektor. Den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av den elektroniska behandlingen av klientuppgifter inom social- och hälsovården och informationshanteringen i anslutning därtill samt beslutsfattandet angående totalfinansieringen av betydande informationshanteringsprojekt hör till social- och hälsovårdsministeriets uppgifter. Den allmänna styrningen och övervakningen av Befolkningsregistercentralens certifikattjänst ska likväl skötas av social- och hälsovårdsministeriets och finansministeriets gemensamt. Institutet för hälsa och välfärd svarar för planeringen, styrningen och uppföljningen av den elektroniska behandlingen av klientuppgifter inom social- och hälsovården och informationshanteringen i anslutning därtill samt av användningen och realiseringen av de riksomfattande informationssystemtjänster som avses i 14 § och de gemensamma dataarkiv som hänför sig till olika förvaltningsområden.

Strukturen för informationshanteringen inom social- och hälsovården har fastställts i regeringens proposition med förslag till lag om ordnande av social- och hälsovården. Enligt propositionen ska social- och hälsovårdsområdet svara för samordningen av informationsförvaltningen inom social- och hälsovården och av behandlingen av klient- och patientuppgifter. Social- och hälsovårdsområdet ska svara för att kommunerna och samkommunerna i området tillsammans kommer överens om hurdan övergripande arkitektur som ska eftersträvas och hur den ska genomföras genom att utnyttja samarbete mellan områdena, till exempel gemensam upphandling och centraliserat underhåll. Vid samordningen måste man beakta även 59 § om registerföring samt lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011). Den övergripande arkitekturen måste beakta de rikstäckande informationssystemtjänster som avses i lagen om elektronisk behand-

ling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) och i lagen om elektroniska recept (61/2007). Den övergripande arkitekturen för social- och hälsovårdsområdenas informationsförvaltning måste samordnas med den arkitektur som de nationella aktörerna ansvarar för. Detta gäller särskilt i de frågor som 4 och 8 § i lagen om informationsförvaltningen reglerar.

RSk 18/2012 rd — B 10/2012 rd — B 14/2012 rd — ReUB 4/2012 rd

1. Rapportering av det beräknade skattefelet och beloppet för skatteresterna samt förändringar

Riksdagen förutsätter att regeringen årligen i statens bokslutsberättelse avrapporterar det beräknade skattefelet och beloppet för skatteresterna samt förändringar, de viktigaste orsakerna till förändringar och effekterna av åtgärder för att minska skattefelet och skatteresterna, och att den första rapporten ingår i bokslutsberättelsen för 2013 i samband med faktorer som påverkar statsfinanserna och skatteinkomsterna.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Med skattefel avses skillnaden mellan de lagstadgade skatteintäkterna till fullt belopp och de faktiska skatteintäkterna. Skattefelet beror bland annat på insolvens, okunskap, oavsiktliga fel eller avsiktlighet, det vill säga på den svarta sektorn. Det delas in i två poster: dels skatterester, dels felaktig deklaration och underlåtenhet att deklarera. Skatterester uppstår när den skattskyldige inte kan betala de deklarerade skatterna eller skatter som Tullen eller Skatteförvaltningen påför på grund av sina kontroll- och indrivningsåtgärder.

Allmänt kan man konstatera att den största utmaningen när man ska beräkna skattefelet är att det informationsmaterial som behövs för beräkningen saknas eller är bristfälligt. När det gäller vissa skatteslag kan man använda uppgifter från den nationella bokföringen, medan metoderna för andra skatteslag grundar sig på skattegranskningar och slumpmässigt urval, som medför höga kostnader om urvalet är statistiskt representativt.

Skatteförvaltningen publicerade en slutrapport, Verovajeen arviointimenetelmien kehittäminen, den 21 mars 2014. I rapporten ingår också en uppskattning av felet i de skatter som Tullen har fått in. Arbetet med uppskattningen av skattefelet fortsätter.

I fråga om de skatter som Tullen tar ut har man lyckats uppskatta skattefelet med den valda beräkningsmetoden och valda antaganden. Tullen publicerar sedan 2014 regelbundet sin uppskattning av storleken på det årliga skattefelet. Huvudpunkterna i rapporten kommer även att publiceras årligen i statens årsberättelse. Skattefelet 2012 har för Tullens del uppskattats till 330 – 400 miljoner euro, medan det sammanlagda beloppet av de skatter som Tullen uppbar var 10,6 miljarder euro.

Skatteförvaltningen i Finland har i ett års tid deltagit i IMF:s Revenue Administration Gap Analysis Program. IMF bistår de deltagande länderna vid beräkningen av

momsfelet. En uppskattning av skattefelet i mervärdesbeskattningen 2008 – 2012 tas fram i samarbete. Rapporten blir klar 2015. Liknande uppskattningar för övriga skatteslag har ännu inte kunnat göras, men efter det att momsfelet är klarlagt ska utredningen utsträckas till att omfatta även andra skatteslag. I regeringens årsberättelse ingår det även redogörelser för Skatteförvaltningens utredningar och framstegen i arbetet för att minska skattefelet.

Från och med årsberättelsen för 2014 rapporteras skattefelet och skatteresterna till riksdagen årligen i regeringens årsberättelse till de delar man har kunnat och hunnit göra uppskattningen.

2. Statens lokalförvaltning

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att staten i sin lokalförvaltning tar större hänsyn till ämbetsverkens och inrättningarnas behov av lokaler, i synnerhet deras ändrade lokalbehov, och att tomma lokaler får nya hyresgäster så snart som möjligt.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet godkände ett principbeslut om statens fastighetsstrategi den 18 december 2014. Målet för den nya fastighetsstrategin är att fastigheterna främjar produktiv verksamhet. Genom att utveckla lokalerna skapar man förutsättningar för bättre arbetsprestationer och högre kostnadseffektivitet. Fastighetslösningarna ska trygga sunda och säkra lokaler samtidigt som de ska beakta statens helhetsnytta och samhällsansvar. Man satsar på aktivitetsbaserade kontor, där det finns rum för både teamarbete och uppgifter som kräver koncentration. Arbetssätten vidareutvecklas med beaktande av distansarbete och decentraliserat arbete. Ändamålsanpassade lokaler (såsom garnisoner, fängelser, laboratorier) utvecklas så att de allt bättre stöder myndigheternas kärnuppgifter med beaktande av kostnadseffektiviteten och andra mål för verksamheten. Riktlinjerna i den nya strategin grundar sig på det förslag som uppdateringsgruppen inom arbetsgruppen för statens fastighetsstrategi har avgett den 14 januari 2014 (VM 2/2014).

Finansministeriet tillsatte den 26 juni 2014 en arbetsgrupp med uppdrag att utreda en genomgripande utveckling av Senatfastigheters roll. Arbetsgruppen lämnade sina reformförslag den 5 december 2014 (VM 29/2014). Arbetsgruppen gav bland annat följande förslag:

Upphandlingen och besittningen koncentreras till en upphandlingsenhet (Senatfastigheter). Det föreskrivs att statens lokaler ska användas i första hand. Utbudet på marknaden utnyttjas när statens lokaler inte lämpar sig för ändamålet. Ämbetsverken och inrättningarna ska bli skyldiga att rapportera om sina lokaler.

Hyresavtalen ska bli flexiblare genom att det görs lättare för ämbetsverken och inrättningarna att lösgöra sig från statsägda lokaler som de inte behöver. Senatfastigheter ska kunna erbjuda lösningar för olika ämbetsverks behov effektivare och sälja lokaler som staten inte behöver. När ett hyresavtal har sagts upp övertar Senatsfastigheter ansvaret för lokalen i sin helhet.

Förslagen gör det märkbart lättare för ämbetsverk och institutioner att lösgöra sig från lokaler som de inte längre behöver och de kostnader som lokalerna medför. Det här gör hyrsystemet flexiblare när ändringar genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen behandlade och förordade arbetsgruppens förslag i det finanspolitiska ministerutskottet den 5 december 2014. Arbetsgruppens rapport har därefter varit på remiss inom förvaltningen. För att genomföra förslaget planeras en omarbetning av statsrådets förordning om förvärv, besittning och skötsel av statlig fastighetsförmögenhet.

RSk 5/2013 rd — Ö 5/2013 rd — ReUB 1/2013 rd — TRO 1/2011 vp

1. Översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor för att få bukt med fuktproblemen

Riksdagen förutsätter att regeringen initierar en översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor, eftersom det nuvarande styrsystemet inte fungerar. Resultatet bör vara ett centraliserat statligt styr- och rådgivningssystem för fukthantering under byggnadens livscykel och i byggfasen. Av de nuvarande myndigheterna kunde uppgiften lämpligen anförtros exempelvis Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet eller någon av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Miljöministeriet bereder en överkommunal byggnadstillsyn. Uppgifterna inom den tekniska kontrollen samt styr- och rådgivningsuppgifterna kan då preciseras för att säkra kvaliteten på byggandet.

Hur byggnadstillsynen ska utvecklas inom ramen för de nuvarande uppgifterna har utretts i ett samprojekt mellan miljöministeriet och Uleåborgs stads byggnadstillsynsmyndighet. Projektet, som ska slutföras i november 2015, har som mål att skapa reproducerbara tillvägagångssätt för att säkra fukthanteringen under byggtiden genom styrning och rådgivning.

Sommaren 2015 slutför Motiva Oy sin förutredning om ett centraliserat styr- och rådgivningssystem för fuktkontrollen under byggnadernas hela livscykel. Utredningen gäller existerande byggnader, fuktkontrollen under byggnadernas livscykel, förebyggande skötsel och underhåll. Den gäller alltså den del av en byggnads livscykel som inte omfattas av byggnadstillsynsmyndigheternas styrning och rådgivning.

I förutredningen klargör vilka alternativ som finns för att genomföra det centraliserade statliga styr- och rådgivningssystem som föreslås i riksdagens skrivelse. Utredningen ska föreslå vem som ska genomföra styr- och rådgivningssystemet, vad styrningen och rådgivningen ska innefatta och hur den ska skötas. Utredningen ska ge en rekommendation om hur systemet ska genomföras och om nödvändiga fortsatta åtgärder samt en uppskattning av de resurser som behövs för att utveckla och inleda verksamheten och för att driva den årligen. När utredningen är klar ska möjligheterna att genomföra det rekommenderade alternativet och övriga alternativ bedömas och behövliga fortsatta åtgärder inledas.

2. Utvecklingsplan för utbildning i att bygga friska hus

Riksdagen förutsätter att regeringen 2013 tar fram en nationell utvecklingsplan för friska-hus-utbildning. Av den schemalagda planen bör framgå hur undervisningen ska ordnas runtom i landet i kvalitativt och kvantitativt hänseende och hur den ska bli mer metodisk och samordnad. Planen bör även innehålla konkreta förslag till hur man avser förbättra premisserna för tilläggsutbildning och fortbildning och förstärka kompetensen bland dem som deltar i mögelsaneringsprocessen.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den nationella utvecklingsplanen för hälsoriktigt byggande som riksdagen kräver är ett omfattande projekt, och arbetet med planen fortsätter till slutet av 2015.

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat Tammerfors yrkeshögskola finansiering för att göra upp en plan för utbildning av byggnadsarkitekter med inriktning på hälsoriktigt byggande i samarbete med utbildningsenheter som ger undervisning på området. Ministeriet har bitt Tammerfors yrkeshögskola redogöra för hur medlen har använts senast den 31 mars 2016.

Yrkeshögskolornas undervisning i hälsoriktigt byggande och deras läroplaner har kartlagts. Ett pilotprojekt för kvalitetsrevision av undervisningens praktiska innehåll pågår sedan oktober 2014. Kvalitetsrevisionerna ska slutföras under läsåret 2014 – 2015.

Ett av utvecklingsobjekten för det nationella nätverket för utveckling av högre YH-examen inom byggbranschen är en studiemodul om reparation av fukt- och mögelskador, som har ordnats som webbundervisning. Dessutom planeras att en 5 studieveckors modul om friska hus tas med i högre YH-examen.

För yrkeshögskolornas byggnadsarkitektutbildning har det skapats en gemensam nationell kompetensmatris utifrån vilken högskolorna utformar sina egna läroplaner. Planeringen av studiernas innehåll är på slutrakan vid alla yrkeshögskolor som utbildar byggnadsarkitekter.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

En utvecklingsplan för utbildningen om hälsoriktigt byggande har utarbetats sedan 2011 som ett nätverkssamarbete inom Fukt- och mögeltalkot. Ett av Fukt- och mögeltalkots största projekt har varit projektet för samordning av utbildningen och möjligheterna att skaffa sig kompetens inom hälsoriktigt byggande och inom undersökning och reparation av fuktskador och andra problem med inomhusklimatet. Inom projektet har man utarbetat en plan för utbildning och kompetensgivande fortbildning för skadeutredare, renoveringsprojektörer, arbetsledare och övervakare som deltar i reparationer av fukt- och mögelskador samt för experter på hälsoriktigt byggande som arbetar inom hälsoskyddssektorn. Social- och hälsovårdsministeriet har deltagit i projektet som en del av Fukt- och mögeltalko-nätverket. Ministeriet har tillämpat resultaten från projektet vid beredningen av lagstiftning om behörig-

hetsvillkoren för utomstående experter som bistår hälsoskyddsmyndigheterna för att samordna dessa behörighetsvillkor med den övriga byggnadsbranschen.

Inom Fukt- och mögeltalkot har man startat ett fortsättningsprojekt med uppgift att planera och samordna fortbildningen av experter inom byggbranschen nationellt. Dessutom är det meningen att projektet ska utveckla en så ekonomisk genomförande- och finansieringsmodell som möjligt för den examensinriktade utbildningen och fortbildningen av olika aktörer så att vi inom de närmaste 5–10 åren får tillräckligt många aktörer inom fukt- och mögelsaneringsbranschen med kompetens inom hälsoriktigt byggande och reparation av fuktskador. Social- och hälsovårdsministeriet har deltagit i projektet. Vid samordningen av utbildningen beaktas också de behörighetsvillkor som ministeriet har utarbetat.

Samtidigt har man under ledning av utbildnings- och kulturministeriet börjat utveckla den undervisning i hälsoriktigt byggande som ingår i examen för experter inom byggnadsbranschen. Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat Tammerfors yrkeshögskola finansiering för att göra upp en plan för utbildning av byggnadsarkitekter med inriktning på hälsoriktigt byggande i samarbete med utbildningsenheter som ger undervisning på området. Arbetet med planen fortsätter till slutet av 2015. I projektet har yrkeshögskolornas undervisning i hälsoriktigt byggande och deras läroplaner kartlagts. Ett pilotprojekt för kvalitetsrevision av undervisningens praktiska innehåll pågår sedan oktober 2014. Kvalitetsrevisionerna ska slutföras under läsåret 2014–2015. Styrgruppen för projektet har hörts och den har avgett yttranden om bland annat behörighetsvillkoren när det gäller hälsoriktigt byggande.

Ett av utvecklingsobjekten för det nationella nätverket för utveckling av högre YH-examen inom byggbranschen är en studiemodul om reparation av fukt- och mögelskador, som har ordnats som webbundervisning. Dessutom planeras det att en 5 studieveckors modul om hälsoriktigt byggande ska tas med i högre YH-examen.

För yrkeshögskolornas byggnadsarkitektutbildning har det skapats en gemensam nationell kompetensmatris utifrån vilken yrkeshögskolorna utformar sina egna läroplaner. Planeringen av studiernas innehåll är på slutrakan vid alla yrkeshögskolor som utbildar byggnadsarkitekter.

Enligt grunderna för yrkesinriktad grundexamen är inläring i arbetet en del av yrkesutbildningen. Fukt- och mögelskador i byggnader och reparation av dem har beaktats i utvecklingen av yrkesutbildningen på följande sätt:

Grunderna för yrkesinriktad grundexamen inom byggnadsbranschen, fastighets-service och husteknik har omarbetats, och de beaktar kompetensbehoven inom reparationsbyggandet.

I yrkes- och specialyrkesexamen i husbyggnad har moduler om reparation av fukt och mögelskador införts. Dessutom beaktas krav på kompetens inom reparation av fuktskador som eventuellt fordras av arbetsledare vid reparationsbyggande i den yrkesexamen i byggnadsproduktion som håller på att tas fram.

Utbildningsstyrelsen har slutit ett avtal med Tammerfors universitet om att utarbeta en lärobok i byggnadsfysik för arbetstagare. De bristfälliga kunskaperna i byggnadsfysik har upplevts som ett missförhållande.

Styrgruppen för systemet med utbildningskommissioner har gett utbildningskommissionen för hustekniks- och byggnadsbranschen i uppdrag att följa upp genomförandet av verkställighetsplanen för strategin för reparationsbyggande.

Den kompetens som behövs vid reparation av fukt- och mögelskador har klassats som ett av fokusområdena i den statsfinansierade fortbildningen av anställda inom utbildningsväsendet. Utbildningsstyrelsen har beviljat specialunderstöd för utbildning av personalen inom utbildningsväsendet till tre aktörer som ordnar utbildning i reparation av fukt- och mögelskador (Byggnadsindustrins utbildningscentral Rateko, Finlands miljöinstitut Sykli och Tavastlands yrkeshögskola HAMK). Fortbildningen för lärare på andra stadiet har inletts hösten 2014, och den fortsätter under år 2015.

Regionförvaltningsverken har ordnat regionala informationsmöten om utbildningsanstalternas projekt för reparation av fuktskador. Kortvarig fortbildning har ordnats för företrädare för utbildningsförvaltningen och centrala intressentgrupper för att öka den kunskap som behövs vid reparation av fukt- och mögelskador.

Sommaren 2014 färdigställdes en plan för nationellt samstämmiga informationsmöten planerade i samarbete med experter från bland annat undervisningsministeriet, Utbildningsstyrelsen, regionförvaltningsverken, miljöministeriet och Arbetshälsoinstitutet. De första mötena ordnades 2014, och fler kommer att ordnas.

3. Byggnaders sundhet och kompetenskraven inom byggbranschen

Riksdagen förutsätter att regeringen tar större hänsyn till byggnaders inomhusmiljö redan i den pågående beredningen av ändringar i markanvändnings- och bygglagen och byggbestämmelsesamlingen. Beredningen bör även inkludera tydliga kompetenskrav för byggbranschen, eftersom dessa tillför branschen större kunskap och ökar antalet kvalificerade experter. Kraven bör dessutom samstämma med lagstiftningen om hälsoskydd och arbetarskydd.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt en ändring i hälsoskyddslagen som håller på att bli klar ska bedömningen av kompetensen hos utomstående experter som bistår hälsovårdsmyndigheterna överföras från kommunerna till ett nationellt personcertifieringssystem. Utöver certifieringen utfärdas bestämmelser om kompetensen som eftersträvas i den utbildning som experterna ska genomgå och den arbetserfarenhet som de ska ha genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Kompetensmålen ska innefatta undervisningsmoduler i byggnadsfysik, skadeutredningsmetoder, juridik, konstruktionsteknik, byggnadsproduktion, ventilations- och luftkonditioneringsteknik, föroreningar och förhållanden i inomhusmiljön, undersökningsmetoder och effekter på hälsan. Kompetensmålen motsvarar i praktiken den nuvarande utbildningen för experter i hälsoriktigt byggande. Man strävar efter att i framtiden utveckla utbildningen i hälsoriktigt byggande så att studiemodulerna kan avläggas i olika delar av Finland inom ramen för grundstudier eller fortbildning.

Lagändringen trädde i kraft den 1 mars 2015. En förordning i ärendet bereds som bäst vid ministeriet, och den avses träda i kraft så snart som möjligt. Behörighetsvillkor (kompetenskrav) enligt hälsoskyddslagen har utarbetats i samarbete med miljöministeriet, så att de är förenliga med de behörighetsvillkor som anges i markanvändnings- och bygglagen. Kraven har utformats i överensstämmelse med rekommendationerna från ett projekt inom åtgärdsprogrammet Fukt och mögeltalko.

En hänvisning till de utomstående experterna enligt hälsoskyddslagen ska införas i arbetarskyddslagstiftningen. Då blir det möjligt att anlita experterna som stöd för arbetarskyddstillsynen på samma sätt som inom hälsoskyddet. En utredning som ska bli underlag för denna lagändring och trepartsdiskussioner som anknyter till utredningen pågår.

Behörighetsvillkoren i hälsoskyddslagen gäller egentligen utomstående experter, det vill säga konsulter. Social- och hälsovårdsministeriet anser det ändå viktigt att det också inom alla samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet finns åtminstone en tjänsteman hos hälsoskyddsmyndigheten med den kompetens som krävs av utomstående experter. Denna kompetens höjer kvaliteten på myndighetstillsynen. För att stödja detta mål har social- och hälsovårdsministeriet finansierat utbildningen av tjänstemän inom hälsoskyddet till experter på friska hus med 30 % av utbildningskostnaderna per inspektör.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Ändringar bereds i de delar i byggbestämmelsesamlingen som anknyter till ändringen (958/2013) i markanvändnings- och bygglagen, nämligen delarna om fukt (ByggBS C2) och vatten- och avloppsanordningar (ByggBS D1). I detta sammanhang uppdateras byggbestämmelsesamlingens delar när det gäller författningsnivå och innehåll. Dessutom utreds behoven av nya bestämmelser om produktgodkännande och standardisering. Reformen genomförs således grundligt. En förordning om byggnaders fukttekniska säkerhet som ska ersätta del C2 i byggbestämmelsesamlingen blir klar 2015. Den ska innehålla bestämmelser om våderskydd och hantering av förhållandena på byggen. Utgångspunkten för beredningen är att etablera våderskyddet och hanteringen av förhållandena som en del av de normala uppgifter som ingår i byggarbete. Förordningen om vatten- och avloppsanordningar som ska ersätta del D1 blir troligen också klar 2015.

En ändring (41/2014) i markanvändnings- och bygglagen trädde i kraft den 1 september 2014, och den har centrala kopplingar till punkt 3. I samband med lagändringen har man sett till att särdragen hos saneringar beaktas under hela projekterings-, byggnads- och tillsynsprocessen. Dessa särdrag betonas i flera punkter, så att den specialkompetens och de specialåtgärder som behövs vid projektering, genomförande och övervakning av reparationer och ändringsarbeten som företas av olika orsaker beaktas. I lagändringen ingår också tydliga behörighetskrav för huvudprojektörer, byggprojektörer, specialprojektörer, ansvariga arbetsledare och arbetsledare för specialområden som baserar sig på uppgifternas svårighetsklasser.

På svårighetsklasserna för dessa aktörers uppgifter ska förordningen om bestämmande av svårighetsklassen för projekteringsuppgifter vid byggande tillämpas. Förordningen är under beredning. Till projekteringsuppgifternas svårighetsklasser läggs projekteringsuppgift för fuktsaneringsprojekterare som verkar som special-

projektörer. Detta betonar den specialkompetens att beakta byggnaders sundhet som förutsätts vid projektering av fukt- och mögelsaneringar. Den här punkten beaktas likaså i svårighetsklassificeringen av uppgifterna inom byggarbetsledningen. När förordningen bereds samarbetar man på tjänstemannanivå med undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, för att behörighetskraven i byggbranschen ska samstämma med lagstiftningen om hälsoskydd och arbetarskydd. Social- och hälsovårdsministeriet har deltagit i beredningen av ändringarna i byggbestämmelsesamlingen med sitt fokus på byggnaders sundhet.

Även i den ändring av markanvändnings- och byggförordningen som är under beredning utfärdas närmare bestämmelser om huvudprojektörens och den ansvarige arbetsledarens uppgifter. Genom ändringen i förordningen preciseras de uppgifter som ska skötas av huvudprojektören, som ansvarar för projekterings kvaliteten och omfattning samt samordningen av projekteringen. Likaså preciseras den ansvarige arbetsledarens uppgifter.

En bestämmelse om reparations- och ändringsarbetenas särdrag ska ingå som ett eget moment såväl i paragrafen om huvudprojektörens som i paragrafen om den ansvarige arbetsledarens uppgifter. På grund av den växande mängden i reparations- ändringsarbeten och frågans spännvidd och stora betydelse är det motiverat att införa bestämmelser om den i förordningen. Reparations- och ändringsarbetena kan bland annat gälla sanering av fukt och mögelskador och annan sanering.

Även en ny förordning av miljöministeriets om planer och utredningar som gäller byggande är under beredning. Förordningen ska ersätta bestämmelserna om tillståndshandlingar samt andra planer och utredningar i femte kapitlet i miljöministeriets förordning om planerare av byggnader och byggnadsprojekt (Finlands byggbestämmelsesamling, del A2, 2002). Dessutom ska förordningen ersätta bestämmelserna om en utredning om byggplatsens grundläggnings- och grundbottenförhållanden och om byggherreövervakning i miljöministeriets förordning om tillsyn över byggande och teknisk granskning (Finlands byggbestämmelsesamling, del A1, 2006). Avsikten är att göra kraven på innehållet i projekteringar och utredningar för byggande klarare och därigenom skapa förutsättningar för en enhetlig och förutsägbar myndighetsverksamhet. Genom förordningen preciseras också kraven på innehållet i projekteringar för reparations- och ändringsarbeten och för sanering av fuktskador.

En del preciseringar och små tillägg till lagstiftningen är under beredning särskilt för reparations- och ändringsarbeten. Den föreslagna förordningen innehåller fyra paragrafer med nytt sakinnehåll. Av dessa grundar sig 10 § på 131 § 2 mom. 6 punkten i markanvändnings- och bygglagen. Enligt denna punkt, som trädde i kraft den 1 september 2014, får byggnadstillsynsmyndigheten kräva att det till ansökan om bygglov fogas en utredning om byggnadens skick som utarbetats av en kompetent person. I förordningen föreslås bestämmelser om innehållet i denna utredning. De övriga paragraferna med nytt sakinnehåll är 14, 15 och 16 §, som anger innehållet i en rivnings- och skyddsplan, en plan för fuktbemästring och en reparationsplan för fuktskada. Dessa planer klassas som specialbeskrivningar.

Utöver att förordningen som är under beredning bedöms leda till en enhetligare tillämpning av bestämmelserna, bedöms den också leda till bättre byggkvalitet. Förordningen anses också medföra att sanering och förebyggande av fuktskador beaktas omsorgsfullare än förr i projekteringar och utredningar, vilket skapar förut-

sättningar för hälsosamt nyttjande av byggnader och förlänger byggnadernas brukstid.

Förutom nämnda förordningar med tillhörande anvisningar planerar miljöministeriet en anvisning om behörighetsrekommendationer för fuktskadegranskare. Målet med anvisningen är att skapa ett lättare regelverk än det som gäller för konditionsgranskare. Innehållet ska harmoniseras med behörighetsvillkoren i social- och hälsovårdsministeriets förordning om boendehälsa. Kraven om utbildning och erfarenhet i anvisningen ska bygga på förslagen i åtgärdsprogrammet Fukt- och mögeltalko.

4. Tillsynen över byggnaders sundhet

Riksdagen förutsätter att regeringen kommer på reella metoder att få människor att iaktta författningarna och bestämmelserna om friska hus. Det måste gå att övervaka byggen bättre och övervakningen måste ske vid rätt tidpunkt. Dokumentationen av varje byggfas måste förbättras på det sätt som föreslås i betänkandet, likaså förfarandet med inspektionsprotokoll, för att man ska kunna verifiera vem som har gjort vad, när och hur. Dessutom bör det t.ex. finnas en skylt som visar vem som varit huvudplanerare, huvudentreprenör och övervakare.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De förordningsändringar i punkt tre ovan som är under beredning avses främja efterlevnaden av de bestämmelser och föreskrifter som gäller byggnaders sundhet. Hur byggnadstillsynen kan utvecklas inom ramen för de nuvarande uppgifterna har utretts i ett samprojekt mellan miljöministeriet och Uleåborgs stads byggnadstillsyn som inleddes 2014.

Projektet, som ska slutföras i november 2015, har som mål att skapa reproducerbara tillvägagångssätt för byggnadstillsynen som säkrar fukthanteringen under byggtiden. I projektet utvecklas fukthanteringen så att den stöder klara modeller för styrning och samarbete för varje fas och del. Handlingsmodellerna utarbetas i form av så kallade kort som byggnadstillsynsmyndigheten i Uleåborg har använt redan tidigare. Byggnadstillsynen och parterna kan använda korten som konkreta verktyg i sitt dagliga arbete.

Genom den ändring (41/2014) i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft den 1 september 2014 stärktes kvalitetskontrollen för byggprojekt och inspektionsprotokollets roll i kvalitetssäkringen. Inspektionsprotokollet stöder också dokumenteringen av projektets olika faser, eftersom genomförandet av faserna följs upp i ett särskilt dokument.

Enligt markanvändnings- och bygglagen får byggnadstillsynsmyndigheten i bygglovvet eller på basis av det inledande mötet kräva att den som påbörjar ett byggprojekt lämnar en separat kvalitetssäkringsutredning om åtgärderna för att säkra kvaliteten på byggandet (121 a § 1 mom.) Den ansvarige arbetsledaren ska se till att en anmälan om påbörjande av byggnadsarbete görs till byggnadstillsynsmyndigheten och att inspektionsprotokollet för bygget hålls uppdaterat på byggplatsen (122 § 3 mom.). Den som påbörjar ett byggprojekt ska se till att det på byggplatsen förs ett inspektionsprotokoll för bygget. De ansvariga för olika byggnadsskeden som det avtalats om i bygglovvet eller vid det inledande mötet samt de som inspekterat ar-

betsskedena ska verifiera inspektionerna i inspektionsprotokollet för bygget. I inspektionsprotokollet ska det även antecknas en motiverad anmärkning, om byggarbetet avviker från bestämmelserna om byggande (150 f § 1–3 mom.). För att slutsyn ska kunna förrättas måste den som påbörjat byggprojektet meddela byggnadstillsynsmyndigheten att de anteckningar som följer av 150 f § har gjorts i inspektionsprotokollet för bygget och ett sammandrag av inspektionsprotokollet har lämnats till byggnadstillsynsmyndigheten (153 § 2 mom. 4 punkten).

Den ändring av beställaransvarslagen med anknytning till bekämpningen av grå ekonomi som trädde i kraft 2012 gör det också i konkret mening lättare att utreda de ansvariga aktörerna i ett byggprojekt. Om man vet vem som har varit på en byggplats och när, är det möjligt att få närmare information om vilka som har utfört olika arbeten och när de har utförts.

Miljöministeriet utreder möjligheten att kräva en skylt som anger huvudprojektören, huvudentreprenören och övervakaren för byggprojektet. Efter ibruktagandet är användningen av en sådan skylt för en byggnad förenad med frågor som måste utredas: svarar uppgifterna mot användarnas, ägarnas och eventuella övriga parter informationsbehov, hur avgör man vem som är huvudprojektör och huvudentreprenör vid en projektledningsentreprenad och kan de uppgifter som anges och den uppfattning som uppstår ge en felaktig bild av byggnadens skick och om vilka som bär ansvaret för detta?

5. Bättre fukthantering på byggarbetsplatser

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att fukthanteringen på byggen ska bli bättre. En ansvarig fukt- och sundhetsexpert bör utses för krävande byggen. På andra byggen bör den ansvarige arbetsledaren ha större ansvar för fukthanteringen. Regeringen bör dra upp riktlinjer för en byggspecifik fukthanteringsplan. Den naturliga och vedertagna praxisen skulle sedan vara att inkludera denna plan i anbudsförfrågan för byggprojektet.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt 122 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen (132/1999, ändring 41/2014) ska den ansvarige arbetsledaren ansvara för byggnadsarbetet som helhet och dess kvalitet och se till att byggnadsarbetet utförs i enlighet med det beviljade tillståndet, i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller byggande och i enlighet med god byggnadssed. Enligt 134 a § 1 mom. kan byggnadstillsynsmyndigheten i bygglovet, vid det inledande mötet eller av särskilda skäl under byggnadsarbetet bestämma att specialbeskrivningar som behövs på grund av byggprojektets art eller omfattning ska utarbetas och lämnas in. I detaljmotiveringarna till paragrafen (RP 147/2013 rd) kan de specialbeskrivningar som avses här vara exempelvis en beskrivning över hur byggplatsen ska skyddas mot väder och andra omständigheter och en beskrivning över fuktkontrollen.

När det till exempel i bygglovet, vid det inledande mötet eller av särskilda skäl under byggnadsarbetet har bestämts att särskilda beskrivningar som behövs på grund av byggprojektets art eller omfattning ska utarbetas och lämnas in, är det den ansvarige arbetsledarens skyldighet att se till att så också sker. För att säkra

kvaliteten får den ansvarige arbetsledaren enligt gällande bestämmelser utnämna en expert som ska ansvara för fukthanteringen och renligheten.

Frågan ska ännu övervägas i samband med beredningen av förordningen om byggnaders fukttekniska säkerhet. På grund av sin natur skulle den också kunna behandlas i samband med de allmänna avtalsvillkoren för branschen.

Bestämmelsen i 131 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen om utredningar som vid behov ska fogas till ansökan om bygglov preciseras genom förordning av miljöministeriet. I den förordning om planer och utredningar som gäller byggande som är under beredning ska det även ingå en paragraf om innehållet i planen för fuktbemästring. I anslutning till lagstiftningen utarbetas också en anvisning, där lag- och förordningsparagrafer ska ingå tillsammans med anvisningar.

Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet har utarbetat en plan för att avhjälpa problemen med inomhusklimatet i kommunägda skolor och daghem och byggnader inom social- och hälsovårdsväsendet. Planen bygger på en höjning av de statliga understöden som förenas med stränga krav gällande kvaliteten i reparationsbyggandet. Närmare information om detta finns i punkt 10.

6. Skadeståndsansvar vid byggprojekt

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utreda dels vem som har skadeståndsansvaret och det straffrättsliga ansvaret vid byggen, dels om garantitiderna är tillräckligt långa. Det gäller att komma på hur ansvaret tydligare kan påföras de aktörer som de facto vållat skadan.

Justitieministeriet och miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Justitieministeriet utreder åren 2014-2015 om skadeståndsansvaret och det straffrättsliga ansvaret vid byggen är tillräckligt omfattande i fråga om den lagstiftning som hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Utredningen omfattar bland annat jordabalken (540/1995), lagen om bostadsköp (843/1994) och konsumentskyddslagen (38/1978) samt relevant straffrättslig lagstiftning.

7. Förfaringssätt och metoder för att utreda fukt- och mögelskador

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att tillvägagångssätten och metoderna för att klarlägga fukt- och mögelskador ska bli tillförlitligare. Det har visat sig att fukt- och mögelsaneringar ofta misslyckas. I samband med den pågående översynen av hälso- skyddslagen och anvisningarna om boendehälsa bör man gå in för att förbättra metoderna för att upptäcka orsakerna till hälsoproblem och tydliggöra användningen av riktvärden. Dessutom bör allmänheten informeras om vad som fortsatt är oklart om fukt- och mögelproblemet trots alla forskningsrön.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet har berett en ändring i hälsoskyddslagen (RP 76/2014) som gäller paragraferna om boendehälsa. Dessutom ska anvisningen om boendehälsa göras om till en förordning som utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet. I förordningen ska det föreskrivas om de fysikaliska, kemiska och biologiska faktorerna i bostäder och andra vistelseutrymmen och om behörighetsvillkoren för utomstående experter. Lagändringen träder i kraft den 1 mars 2015. Förordningen är under beredning vid social- och hälsovårdsministeriet, och meningen är att den ska träda i kraft samtidigt som lagen eller så snart som möjligt efter det att lagen har trätt i kraft.

Lagändringen ska förbättra hälsoskyddsmyndigheternas möjlighet att kräva att fastighetsägaren granskar eller låter granska riskkänsliga konstruktioner skick för att utreda eventuella dolda skador som orsakar sanitära olägenheter. Dessutom har man i lagändringen och i informationen om den betonat vikten av ett helhetsgrepp när sanitära olägenheter i en byggnad utreds och att ansvarsfrågorna görs klarare i samband med sådana olägenheter. I samband med lagändringen ska det också föreskrivas om behörighetsvillkoren för utomstående experter, vilket bidrar till att förbättra och påskynda en högklassig utredning och eliminering av sanitära olägenheter.

I social- och hälsovårdsministeriets förordning om boendehälsa ska bara tillförlitligt verifierade metoder att utreda sanitära olägenheter ingå. Det är önskvärt att nya metoder utvecklas, men metodernas tillförlitlighet och reproducerbarhet vid utredning av sanitära olägenheter måste bevisas av en kompetent och oberoende aktör som har godkänts av social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom bereder Valvira en anvisning om hur förordningen ska tillämpas. Anvisningen ska innehålla närmare uppgifter om de frågor som regleras genom förordningen, inklusive vad man för närvarande vet och inte vet om olika miljöfaktorer och deras eventuella hälsoeffekter.

Arbetshälsoinstitutet tar som bäst fram en anvisning om övervakningen av inomhusluften med arbetsplatserna som målgrupp. Dessutom utreder Institutet för hälsa och välfärd tillsammans med Arbetshälsoinstitutet möjligheterna att samordna användningen av åtgärdsgränser vid övervakningen av de sanitära förhållandena i bostäder och andra vistelseutrymmen och på arbetsplatser. Avsikten är att samordnade tillvägagångssätt ska tas in såväl i förordningen om boendehälsa som i anvisningarna om tillsynen över arbetarskyddet.

Institutet för hälsa och välfärd har utvecklat en symtomenkät som riktar sig till skolelever samt jämförelsematerial och tolkningsanvisningar för denna. Projektet pågår ännu.

Vid Institutet för hälsa och välfärd pågår arbetet med att validera Mycometer-metoden som verktyg för att konstatera mögelskador i yt- och byggmaterialprover. Om metoden visar sig vara tillräckligt tillförlitlig, kommer den att göra det möjligt att identifiera skadliga mikrober i de undersökta objekten snabbare. Institutet validerar också den kvantitativa PCR-metoden (qPCR) för att konstatera skadliga mikrober såväl i materialprover som i luftprover. Vid institutet pågår också flera projekt som utreder fukt- och mögelproblemets inverkan på människors hälsa (bl.a. HOTES, SISU, SISU-home, HITEA, LUKAS/LUKAS2). Dessutom utreder Arbetshälsoinstitutet pålitligheten hos mikrobiell analys av sedimenterat inomhusdamm som metod för att verifiera skadliga mikrobeförekomster särskilt i kontorsmiljö.

Institutet för hälsa och välfärd samlar i samarbete med Arbetshälsoinstitutet in forskningsresultat om biocid- och ozonbehandling vid fukt- och mögelskador och om fördelarna och nackdelarna med sådana behandlingar, och utarbetar utifrån denna kunskap en anvisning om användningen av biocider och ozon för att åtgärda fukt och mögelskador.

Institutet för hälsa och välfärd håller på att starta ett forskningsprojekt för att utreda hur användningen av luftrenare inverkar på hälsan hos personer som vistas i en byggnad där inomhusluften är dålig. Luftrenare och andra förstaåtgärder måste ofta användas när problem med inomhusluften har upptäckts för att minimera hälsoriskerna före flyttning till tillfälliga lokaler och egentliga korrigerande åtgärder. När det gäller luftrenare är det viktigt att veta vilken betydelse de har vid hanteringen av hälsorisker.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Medel reserverade för åthärdsprogrammet Fukt och mögeltalko har använts för att starta flera projekt vid social- och hälsovårdsministeriet. Tillsammans produceras en anvisning om identifiering och hantering av problem i inomhusmiljön och inomhusluften som är avsedd särskilt för arbetsplatserna och deras behov. Särskild uppmärksamhet riktas mot gränsyterna mellan hälsoskyddet och arbetarskyddet som man möter bland annat i skolorna och daghemmen och på sjukhusen. I ett annat projekt tar man fram en handlingsmodell som ska stödja miljökänsliga personers arbets- och funktionsförmåga. I ett tredje projekt utarbetas en rekommendation om god praxis för medicinsk undersökning av personer med symtom av fukt- och mögelskador.

8. Information om fukt- och mögelskadade hus för att förkorta exponeringstiden

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart reagerar och går ut bl.a. med anvisningar och information om god praxis för att den tid människor exponeras för fukt- och mögelskador i hus ska bli så kort som möjligt.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De insatser som anges i åtgärden kan effektiviseras inte bara med hjälp av allmän upplysningsverksamhet, utan också med hjälp av bland annat myndigheternas styrning, rådgivning och tillsyn samt genom samarbete mellan olika myndigheter. Social- och hälsovårdsministeriet har betonat vikten av att myndighetstillsynen innefattar handledning och rådgivning för allmänheten och även betydelsen av att samarbetet mellan myndigheterna löper smidigt för att medborgarna ska få korrekt information om fukt- och mögelskador och utredningsprocesserna vid sådana skador ska framskrida friktionsfritt.

Sanitära olägenheter som beror på problem med inomhusluften bör upptäckas så tidigt som möjligt så att allvarliga skador kan undvikas. Tiden under vilken människor exponeras för sanitära olägenheter i fukt- och mögelskadade hus kan förkortas om olägenheterna upptäcks och utreds effektivare. En stor del av de fukt- och mögelskador som orsakar sanitära olägenheter förekommer dolda inuti konstruk-

tionerna, och därför är det viktigt att dolda skador utreds effektivt. Som ett led i Fukt- och mögeltalkot har det utarbetats en anvisning till hälsoskyddsmyndigheterna om utredning av fukt- och mögelskador i samband med myndigheternas inspektioner av bostäder. Avsikten är att principerna i anvisningarna också ska tas in i myndighetsanvisningarna från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

Information om fukt- och mögelskador finns förutom på Fukt- och mögeltalkots webbsidor även på social- och hälsovårdsministeriets webbplats, där medborgarna ges korrekt information och vägleds till tillförlitlig information. Även Institutet för hälsa och välfärd har utvecklat sina webbsidor ur detta perspektiv. Dessutom har Finska Läkaresällskapet Duodecim publicerat studiematerial om fukt- och mögelskadornas inverkan på människors hälsa som är öppet för alla: www.oppiportti.fi "Kosteus- ja homevauriot".

I sin upplysningsverksamhet har social- och hälsovårdsministeriet betonat och kommer även framöver att betona experternas roll och vikten av tillräcklig kompetens när fukt- och mögelskador utreds samt vikten av att allmänheten ges korrekt och forskningsbaserad information. När byggnaderna en gång för alla undersöks ordentligt, med ändamålsenliga metoder och med bistånd av kompetenta experter, kan man utreda sanitära olägenheter effektivt och minimera exponeringstiden. Dessutom minskar över- och underreaktionerna och konfliktsituationerna bland allmänheten när folk ges korrekt och samstämmig information.

När ändringen i hälsoskyddslagen träder i kraft och behörighetsvillkoren för experter har fastställts, kan man i upplysningsverksamheten och vägledningen av medborgarna i högre grad än nu betona vikten av att behöriga experter anlitas. Förutom att en kompetent expert identifierar de sanitära olägenheterna effektivt, når experten mottagaren med sina motiverade undersökningsresultat även när det trots misstankar inte förekommer sanitära olägenheter i en byggnad.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

De insatser som anges i åtgärden kan effektiviseras inte bara med hjälp av allmän information, utan också med hjälp av bland annat myndigheternas styrning, rådgivning och tillsyn samt genom samarbete mellan olika myndigheter. Social- och hälsovårdsministeriet har betonat vikten av att myndighetstillsynen innefattar handledning och rådgivning för allmänheten och även betydelsen av att samarbetet mellan myndigheterna löper smidigt för att medborgarna ska få korrekt information om fukt- och mögelskador och för att utredningsprocesserna vid sådana skador ska framskrida friktionsfritt.

Sanitära olägenheter som beror på problem med inomhusluften bör upptäckas så tidigt som möjligt så att allvarliga skador kan undvikas. Tiden under vilken människor exponeras för föroreningar i fukt- och mögelskadade hus kan förkortas om sanitära olägenheter upptäcks och utreds effektivare. En stor del av de fukt- och mögelskador som orsakar sanitära olägenheter förekommer dolda inuti konstruktionerna, och därför är det viktigt att dolda skador utreds effektivt. Som ett led i fukt- och mögeltalkot har det för hälsoskyddsmyndigheterna utarbetats en anvisning om utredning av fukt- och mögelskador i samband med myndigheternas inspektioner av bostäder. Avsikten är att principerna i anvisningarna också ska tas in

i myndighetsanvisningarna från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

När människor stöter på problem med inomhusluften behöver de för att kunna hantera situationen förutom en smidig process även korrekt information som presenteras på rätt sätt. Numera söker människor vanligen information på internet, där informationen är av mycket varierande kvalitet och delvis är felaktig eller rent av ger upphov till ogrundad fruktan. Det här kan få väldigt negativa följder. Information om fukt- och mögelskador finns förutom på Fukt- och mögeltalkots webbsidor även på social- och hälsovårdsministeriets webbplats, där medborgarna leds till tillförlitlig information och korrekt information förmedlas. Även Institutet för hälsa och välfärd har utvecklat sina webbsidor ur detta perspektiv. Dessutom har Finska Läkaresällskapet Duodecim publicerat studiematerial om fukt- och mögelskadornas inverkan på människors hälsa. Materialet är öppet för alla.

I sin upplysningsverksamhet har social- och hälsovårdsministeriet betonat och kommer även framöver att betona experternas roll och vikten av kompetens när fukt- och mögelskador utreds och vikten av att människorna ges korrekt och forskningsbaserad information. När byggnaderna en gång för alla undersöks ordentligt, med ändamålsenliga metoder och med bistånd av kompetenta experter, kan man utreda sanitära olägenheter effektivt och minimera exponeringstiden. Dessutom minskar över- och underreaktionerna och konfliktsituationerna bland allmänheten när folk ges korrekt och samstämmig information.

När ändringen i hälsoskyddslagen träder i kraft och behörighetsvillkoren för experter bestäms, kan man i upplysningsverksamheten och vägledningen av medborgarna i högre grad än nu betona vikten av att behöriga experter anlitas. Att medborgarna får anvisningar från kompetenta experter för att hantera sitt problem bidrar också till att lugna ner det kaotiska informationsutbytet. Förutom att en kompetent expert identifierar de sanitära olägenheterna effektivt, når experten mottagaren med sina motiverade undersökningsresultat även när det trots misstankar inte förekommer sanitära olägenheter i en byggnad.

9. Statligt stöd till kommunerna för att stödja systematiskt och förutseende underhåll

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra villkoren för statliga stöd så att de styr och uppmuntrar kommunerna till att systematiskt och proaktivt underhålla sina byggnader och reparera dem vid rätt tid under deras livscykel. Dessutom bör regeringen undersöka om stödfrågorna kunde koncentreras till en enda myndighet.

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att det statliga stödet för saneringsprojekt ska återkrävas på grund av villkorsbrott, om saneringen misslyckas.

Dessutom ska regeringen informera kommunerna om den uttalade principen i riksdagens biträdande justitieombudsman beslut (dnr 2822/4/10) att det ekonomiska läget i kommunerna inte avlyfter det allmänna ansvaret för att skydda arbetskraften, främja befolkningens hälsa eller se till att eleverna har en säker studiemiljö.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet genomförde 2011 tillsammans ett projekt där de utvärderade reparationsprojekt som fått statsunderstöd. Vid utvärderingen konstaterades många brister i projekten. Stödsystemen utvecklades i ett pilotprojekt inom det riksomfattande åtgärdsprogrammet Fukt- och mögeltalko 2012. I projektet utvecklades kriterierna enligt vilka statligt stöd beviljades 2012 i samarbete mellan Fukt- och mögeltalko, undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Med hjälp av kriterierna önskade man se till att byggnadernas aktuella kondition och orsakerna till fuktskadorna utreddes genom tillräckligt omfattande konditionsgranskningar innan planeringen av reparationsarbetena inleddes. Kriteriernas närmare effekter på kvaliteten på reparationer av fukt- och mögelskador bedömdes i ett nytt uppföljningsprojekt, som finansierades av undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet och genomfördes av Tammerfors tekniska universitet. Undersökningen blev klar i slutet av mars 2014. Den visar att villkoren för det statliga stödet hade höjt kvaliteten i kommunernas reparationsprojekt.

Efter pilotprojektet tog social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet tillsammans fram villkor för beviljande och användning av statligt stöd. Bestämmelser om villkoren utfärdades av statsrådet i två förordningar (875/2013) och (1099/2013). Syftet med villkoren i förordningarna är att styra kommuner, samkommuner och utbildningsanordnare med flera att bedöma sina byggnaders skick och utreda orsakerna till fuktskador och problem med inomhusluften omsorgsfullt och ingående samt att låta upprätta reparationsplaner för att undanröja alla fuktskador och problem med inomhusluften som kommit fram samt orsakerna till dem. Enligt villkoren är byggherren dessutom skyldig kräva tillräckliga kvalitetssäkrings-, fukthanterings- och dammhanteringsåtgärder i byggarbetet samt efterkontroll av att reparationerna har lyckats. Enligt 20 § i statsunderstödslagen (688/2001) ska statsunderstödsstagaren betala tillbaka statsunderstödet eller en del av det, om det inte kan användas på det sätt som det förutsätts i beslutet. Genom tillräcklig övervakning av användningen kan man säkerställa att understödet återkrävas till staten. Hur dessa villkor inverkar på kvaliteten i reparationsprojekten följs igen upp genom en ny uppföljningsundersökning som inleddes 2014.

I riksdagens biträdande justitieombudsman beslut (dnr 2822/4/10) ingår den tydliga principen att det ekonomiska läget i kommunerna inte avlyfter det allmänna ansvaret för att skydda arbetskraften, främja befolkningens hälsa eller se till att eleverna har en säker studiemiljö. Såväl undervisnings- och kulturministeriet som social- och hälsovårdsministeriet informerade kommunerna om detta beslut den 12 december 2013 i samband med att de informerade om statsunderstöd.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet genomförde 2011 tillsammans ett projekt där de utvärderade reparationsprojekt som fått statsunderstöd. Vid utvärderingen konstaterades många brister i projekten. Stödsystemen utvecklades i ett pilotprojekt inom det nationella åtgärdsprogrammet Fukt- och mögeltalko 2012. I projektet utvecklades kriterierna enligt vilka statligt stöd beviljades 2012 i samarbete mellan Fukt- och mögeltalko, undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Med hjälp av kriterierna

önskade man se till att byggnadernas aktuella kondition och orsakerna till fuktskadorna utreddes genom tillräckligt omfattande konditionsgranskningar innan planeringen av reparationsarbetena inleddes. Kriterierna närmare effekter på kvaliteten på reparationer av fukt- och mögelskador bedömdes i ett nytt uppföljningsprojekt, som finansierades av undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet och genomfördes av Tammerfors tekniska universitet. Undersökningen blev klar i slutet av mars 2014. Den visar att villkoren för det statliga stödet hade höjt kvaliteten i kommunernas reparationsprojekt.

Efter pilotprojektet tog social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet tillsammans fram villkor för beviljande och användning av statligt stöd. Bestämmelser om villkoren utfärdades av statsrådet i två förordningar (875/2013) och (1099/2013). Syftet med villkoren i förordningarna är att styra kommuner, samkommuner och utbildningsanordnare med flera att bedöma sina byggnaders skick och utreda orsakerna till problem med inomhusluften och fuktskador omsorgsfullt och ingående samt att låta upprätta reparationsplaner för att undanröja alla problem med inomhusluften och fuktskador som kommit fram samt orsakerna till dem. Enligt villkoren är byggherren dessutom skyldig kräva tillräckliga kvalitetssäkrings-, fukthanterings- och dammhanteringsåtgärder i byggarbetet samt efterkontroll av att reparationerna lyckats. Enligt 20 § i statsunderstödslagen (688/2001) ska statsunderstödsstagaren betala tillbaka statsunderstödet eller en del av det, om det inte kan användas på det sätt som det förutsätts i beslutet. Genom tillräcklig övervakning av användningen kan man säkerställa att understödet återkrävs till staten om villkoren inte följs. Hur villkoren inverkar på kvaliteten i reparationsprojekten följs igen upp genom en ny uppföljningsundersökning som inleddes 2014.

De uppgifter som gäller statsunderstöd har koncentrerats till regionförvaltningsverken genom att man från ingången av år 2014 har överfört alla uppgifter som gäller projekt för byggande av läroinrättningar, daghem och allmänna bibliotek till regionförvaltningsverken, där man också sköter de uppgifter som gäller byggnadsprojekt för verksamhetsenheter inom social- och hälsovårdssektorn.

10. Långsiktig plan för att sanera daghem, skolor och byggnader för social- och hälsovård och minska de sanitära olägenheterna

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en långsiktig plan för sanering av daghem, skolor och social- och hälsovårdsbyggnader och för åtgärdande av sanitära olägenheter i dem. Ett större statligt stöd än nu bör betalas för att genomföra planen.

Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och Finlands Kommunförbund utarbetade vid årsskiftet 2011–2012 en plan för att undanröja fuktskador som orsakar sanitära olägenheter i kommunalt ägda skolor, daghem och social- och hälsovårdssektorns byggnader och få kontroll över problemen med inomhusluften på det sätt som statsrådet förutsätter i sitt principbeslut från den 12 maj 2010. I planen föreslogs att kommunerna årligen beviljas sammanlagt 100 miljoner euro i statsunderstöd för sanering av fukt- och mögelskador under de tio följande åren. Dessutom föreslogs strikta kvalitetsvillkor för att reparationsprojekt ska få statsunderstöd. Även Fukt- och mögeltalkot var deltog i arbetet med planen.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet uppdaterade i samarbete med Finlands Kommunförbund den ovan nämnda planen på det sätt som förutsätts i riksdagens skrivelse RSk 5/2013 rd. De lämnade den uppdaterade planen i ett brev till riksdagens revisionsutskott i början av hösten 2014. I planen föreslås att årliga statsunderstöd på 100 miljoner euro beviljas under tio år för byggprojekt som uppfyller strikta villkor som förutsätter kvalitetssäkring. Det föreslås också att villkoren ändras så att de sporrar kommunerna att gå över till långsiktig och hållbar fastighetshantering som styrs av servicebehovet och till en förutseende underhållsverksamhet.

I sin tredje tilläggsbudget för 2013 avsatte regeringen ett statsunderstöd på 15 miljoner euro för inomhusluft- och fuktskadeprojekt i social- och hälsovårdsbyggnader och ett statsunderstöd på 35 miljoner euro för inomhusluft- och fuktskadeprojekt i allmänbildande läroanstalter och daghem. Understödet underlättar i någon mån saneringen av kommunala fastigheter, men hävkraften från understödet är inte tillräcklig för att starta en sådan reparationskampanj för det kommunala byggnadsbeståndet som behövs för att ge kommunerna övertaget i kampen mot mögelproblemen och reparationsskulden. Det har bedömts att en tillräcklig nivå på statsundersödet är ca 100 miljoner euro om året under tio års tid.

11. Tillgång till vård för personer med besvär eller sjukdom på grund av inomhusluften

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att människor som fått symtom eller insjuknat på grund av dåligt inomhusklimat ska få bättre undersökningar, vård och myndighetsstöd så som föreslås i betänkandet. Alla som lider av ohälsa måste få komma till behövliga undersökningar och bli hjälpta, oavsett om de jobbar eller inte och var i Finland de än bor. Även i det fall att osäkerhet råder om den medicinska orsaken till symtomen eller sjukdomen gäller det att på alla tänkbara sätt försäkra sig om att patienten får så god vård som möjligt.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Hösten 2013 genomfördes en utbildningsturné om inomhusluft som vände sig till läkare. Turnén finansierades av social- och hälsovårdsministeriet och fukt- och mögeltalkot, och för genomförandet stod Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet och Läkaresällskapet Duodecim. Utbildningen gav yrkesfolk inom hälso- och sjukvården, i synnerhet läkare, kunskap och verktyg för att kunna identifiera och hantera problem med inomhusluften och bedöma sanitära olägenheter som orsakas av problem med inomhusluften. Samtidigt strävade man efter att öka hälsovårdssektorns samarbete med miljöhälsovårdssektorn. I turnén deltog över 500 yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Ett webbaserat studiematerial om fukt- och mögelskador som är öppet för alla blev klart 2014. Det finns under portalen Oppiportti (www.oppiportti.fi).

Vid social- och hälsovårdsministeriet verkar ett miljökänslighetsnätverk, där man samlar kunskap om miljökänslighet, även miljökänslighet i samband med fukt- och mögelskador. Miljökänslighetsnätverket har föreslagit en egen ICD-kod för miljö-känslighet: R68.81, "Fortgående eller upprepade exceptionella känsligheter för miljöns sedvanliga faktorer. Den här ICD-koden har lagts till i den finska sjukdomsklassifi-

ceringen, och den togs i bruk den 1 januari 2015. Efter detta börjar det samlas statistik om hur många miljökänsliga personer det finns i Finland och vilka slags hälso- och sjukvårdstjänster de utnyttjar. Arbetshälsoinstitutet har också startat ett forskningsprojekt, där man utvecklar undersöknings- och vårdpraxis för personer som exceptionellt lätt får besvär i fukt- och mögelskadade byggnader.

Finska Läkaresällskapet Duodecim har startat ett projekt där man tar fram en plan för god medicinsk praxis för vården av patienter med symtom orsakade av fukt- och mögelskador. Det här kan göra läkarnas sätt att ta hand om patienterna bättre och enhetligare.

Som ett led i arbetet med att revidera lagstiftningen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har social- och hälsovårdsministeriet utrett möjligheterna att stödja byte av arbetsplats, när en arbetstagare inte kan arbeta på grund av en sjukdom som arbetstagaren har drabbats av på grund av fuktskademikrober på arbetsplatsen och sjukdomen inte är en yrkessjukdom. Ärendet avancerade emellertid inte vid trepartsförhandlingarna.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Hösten 2013 genomfördes en utbildningsturné om inomhusluft som vände sig till läkare. Turnén finansierades av social- och hälsovårdsministeriet och fukt- och mögeltalkot, och för genomförandet stod Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet och Läkaresällskapet Duodecim. Utbildningen gav yrkesfolk inom hälso- och sjukvården, i synnerhet läkare, kunskap och verktyg för att kunna identifiera och hantera problem med inomhusluften och bedöma sanitära olägenheter som orsakas av problem med inomhusluften. Samtidigt strävade man efter att öka hälsovårdssektorns samarbete med miljöhälsovårdssektorn. I turnén deltog över 500 yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Ett webbaserat studiematerial om fukt- och mögelskador som är öppet för alla blev klart 2014. Det finns under portalen Oppiportti (www.oppiportti.fi).

Vid social- och hälsovårdsministeriet verkar ett miljökänslighetsnätverk som samlar kunskap om miljökänslighet, även miljökänslighet i samband med fukt- och mögelskador. Miljökänslighetsnätverket har föreslagit en egen ICD-kod för miljökänslighet: R68.81, "Fortgående eller upprepad exceptionell känslighet för miljöns sedvanliga faktorer. Den här ICD-koden har lagts till i den finska sjukdomsklassificeringen, och den trädde i kraft den 1 januari 2015. Tack vare koden kommer man att få statistiska uppgifter om hur många miljökänsliga personer det finns i Finland och vilka slags hälso- och sjukvårdstjänster de utnyttjar. Dessutom ska miljökänslighetsnätverket diskutera frågor om bland annat social trygghet och vårdpraxis med anknytning till miljökänslighet. Arbetshälsoinstitutet har också startat ett forskningsprojekt, där man utvecklar undersöknings- och vårdpraxis för personer som exceptionellt lätt får besvär i fukt- och mögelskadade byggnader.

Finska Läkaresällskapet Duodecim har startat ett projekt där man utarbetar en rekommendation om god medicinsk praxis för vården av patienter som får besvär i fukt- och mögelskadade byggnader. Den kan göra läkarnas sätt att ta hand om patienterna bättre och enhetligare.

Som ett led i arbetet med att revidera lagstiftningen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har social- och hälsovårdsministeriet utrett möjligheterna att stödja

byte av arbetsplats, när en arbetstagare inte kan arbeta på grund av en sjukdom som arbetstagaren har drabbats av på grund av fuktskademikrober på arbetsplatsen och sjukdomen inte är en yrkessjukdom. Ärendet avancerade emellertid inte vid trepartsförhandlingarna.

12. Fukt- och mögeltalkot

Riksdagen förutsätter att Fukt- och mögeltalkot fortsätter efter 2014 och att ramvillkoren för utvecklingsprojektet förbättras genom att projektet ges adekvata resurser och möjligheter att bedriva ett långsiktigt utvecklingsarbete.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Fukt och mögeltalkot fortsätter och finansiering finns för 2015. Chefen för programmet byts 2015 eftersom den tidigare chefen har gått vidare till nya uppgifter. De olika ministerierna har deltagit flitigt i talkot och dess projekt. Dessutom har olika forskningsinstitut och aktörer i branschen haft ett nära samarbete med programmet. Programmet rapporterar årligen om verksamheten. Årsrapporten redogör för läget i samtliga projekt och för de resultat som har uppnåtts. Rapporten kan rekvireras från miljöministeriet.

13. Forskning och utveckling inom byggbranschen

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra villkoren för forskning och utveckling inom byggbranschen för att man i beslutsfattandet ska ta större hänsyn till den stora roll byggnader spelar för människornas välbefinnande och samhällsekonomin.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Forskningen som stöder byggandet har ansetts vara av relativt liten omfattning och dessutom splittrad i förhållande till sektorns storlek och betydelse för folkhälsan. Därför behövs riksomfattande samarbete för att bestämma hur de strategiska målen för forskningen och utvecklingen i branschen ska fastställas och hur denna forskning och utveckling ska organiseras, styras och finansieras för att arbetsfördelningen mellan aktörerna ska ge ändamålsenliga betingelser för forskningen och utvecklingen så att den stöder ett högklassigt och hälsoriktigt byggande.

För att förbättra betingelserna för forskningen och utvecklingen rörande hälsoriktigt byggande krävs samarbete mellan flera ministerier och aktörer. Undervisnings- och kulturministeriet har föreslagit att frågan ska tas med som ett av de strategiska fokusområdena inom den forsknings-, utvärderings- och utredningsverksamhet som används som underlag beslutsfattandet i statsrådet.

Forskningsbetingelserna har förbättrats genom flera nationella insatser. Genom att reformera finansieringen av forskningen och genom strukturella reformer har man förbättrat universitetens och yrkeshögskolornas möjligheter att profilera sin forskning och undervisning inom egna styrkeområden. Forskningens och utvecklingens förutsättningar förbättras när forskningsinfrastrukturen utvecklas nationellt och på

Europeisk nivå. Genom en reform av forskningsinstituten stärks flernationell, högklassig och samhällsviktig forskning och samarbetet mellan högskolorna och forskningsinstituten.

I forskningsinstitutsreformen ingår det också att inrätta ett råd för strategisk forskning och att stärka statsrådets egen forsknings-, framsyns- och utvärderingsverksamhet som stöder beslutsfattandet.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet har strävat efter att bidra aktivt till bättre finansieringsmöjligheter för forskningen och utvecklingen inom byggande och friska hus bland annat genom att föreslå att dessa områden beaktas i de temaval som rådet för strategisk forskning gör. Miljöministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har även föreslagit det projekt om främjande av kostnadseffektivt, hälsoriktigt och säkert byggande som tagits med i statsrådets utrednings- och forskningsplan för 2015. För år 2015 har det också föreslagits ett projekt om utveckling av tjänster kopplade till miljö- och hälsoskyddet och högkvalitativt byggande.

14. Byggekvalitet och totalansvar för att avhjälpa brister

Riksdagen förutsätter att regeringen i statens årsberättelse för 2013 avger en första rapport om hur de åtgärder som förutsätts i punkterna 1-13 har genomförts. Då bör regeringen klargöra med vilka metoder kvaliteten på nybyggen och saneringar och på byggnadsunderhållet kan höjas avsevärt och vilken instans som åtar sig det sammantagna ansvaret för att de i revisionsutskottets betänkande påtalade missförhållandena avhjälps.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Genomförandet av kraven i riksdagens ställningstaganden avancerade år 2014 inom alla delområden. Genom de åtgärder för att genomföra kraven i punkterna 1–5 som har slutförts eller ännu pågår förbättras inte bara kvaliteten på nybyggnad och reparationsbyggande utan även kvaliteten på byggnadernas underhåll det vill säga den långsiktiga fastighetshanteringen. Indirekt främjas samma mål av de åtgärder som föreslås i punkterna 6, 7, 9, 10 och 13. Organisationen bakom Fukt- och mögeltalkot bidrar till att uppfylla kraven i de flesta av punkterna genom konkreta åtgärder som genomförs i samarbete med aktörer i branschen. Dessutom främjar talkot kvaliteten på reparationsbyggandet och byggnadsunderhållet även i ett vidare perspektiv genom upplysning och utbildning.

För att förbättra kvaliteten på nybyggnad och reparationsbyggande är ett viktigt utvecklingsprojekt enligt miljöministeriet att bestämmelser om våderskydd och förhållandehantering bereds som ett led i omarbetningen av bestämmelserna om fukthantering vid byggande. Utgångspunkten för beredningen är att etablera våderskyddet och hanteringen av förhållandena som en del av de vanliga uppgifter som ingår i byggarbete. Det är också viktigt att det på varje byggarbetsplats finns en

person som ansvarar för väderskyddet och förhållandehanteringen till exempel i analogi med arbetarskyddet.

Som ett led i strävandena efter högre kvalitet fäster ministeriet uppmärksamhet på möjligheterna att utveckla de privaträttsliga avtalen och de förfaranden som de infattar, såsom byggherrens egenkontroll, dokumentationen av genomförandet och projektörernas inspektioner. De allmänna avtalsvillkoren i branschen och branschens egna utvecklingsåtgärder gör det möjligt att förbättra kvaliteten i byggandet och öka den kunskap om byggnadsobjektet som är till nytta vid skötseln och underhållet av fastigheten.

Enligt ministeriet är det av central betydelse att kompetensen utvecklas och att pågående utvecklingsinsatser inom utbildningen fortsätter på alla nivåer inom grundutbildningen och den yrkesinriktade fortbildningen. Även olika insatser för kompetensutveckling i fråga om nivån på det praktiska utförandet av byggarbetena är till nytta. Det skulle till exempel vara bra att utreda möjligheterna att ge byggarbetarna kunskap om det aktuella byggobjektets särdrag och de faktorer som är centrala för kvaliteten.

Ministeriet anser det viktigt att byggnader och byggarbeten planeras väl och att de fukttekniska riskerna bedöms i samband med planeringen. Som en del av planeringen kan man bestämma vilka objekt som ska inspekteras under byggfasen och när byggnaden används.

Miljöministeriet bereder en överkommunal byggnadstillsyn. I samband med den kommande omorganiseringen av byggnadstillsynen kan man precisera uppgifterna i den tekniska kontroll som ingår i byggnadstillsynen ur ett kvalitetsperspektiv. Samtidigt kan man utreda hur byggnadstillsynens möjligheter att ingripa i försummelser som gäller arbetets utförande kan förbättras.

Miljöministeriet har inlett ett lagstiftningsprojekt för nära nollenergilösningar vid nybyggnad. I samband med den nya lagstiftningen ska även de delar av byggbestämmelsesamlingen som har centrala kopplingar till ämnet omarbetas. När energibestämmelserna utvecklas, beaktas även kraven på god luftkvalitet inomhus och konstruktionernas fukttekniska egenskaper. Förutom bestämmelserna om energieffektivitet vid nybyggnad ska man även omarbeta bestämmelserna om inomhusklimat och ventilation liksom även bestämmelserna om värmeisolering av byggnader.

Genom att omarbeta de ifrågavarande delarna av byggbestämmelsesamlingen samtidigt önskar man säkerställa att åtgärderna för att förbättra energieffektiviteten inte leder till sämre inomhusluft. Även om reformen egentligen bara gäller nybyggnad, ska reparationsbyggandet ingå i perspektivet. När vi börjar bygga energieffektivare hus måste planeringen och byggandet genomföras omsorgsfullare än förr, vilket bidrar till en allt högre kvalitet på byggandet.

Information till riksdagen om de europeiska finansiella stabilitetsmekanismerna

Målsättning för euroområdet framtid

Riksdagen förutsätter att regeringen ytterligare stärker och förtydligar målsättningen för euroområdets framtid, alternativa framtidsscenarier och de ingående riskerna och att regeringen lämnar en samlad bild av målsättningen till riksdagen. Detta ska också inbegripa de risker och exponeringar som uppkommer via europeiska centralbankssystemet.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finansministeriet publicerar varje halvår en rapport om finska statens ansvar, åtaganden och fordringar som följer av programmen för finansiella stöd inom euroområdet. Enligt rapporten ökade finska statens ansvar inte längre nämnvärt 2014, eftersom stabiliseringsutvecklingen inom euroområdet fortsatte.

Statsrådet sände i juni 2014 riksdagen en utredning med anledning av Europeiska stabilitetsmekanismens (ESM) årsrapport 2013 och revisorns årliga rapport och Europeiska stabiliseringsfacilitetens (ESFS) bokslut för 2013, ledningens rapport och revisorns rapport (E 88/2014 rd). I utredningen beskrivs läget i euroområdet och det ekonomiska ansvar som krishanteringen medför.

Finansministeriet tillsatte våren 2014 en intern arbetsgrupp med uppdrag att utreda den ekonomiska och monetära unionens alternativ för framtiden och de risker som de innebär. Arbetsgruppens rapport blev klar i januari 2015, och dess resultat ska behandlas bland annat i stora utskottet. Rapporten beskriver hur framtidens ekonomiska och monetära union ska se ut om den ska stå i samklang med Finlands mål. Den ger också förslag till åtgärder på kortare och längre sikt som ska genomföras för att målen ska uppnås.

Med stöd av 97 § i grundlagen skickade statsrådet i juni 2014 riksdagen en utredning som behandlar effekterna av ett eventuellt ökat mandat för Europeiska centralbanken och lägger fram synpunkter på centralbankernas mandat och befogenheter (E 74/2014 rd).

Belöning av högsta ledningen i statliga bolag

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att den skälighetsprincip som ligger som utgångspunkt för det finanspolitiska ministerutskottets anvisning om belöningar blir genomförd i fråga om belöning av ledningen i statliga bolag. För att skälighet ska uppnås måste grundlönens inverkan på den totala belöningsnivån beaktas bättre än för närvarande. Det är viktigt att det finanspolitiska ministerutskottets nya och striktare principer för maximala belöningar inte leder till höjda grundlöner.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den statliga ägaren fastställer belöningspolitiken genom det finanspolitiska ministerutskottets ställningstaganden. I det senaste ställningstagandet, som publicerades den 13 augusti 2012, höjdes alla kravnivåer för resultatlön. Nästa regering kommer sannolikt att publicera ett reviderat ställningstagande. Statligt ägda kommersiella bolag måste genom marknadsmässig resultatlön se till att de kan rekrytera en kompetent ledning och binda den vid bolaget samtidigt som de beaktar samhällliga synpunkter. Efter det nu gällande ställningstagandet har de ministrar som har ansvar för statens ägarstyrning föreslagit att grundlönen för de statsägda bolagens styrelseordförande tillfälligt ska hållas på nuvarande nivå eller på sin höjd höjas måttligt och även allmänt förespråkat en sådan lönelinje. Förslaget grundar sig på att det i det rådande svåra ekonomiska läget finns ett behov av skälighet och måttlighet. Styrelseordförandena i de statligt ägda bolagen har uttryckt förståelse för detta. Sedan 2011 har grundlönen för de verkställande direktörerna vid statligt ägda bolag stigit måttligt, och de ligger på allmän marknadsnivå.

RSk 17/2014 rd — Ö 4/2014 rd — ReUB 5/2014 rd

Statsförvaltningens inhyrning av lokaler från Senatfastigheter

Riksdagen förutsätter att regeringen under oberoende former utreder hur revisionsutskottets ställningstaganden om att avhjälpa de observerade missförhållandena kan tillgodoses med betoning på vad som är bäst för staten som helhet och lägger fram de ändringsförslag som behövs, och anser det vara särskilt viktigt att det görs ändringar i fråga om hyresavtalens villkor och längd samt i fråga om indexhöjningar och intäktsföring av vinst.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet godkände den 18 december 2014 ett principbeslut om statens fastighetsstrategi. Målet för den nya fastighetsstrategin är att fastigheterna ska främja en produktiv verksamhet. Genom att utveckla lokalerna skapar man förutsättningar för bättre arbetsprestationer och högre kostnadseffektivitet. Fastighetslösningarna ska trygga sunda och säkra lokaler samtidigt som de ska beakta statens helhetsnytta och samhällsansvar.

Man satsar på aktivitetsbaserade kontor, där det finns rum för både teamarbete och uppgifter som kräver koncentration. Arbetssätten vidareutvecklas med beaktande av distansarbete och decentraliserat arbete. Ändamålsanpassade lokaler (såsom garnisoner, fängelser, laboratorier) utvecklas så att de allt bättre stöder myndigheternas kärnuppgifter med beaktande av kostnadseffektiviteten och andra mål för verksamheten.

Lokaleffektiviteten ska höjas i enlighet med målen i fastighetsstrategin för att man ska uppnå kostnads- och energibesparingar. Målet för lokaleffektiviteten i kontorslokaler som anskaffas eller totalrenoveras är 18 m²/årsverke och i nybyggen 18 m²/årsverke. För ändamålsanpassade lokaler utarbetas egna lokaleffektivitetsmål.

Genom att höja lokaleffektiviteten och förbättra lokalhanteringen beräknas staten spara 100 miljoner euro per år under åtta års tid. Det finanspolitiska ministerutskottet bestämde att varje förvaltningsområde under år 2015 med bistånd av Senatfastigheter ska utarbeta en närmare bedömning av genomförandet av fastighetsstrategin inom sitt område inklusive tidsplan och spareffekter.

Finansministeriet tillsatte den 26 juni 2014 en arbetsgrupp med uppdrag att utreda en mera omfattande utveckling av Senatfastigheters roll. Arbetsgruppen lämnade sina reformförslag den 5 december 2014. (VM 29/2014). Arbetsgruppens centrala förslag är följande:

Vid fastställandet av hyror ska staten börja följa självkostnadsprincipen. I hyrorna medräknas alla Senatfastigheters kostnadsposter och den alternativkostnad (självkostnad) för det egna kapitalet som svarar mot fyra års medelvärde av räntekostnaden för statens upplåning. Alternativkostnaden fastställs vart fjärde år som en del av planen för de offentliga finanserna.

Som en följd av självkostnadsprincipen beräknas hyrorna för de ämbetsverk och inrättningar som är Senatfastigheters hyresgäster vara sju procent, det vill säga ca 40 miljoner euro, lägre vid ingången av 2016. Hyressänkningarna ska genomföras budgetneutralt. Senatfastigheters intäktsföring i statsbudgeten minskar enligt förslaget i motsvarande grad.

Upphandlingen och besittningen koncentreras till en upphandlingsenhet (Senatfastigheter). Det föreskrivs att statens lokaler ska användas i första hand. Utbudet på marknaden utnyttjas när statens lokaler inte lämpar sig för ändamålet. Ämbetsverken och inrättningarna ska göras skyldiga att lämna uppgifter om sina lokaler.

Hyresavtal ska bli flexibla genom att det görs lättare för ämbetsverken och inrättningarna att lösgöra sig från statsägda lokaler som de inte behöver. Senatfastigheter ska kunna erbjuda lösningar för olika ämbetsverks behov effektivare och sälja lokaler som staten inte behöver. Efter det att hyresavtalet sagts upp övertar Senatfastigheter ansvaret för lokalen i dess helhet.

I sin plan för de offentliga finanserna 2015–2018 beslutade regeringen att ämbetsverkens omkostnadsmoment årligen ska ökas med ett kalkylerat tillägg som motsvarar indexhöjningarna i lokalutgifterna. Arbetsgruppen föreslog inga ändringar i denna praxis.

Regeringen behandlade och förordade arbetsgruppens förslag i det finanspolitiska ministerutskottet den 5 december 2014. Arbetsgruppens rapport har därefter varit på remiss inom förvaltningen. För att genomföra förslaget planeras en omarbetning av statsrådets förordning om förvärv, besittning och skötsel av statlig fastighetsförmögenhet.

RSk 12/2014 rd — Ö 3/2014 rd — ReUB 1/2014 rd

Marginalisering av unga

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformeringen av systemet för social- och hälsovårdstjänster flyttar tyngdpunkten från korrigerande till förebyggande arbete och ingriper i problem hos

barn, unga och familjer på ett så tidigt stadium som möjligt. Med tanke på såväl de mänskliga aspekterna som hållbarheten i de offentliga finanserna är det nödvändigt med en omfördelning av de tillgängliga resurserna. Befintlig god praxis bör i samband med reformen spridas och förädlas systematiskt och nya förfaringssätt bör testas.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Den centrala målsättningen för reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur är integreringen av det nuvarande spridda servicesystemet. Då blir det möjligt att tillgodose enskilda personer servicebehov med integrerade helheter. I de tjänster som erbjuds barn, unga och familjer behövs nära samarbete mellan primärvården och den specialiserade sjukvården samt socialtjänster. Reformens centrala syfte är att förstärka primärvården, eftersom man i och med detta kan överföra tjänsternas tyngdpunkt från korrigerande tjänster till förebyggande verksamhet och hjälpa barn, unga och familjer tidigare. Detta gör att behovet av specialiserade tjänster och marginaliseringen minskar.

Social- och hälsovårdsministeriet har inlett planeringen av en servicehelhet för barn, unga och familjer som en del av servicestrukturen. Till helheten hör alla förebyggande, korrigerande, vårdande och rehabiliterande social- och hälsovårdstjänster som är avsedda för barn och unga. Dessa samordnas med de kommunala tjänsterna, till exempel småbarnsfostran och undervisningen, samt tredje sektorns tjänster. På basis av lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) utvecklas elev- och studerandevården som en del av servicehelheten.

Enligt kommuner behöver framför allt de unga skraddarsydda socialvårdstjänster, som det för närvarande inte finns tillräckligt av. När beräkningen och betalningen av det grundläggande utkomststödet från början av 2017 överförs till FPA, öppnas nya möjligheter att utveckla socialarbetet. Överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA inte bara effektiviserar verksamheten och gör det möjligt att bättre ingripa med socialarbete utan minskar också skillnader mellan kommuner och ökar medborgarnas jämlikhet.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder för att i första hand de som löper störst risk för att marginaliseras och lider av psykisk ohälsa eller drogproblem ska få den hjälp de behöver.

Det förutsätter tidiga insatser, lättillgänglig service och att den unga har en kontaktperson som oberoende av förvaltningsgränserna snabbt och smidigt kan leta fram den hjälp och de tjänster den unga behöver. Det är särskilt viktigt att utse en kontaktperson för unga invandrare, eftersom de löper större risk för att marginaliseras.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Servicesystemet för mentalvården för barn och unga är för närvarande splittrat, vilket gör att det finns ett stort behov av sådan integrering som reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur medför.

Enligt den nya socialvårdslagen (1301/2014) har alla klienter inom socialvården vid behov rätt att få en bedömning av servicebehovet samt en egen kontaktperson. Enligt lagen ska man ge akt på och främja välfärd hos personer som behöver särskilt stöd samt hos barn och unga. Dessutom innehåller lagen social rehabilitering som intensifierat stöd för ungdomar som löper en allvarlig risk för marginalisering och som har svåra problem med livskompetens. I rehabiliteringen måste man ta hänsyn till bland annat behovet av social rehabilitering med anledning av mentala störningar och beteendestörningar samt upplevelser av mobbning och våld. Vid behov kopplas missbrukar- och/eller mentalvården till helheten.

En utredning över ungdomarnas sociala rehabilitering, som social- och hälsovårdsministeriet beställde av Stiftelsen för Rehabilitering, publicerades i december 2014. Missbrukar- och metalvårdstjänster samt social rehabilitering för de unga utvecklas bland annat med stöd från Europeiska socialfonden. Dessutom har det inom ramen för Kaste-programmet utvecklats olika lättillgängliga tjänster för ungdomar. År 2014 har social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd bland annat inlett projektet Vaikuttavat mielenterveysinterventiot osana opiskeluterveydenhuoltoa. Föremålet för projektet är mental- och missbrukarvårdstjänster på den primära nivån inom studenthälsovården. Arbetet utnyttjas när man planerar metal- och missbrukarvårdstjänster i social- och hälsovårdens nya servicestruktur.

3. Riksdagen förutsätter att den lag om småbarnspedagogik som regeringen bereder tar hänsyn till de framförda synpunkterna om tidiga insatser, kontinuitet i stödinsatserna och vikten av multiprofessionellt samarbete.

Undervisnings- och kulturministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Undervisnings- och kulturministeriet håller på att genomföra en helhetsreform av småbarnspedagogiken. Som första fas av reformen gav regeringen 18.12.2014 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård (RP 341/2014).

I denna reform föreslås bland annat att målen för småbarnspedagogiken ska förnyas. I och med att småbarnspedagogikens mål uppdateras och revideras kan barnets övergripande och individuella utveckling och dess förutsättningar för inläring främjas i förhållande till barnets ålder och mognad. I förslaget har det fastställts tio mål för småbarnspedagogiken. Syftet med småbarnsfostran är bland annat att hos varje barn främja en helhetsmässig uppväxt, hälsa och ett helhetsmässigt välbefinnande i enlighet med barnets ålder och utveckling och identifiera barnets individuella behov av stöd och, när det uppkommit behov av stöd, organisera ett ändamålsenligt stöd inom småbarnspedagogiken, vid behov i form av multiprofessionellt samarbete.

Propositionen innehåller även en ny bestämmelse som gäller multiprofessionellt samarbete. Enligt den ska kommunen vid anordnandet av dagvården samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och övrig socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälsovård samt andra behövliga aktörer.

Beredningen av lagstiftningen om småbarnspedagogiken fortsätter vid undervisning- och kulturministerier och i samband med detta är det meningen att även revidera regleringen om stödet för barnets utveckling och inläring. Avsikten är att framför allt framhäva vikten av att stödet ges rätt tid och att skapa kontinuitet från småbarnsfostran genom förskoleundervisningen till grundläggande utbildning.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder när det gäller dataskydd och tystnadsplikt i anslutning till tjänsterna för barn, unga och familjer. Beredningen bör anförtros ett enda ministerium. Ministeriet bör ges förutsättningar och befogenhet att samla och för enhetliga bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt vid myndigheterna till den del de gäller de nämnda tjänsterna. Ministeriet ska vidta behövliga lagstiftningsåtgärder för att undanröja hindren för elektronisk dokumenthantering och multiprofessionellt samarbete i arbetet för att förebygga marginalisering av unga och hjälpa marginaliserade unga.

5. Riksdagen förutsätter med hänvisning till punkt 4 i ställningstagandet att regeringen genom föreskrifter, anvisningar och utbildning säkerställer informationsutbytet och att enhetlig praxis för data skydd och tystnadsplikt tillämpas i samarbetet mellan myndigheter. Lagstiftningen, det praktiska förmansarbetet och ledningsarbetet måste betona myndighetens skyldighet att ta ansvar för barnets eller den ungas problem och söka lösningar på dem i samarbete med familjen och de övriga aktörerna. Insatserna ska alltid utgå från barnets bästa och från barnets rätt att få hjälp. I osäkra fall får rädsla för att bryta mot bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt eller för följderna av detta inte utgöra ett hinder för ett ansvarsfullt agerande

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen behandlar för närvarande lagen om klienthandlingar inom socialvården (RP 345/2014), som innehåller bestämmelser om upprättandet av handlingar och deras sambruk i sektorsövergripande samarbete. Detta främjar informationsutbytet och samarbetet mellan myndigheterna när det gäller en och samma klient. Dessutom behandlar riksdagen lagändringar (RP 333/2014) som gäller förebyggandet av familjemord. Dessa ändringar gäller myndigheternas och andra aktörernas rätt att till polisen anmäla ett hot mot liv eller hälsa oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess. Propositionen gäller social- och hälsovårds- samt skolmyndigheter samt andra aktörer, till exempel ungdomsväsendet, polisen, räddningsväsendet och nödcentralverksamheten. Därtill bereds det ändringar i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007). Syftet är att i lagen införa paragrafer om socialvården, som möjliggör ett nationellt arkiv av klientuppgifter inom socialvården (Kansa). På längre sikt är målet att alla specialbestämmelser som gäller behandlingen av klientuppgifter inom social- och hälsovården ska samlas i en lag.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med översynen av social- och hälsovårdens finansieringssystem, som bygger på ett flerkanalssystem, ser till att finansieringen i fortsättningen styr ordnandet av de förebyggande och korrigerande tjänster som krävs för att motverka marginaliseringen av unga på så sätt att tjänsterna erbjuds på

ett enda ställe och i form av en lättillgänglig helhet som utnyttjar multiprofessionellt samarbete.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att utreda finansieringen av social- och hälsovården som bygger på ett flerkanalssystem. Målet är ett effektivt och ändamålsenligt finansieringssystem. Arbetsgruppen ska göra en utredning över olika alternativ med vilka man kan klarlägga finansieringen av social- och hälsovården som bygger på ett flerkanalssystem, avlägsna problemen i anknytning till det samt ta hänsyn till tillgången till tjänsterna och deras rättvisa allokering. Arbetsgruppen slutför sitt arbete i februari 2015.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder och inför en förvaltningsövergripande, enhetlig praxis genom vilken man i det praktiska arbetet kan ingripa tidigt och effektivt när barn och unga har problem, sköta informationsutbytet och följa upp åtgärderna samt förhindra att problemen förvärras.

Social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Syftet med den nya socialvårdslagen är att förstärka tjänsterna på primärnivån, minska behovet att korrigerande åtgärder och intensifiera samarbetet mellan myndigheterna. I och med reformen av socialvårdslagen har barnfamiljerna rätt till hemtjänst, när det är nödvändigt för att trygga barnets välbefinnande. Man kan även få tillgång till familjearbete samt stödpersoner och -familjer samt referensgruppverksamhet utan att vara klient hos barnskyddet. Målet är att göra tröskeln till att söka hjälp lägre och trygga rätttidigt stöd för familjer. I lagen ingår även tanken om den s.k. ungdomsservicegarantin. De unga skulle få service från en lucka så länge de har behov av socialtjänster. Garantin omfattar en egen kontaktperson, bedömningen av servicebehovet och inriktad social rehabilitering. Kärnan i den nya socialvårdslagen är viljan att förstärka arbetets flexibilitet och ändamålsenlighet.

Social- och hälsovårdsministeriet fattade 4.6.2015 ett anskaffningsbeslut för att utveckla verksamhetsmodellen med låg tröskel för de unga som har det svårast ställt samt för spridning och förankring av modellen. Genom sitt beslut delade ministeriet ut det anslag på 300 000 euro som riksdagen beviljat till tre aktörer: A-klinikstiftelsens och Kouvola stads verksamhetsmodell Nuoret eteenpäin, Helsingin Diakonissalaitoksen säätös VAMOS-verksamhetsmodell (med Kuopio som pilotkommun) samt Nuorten Ystävät ry:s träningsverkstadsmodell VAPA (med Muhos som pilotkommun).

I och med ungdomsgarantin har olika förvaltningsgrenar haft omfattande samarbete. Ett exempel på resultaten av samarbetet är modellen Ohjaamo, som ska startas med stöd från Europeiska socialfonden. Ohjaamo är en lättillgänglig servicepunkt för under 30-åringar vars verksamhet går ut på att erbjuda information, rådgivning, handledning och stöd på ett multiprofessionellt sätt, grundläggande tjänster i olika förvaltningsgrenar och ett brett samarbetsnätverk. Det stöd och den handledning som Ohjaamo erbjuder kan innehålla flera olika skeden samt till exempel social rehabilitering eller hälsovårdstjänster. Målet är att ungdomen inleder studier eller hittar arbete och klarar sig i dem. Verksamheten baserar sig på olika organisatio-

ners och aktörers mångsidiga och kompletterande expertis och samarbete. Modellen ansluter sig även till testandet av ungdomsgarantin i kommunerna, som finansministeriet under åren 2015–2016 genomför. Syftet är att effektivisera de tjänster som erbjuds ungdomarna genom att utveckla samarbetet mellan kommunen och arbets- och näringsbyråerna.

RSk 12/2014 rd, B 16/2014 rd — ReUB 7/2014 rd

Produktivitetshöjning genom ICT-projekt

1. Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i uppföljningen av projektportföljen bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivetsnyttan av de viktigaste ICT-projekten och rapporterar därom till riksdagen.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011), även kallad informationsförvaltningslagen, ska en statlig myndighet begära finansministeriets utlåtande om en egen upphandling som gäller informationsförvaltning eller om annan sådan upphandling som gäller informationsförvaltning och som avgörs av myndigheten och finansieras med anslag i statsbudgeten, om upphandlingen har vittgående betydelse för verksamheten eller betydande ekonomiskt värde. Syftet med utlåtandeprocessen är att främja och bedöma informationsförvaltningsprojektens genomförbarhet, säkerställa att projekten passar in i den specificerade övergripande arkitekturen och utreda kostnaderna för projekten och den nytta de genererar. Hittills har finansministeriet avgett sammanlagt 16 utlåtanden enligt det föreskrivna remissförfarandet. Statsrådet utfärdade den 18 december 2014 en förordning om remissförfarande i ärenden som gäller upphandling inom informationsförvaltningen (1249/2014). Genom förordningen, som trädde i kraft den 1 januari 2015, preciseras informationsförvaltningslagen.

Finansministeriet har utarbetat en anvisning för uppföljning och rapportering om betydande projekt som innefattar ICT-utveckling. Förfarandet i anvisningen tillämpades första gången hösten 2014, då man sammanställde en översikt över den projektportfölj som utgjordes av statsförvaltningens viktiga projekt. Det finanspolitiska ministerutskottet beslutade i slutet av 2014 att en aktör som planerar ett projekt som inkluderar ICT och är värt över en miljon euro ska göra en effektivitetsanalys i inledningsskedet. Förfarandena vid analys och uppföljning tillämpas likväl ännu inte enhetligt i hela statsförvaltningen. Utvecklingen och ibruktagandet av förfarandena fortsätter 2015 i samarbete med de olika förvaltningsområdena. Avsikten är att samtidigt skapa förutsättningar för rapportering enligt riksdagens uttalande. Under 2015 ska det ges närmare anvisningar om hur rapporteringen till riksdagen ska genomföras i praktiken.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de anmärkningar till tidigare uttalanden från riksdagen som ingår såväl i detta betänkande som i de bifogade utlåtandena från fackutskotten samt övriga ställningstaganden.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen har förutsatt att regeringen på behörigt sätt beaktar de anmärkningar till tidigare uttalanden från riksdagen som ingår såväl i detta betänkande som i de bifogade utlåtandena från fackutskotten samt övriga ställningstaganden.

Regeringen har i sina svar beaktat de anmärkningar till tidigare uttalanden från riksdagen som ingår i betänkandet och i de bifogade utlåtandena från fackutskotten samt övriga ställningstaganden.

RSk 46/2014 — B 18/2014 — ReUB 9/2014

Inrättandet av en enhet för konsekvensbedömningen av lagar

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att inrätta en enhet som ska hantera konsekvensbedömningar för lagar och beaktar ståndpunkterna i betänkandet i fråga om ärendet.

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Man har redan i flera års tid utrett bakgrunden till inrättandet av en expertenhet för att hantera konsekvensbedömningar för lagar, som avses av riksdagen. I en publikation som utarbetats för Statens revisionsverk (Lainvalmistelun laatu ja kehittämistarpeet, Valtiontalouden tarkastusviraston selvitykset 3/2012, av Jyrki Tala) har det nyligen utarbetats en heltäckande bedömning av olika behov att utveckla lagstiftningens kvalitet samt eventuella åtgärder. Projektet för utveckling av statens styrsystem (s.k. OHRA-projekt) har under innevarande valperiod utgjort en central del av reformen av statens centrala administration. Ärendet har tagits upp inom projektet.

I sin rapport av 1.12.2014 (FM142: 00/2013) föreslog projektet för utveckling av statens styrsystem att det ska etableras en expertenhet vid statsrådet som har i uppgift att säkerställa att regeringen och riksdagen har till sitt förfogande ordentlig bedömningsinformation när de fattar beslut om centrala strukturella reformer och andra reformer. Minister Paula Risikko har tillsatt ett genomförandeprojekt för utvecklingen av styrsystemet. Projektet har i uppgift att bereda en detaljerad plan för inrättande av en expertenhet för konsekvensbedömning. Projektet fortsätter till utgången av juni 2015.

1.5 Förvaltningsutskottet

Biometriska kännetecken

RP 25/2005 rd — RSv 92/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 19.6.2006 att regeringen inleder beredningen av en allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter i fråga om biometriska kännetecken och användningen av dem.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

”De allmänna bestämmelser som behövs om behandlingen av biometriska kännetecken bereds vid justitieministeriet som ett led i den allmänna översynen av personuppgiftslagen (523/1999). Det utredningsarbete som gjorts vid kommunikationsministeriet beaktas i beredningen.”

Sami Manninen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård

RP 90/2005 rd — RSv 94/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 5.9.2006 att regeringen utreder möjligheterna att tillsammans med social- och hälsovården och polisen driva på en utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård.

IM har inget nytt att rapportera.

”Inrikesministeriet tillsatte 3.11.2009 i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp som ska utreda gripande, transport, behandling och vård av berusade. Arbetsgruppen ska bl.a. utreda frågor i anslutning till behörighet, nämligen gränserna för myndigheternas befogenheter samt i synnerhet problem i anslutning till förvaring och transport av berusade. Arbetsgruppen ska också utreda möjligheterna att inrätta tillnyktringsstationer. Syftet med projektet är att på ett övergripande sätt utreda ansvars-, behörighets- och resursfrågor som rör gripande, transport, förvaring och vård av berusade och att det ska leda till konkreta förslag. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport 17.2.2011.

Frågor som anknyter till berusningsmedel och nykterhetsarbete, bland annat lagstiftning och styrning, hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Under ledning av social- och hälsovårdsministeriet tas det fram arbetssätt och handlingsmodeller i överensstämmelse med det tredje programmet om den inre säkerheten. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som undersöker en eventuell omorganisering av fängstransporterna. Sett i ett polisiärt perspektiv kan det också påverka vården och förvaret av berusade. Tillnyktringsstationerna och annat akut omhändertagande av missbrukare ingår i kommunernas ansvarsområde och det är ett stort problem att få kommunerna att inrätta de tillnyktringsstationer som behövs.”

Genomförande av ett nätverk av skjutbanor och översyn av skjutvapenregistret

RP 106/2009 rd — RSv 149/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 27.10.2010 att regeringen genom olika metoder som finns tillgängliga främjar genomförandet av ett tillräckligt omfattande nätverk av skjutbanor.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att översynen av skjutvapenregistret genomförs skyndsamt, så snabbt som det tekniskt låter sig göras rent konkret och att tillräckliga anslag reserveras för arbetet med översynen.

Det nya vapeninformationssystemet som ersatt vapenregistret infördes 26.11.2012.

Målet att bevara ett tillräckligt heltäckande nätverk av skjutbanor har eftersträvats i synnerhet genom att de föråldrade normerna för skjutbanor har förnyats. Vid inrikesministeriet har beretts en ny norm, lagen om skjutbanor, som är en del av regeringens proposition RP 20/2014 som bereds i riksdagen. I det nya lagförslaget är målet att skapa förutsättningar för att bevara det befintliga nätverket av skjutbanor och grunda nya skjutbanor.

Vapenregistret har varit i operativ användning redan under ett par år. Registret har uppdaterats med stöd av kommentarer från användarna och korrigerats för att undanröja funktionella fel som upptäckts i det. Vapenregistret uppdateras så att det motsvarar de krav som utvecklandet av elektronisk ärendehantering för med sig och eventuella ändringar i vapenlagen. Regleringen i vapenlagen om förvaring av skjutvapen och om luftvapen är en del av regeringens ovan nämnda proposition RP 20/2014.

Kräver inga vidare åtgärder.

Seppo Sivula, polisinspektör, inrikesministeriet

Uppföljning av utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken

RP 185/2010 rd — RSv 239/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 8.12.2010 att regeringen varje valperiod lämnar riksdagen en redogörelse om utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken och om hur den fungerar. Där ska bland annat bestämmelserna, praxisen och de ekonomiska förmånerna i Finland jämföras med andra EU-länder för att det ska gå att se om de finländska bestämmelserna, praxisen eller ekonomiska förmånerna är attraktivitetsfaktorer för asylsökande eller humanitär invandring.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att asylprocessen snabbas upp och att handläggningstiderna permanent och väsentligt kortas ner.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen i sina budgetpropositioner skriver in tillräckliga anslag för att effektivt och heltäckande genomföra lagen om främjande av integration, höjningen av ersättningarna till kommunerna medräknad.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen före utgången av 2011 lämnar förvaltningsutskottet en utredning över

1) om det i testet för dem som söker finskt medborgarskap ska ställas som villkor att de har lärt sig den basinformation som avses i lagen om främjande av integration,

2) om integrationsstöd kan betalas till invandrare utifrån framgång i språkstudier och andra studier och

3) om utbildningen för nyanlända invandrare i större omfattning och mer långsiktigt bör bli en uppgift för medborgarinstitut, arbetarinstitut och folkhögskolor.

Statsrådet beslutade 29.12.2010 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Riksdagen har meddelat att den på grund av den stora arbetsbördan inte kommer att hinna behandla redogörelsen före utgången av valperioden, och redogörelsen kommer därför inte att lämnas.

2. Med stöd av regeringsprogrammet tillsatte inrikesministeriet 28.11.2011 ett projekt för att förbättra migrationsförvaltningens resultat för mandattiden 1.12.2011–31.12.2014. I projektet såg man över möjligheterna att effektivisera i synnerhet beslutsfattandet i asylfrågor så att de besparingar som förutsätts nås i mottagandet.

Genom en rad utvecklingsåtgärder har Migrationsverket gjort asyلفörfarandet snabbare och smidigare. Den genomsnittliga handläggningstiden för asylansökningar sjönk till 170 dygn 2014 (2011: 263 dygn, 2011: 2012: 254 dygn, 2013: 190 dygn). För det operativa samarbetet kring asylärenden tillsatte Migrationsverket 1.1.2014 en samarbetsgrupp som sammanträder regelbundet. Samarbetsgruppen består av undersökningsledare inom polisen och Gränsbevakningsväsendet, en företrädare för Polisstyrelsen, direktörer för enheter och resultatområden vid Migrationsverket och direktörer/biträdande direktörer vid förläggningarna. I enlighet med regeringsprogrammet är fokus i samarbetet lagt på att utveckla samarbetet kring asylprocessen för att göra den snabbare och uppnå kostnadsbesparingar.

Polisens genomsnittliga tid för asylutredning (2014: 27 dygn, 2013: 31 dygn, 2012: 33 dygn, 2011: 41 dygn) har blivit kortare.

Målet har varit att ytterligare påskynda processen för ändringssökande i asylfrågor. Den tilläggsresurs som inriktats på förvaltningsdomstolen för 2012–2014 (11 årsverken) har effektiviserat domstolens avgörandekapacitet.

Mottagandet av asylsökande har anpassats till antalet sökande. Inkvarteringskapaciteten har hållits på så hög nivå som möjligt (målet 90 procent, 2014: i genomsnitt 83 procent) för att undvika underutnyttjande. I början av 2014 var belägningsgra-

den vid förläggningarna i genomsnitt cirka 80 procent, medan den 2013 var i genomsnitt 83 procent. Eftersom beläggningsgraderna fortsatte att sjunka, drogs sammanlagt 650 platser in under 2014 genom att enheternas inkvarteringskapacitet minskades och hela enheter lades ned. Under senare hälften av 2014 började antalet nya asylsökande småningom växa och beläggningsgraderna steg nära 90 procent. I synnerhet i s.k. transitcentraler minskade antalet platser och blev för litet. Med anledning av detta måste inkvarteringsplatser som gallrats bort året innan på nytt tas i förläggningsbruk. Sammanlagt utökades vänteplatserna med 270. Man har i huvudsak övergått från en institutionslik boendemodell till en billigare bostadsbaserad modell.

Utgifterna för mottagande uppgick 2014 till sammanlagt 61,8 miljoner euro. I kostnaderna 2014 nåddes inte längre några besparingar på grund av ökningen av antalet asylsökande (cirka 13 % jämfört med 2013). Mellan 2011 och 2014 nåddes dock en besparing på sammanlagt över 16 miljoner euro. Trots besparingarna har man kunnat behålla kvaliteten på verksamheten och trygga de lagstadgade mottagningstjänsterna. Styrningen av förläggningarna har förbättrats och verksamheten samordnats.

Det går dock inte att påverka eller snabba upp processen för flyttning till en kommun med en snabbare asylprocess och anpassad mottagningsverksamhet. Den genomsnittliga väntetiden på förläggningarna efter uppehållstillstånd har minskat i förhållande till den eftersträlvade tiden (mål i snitt 2 månader, utfall i snitt cirka 46 dygn). För invandrare som flyttar direkt från förläggningarna har väntetiden varit cirka 43 dygn. För att flyttningen till kommuner ska gå snabbare har förläggningarna hjälpt till med flyttning på egen hand när den officiella processen inte har garanterat platser i kommunerna. Förläggningarnas aktiva insats för att hjälpa till med flyttning till kommuner på egen hand har centralt bidragit till att väntetiderna blivit kortare. Därtill har också förläggningarnas anpassningar och det allt glesare nätverket, såsom också det minskade antalet positiva asylbeslut från Migrationsverket, bidragit till en kortare väntetid. År 2014 fattade Migrationsverket sammanlagt 1 346 positiva beslut. Motsvarande siffra 2013 var 1 827.

3. I den lag om främjande av integration (1386/2010, integrationslagen) som trädde i kraft 1.9.2011 föreskrivs om åtgärder som främjar invandrades integration så att de bildar en foljdriktig helhet. I syfte att påskynda integration och sysselsättning finns det i lagen bestämmelser om tjänster för nyanlända, såsom basinformation, vägledning och rådgivning till alla, inledande kartläggning, den integrationsplan som ska upprättas utifrån den inledande kartläggningen och integrationsutbildning. Basinformationen ska också innehålla information om möjligheten att delta i en inledande kartläggning och i andra integrationsfrämjande åtgärder. Basinformationsmaterialet och den inledande kartläggningen är nya åtgärder i den integrationslag som trädde i kraft 1.9.2011.

Basinformationsmaterialet har utarbetats med finansiering från Europeiska socialfonden. Materialet har också vidareutvecklats 2013 med finansiering från Europeiska socialfonden, och i statsbudgeten för 2014 har reserverats anslag för uppdateringen och distributionen av basinformationsmaterialet. Integrationslagens bestämmelse om inledande kartläggning är ny, men inledande kartläggningar har gjorts som en del av arbetskraftspolitisk integrationsutbildning i enlighet med Utbildningsstyrelsens läroplansrekommendation. Arbets- och näringsbyrån ska göra en inledande kartläggning för dem som är registrerade som arbetssökande. De inledande kartläggningarna finansieras med anslag under arbets- och näringsmini-

steriets huvudtitel under moment 32.30.51, Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder. Kommunen ska göra den inledande kartläggningen för de klienter som får utkomststöd och för andra invandrare som begär det. Staten betalar kommunerna en kalkylerad ersättning för kostnaderna för ordnandet av den inledande kartläggningen. För detta ändamål har ett anslag reserverats under arbets- och näringsministeriets huvudtitel under moment 32.70.30, Statlig ersättning till kommunerna. I enlighet med 45 § i integrationslagen höjdes nivån på den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna i fråga om personer som får internationellt skydd med 10 procent 1.1.2011. I den nya integrationslagen förlängdes ersättningstiden från tre år till fyra år när det gäller kvotflyktingar.

4. Regeringen lämnar förvaltningsutskottet en utredning i början av 2012.

1. Inget nytt att rapportera.

"I regeringens utredning om det för dem som söker finskt medborgarskap ska ställas som villkor att de har lärt sig basinformation om Finland hänvisas det till inrikesministeriets utredning om behoven av en revidering av medborgarskapslagen. Utredningen användes som underlag vid beredningen av lagen om ändring av medborgarskapslagen. Lagförslaget godkändes av riksdagen 19.1.2011 (579/2011). I inrikesministeriets utredning tog man också ställning till testets betydelse som villkor för finskt medborgarskap samt bland annat granskade internationell praxis. Som slutsats i utredningen gick man in för principen att möjligheten att beviljas finskt medborgarskap främjar invandrandens integration och känsla av samhällstillhörighet. I regeringspropositionen föreslogs av denna anledning inte några tester som mäter samhälls- eller historiekunskaper eller värderingar. Sådana tester ansågs inte stöda invandrarnas individuella integreringsprocess. Enligt inrikesministeriets åsikt stödde inte heller de administrativa, rättsliga och pedagogiska frågorna eller jämlikhetsfrågorna i anslutning till testet ibruktagande av testet i Finland."

2. I beredningen av integrationslagen (1386/2010) granskades olika möjligheter att stödja invandrare under integrationsutbildningen. När det gäller de grundläggande lösningar som valdes är integrationsstödet i de flesta fall bundet till arbetsmarknadsstödet och till den lagstiftning som ligger till grund för arbetsmarknadsstödet. I fråga om dem som inte står till förfogande för arbetsmarknaden kan integrationsstödet vara bundet till utkomststödet.

För att arbetsmarknadsstöd ska betalas i form av integrationsstöd förutsätts att invandrandens första hemkommun i Finland har registrerats i befolkningsdatasystemet och att invandraren iakttar integrationsplanen. Vidare förutsätts att invandraren är i behov av ekonomiskt stöd och även i övrigt uppfyller villkoren för arbetsmarknadsstöd. På arbetsmarknadsstöd som betalas i form av integrationsstöd tillämpas samma bestämmelser som på normalt arbetsmarknadsstöd. Ett villkor är med andra ord bl.a. det att invandraren kan anses vara bosatt i Finland enligt tillämpningslagen.

Vid beredningen av integrationslagen ville man betona vikten av invandrandens egen aktivitet i integrationsprocessen, särskilt i fråga om språkstudier. I 17 § 3 mom. i lagen togs av denna anledning in en bestämmelse enligt vilken invandraren ska iaktta sin plan och söka sig till och regelbundet delta i den undervisning i finska eller svenska som ingår i integrationsplanen och i andra åtgärder och tjänster som överenskommit i planen. Studierna i finska eller svenska utgör en central del av integrationsutbildningen. Om invandraren utan giltig orsak vägrar att delta i en spe-

cifikt överenskommen åtgärd i integrationsplanen, kan hans och hennes rätt till en förmån som betalas som integrationsstöd begränsas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller sänkas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd. Påföljderna är motsvarande som vid vägran att ta emot arbete, delta i arbetskraftspolitiska åtgärder, i utarbetandet av en aktiveringsplan eller t.ex. i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det torde vara motiverat att påföljderna åtminstone i någon mån är jämförbara.

Enligt 19 § 1 mom. i Finlands grundlag har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Denna rättighet gäller alla, och avsikten är att miniminivån på förutsättningarna för ett människovärdigt liv ska tryggas (RP 309/1993 rd., s. 69/II). Genom bestämmelsen ges var och en en subjektiv rätt som är nära kopplad till utkomststödet. Grundlagsutskottet har bland annat ansett att utkomststödet i praktiken kan betraktas som en garanti för den försörjning och omsorg som enligt 19 § 1 mom. i grundlagen krävs för ett människovärdigt liv i den mån stödet ges ut i pengar (GrUU 31/1997 rd, s. 2/II, GrUU 20/1998 rd, s. 2/II, GrUU 18/2001 rd, s. 4/I). Lagstiftarnas skyldighet att se till att bidragssystemet är sådant att det ger individerna tillräckliga faktiska möjligheter att utöva sina rättigheter kan härledas ur den grundläggande karaktären hos den subjektiva rättigheten i 19 § 1 mom. i grundlagen och ur det allmännas skyldighet enligt grundlagens 22 § att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses (jfr GrUU 31/1997 rd, s. 3/I).

Integrationsplanerna ska på ett heltäckande sätt innehålla integrationsfrämjande åtgärder som lämpar sig för en gemensamt överenskommen servicehelhet. Ett viktigt hjälpmedel för att färdigheter som främjar och stöder integration ska uppnås är den integrationsutbildning som ordnas både som arbetskraftspolitisk och som frivillig utbildning.

Det finns inte någon särskild lagstiftning om integrationsutbildning. Integrationsutbildning för vuxna ordnas till övervägande del som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Bestämmelser om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning finns i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002). I lagen om främjande av integration har tagits in bestämmelser om integrationsutbildning. Tyngdpunkten ligger på språkstudier.

Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier. På uppföljning av studier tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Enligt 9 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice ska arbetssökanden regelbundet delta i undervisningen enligt utbildnings- eller studieplanen. För att arbetssökanden ska få arbetslöshetsförmån förutsätts framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier avses att arbetssökanden i genomsnitt får 5,5 studiepoäng per studiemånad för studieprestationer i anslutning till sin examen. I fråga om andra studier förutsätts det att studierna framskrider enligt utbildnings- eller studieplanen.

Om invandrarens frivilliga studier inte längre stöds med arbetslöshetsförmån på grund av dålig studieframgång, kommer han eller hon även i fortsättningen fortfarande att få arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd i form av integrationsstöd.

Att binda villkoren för integrationsstöd till studieframgång kan försätta invandrarna inom integrationsutbildningen i en ojämlig ställning, eftersom det finns rätt stora skillnader i invandrarnas studiebakgrund när de anländer till landet. Under den första tiden är det också för många invandrare oberoende av minimiutkomsten fråga

om huruvida integrationsstödet betalas i form av arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd. Utgångspunkten i fråga om sanktioner som gäller minimiutkomst ska vara att sanktionerna ändå inte får äventyra den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt vara oskäligen.

Integrationsutbildningen utvecklades under 2010–2013 inom ramen för projektet Delaktig i Finland, och projektet styrs av bestämmelserna om försöket i 9 kap. i lagen om främjande av integration. I projektet utarbetades rekommendationer för utvecklandet av integrationsutbildningen som bedöms och i tillämpliga delar verkställs under nästa regeringsperiod.

3. Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration. Arbets- och näringsbyråerna har huvudansvaret för rådgivning, vägledning och utbildning för de invandrare som är i arbetsför ålder och som står till arbetsmarknadens förfogande. Kommunerna ansvarar för ordnandet av integrationstjänster för de invandrare som inte står till arbetsmarknadens förfogande.

För invandrare som passerat läropliktsåldern ordnas språk- och samhällsorienterande utbildning och integrationsutbildning i regel som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, om vilken föreskrivs i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002). Invandrare kan också söka sig till frivillig utbildning som administreras av utbildningsförvaltningen.

Innehållet i integrationsutbildningen för invandrare har utvecklats i nära samarbete med Utbildningsstyrelsen och genomförs i enlighet med rekommendationerna i "Integrationsutbildningen för vuxna invandrare". Rekommendationerna kan tillämpas på arbetskraftspolitisk utbildning och på frivilliga studier. Enligt rekommendationerna ska integrationsutbildningen för vuxna invandrare ge sådana språkliga, samhälleliga, kulturella och med livskompetens förknippade färdigheter, med vilka invandraren klarar sig i det dagliga livets olika situationer i sin nya omgivning, förstår fungera i arbetslivet och söka sig till fortsatta studier, samt verka aktivt som fullvärdiga och jämlika medlemmar i det finländska medborgarsamhället.

Före den egentliga integrationsutbildningen kan det vid behov ordnas läs- och skrivundervisning. När utbildning för invandrare som saknar läs- och skriftfärdigheter upphandlas ska Utbildningsstyrelsens läroplan för utbildningen i fråga beaktas.

Genom den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen förbättras yrkesskickligheten hos de personer som är i arbetsför ålder samt deras möjligheter att få arbete eller hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Därför är den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen främst utbildning som främjar yrkesfärdigheterna. Det primära målet med den förberedande arbetskraftspolitiska utbildningen är inte att ge omedelbar sysselsättning, utan med hjälp av den styr man de arbetssökande att välja lämpliga yrkesutbildningsalternativ och förbättrar man t.ex. invandrarnas förutsättningar till sysselsättning. I den utbildning som upphandlas kan ingå lärande i arbete samt praktik i syfte att förbättra de praktiska yrkesfärdigheterna.

Arbets- och näringsförvaltningen upphandlar den arbetskraftspolitiska integrationsutbildning som invandrarna behöver i form av förberedande utbildning. Den integrationsutbildning som ordnats i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning har inte räckt till och kommer inte heller i fortsättningen till sin form och volym att räcka till

för att svara mot hela behovet av språk- och integrationsutbildning. Arbetskraftspolitisk integrationsutbildning erbjuds inte heller nödvändigtvis i varje enskild kommun.

Enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice kan arbetssökandes frivilliga studier vid folkhögskolor, medborgar- och arbetarinstitut och andra läroanstalter för fritt bildningsarbete stödas med arbetslöshetsförmån. Frivilliga studier kan i enlighet med integrationslagen stödas med arbetsmarknadsstöd i form av integrationsstöd. Genom frivillig utbildning kan man förbättra utbudet på utbildning som tar hänsyn till invandrarnas individuella behov och resurser. Också på orter där det på grund av att invandrarna är så få har varit svårt att skaffa integrationsutbildning i form av arbetskraftspolitisk utbildning, har invandrarna kunna anvisas till andra lämpliga utbildningar som annars ordnas i området och som lämpar sig för dem.

Den frivilliga utbildningen har ökat under de senaste åren men i och med det har det dock uppstått problem i anslutning till anvisandet till utbildning och uppföljning av den. Det kan vara svårt att följa hur integrationsprocessen framskrider, eftersom det inte finns några exakta uppgifter om utbildningens innehåll och mål. Förutom invandrare som omfattas av integrationsåtgärder deltar också andra studerande med invandrarbakgrund i frivillig utbildning. Dagens statistikföringspraxis och uppföljningssystem möjliggör inte någon separat uppföljning av invandrarna.

Målen för den frivilliga utbildningen bestäms enligt respektive skolform. Innehåll som gäller utvecklingen av färdigheter för arbetslivet och som ingår i integrationsutbildningen finns inte alltid med i dessa utbildningar. Det händer därför ofta att kartläggningen av yrkeskompetensen hos dem som deltar i frivillig utbildning, uppgörandet av planer för den yrkesmässiga utvecklingen eller stödet för sysselsättningen inte ägnas någon uppmärksamhet.

Finansieringen för det fria bildningsarbetet ingår i det kalkylerade statsandelssystemet. Statsandelen för det fria bildningsarbetet är 57 procent. Finansieringen omfattar ingen i lag föreskriven kommunandel, och därför utgör de avgifter som tas ut hos de studerande en väsentlig del av finansieringen. Med bidrag för studiecheckar vill man förbättra läroanstalternas möjligheter att inte behöva ta ut avgifter hos eller sänka avgifterna för de målgrupper i fråga om vilka man vill öka deltagandet i undervisningen inom det fria bildningsarbetet. Invandrarna är en målgrupp.

Utvecklandet av integrationsutbildningen är viktigt i syfte att främja och påskynda invandrares integration. I försöket Delaktig i Finland, som avslutades vid utgången av 2013, utarbetades rekommendationer för utvecklandet av integrationsutbildningen som ska bedömas och i tillämpliga delar verkställas under följande regeringsperiod. Också den stödjande roll som läroanstalterna för fritt bildningsarbete har när det gäller integration utreds i försöket Delaktig i Finland.

Kirta Sandström, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Ändringar i lagen om hemkommun och socialvårdslagen

RP 101/2010 rd — RSv 261/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2010 att regeringen 1) noga bevakar hur reformen påverkar bl.a. kostnadsfördelningen mellan kommunerna

och 2) utreder alla aspekter kring hemkommunen för personer som bor självständigt och omfattas av öppenvården och i förekommande fall tar itu med att bereda ändringar i lagstiftningen.

I enlighet med det resultatavtal som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd har ingått genomförde institutet i maj 2013 en enkät som riktade sig till kommunerna, och resultaten av enkäten offentliggjordes hösten 2013 (Ulla Lehtonen, Eeva Nykänen och Marja Pajukoski: Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan tulleiden muutosten vaikutukset kunnissa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Työpäperi 35/2013). Enkäten besvarades av 129 kommuner och samarbetsområden.

Enligt undersökningen hade 207 personer utnyttjat rätten enligt 16 a § i socialvårdslagen att ansöka om service i en annan kommun och 84 personer rätten enligt 3 a § i lagen om hemkommun att som hemkommun välja den faktiska boendekommunen där personen är placerad, alltså totalt 291 personer.

1) När en person byter hemkommun med stöd av bestämmelserna ovan ska personens tidigare hemkommun ha fortsatt ansvar för kostnaderna för familjevård, institutionsvård eller boendeservice som ordnas för personen. Kommunernas svar på Institutet för hälsa och välfärds enkät visade att byte av hemkommun inte har gjorts i någon större utsträckning och att lagändringen med några få undantag inte har haft några betydande ekonomiska eller andra följder för kommunerna.

I regeringens proposition (RP 324/2014 rd) som gäller lagen om ordnandet av social- och hälsovården föreslås att 42 b § i socialvårdslagen, som innehåller bestämmelser om hur ersättningsansvaret ska fördelas mellan kommunerna i liknande situationer, ska upphävas. Eftersom syftet med lagen är att överföra ansvaret för att ordna social- och hälsovård på social- och hälsovårdsområden, skulle också detta i sin tur minska behovet av den typen av system med kostnadsersättningar som vi har i dag.

2) I Institutet för hälsa och välfärds enkät fanns också en fråga om huruvida lagstiftningen bör ändras så att även de som omfattas av öppenvård skulle kunna ansöka om service i en annan kommun och bli invånare i kommunen i fråga.

Av de 112 kommuner eller samarbetsområden som besvarat frågan ansåg 88 att det inte fanns något behov av lagändringar. Som orsak angavs ofta att de som omfattas av öppenvård har möjlighet att byta hemkommun också utan särskild lagstiftning. En del av dem som hade besvarat frågan uttryckte oro för att kostnaderna, det administrativa arbetet och tvisterna mellan kommunerna skulle öka. En annan uttalad farhåga var att en utvidgning av möjligheten att byta hemkommun kan göra det svårare att förutse servicebehovet i kommunen i fråga.

Bland dem som besvarat frågan ansåg 24 en ändring vara nödvändig, och motiverade sin ståndpunkt med valfrihet, rättvisa och behovet av att tillförsäkra alla samma möjligheter.

Huruvida det är nödvändigt med lagändringar när det gäller klienter inom öppenvården kan inte bedömas bara utifrån undersökningen ovan. Saken kommer att utredas noggrannare.

Social- och hälsovårdsministeriet

En långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn

RP 224/2010 rd — RSv 371/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte att regeringen utarbetar en uppdaterad långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och att det också görs ett åtagande att efterleva den.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen noga ger akt på hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Statsrådet beslutade 21.7.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Den arbetsgrupp med uppdrag att utreda polisens resultatstyrning och resursallokering som statsrådet tillsatte 4.10.2011 överlämnade sin rapport i början av mars 2012 (IM publikation 4/2012).

I rambeslutet 4.4.2012 beviljade regeringen polisen extra resurser för att balansera upp ekonomin och säkerställa funktionsförmågan. Som ett led i balanseringen av ekonomin vidtar polisen dessutom åtgärder som innebär att utgifterna minskar med sammanlagt 35 miljoner euro fram till 2016. Följaktligen tillsatte inrikesministeriet 12.4.2012 ett projekt som ska förbereda en omstrukturering av polisen (Pora III), och projektet överlämnade sitt förslag till minister Räsänen i augusti 2012. Efter att ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten hade förordat fortsatt omstrukturering av polisen lade minister Räsänen fram sina riktlinjer som underlag för fortsatt projektberedning. Reformerna trädde i kraft 1.1.2014. Samtidigt förutsatte ministerarbetsgruppen att det görs en utredning om uppgifter och roller beträffande Polisstyrelsen och ministeriets polisavdelning. Enmansutredningen och förslagen från projektgruppen för en förvaltningsreform inom polisen överlämnades till inrikesministeriet 13.2.2013. Inrikesminister Räsänen fattade ett beslut om kompletterande riktlinjer för utvecklandet av polisens förvaltningsstruktur 15.2.2013 (SM022:00/2012) och ett beslut om placeringen av stödfunktionerna i fråga om den automatiska trafikövervakningen 26.8.2013 (SM022:00/2012).

Verkställigheten av de beslut som fattats i projektet Pora III har överlåtits på Polisstyrelsen. Genomförandefasen för projektet Pora III inleddes i början av 2014 och pågår fram till 2016. Reformerna täcker funktionerna i hela polisförvaltningen. De största förändringarna är reformen av polisförvaltningens ledningssystem, nedskärningarna i Polisstyrelsen, indragningen av polisens ansvarsområden vid regionförvaltningsverken, inrättandet av nya polisinsattningsområden genom att minska antalet lokala polismyndigheter från 24 till 11, sammanslagningen av den rörliga polisens funktioner med den lokala polisens, reformen av Centralkriminalpolisens funktioner, förnyandet av polisutbildningen, utvecklandet av servicenätet, överföringen av uppgifterna vid Polisens teknikcentral till Polisstyrelsen samt en centralisering av stödfunktionerna för den automatiska trafikövervakningen. Målet har varit att under iakttagande av god personalpolitik minska antalet förvaltnings-, stöd- och cheftjänster med sammanlagt 246 årsverken före 2016 och på så vis trygga antalet poliser i fältverksamheten.

Polisstyrelsen har gjort en utredning i anslutning till den praktiska verkställigheten av reformen "Projektet för utveckling av polisens förvaltningsstruktur (PORA III) – Slutrapport om verkställandet" (Polisstyrelsens publikationsserie 4/2014).

Inrikesministern överlämnade 19.12.2014 till riksdagen en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om polisens förvaltningsstrukturereform (SM022:00/2012). Sammanfattningsvis kan man konstatera att projektet Pora III har framskridit bra mot de uppställda målen och omstruktureringen av polisförvaltningen har genomförts enligt planerna.

Inrikesministeriet tillsatte 13.11.2014 en arbetsgrupp med uppgift att göra upp en långsiktig resursplan fram till 2019 för polisen. Det är närmast fråga om en uppdatering och översyn av kalkyler som gjorts upp av den arbetsgrupp som tillsattes 2011 primärt med anledning av de anslagsnedskärningar som gjorts i polisens anslagsramar efter rambeslutet våren 2012.

Inrikesminister Räsänen och justitieminister Henriksson tillsatte 7.11.2014 en parlamentarisk arbetsgrupp för den inre säkerheten och rättsvården, vars primära uppgift är att för riksdagen producera information om behoven av strategiska resurser inom den inre säkerheten och rättsvården i Finland under nästa ramperiod 2016–2019 (SM37:00/2014, SMDno/2014-2398). Den parlamentariska arbetsgruppens mandat går ut 28.2.2015.

Inrikesministeriet/ överinspektör Kaisa Turunen

Den nya polislagen (872/2011) trädde i kraft 1.1.2014. Statsrådet har sedan lagen trädde i kraft bevakat hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och vidtar vid behov åtgärder för att ändra lagstiftningen. Polislagen har varit i kraft endast ett år och därför har det inte hunnit uppstå rättspraxis för polismäns rätt till nödvärn i en sådan utsträckning att man utifrån det skulle kunna bedöma hur bestämmelserna fungerar.

Marko Meriniemi, överinspektör, inrikesministeriet

Metropolområdets regionala enhetlighet och konkurrenskraft

SRR 9/2010 rd — RSv 48/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen godkände 25.2.2011 med anledning av redogörelsen ett ställningstagande enligt betänkandet, enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen och riksdagen förutsätter att statsrådet under nästa valperiod fattar nödvändiga beslut för att påverka segregeringsutvecklingen i metropolområdet och för att medverka till att integrera området, förbättra dess samhällsstruktur och göra det till en internationellt ännu mer konkurrenskraftig region som kan bidra till att hela Finland klarar sig ännu bättre och där medborgarna har goda möjligheter att påverka besluten om sin livsmiljö.

Statsrådet beslutade 17.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

I enlighet med regeringsprogrammet för Jyrki Katainens regering fortskrider metropolpolitiken och den intensifieras.

Regeringen beslutade vid sin aftonskola 21.9.2011 om principerna för metropolpolitikens genomförande och organisering. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling preciserade 13.10.2011 organiseringen i fråga om sammanställningen av de samarbetsorgan som ska inrättas. En delegation och ett sekretariat för metropolpolitiken tillsattes 22.12.2011.

Utvecklingen av förvaltningsstrukturerna samt markanvändning, boende och trafik, internationell konkurrenskraft, invandringsfrågor och social integration utgör de innehållsmässiga prioriteringarna i metropolpolitiken under regeringsperioden 2011–2015. I genomförandet beaktas dessutom åtgärder som betjänar arbetskraftsbehoven och utbildningsmöjligheterna.

Preciseringen av de innehållsmässiga prioriteringarna i metropolpolitiken till spetsprojekt behandlades av den metropolpolitiska delegationen 9.2.2012. Bland spetsprojekten noteras avsiktsförklaringen som gäller regionens markanvändning, boende och trafik, en ny avsiktsförklaring som rör regionens konkurrenskraft, trygghet och uppnåendet av målen i avsiktsförklaringen som gäller sysselsättning och integration av invandrare, partnerskapsprogrammet för social integration, genomförandet av programmet för minskning av långtidsbostadslösheten 2012–2015 i metropolområdet, utredning av metropolområdets ändamålsenliga kommun- och servicestruktur och bedömning av behovet av en särskild lag om metropolområdet.

Avsiktsförklaringen som gäller markanvändning, boende och trafik träffades mellan Helsingforsregionen och staten 20.6.2012. Avsiktsförklaringen kompletterades i augusti 2014 med ett avtal mellan kommunerna i Helsingforsregionen om att stödja infrastrukturprojekt i trafiken och samtidigt främja bostadsproduktionen i regionen. Förutsättningen för vissa statliga trafikinvesteringar var enligt avtalet att planläggningen av bostadstomter i kommunerna i regionen ska utökas med 25 procent under 2016–2019. Regeringen godkände avtalet i form av ett principbeslut 20.11.2014. Ett tillväxtavtal för regionen undertecknades 20.12.2013. Avsiktsförklaringen om en effektivare sysselsättning och integration av invandrare i huvudstadsregionen ingicks 20.12.2012. Avsiktsförklaringar som gäller minskning av långtidsbostadslösheten har ingåtts med Helsingfors, Esbo och Vanda. Avtalsförhandlingarna torde fortsättas under nästa valperiod. Ett förslag till innehåll i partnerskapsprogrammet för social integration presenterades för metropolpolitiska delegationen 7.11.2014. Enligt beredningsarbetsgruppens förslag är det inte i detta skede av regeringsperioden ändamålsenligt att upprätta en separat avsiktsförklaring för genomförandet av förslagen. Partnerskapsstrukturerna och förslagen till åtgärder ska beaktas i de pågående reformprojekten i förvaltningen och verksamheten, och den fortsatta beredningen till behövliga delar integreras med de ansvariga ministeriernas verksamhet under den kommande regeringsperioden 2015–2019. Förutredningen om metropolområdets kommunindelningssområden samt metropolförvaltningen blev färdig 5.3.2013. En arbetsgrupp som ska bereda lagstiftningen om metropolförvaltningen tillsattes 4.10.2013, och arbetsgruppens förslag sändes på remiss 10.12.2014. Enligt lagpaketet skulle metropolförvaltningens uppgifter främst gälla markanvändning, boende och trafik, och plansystemet därmed utökas med en metropolplan. Beslut om att en särskild utredning om kommunindelningen ska göras mellan städerna Esbo, Helsingfors, Grankulla, Kervo och Vanda samt kommunerna Kyrkslätt, Sibbo, Tusby och Vichtis fattades 9.12.2013. Kommunindelningsutredarnas förslag blev färdigt 5.12.2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Olli Maijala, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 66/2012 rd — RSv 216/2013 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 16.12.2013 att regeringen snarast möjligt påbörjar en totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och att man i samband därmed också beaktar det slutliga innehållet i den nya dataskyddslagstiftning som är under beredning i EU och vilka krav den ställer på den nationella lagstiftningen. Avseende ska dessutom fästas vid de anmärkningar beträffande lagens struktur och innehåll som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 26/2013 rd och vid behovet att utveckla tillsynen över polisens register. På samma gång ska även bestämmelserna i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet justeras.

Inrikesministeriet har i sin lagstiftningsplan för 2015–2019 tagit in en förutredning om saken vars syfte är att kartlägga den reform av EU:s dataskyddslagstiftning som är under beredning och de behov av ändringar i lagstiftningen om inrikesministeriets förvaltningsområde som orsakas av ändringar i den nationella allmänna lagstiftningen. Samtidigt beaktas förvaltningsutskottets anmärkningar i betänkandet FöUB 26/2013 rd. Avsikten är att förutredningen ska inledas 2015. Enligt inrikesministeriets uppgifter är det slutliga innehållet i EU:s dataskyddslagstiftning och vilka krav den ställer på den nationella lagstiftningen fortfarande oklart.

Marko Viitanen, lagstiftningsdirektör, inrikesministeriet

Effekterna av att den särskilda avgångsåldern för polismän slopas

RP 64/2010 rd — RSv 143/2012 rd

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 15 § i polisförvaltningslagen och av 30 § i lagen om nödcentralsverksamhet samt om upphävande av 35 § 2 mom. i statstjänstemannalagen.

Inget nytt att rapportera.

”Riksdagen förutsatte 12.12.2012 att regeringen noga följer upp vilka effekter det har att den särskilda avgångsåldern för polismän slopas och hur förändringsprocessen förlöper och i förekommande fall vidtar de lagberedningsåtgärder och andra åtgärder och steg som uppföljningsresultatet ger anledning till.”

Inrikesministeriet

Genomförandet av omstruktureringen av polisförvaltningen och en övergripande redogörelse om tillståndet för den inre säkerheten

RP 15/2013 rd — RSv 77/2013 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.6.2013 att regeringen noggrant följer hur omstruktureringen av polisförvaltningen verkställs och
2. före utgången av 2014 till förvaltningsutskottet lämnar en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om hur omstruktureringen av polisförvaltningen har verkställts, inklusive uppnåendet av uppställda operativa och ekonomiska mål, med särskilt fokus på bl.a. trafikövervakningen och arbetet för trafiksäkerheten samt tillgången till polisens tjänster i olika delar av landet, och
3. före utgången av 2017 till riksdagen lämnar en övergripande och detaljerad redogörelse om den inre säkerhetens tillstånd, verksamhetsresultaten hos de myndigheter och andra aktörer som har hand om den inre säkerheten, utvecklingsbehov och utmaningar i fråga om verksamheterna samt om de mer långsiktiga ekonomiska resurserna och andra resurser som behövs för olika uppgifter.

Inrikesministeriet har lämnat utskottets utredning 19.12.2014. Utredningen har inte ännu behandlats i riksdagen.

Sanna Heikinheimo, polisdirektör, inrikesministeriet

Behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 57/2013 rd, RSv 79/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att förvaltningsutskottet före utgången av 2015 får en heltäckande utredning 1) om vilka åtgärder som har vidtagits i synnerhet i fråga om informationssystemet för misstänkta men också i fråga om polisens andra personregister, för att säkerställa att informationssystemen inte innehåller felaktigheter och att behandlingen av personuppgifter i alla avseenden sker i enlighet med lag och även i övrigt på ett korrekt sätt samt 2) om vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla styrningen och övervakningen av personregistren och av behandlingen av personuppgifter och utbildningen i anslutning till dem.

Genomförandet av den aktuella utredningen har tagits med i inrikesministeriets lagstiftningsplan 2015–2019 (IM:s publikation 33/2014, s. 69–70). Vid ministeriet pågår som bäst förberedelser för att tillsätta en arbetsgrupp som gör utredningen. Målet är att arbetsgruppen ska tillsättas i januari–februari 2015.

Marko Viitanen, lagstiftningsdirektör, inrikesministeriet

Ändring av lagen om penninginsamlingar

RP 6/2014 rd, RSv 69/2014 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att en utredning av behovet att se över lagstiftningen om penninginsamlingar görs skyndsamt och att utredningen tar ställning till olika möjligheter att anordna penninginsamlingar, inbegripet ett system med anmälan, och behandlar lagreformen även med avseende på behovet att utveckla och reglera gräsrotsfinansiering. Utredningen ska också beakta behovet av effektiv övervakning av penninginsamlingar och gå in på frågan hur det ska garanteras att en penninginsamling är tillförlitlig och att pengarna går till laglig verksamhet.

Med stöd av en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Katainens regering har regeringens proposition beretts och sänds på remiss. Kommentarer i utlåtandena har beaktats och utredningsarbetet har fortsatt.

Katriina Laitinen, lagstiftningsdirektören för polisavdelningen, inrikesministeriet

Interoperabiliteten i informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen

RP 246/2010 rd — RSv 331/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur lagstiftningens mål, såsom informationssystemens interoperabilitet och kostnadseffektivitet, genomförs och vidtar behövliga åtgärder om det visar sig att målen inte nås. Vidare förutsätter riksdagen att förvaltningsutskottet får en skriftlig utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om resultaten, inbegripet hur det frivilliga samarbetet ska gå vidare, under nästa valperiod.

Riksdagen har förutsatt att regeringen ger akt på hur lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) dvs. informationsförvaltningslagens mål uppnås och vidtar behövliga åtgärder om det visar sig att målen inte nås. Vidare förutsätter riksdagen att förvaltningsutskottet får en skriftlig utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om resultaten, inbegripet hur det frivilliga samarbetet ska gå vidare. Utredningen ska lämnas till förvaltningsutskottet i december 2014.

Kostnaderna för statens och kommunernas informationsförvaltning har börjar sjunka under de senaste åren. Den övergripande arkitekturen har planerats och beskrivits i synnerhet i stora organisationer inom statsförvaltningen, i stora kommuner och i sjukvårdsdistrikt.

Med stöd av informationsförvaltningslagen kan statsrådet utfärda en förordning om den gemensamma övergripande arkitekturen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen med stöd av den standard som avses i 6 § i informationsförvaltningslagen i den mån den gäller informations-, system- och teknologiar-kitekturen och innehållet i de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten

som den övergripande arkitekturen förutsätter. En förordning om den övergripande arkitekturen ska beredas i finansministeriet under 2015.

Enligt informationsförvaltningslagen ska statliga myndigheter begära finansministeriets utlåtande i fråga om upphandling som gäller informationsförvaltning eller om annan sådan upphandling som gäller informationsförvaltning och som avgörs av myndigheten och finansieras med anslag i statsbudgeten, om upphandlingen har vittgående betydelse för verksamheten eller betydande ekonomiskt värde. Syftet med utlåtanprocessen är att främja och bedöma möjligheten att genomföra informationsförvaltningsprojekt, säkerställa att projekten är lämpliga för den definierade övergripande arkitekturen och utreda kostnaderna för projekten och fördelarna med dem. Hittills har finansministeriet gett sammanlagt 16 utlåtanen enligt utlåtanförfarandet. Statsrådet utfärdade 18.12.2014 en förordning enligt informationsförvaltningslagen om remissförfarande i ärenden som gäller upphandling inom informationsförvaltningen (1249/2014). Genom förordningen, som trädde i kraft 1.1.2015, preciseras bestämmelserna i informationsförvaltningslagen.

Lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013) trädde i kraft 1.1.2014. Samtidigt upphävdes 11 § och 13 § 2 mom. i informationsförvaltningslagen. Syftet med lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster är att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra kostnadseffektiviteten och styrningen när det gäller produktionen av dessa tjänster.

Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) trädde i kraft 15.1.2015. Syftet med lagen är att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden säkerställa att den kommunikation som samarbetet mellan den högsta statsledningen och de myndigheter och andra aktörer som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och obruten samt att säkerställa att den information som behövs vid beslutsfattandet och ledningen är lättillgänglig, integrerad och konfidentiell.

Enligt det strukturpolitiska program som regeringen antog 2013 förverkligas en nationell servicekanal för e-tjänster och elektronisk identifiering utan dröjsmål och kostnadseffektivt samt med fullt utnyttjande av samarbetsmöjligheterna med Estland. Med stöd av detta tillsattes våren 2014 programmet Nationell servicearkitektur. Det skapar en interoperabel infrastruktur för digitala tjänster med vars hjälp det är enkelt att överföra data mellan organisationer och tjänster. Avsikten är att sänka tröskeln för att utveckla tjänster, möjliggöra nya slags tjänster och minska överlappande verksamhet och utveckling. I servicearkitekturen ingår följande helheter:

- en nationell servicekanal (informationsförmedlingsskiktet),
- en elektronisk autentiseringslösning på nationell nivå
- nationella lösningar för hantering av organisationers och fysiska personers roller och behörigheter,
- gemensamma servicekanaler (servicevyer) för medborgare, företag och myndigheter samt

- integrering av informationsmängder och tjänster i servicearkitekturen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Timo Hattinen, controller, FM

Verksamheten i förvaltningens säkerhetsnät

FvUB 35/2014 rd — RP 54/2013 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer och utvärderar genomförandet av säkerhetsnätsreformen och att den före utgången av 2016 års riksmöte lämnar förvaltningsutskottet en sådan skriftlig och detaljerad utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen om reformgenomförandet och anknytande frågor, inklusive det som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 35/2014 rd.

Riksdagen har förutsatt att regeringen noga följer och utvärderar genomförandet av säkerhetsnätsreformen och att den före utgången av 2016 års riksmöte lämnar förvaltningsutskottet en sådan skriftlig och detaljerad utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen om reformgenomförandet och anknytande frågor, inklusive det som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 35/2014 rd. Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) trädde i kraft 15.1.2015 och statsrådet tillsatte delegationen för säkerhetsnätets verksamhet 22.1.2015. Finansministeriet styr på det sätt som föreskrivs i lagen säkerhetsnätets verksamhet med stöd av delegationen för säkerhetsnätets verksamhet och gör upp en uppföljningsplan för genomförandet av säkerhetsnätsreformen och styr genomförandet av planen. Den utredning som riksdagens förutsätter kommer att lämnas före utgången av 2016 års riksmöte.

1.6 Lagutskottet

Bestämmelsen om tid för väckande av talan i lagen angående införande av lagen om faderskap

RP 56/2004 rd — RSv 27/2005 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 12.4.2005 att regeringen utreder vilka problem 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap (701/1975) ger upphov till och att den förelägger riksdagen de lagförslag som eventuellt visar sig vara nödvändiga på grundval av utredningen.

Regeringens proposition med förslag till reform av faderskapslagen överlämnades till riksdagen i juni 2014. Riksdagen antog det förslag till ny faderskapslag som ingick i propositionen 15.12.2014. Lagen avses träda i kraft 1.1.2016.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Utvecklande av förvandlingsstraff för böter

RP 164/2007 rd — RSv 79/2008 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 18.6.2008 att regeringen ser till att polisens bötesföreskrifter uppdateras vid första tillfälle med hänsyn bl.a. till rättspraxis på senare tid och att de även i övrigt förtydligas efter behov, och att den bereder en proposition med nödvändiga förslag till bestämmelser som utesluter strafforderförfarande när den som begår en gärning genom sitt förfarande har visat likgiltighet för förbud eller påbud i lag för att överlämnas till riksdagen i samband med en totalreform av ordningsbots- och strafforderförfarandet, eller i förekommande fall som en särskild proposition så att den kan sättas i kraft samtidigt med det nu godkända lagförslaget.

Riksdagen förutsatte att regeringen omedelbart tar itu med en samlad analys av hur samhällspåföljden kan utvecklas och ser till att det i samband med analysen eller separat i samarbete mellan justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, kommunsektorn och övriga behöriga aktörer före utgången av 2009 bereds nödvändiga förslag till riksdagen om en lämplig samhällspåföljd för dem som faller utanför systemet med förvandlingsstraff för böter eller om andra åtgärder som ersätter förvandlingsstraff.

Riksdagen förutsatte att justitieministeriet bevakar och utvärderar effekterna av förvandlingsförbudet för böter och bl.a. ger akt på hur antalet bötesfångar utvecklas, bötesinkomsterna, bötesstraffets trovärdighet som straffrättslig påföljd i det fall att en person upprepat gör sig skyldig till mindre brott, effekterna för brottsligheten över lag, effekterna för företag i handelsbranschen samt för tingsrätter, kommuner och andra behöriga myndigheter, och att ministeriet lämnar en redogörelse om saken till lagutskottet före utgången av 2010.

Justitieministeriet har utrett en reform av systemet med förvandlingsstraff för böter i en arbetsgrupp 2009, i samband med kommissionen för samhällspåföljders arbete 2010–2012 samt i en övergripande utredning 2013, som byggde på de ovannämnda. Utredningen innehöll ett förslag om att böter till personer som gör sig skyldiga till upprepade bötesbrott ska kunna förvandlas. I oktober 2014 har polisen reviderat sina bötesanvisningar så att upprepade brott beaktas klarare än tidigare. I december 2014 överlämnade regeringen en proposition (RP 291/2014 rd) till riksdagen, enligt vilken strafföreläggande eller bötesöreläggande inte ska tillämpas i brottmål, om den dömdes tidigare bötesstraff, med anledning av att gärningarna är upprepade och likartade, visar på uppenbar likgiltighet för förbud och påbud i lag och för de påföljder som har bestämts för brott mot dem. Om personen under det år som föregått den förseelse som behandlas har gjort sig skyldig till gärningar för vilka han eller hon har förelagts minst tre bötesstraff, ska förseelsen behandlas i domstol. På detta sätt ska de som gör sig skyldiga till upprepad bötesbrottslighet kunna dömas till förvandlingsstraff, om böterna inte kan drivas in.

I samband med det arbete som den arbetsgrupp och kommission som nämns i punkt 1 utfört och den övergripande utredning som nämns där har man också utrett möjligheten att införa en samhällspåföljd avsedd uttryckligen för bötesfångar. Man fann dock inget genomförbart alternativ till verkställande av förvandlingsstraff i

fängelse. Man kom längst med att utreda förutsättningarna för att införa en s.k. bötestjänst. I utredningen från 2013 har man kommit fram till att det inte är ändamålsenligt att införa en bötestjänst, men däremot kunde det vara lämpligt att hänvisa en del av de mindre bemedlade bötfällda till exempelvis rehabilitering för missbrukare i stället för att placera dem i fängelse. Utifrån förslaget har man 2014 vid Brottsföljdsmyndigheten inlett ett pilotprojekt där personer som dömts till förvandlingsstraff i högre grad hänvisas till missbrukar- och boendetjänster i samarbete mellan Brottsföljdsmyndigheten och andra aktörer.

Rättspolitiska forskningsinstitutets undersökning om konsekvenserna av att minska förvandlingsstraffen för böter färdigställdes i december 2010. Undersökningen lämnades till riksdagen i början av 2011. Enligt undersökningen har undanröjandet av möjligheten att förvandla böter som dömts ut genom strafforderförfarande inte haft någon inverkan på brottsligheten och samhällets kostnader för förvandlingsstraff för böter har som helhet minskat.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Leena Kuusama, regeringsråd, justitieministeriet

Missbruk av inflytande

RP 79/2010 rd — RSv 373/2010 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att regeringen skyndsamt börjar bereda ett förslag till lagstiftning om kriminalisering av missbruk av inflytande.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska regeringen utreda olika lagstiftningsalternativ när det gäller att kriminalisera missbruk av inflytande. Justitieministeriet tillsatte 25.4.2014 en arbetsgrupp för att utreda bland annat denna fråga (arbetsgruppen för utredning av vissa behov av ändringar i bestämmelserna om mutbrott, JM 7/41/2014). Arbetsgruppen överlämnar sitt betänkande i februari 2015.

Jussi Matikkala, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Övervakning av förundersökningsmyndigheternas verksamhet och beslut om hemliga metoder för att inhämta information

RP 222/2010 rd — RSv 374/2010 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att regeringen utreder om det utöver dagens system för att övervaka användningen av hemliga tvångsmedel bör inrättas ett expertorgan för att övervaka förundersökningsmyndigheternas verksamhet och användningen av tvångsmedel.

Riksdagen förutsatte att regeringen utreder och överväger om besluten om hemliga metoder för att inhämta information bör ingå i domstolarnas behörighet.

Den nya förundersökningslagen (805/2011) och tvångsmedelslagen (805/2011) trädde i kraft 1.1.2014. Samtidigt trädde i kraft lagar som ändrar dem och som baserar sig på regeringens proposition 14/2013 rd. Justitieministeriet och inrikesministeriet har i samarbete berett en förordning av statsrådet om förundersökning, tvångsmedel och förtäckt inhämtande av information (122/2014), som ansluter sig till dessa lagar samt till polislagen och som trädde i kraft 17.2.2014. Genom förordningen föreskrivs i detalj om bl.a. registrering av användning av hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande information. I enlighet med förordningen har Polisstyrelsen tillsatt en grupp som ska följa användningen av hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande av information och som består av företrädare för inrikesministeriet, polisen, gränsbevakningsväsendet och Tullen.

Till riksdagen har 30.12.2014 överlämnats en regeringsproposition (RP 346/2014 rd), där det föreslås ändringar i polisförvaltningslagen, polislagen och tvångsmedelslagen. Enligt förslaget ska skyddspolisen överföras från Polisstyrelsen och bli en polisenhet som är direkt underställd inrikesministeriet.

Innan nya projekt som gäller hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande av information inleds är det ändamålsenligt att få erfarenheter av hur de nya förundersöknings-, tvångsmedels- och polislagar som trädde i kraft i början av 2014 fungerar. Det är också nödvändigt att man känner till hur de ändringar i lagstiftningen som inverkar på skyddspolisens ställning fungerar.

Jaakko Rautio , lagstiftningsråd, justitieministeriet

Effekterna av åldersgränserna för adoption

RP 47/2011 rd — RSv 84/2011 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2012 att justitieministeriet observerar och bedömer effekterna av den övre åldersgränsen för adoptionssökande och även effekterna av att den övre åldersgränsen och den största tillåtna åldersskillnaden mellan adoptionssökande och barn som ska adopteras gäller samtidigt och att ministeriet lämnar lagutskottet en utredning om detta före utgången av 2014.

Justitieministeriet har överlämnat sin utredning (promemoria 4.1.2014) till lagutskottet 17.12.2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Underrättelse om användningen av hemliga tvångsmedel

RP 14/2013 rd — RSv 203/2013 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 30.12.2013 att regeringen före utgången av 2014 lämnar en utredning om tillämpningen av regelverket om underrättelse om användningen av hemliga tvångsmedel.

Utredningen (JM 3/41/2012) har sänts till riksdagen 17.12.2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jaakko Rautio, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av systemet med åtalsuppgörelse

RP 58/2013 rd — RSv 68/2014 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 18.6.2014 att justitieministeriet med avseende på de principiella problem som konstaterats ovan följer och utvärderar hur lagstiftningen om det nya förfarandet med åtalsuppgörelse tillämpas och verkställs och före utgången av 2017 lämnar en utredning till lagutskottet om hur lagstiftningen fungerar.

Justitieministeriet kommer att låta göra en sådan utredning.

Jaakko Rautio, lagstiftningsråd, justitieministeriet

1.7 Kommunikationsutskottet

Konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport

RP 115/2007 rd — RSv 111/2007 rd

Kommunikationsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder för att EU inom sig sätter upp gemensamma, fungerande regler för stöd till sjöfarten och användningen av blandade besättningar och även anger den lägsta lönenivå som ska iakttas på fartyg under varje EU-stats flagg.

Det finns inget nytt att rapportera i ärendet. "Europeiska kommissionen har genom sitt meddelande C (2004) 43 dragit upp riktlinjer för statligt stöd till sjötransport. Avsikten var att riktlinjerna skulle ses över 2011, men reformen har dröjt. År 2012 inledde kommissionen en genomgång av riktlinjerna för statligt stöd för sjöfarten genom att ordna ett offentligt samråd kring regleringen.

Finland har inte föreslagit några ändringar i riktlinjernas struktur och anser också att innehållet i riktlinjerna i huvudsak är bra. Eftersom medlemsstaterna vid det offentliga samrådet gav ett starkt stöd till de gällande riktlinjerna, beslutade kommissionen hösten 2013 att det inte fanns något behov av att förnya dem."

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Tanja Müller, överinspektör, kommunikationsministeriet

Omorganisering av Havsforskningsinstitutets funktioner

RP 121/2008 rd — RSv 177/2008 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 10 december 2008 att regeringen vidtar åtgärder för att så snart som möjligt flytta Finlands miljöcentralens verksamhet till kampusområdet i Vik och utreder möjligheten att inrätta ett Havsmiljöcenter i Vik som är mer omfattande än den enhet som föreslås i propositionen och som inkluderar Meteorologiska institutets havsforskning, Finlands miljöcentral, det nedlagda Havsforskningsinstitutet samt andra enheter inom kampusområdet i Vik som arbetar med havsbiologi och miljöforskning.

Inga nya åtgärder har vidtagits i ärendet 2014. "Vid Finlands miljöcentral pågår ett projekt som syftar till att koncentrera alla funktioner inom havsbiologi och miljöforskning i huvudstadsregionen till ett enda verksamhetsställe. År 2010 ordnades en internationell planeringstävling för byggandet av ett nytt slags

ekologiskt hållbart energi- och ekoeffektivt modellaffärshus i Vik som ska användas av Finlands miljöcentral. Planeringen av det vinnande förslaget Synergihuset fortsatte 2011 med avseende på funktion och ekonomi. Samtidigt utreddes nya samarbetsmöjligheter med andra forskningsinstitut för naturresurs- och miljöforskning samt med Helsingfors universitet. Det har ännu inte fattats några beslut om fortsättningen och tidsplanen för affärshusprojektet."

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Juhani Damski, trafikråd, kommunikationsministeriet

Kollektivtrafiken

RP 110/2009 rd — RSv 146/2009 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 3 november 2009 att kollektivtrafiken görs attraktivare och att kollektivåkandet ökas kraftigt genom bättre biljettsystem, en samordnad service, högre servicenivå och tillförlitligare transporter. Särskilt stödet för kollektivtrafiken i de stora stadsregionerna måste höjas så att det motsvarar dessa regioners betydande utmaningar när det gäller att förbättra kollektivtrafiken och uppnå de formulerade miljömålen för trafiken.

2. Riksdagen förutsatte att uppföljningen av hur lagen fungerar och vilka effekter den har är heltäckande och att även trafikidkarnas synpunkter och praktiska erfarenheter beaktas. Kommunikationsministeriet ska före utgången av 2012 lämna en utredning till kommunikationsutskottet om hur lagen fungerar och om dess konsekvenser.

Trafikverket har fortsatt utveckla ett rikstäckande och gemensamt biljettsystem. Systemet Waltti har testats och de första städerna införde systemet i januari 2015. Produkturvalet breddas och systemet införs successivt på nya områden.

Genom regeringens rambeslut våren 2014 gjordes nedskärningar i kollektivtrafikstödet till de stora städerna.

Kommunikationsministeriet har fortsatt följa upp genomförandet av kollektivtrafiklagen i samråd med behöriga myndigheter inom kollektivtrafiken och med branschen samt diskuterat behoven av att utveckla lagen och verksamhetsförutsättningarna. I december lämnade ministeriet ett lagförslag till riksdagen för behandling. I förslaget föreslås ändringar i bland annat grunderna för avslag på ansökningar om tillstånd för linjebaserad trafik, minimitrafikeringstiden och definitionen av beställningstrafik.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Iida Huhtanen, överinspektör, kommunikationsministeriet

Svavelutsläpp

RP 248/2009 rd — RSv 249/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 14 december 2009 att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att mildra effekterna, om den planerade minskningen av svavelutsläppen i fortsättningen leder till oskäliga kostnader för det finländska näringslivet.

MARPOL-konventionens luftskyddsbilaga som Internationella sjöfartsorganisationen IMO reviderade 2008 godkändes den 21 november 2014 av riksdagen till den del den hör till Finlands behörighet. Samtidigt godkände riksdagen en ändring av miljöskyddslagen för sjöfarten. Genom ändringen ska bland annat de bestämmelser i svaveldirektivet som EU reviderade 2012 införas i finsk lagstiftning (RP 86/2014 rd). De nya bestämmelserna om svavelhalter trädde i kraft den 1 januari 2015 på kontrollområdena för svavelutsläpp, dvs. Östersjön, Nordsjön, Engelska kanalen, Nordamerikas kust och Förenta staternas karibiska havsområde.

På de kontrollområden som avses ovan kan fartygen använda bränsle med låg svavelhalt eller tung brännolja kombinerat med svavelskrubbar eller övergå till att använda flytande naturgas (LNG).

Regeringen har redan i flera års tid fattat beslut om åtgärder som syftar till att sänka de kostnader som svavelregleringen antingen direkt eller indirekt orsakar näringen. För 2014 kan man konstatera följande:

Syftet med en sänkning av samfundsskatten från 24,5 till 20 procent från början av 2014 var också att svara på de utmaningar som industrin står inför.

Hösten 2013 fattade regeringen ett beslut om statens åtgärder för att stödja en arbetsmarknadslösning och i linje med detta halveras farledsavgifterna och slopas banskatten för godstrafik för 2015–2017. Riksdagen godkände den 21 november 2014 en ändring av lagen om farledsavgift som trädde i kraft den 1 januari 2015. Statens farledsavgiftsintäkter minskar till följd av beslutet med cirka 42 miljoner euro per år och intäkterna från banskatt med ca 13 miljoner euro per år.

Genom en förordning av statsrådet den 18 december 2014 om regionalt transportstöd åren 2014–2017 (1248/2014) förlängdes giltighetstiden för regionala transportstöd till slutet av 2017. Transportstöd beviljas för transporter av produkter som tillverkas av små och medelstora företag i glesbebyggda områden i Finland. Stödet minskar de kostnader som orsakas av långa transportsträckor. Stöd kan beviljas

för järnvägs- och biltransporter och för hamnverksamhet. I statens budget för 2015 har 5 miljoner euro anslagits för transportstöd.

I början av 2013 förnyade kommunikationsministeriet sitt stödprogram för miljöinvesteringar i fartyg. Enligt programmet kan stöd beviljas också för investeringar som gäller efterinstallationer på befintliga fartyg av anordningar som förbättrar miljöskyddet, såsom svavelskrubbar och ändringar av bränslesystem. I statsbudgeten för 2013 ingick en fullmakt på 30 miljoner euro för efterinvesteringar i fartyg för att höja nivån på miljöskyddet. Fullmakten förnyades i statsbudgeten för 2014 så att det som återstår av fullmakten från 2013 kunde utnyttjas för beslut om miljöstöd för fartyg också 2014. Under 2013 och 2014 har kommunikationsministeriet ordnat sammanlagt tre ansökningsomgångar för ansökningar om statligt stöd för efterinvesteringar som förbättrar nivån på miljöskyddet på fartyg. Med stöd av den ovan nämnda fullmakten har det beviljats sammanlagt 22,5 miljoner euro i statligt stöd. Stödet har beviljats till elva rederier och deras 64 fartyg. Av de fartygsinvesteringar som är under planering gäller 50 övergång till lågsavvlig bunkerolja för fartyg (MGO, Marine Gas Oil), 13 gäller avgasskrubbar och en övergången till LNG.

I samband med ramförhandlingarna våren 2013 enades regeringen om ett stöd på sammanlagt 123 miljoner euro för att bygga ett nätverk av terminaler för LNG under 2013 och 2014. Statsrådets förordning, som gäller stödprogrammet (statsrådets förordning om allmänna villkor för beviljande av investeringsstöd för terminaler för kondenserad naturgas 707/2013), trädde i kraft den 15 oktober 2014. Enligt förordningen ska de terminaler som beviljas stöd kunna leverera kondenserad naturgas som bränsle för fartygstrafiken och annan trafik. Enligt nuvarande bedömning kommer LNG huvudsakligen att användas inom industrin närmast för att ersätta gasol och brännolja som ger högre bränslekostnader och miljöutsläpp. Stödprogrammet för LNG-terminaler trädde i kraft den 15 oktober 2014. Av fullmakten återstod sammanlagt 123 miljoner euro för 2013 och 2014.

I Finland pågår för närvarande flera projekt som gäller LNG-terminaler. Storleken på investeringarna varierar mellan stora importterminaler och små distributionsterminaler. Hösten 2014 är investeringsplanerna på mycket olika stadier och bland projektägarna pågår fortfarande en bedömning av planernas ekonomiska lönsamhet.

Fram till den 10 december 2014 har kommunikationsministeriet beviljat investeringsstöd för fyra LNG-projekt, vilket kommer att leda till investeringar på drygt 300 miljoner euro i terminaler för flytande naturgas. Projekten förläggs till Torneå, Björneborg, Raumo och Fredrikshamn–Kotka-hamn. Tanken är att man vid Finlands kust ska bygga upp ett heltäckande nätverk av terminaler som skapar alternativa upphandlingskanaler för sjötrafiken och för den industri som använder gas. I anknytning till stödprogrammet ska kommunikationsministeriet behandla ytterligare tre ansökningar om stöd.

Dessutom planeras en stor importterminal i samarbete med Estland. Förhoppningen är att EU ska bli en viktig finansiär.

Ett centralt och strategiskt spetsprojekt inom ANM-koncernen är att utveckla en miljövänlig teknik, cleantech. På detta område är Finland en stark aktör. Omsorgen om miljön skapar betydande affärsmöjligheter för företagen. I regionen finns och har det funnits flera nationella utvecklingsprogram av vilka en del också rör sjötrafiken och den teknik som den utnyttjar. Med hjälp av ny teknik är det möjligt att i hög

grad påverka transportkostnaderna så att de inte nödvändigtvis stiger enligt de prognoser som i huvudsak bygger på solida antaganden om att fartygen i övrigt är likadana som tidigare och att det bara är bränslet som är ett annat eller att det används svavelskrubbar.

Utredningen "Framtidens drivkrafter i trafiken", som utarbetats under ledning av kommunikationsministeriet, blev klar 2013. I den ingår ett särskilt handlingsprogram för 2013–2017 som syftar till att främja användningen av LNG inom fartygs-trafiken. I programmet identifieras alla relevanta aktörer (myndigheter, kommuner, näringsliv osv.) och vilka åtgärder som bör vidtas, när de ska vidtas osv. Kommunikationsministeriet svarar för genomförandet av handlingsprogrammet. Finlands nya isbrytare kommer att förutom diesel använda LNG som bränsle, vilket minskar utsläppen och bränslekostnaderna. Också Gränsbevakningsväsendets nya fartyg Turva använder LNG som bränsle.

Den 22 oktober 2014 godkände EU ett direktiv om infrastrukturen för distributionen av alternativa bränslen. De hamnar som ingår i TEN-T:s stomnät ska kunna erbjuda tankning av LNG senast vid utgången av 2025, vilket är en kompromiss på EU-nivå. Finlands mål var 2020.

Finland har aktivt deltagit i verksamheten vid det europeiska samarbetsforumet för hållbar sjöfart (European Sustainable Shipping Forum, ESSF) som inrättats av EU-kommissionens generaldirektorat för trafik och vars uppgift är att främja dialogen mellan offentlig och privat sektor i synnerhet för att underlätta genomförandet av svaveldirektivet.

Finland har också varit internationellt aktiv när det gäller att främja användningen av LNG såväl inom den internationella sjöfartsorganisationen IMO som på Östersjöområdet. Ett av de prioriterade områdena under Finlands ordförandeskap (1.7.2013–30.6.2014) i Östersjöstaternas råd var sjöpolitik och att främja införandet av alternativa bränslen. Inom HELCOM inrättades på initiativ av Finland och Sverige den 9 december 2014 en ny samarbetsgrupp för att främja dialogen mellan offentlig och privat sektor på Östersjöområdet i syfte att påskynda införandet av grön teknik och alternativa bränslen.

I samband med överlämnandet av den ovan nämnda propositionen till riksdagen den 12 juni 2014 gav regeringen följande uttalande:

Regeringen följer aktivt upp utvecklingen av de kostnader som svavelbestämmelserna orsakar rederiverksamheten i Finland och den industri som är beroende av sjöfrakter, och beslut om en eventuell kompensation fattas utifrån denna bedömning. För övervakningen av gränsvärdena för svavelhalten är det viktigt att reservera nödvändiga resurser utan att säkerhetstillsynen försvagas och en revidering av påföljdssystemet måste utredas.

Regeringen har under 2014 vidtagit åtgärder för att säkerställa en effektiv övervakning. Övervakningen på Östersjön och hela EU-området kommer att vara mycket central när bestämmelserna genomförs och således också för att säkra jämlika konkurrensvillkor. En effektiv övervakning, inklusive provtagning, är också en förutsättning för att påföljder ska kunna utdömas. Som verktyg vid övervakningen kommer man också att använda distansövervakning med hjälp av så kallade sniffar. Trafiksäkerhetsverket har såväl på nationell nivå som i samarbete med EU:s med-

lemsstater och de länder som ratificerat samförståndsavtalet om hamnstadskontroll (Paris MOU) förberett sig på att i samband med hamnstadskontroller så effektivt som möjligt kunna upptäcka fartyg som använder regelstridigt bränsle. Trafiksäkerhetsverket kan bestämma att bränslet ska bytas ut innan resan fortsätter. Åläggandet kan förenas med vite. Fartyg som vid upprepade tillfällen gör sig skyldigt till överträdelser som leder till kvarhållande kan för viss tid eller permanent förbjudas att trafikerar på Paris MOU:s område som omfattar hela EU samt Norges, Islands, Kanadas och Rysslands hamnar. De åtgärder som kan vidtas vid hamnstadskontroller har sammantagit en effektiv, avskräckande verkan, eftersom de ekonomiska förlusterna för rederierna kan vara mycket stora om fartyget kvarhålls i hamnen eller förbjuds att anlöpa hamnar i EU.

Enligt EU:s svaveldirektiv är det nödvändigt att medlemsstaterna fastställer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelserna. De sanktioner som utdöms för överträdelser av bestämmelserna ingår i miljöskyddslagen för sjöfarten och i strafflagen. Sanktionen kan vara böter eller fängelsestraff. Prisskillnaden mellan hög- och lågsvavligt bränsle kan dessutom betraktas som en ekonomisk nytta som brottet medför och som med stöd av strafflagen kan dömas förverkad till staten.

De nya kraven som gäller svavelutsläpp trädde i kraft i början av 2015 och i dagens läge finns det därför inga belägg för att det nuvarande påföljdssystemet inte skulle räcka till för att förhindra överträdelser av bestämmelserna. Om de praktiska erfarenheterna av tillämpningen av de nya gränsvärdena för svavelhalten visar att bestämmelserna inte har en tillräcklig allmänt avskräckande effekt och att den som bryter mot bestämmelserna inte kan ställas rättsligt till svars för sina handlingar, bör man överväga att införa administrativa sanktioner. Kommunikationsministeriet har låtit genomföra en utredning om möjligheterna att införa administrativa böter på samma sätt som i fråga om olagliga oljeutsläpp. Utredningen blev klar i oktober 2014.

Kommunikationsministeriet samt arbets- och näringsministeriet har inlett en utredning om följderna för industrin av en eventuell höjning av transportkostnaderna orsakad av svavelbestämmelserna, och utredningen förväntas ge en preliminär uppskattning av den verkliga kostnadsutvecklingen. Dessutom utreds det vilka åtgärder som andra centrala länder i Östersjöområdet har vidtagit för att minska effekterna av svavelbestämmelserna. Utredningen har också som syfte att kartlägga hur regleringen har påverkat efterfrågan på cleantech- och biolösningar och införandet av dem och de finländska företagens framgång och konkurrenskraft på detta område.

Lolan Eriksson, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Handeln med utsläppsrätter för luftfart och flygplatsnätet

RP 209/2009 rd — RSv 245/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 15 december 2010 att regeringen bevakar och förutser vilka konsekvenser handeln med utsläppsrätter för luftfart kommer att ha och vidtar sådana åtgärder som behövs för att garantera flygtrafiktjänster på lika villkor och ett flygplatsnät enligt nätverksprincipen och därigenom också tryggar näringarna och sysselsättningen ute i regionerna.

Handeln med utsläppsrätter inleddes 2012. Utsläppshandeln gäller alla luftfartyg som avgår från och anländer till EU:s område.

Genom ett beslut av rådet och Europaparlamentet som trädde i kraft i april 2013 ställdes flygningar utanför EU tillfälligt utanför handeln med utsläppsrätter för luftfart fram till internationella civila luftfartsorganisationens generalförsamling i oktober. I oktober lade kommissionen fram ett förslag till ändring av handeln med utsläppsrätter för luftfart.

Lagen om flygplatsnät och flygplatsavgifter (210/2011) trädde i kraft den 15 mars 2011. I lagen bestäms om flygplatsnätbolagets skyldighet att svara för ett riksomfattande flygplatsnät och för flygplatstjänster. I Finland upprätthålls flygplatsnätet av Finavia Abp, som i sin helhet ägs av staten. Hösten 2012 inledde kommunikationsministeriet med stöd av den trafikpolitiska redogörelsen arbetet med en flygtrafikstrategi. Strategin kommer att offentliggöras i början av 2015. Ett av de teman som tas upp i strategin är granskningen av hur ändamålsenligt nätverket av flygplatser är och statens roll vid tillhandahållandet av flygplatstjänster. Målet är att också i fortsättningen trygga konkurrenskraften för Helsingfors-Vanda flygplats i transferpassagerartrafiken mellan Europa och Asien och på så sätt ett tillräckligt nätverk för den reguljära trafiken i Europa och samtidigt säkerställa den regionala tillgängligheten mellan landskapen och huvudstadsregionen.

Risto Saari, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

System för bedömning av körförmågan

RP 247/2009 rd — RSv 242/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 10 december 2009 att regeringen genast vidtar åtgärder för att upprätta ett allsidigt och tillförlitligt system för bedömning av körförmågan, utöka forskning och undervisning i trafikmedicin, gå ut med behövliga råd till de läkare som utför undersökningar och ordna heltäckande företagshälsovård för yrkeschaufförer och för företagare i transportsektorn.

I körkortslagen (386/2011) ingår bestämmelser om medicinska krav för körkort, kontroller av förarens hälsotillstånd och en ny bestämmelse om mer omfattande läkarundersökningar av äldre. Närmare bestämmelser om de medicinska kraven på förare har utfärdats med stöd av social- och hälsovårdsministeriets förordning om körhälsa (1181/2011). Bestämmelserna innehåller anvisningar till de läkare som utför undersökningarna. Förordningen har ändrats genom att det till den fogats en bestämmelse om mer omfattande läkarundersökningar av äldre. Bestämmelsen trädde i kraft den 19 januari 2013. Social- och hälsovårdsministeriet har efter samråd med sakkunniga på området utarbetat en blankett för bedömningen av äldre personers körhälsa, och anvisningarna för läkare om bedömningen av körhälsan uppdaterades i juni 2013.

En utredning av frågor som gäller företagshälsovård pågår på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. I samband med det utreds dels utvecklandet av företagshälsovården för egenföretagare som är verksamma inom trafikbranschen och för andra små företag som en del av ministeriets genomförandeplan för företagshälsovården, dels gruppernas möjligheter att ta del av företagshälsovård.

dens tjänster. Arbetshälsoinstitutet har undersökt taxi- och transportföretagarnas arbetsmiljö och hälsa och testat den självvärdering av arbete och hälsa som utarbetats för små- och egenföretagare inom yrkestrafiken. Tanken är att självvärderingen ska bidra till att sänka företagarnas tröskel för att anlita företagshälsovårdstjänster. Dessutom har institutet undersökt effekterna av utbildningsinterventioner på yrkesförarens vakenhetsgrad och arbetshälsa och på säkerheten i arbetet och trafiken. Arbetshälsoinstitutet har utarbetat en handbok och utbildningsmaterial för ett rikstäckande virtuellt universitet och företagshälsovården kan använda materialet som anvisning för dem som är verksamma inom trafikbranschen. Arbetshälsoinstitutet ordnar också kontinuerlig utbildning i företagshälsovård och är med och ordnar hälso- och sjukvårdsutbildning. Vid institutet har man tagit fram metoder som främjar sunda levnadsvanor, vakenhetsgraden och arbets- och funktionsförmågan hos förarna och introducerat metoderna på arbetsplatserna och ställt dem till företagshälsovårdens förfogande. Det har också ordnats utbildning på området och utarbetats skriftligt och internetbaserat material.

Kommunikationsministeriet har medverkat i en utredning kring en studie med anknytning till förare av vägfordon gällande aktörerna och behoven av forskning på området samt samordningen av forskningen.

I syfte att förbättra säkerhetskulturen i vägtrafikföretagen kommer man att utveckla ett användarvänligt system för anmälan av risksituationer och en samarbetsmodell. Arbetshälsoinstitutet undersöker körförmågan hos yrkesförare och andra förare och lämnar sakkunnigutlåtanden vid problematiska bedömningar av körförmågan. Genom en litteraturstudie har man undersökt metoder för identifiering av de intellektuella effekterna av minnesstörningar och stroke i samband med bedömningen av körförmågan. Arbetshälsoinstitutet förbereder en enhet som är insatt i problemen med körförmågan och samordnar ett riksomfattande forskningsnätverk för problematiska bedömningar av körförmågan. Syftet med nätverket är att förbättra och förenhetliga undersökningarna och bedömningen av problem i fråga om körförmågan i hela landet.

Kvaliteten och tillförlitligheten när det gäller bedömningen av körhälsan ska förbättras genom att behörigheten att utfärda föreskrifter och meddela anvisningar till läkare ges till enheten för trafikmedicin vid Trafiksäkerhetsverket (RP 313/2014 rd) som har särskild kompetens inom trafikmedicin. I kommunikationsministeriets framtidsöversikt (kommunikationsministeriets publikation 25/2014), vars fokus ligger på sektorsövergripande vägtrafiksäkerhet och som har som mål att utveckla och förstärka styrningen av den sektorsövergripande säkerheten i vägtrafiken, är frågor som gäller körhälsan ett prioriterat område. Målet är därför att genom sektorsövergripande samarbete öka och utveckla forskningen och undervisningen inom trafikmedicin för att förbättra förutsättningarna för det praktiska utvärderingsarbetet. Vid vissa universitetssjukhus finns för närvarande planer på att inleda bedömningar av körförmågan i problematiska situationer. Verksamheten kan göras mer enhetlig med stöd av Trafiksäkerhetsverkets behörighet att meddela anvisningar samt sektorsövergripande resultatstyrning.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Eija Maunu, regeringsråd, kommunikationsministeriet

System med körkortspåföljder utifrån poäng

RP 212/2010 rd — RSv 269/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 18 januari 2011 att ett system med körkortspåföljder utifrån poäng genomförs.

Totalrevideringen av vägtrafiklagstiftningen som inleddes sommaren 2013 har som central uppgift att förnya påföljdssystemet inom vägtrafiken. I fråga om lindrigare vägtrafikförseelser undersöks möjligheten att i högre grad införa administrativa, fasta avgiftspåföljder som skulle kunna påföras i en administrativ process som är mer flexibel än det nuvarande straffrättsliga förfarandet (jfr systemet med parkeringsböter). Revideringsprojektet anknyter som åtgärd till justitieministeriets reformprogram för rättsvården för åren 2013–2025. En revidering av påföljdssystemet kräver att de gärningar och försummelser som påverkar körrätten definieras mer noggrant och exakt, i synnerhet med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. I så fall kan fokus när det gäller körkortspåföljderna i större utsträckning läggas på gärningar och försummelser som äventyrar trafiksäkerheten utan att den förebyggande effekten och trafiksäkerhetsaspekterna påverkas.

Samtidigt undersöks möjligheten att mindre överlasten (under 5 %) och lindrigare överträdelser av kör- och vilotider ska kunna omfattas av det administrativa systemet.

Avsikten är att regeringens samlade proposition med förslag till revidering av vägtrafiklagstiftningen ska lämnas till riksdagen för behandling under 2016.

Kimmo Kiiski, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Postverksamheten

RP 216/2010 rd — RSv 351/2010 rd

Kommunikationsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att finansieringen av samhällsomfattande tjänster bör säkerställas, om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster förorsakar nettokostnader som blir en oskälig ekonomisk belastning för tillhandahållaren. Kommunikationsutskottet bör senast den 31 maj 2012 få en utredning om de åtgärder som vidtagits för att säkerställa finansieringen.

En utredning om finansieringen av de samhällsomfattande posttjänsterna lämnades till kommunikationsutskottet den 30 augusti 2012. I utredningen behandlades mekanismerna vid finansieringen av de samhällsomfattande posttjänsterna enligt postlagen, genomförandet av mekanismerna i praktiken och resultaten av arbetet i den arbetsgrupp som utrett andra finansieringsmodeller samt postmarknadens utveckling efter att postlagen trädde i kraft. Slutsatsen i utredningen var att det vid tidpunkten för utredningen inte fanns något behov av särskilda åtgärder för finansieringen av de samhällsomfattande tjänsterna. Tillhandahållaren av de samhällsomfattande tjänsterna har inte heller senare ansökt om ersättning för nettokostnaderna enligt 6 kap. i postlagen (415/2011).

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Bredband och informationssamhället

SRR 10/2010 rd — RSk 46/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen godkände den 18 februari 2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Metoderna för att genomföra projektet för bredband i glesbygden och projektmålen bör bedömas på nytt i början av nästa valperiod såsom det föreslås i redogörelsen. I bedömningen ska avseende fästas vid kostnadskalkylerna för såväl stamnät som abonnentförbindelser, vilka preciserats efter anbudsförfarandena, eventuella ändringsbehov till följd av teknikutvecklingen samt den tilläggsfinansiering och de nya finansieringsmodeller som i förekommande fall behövs för att nå målen.

Statsrådet beslutade den 24 april 2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Projektet för bredband i glesbygden har utvärderats i två mellanrapporter. Den första utvärderingen gjordes 2011–2012. Utifrån den såg man 2012 över principerna för bredbandsprojektet så att enskilda projekt kan genomföras på ett smidigt sätt. Den andra utvärderingen genomfördes 2013. I den gjordes en ingående bedömning av situationen inom projektet, användningen av anslag och behovet av eventuella fortsatta åtgärder. Den fullmakt som beviljats för bredbandsprojektet justerades med 5,5 miljoner euro i statsbudgeten för 2015. Den 13 november 2014 fattade statsrådet ett principbeslut med anknytning till projektet. Från början av 2015 kommer den finansiering som tidigare administrerats av Kommunikationsverket också att omfatta projekt som tidigare finansierats via EU:s program för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland.

Kari Ojala, kommunikationsråd, kommunikationsministeriet

Totalrevidering av lagstiftningen om farledsavgift

RP 65/2011 rd — RSv 53/2011 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 30 november 2011 att regeringen tar itu med en genomgripande reform av lagstiftningen om farledsavgift, där hänsyn också tas till fartygens miljöegenskaper och det faktiska utnyttjandet av isbrytningstjänster.

Hösten 2012 tillsatte kommunikationsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att bereda en revidering av farledsavgiften. Arbetsgruppen konstaterade att de centrala problemen med farledsavgiftssystemet närmast gäller de höga farledsavgifterna för bulk- och kryssningsfartyg.

Lagen om farledsavgift ändrades i början av 2015. En av åtgärderna är att halvera farledsavgifterna under 2015–2017. Syftet med sänkningen av farledsavgiften är

att minska kostnadsbelastningen på näringslivet, i synnerhet på industrin. Farledsavgiftens pris per enhet sänks med tonvikt på lastfartyg och de bästa isklasserna.

I revideringen av lagen om farledsavgift ingick förslag från arbetsgruppen ovan, såsom befrielse från farledsavgift för isbrytningstjänster och halvering av fartygens maximavgift per anlop. På så sätt kunde man lösa problemen med bulk- och kryssningsfartygens farledsavgifter. I detta sammanhang gjordes inga strukturella ändringar av farledsavgiften, eftersom sänkningen av farledsavgiften är tillfällig.

Tuomo Suvanto, trafikråd, kommunikationsministeriet

Trafikpolitisk redogörelse

SRR 2/2012 rd — RSk 17/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen godkände den 21 juni 2012 följande ståndpunkt enligt betänkandet:

1. Under ramperioden måste det avsättas mer finansiella resurser för bastrafikledshållning, om läget i statsfinanserna tillåter det. Fokus bör särskilt ligga på små projekt för trafikflyt och trafiksäkerhet. På lång sikt måste extra finansiering sättas in för bastrafikledshållning, så att trafiknätet kan hållas i tillräckligt bra skick och förbättras där det behövs och så att eftersattheten i fråga om reparationer av de allt äldre trafiklederna de facto kan minskas.

2. Tillsammans med kommuner och väglag måste det tas fram en övergripande lösning av frågan om finansieringen av och lagstiftningen om underhåll och utveckling av det sekundära vägnätet och enskilda vägar, så att bättre finansiella resurser garanteras för det sekundära vägnätet och enskilda vägar och så att de olika aktörernas ansvar tydliggörs.

3. Konkurrenskraften i vårt näringsliv måste förbättras i relation till konkurrerande länder genom att logistikkostnaderna sänks. Framför allt bör möjligheten att införa ett system för återbäring av förhöjd dieselskatt till yrkesmässig trafik utredas.

4. Den potential som finns i den ekonomiska tillväxten i Ryssland måste lyftas fram tydligare i den nationella trafikpolitiken och bör synas bättre i ståndpunktsformuleringen i anknytning till beslutsfattandet i EU.

5. Trafik- och transportsektorn måste nå de mål som ställts för Finland i fråga om reduktion av utsläppen från trafiken bl.a. genom att användning och utveckling av ny fordonsteknik och hållbara biodrivmedel främjas. Dessutom bör användningen av hybrid- och elbilar främjas t.ex. genom bättre infrastruktur för laddning och satsningar på inhemska innovationer och produktutveckling.

6. Den nationella intressebevakningen i beredningen av trafikpolitiska beslut som är viktiga för vårt land måste effektiviseras och skärpas

tillsammans med berörda intresseorganisationer, både i EU och internationellt inom olika forum med beslutanderätt.

1. Statsrådet beslutade den 16 augusti 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Kommunikationsministeriet har förberett en genomförandeplan för den trafikpolitiska redogörelsen. Regeringen och riksdagen ska fatta särskilda beslut om de åtgärder som anges i redogörelsen i samband med respektive rambudget och budget eller lagändring. I budgeten för 2014 var anslaget för bastrafikledshållningen 40 miljoner euro högre än i den egentliga budgeten för 2013. I tilläggsbudgeten för 2014 anvisades dessutom 20 miljoner euro för investeringar som syftar till att tillgodose behoven av den trafikinfrastruktur som är mest kritisk med tanke på sysselsättning och tillväxt och trygga vissa akuta strukturomvandlingsprojekt. I den andra tilläggsbudgeten anvisades tilläggsfinansiering för näringspolitiska projekt som bidrar till en fungerande trafik och förbättrar säkerheten. En del av projekten genomförs som särskilda investeringsprojekt. På grund av det statsfinansiella läget intogs i rambeslutet våren 2014 en besparing på 100 miljoner euro som hänförs till trafikledshållningen från och med 2015. Besparingen kunde genomföras till följd av en nedskärning på 100 miljoner euro av anslaget för bastrafikledshållningen och från och med 2016 hänförs besparingen till en överföring på 100 miljoner euro från utvecklingsinvesteringar till bastrafikledshållning som tagits in i det förra rambeslutet. I samband med budgetmanglingen och i kompletteringen av budgetpropositionen och behandlingen i riksdagen utökades dock anslaget för bastrafikledshållningen så att anslaget är 57 miljoner euro mindre än för 2014. En parlamentarisk arbetsgrupp med uppgift att kartlägga alternativ för att minska trafiknätets reparationsskuld och behandla nya finansieringsmodeller och som tillsatts av kommunikationsminister har enhälligt föreslagit att man i fortsättningen måste gå in för att stoppa skuldökningen och minska den. Det innebär att man inom finansieringen av trafikledsnätet måste prioritera bastrafikledshållningen, höja nivån på anslagen för bastrafikledshållningen och trygga köpkraften. Den parlamentariska arbetsgruppen föreslog att nivån på anslaget för bastrafikledshållningen höjs med 150 miljoner euro och att det dessutom ges ett tillägg på 50 miljoner euro för att trygga köpkraften.

2. År 2014 inleddes förberedelserna för en totalrevidering av lagen om enskilda vägar. Syftet med revideringen är att möjliggöra nya och effektivare metoder för förvaltning, underhåll och finansiering av enskilda vägar. För att kartlägga vilka ärendehelheter som behöver förnyas tillsatte kommunikationsministeriet en utredningsman, som lämnade sin rapport hösten 2014. Avsikten är att totalrevideringen ska genomföras under den regeringsperiod som inleds 2015. I samband med revideringen avser man också att i en vidare bemärkelse bedöma skicket på det sekundära vägnätet liksom ansvars- och finansieringsfrågor, så att vägnätet effektivare och mer enhetligt kan trygga trafikförbindelserna för näringslivet och glesbygdso invånarna.

3. Fungerande transportrutter är ett livsvillkor för Finlands näringsliv och således också för konkurrenskraften i hela samhället. Finland är ytterst beroende av sjöfart. År 2014 kom en övergripande sjöfartsstrategi för 2014–2022. Strategin stöder ekonomin, näringslivet och sysselsättningen i Finland och beaktar nya miljönormer. I strategin utvärderas de gångna årens förändringar och de utmaningar som vi står inför samt presenteras en vision fram till 2030. I strategin identifierar man också de åtgärder som är nödvändiga för att nå visionen.

4. I den nationella trafikpolitiken har bevarandet av smidiga och fungerande förbindelser med Ryssland fortfarande en viktig ställning. I takt med att den ekonomiska tillväxten stärks måste man förbereda sig på att vidta åtgärder som kan förbättra förbindelserna inklusive den gränsöverskridande trafiken.

5. Kommunikationsministeriets klimatpolitiska program ILPO uppdaterades i december 2013 som en del av den nya miljöstrategin för trafiken. Den nationella energi- och klimatstrategin blev klar våren 2013 och en långsiktig energi- och klimatvägkarta i oktober 2014. I dessa strategier definieras de viktigaste åtgärderna för att minska utsläppen i trafiken och målen för 2013–2020 (–2050).

Sommaren 2013 blev kommunikationsministeriets arbetsgrupp för Framtidens drivkrafter i trafiken klar med sin rapport. I rapporten ges förslag till åtgärder som främjar alternativa drivmedel i trafiken. Som en viktig åtgärd föreslogs det att man ska utarbeta en nationell plan för distributionsnät för olika drivmedel. Arbetet inleddes våren 2014 och det ska vara klart i början av 2015. Det har också vidtagits åtgärder för att möjliggöra användningen av flytande naturgas (LNG) inom sjöfarten och upprätta ett gemensamt laddningsnätverk för hela landet. Utvecklingen av den inhemska elbussbranschen har fått stöd via FoU-finansiering.

6. Utvecklingen av samarbetet mellan ministerierna och med intressegrupperna har fortsatt och förutsättningarna för en bättre förebyggande intressebevakning förbättrats. Under 2014 fattades bl.a. beslut om att under 2015 skicka en ständig representant till Internationella sjöfartsorganisationen IMO för att stärka det förebyggande arbetet.

Laura Eiro, råd för internationella ärenden, kommunikationsministeriet

Bedömning av effekterna av frekvensauktionen

RP 72/2012 rd — RSv 89/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte den 23 oktober 2010 att det görs en analys av hur frekvensauktionen påverkar konkurrensen och konsumentprisernas utveckling i branschen innan koncessioner för mobil kommunikation inom frekvensområdet 700 megahertz beviljas och att analysresultaten beaktas när frekvenserna på 700 megahertz fördelas.

Statsrådet beslutade den 1 november 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Lagen om ändring av lagen om auktion av vissa radiofrekvenser (592/2012) trädde i kraft den 8 november 2012. Auktionen inom frekvensområdet 800 megahertz, vilket lagen ger möjlighet till, avslutades den 30 oktober 2013. På basis av resultatet av auktionen beviljade statsrådet den 21 november 2013 koncession till tre aktörer för en koncessionsperiod. Enligt villkoren för den koncession som beviljades TeliaSonera Finland Oyj ska nätet byggas upp så att det täcker 95 procent av befolkningen i fasta Finland inom tre år från det att koncessionsperioden inleds och 99 procent inom fem år från det att koncessionsperioden inleds. Enligt villkoren för de koncessioner som beviljades DNA Ab och Elisa Abp ska nätet byggas upp så att det täcker 97 procent av befolkningen på det finländska fastlandet inom fem år från det att koncessionsperioden började

Den 1 januari 2014 inledde operatörerna byggandet av fjärde generationens mobiltelefonnät i det frekvensområde som anges ovan. En utredning kan ges efter att näten har varit i kommersiellt bruk ett tag så att man kan se deras inverkan på marknaden. Utredningen ska ges på det sätt som riksdagen anger innan koncessionerna för frekvensområdet 700 megahertz beviljas.

Kaisa Laitinen, kommunikationsråd, kommunikationsministeriet

Kommunikationspolitiskt program för elektroniska medier

SRR 4/2012 rd — RSk 32/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen har den 12 december 2012 godkänt följande ställningstagande enligt betänkandet:

1. Bedömningen av riktlinjerna för mediebranschens framtid och verksamhetsförutsättningar eller av t.ex. tidsfristerna för övergång till ny teknik måste framför allt utgå från att tittarnas och lyssnarnas jämlikhet och att deras behov blir tillgodosedda.
2. Inhemska program spelar en stor roll för den finländska kulturen och för bl.a. den nationella identiteten och det är av största vikt att främja utbudet och en allsidig produktion av sådant innehåll. För den skull måste man under det tidsspann som redogörelsen sträcker sig över värna och utveckla villkoren för de finländska elektroniska medierna, som genom programleveranser står för lejonparten av finansieringen av den finländska kulturen och innehållsproduktionen.
3. Distributionsvägarna för elektroniska medier bör utvecklas teknikneutralt och opartiskt med ambitionen att främja användningen av nya, effektiva vägar men samtidigt med utsik efter sätt att trygga verksamheten i de traditionella näten, som kommer att behövas länge än, och möjligheterna att använda dem. Tittarna och lyssnarna bör ges möjlighet att välja mellan varierande innehåll och även distributionsvägar efter eget behov. De här frågorna bör tas upp även i de halvtidsöversyner som nämns i redogörelsen.
4. Ibruktagandet av tekniker som medger en samtidig distribution av tv-innehåll via bredband till ett stort antal tittare bör främjas. Det är angeläget att branschaktörerna enas om att ta i bruk teknik av det här slaget, hur genomförandet ska ske tekniskt och i övrigt och hur kostnaderna ska fördelas. Om man trots dessa åtgärder inte lyckas marknadsintroducera denna teknik, som är viktig för tittarnas valmöjligheter, tv-branschens framtid och i ett vidare perspektiv informations samhällsutvecklingen, bör man undersöka om det behövs lagstiftning om frågan och om sådan är genomförbar.
5. För att trygga en livskraftig radiobransch och dess villkor behöver det upprättas en handlingsplan enligt redogörelsen. I handlingsplanen bör hög prioritet ges åt att stimulera och utveckla lokalradioverksamheten som är viktig för den lokala identiteten men som tappat i kvantitet när det bl.a. gäller lokala programinnehåll.

Statsrådet beslutade den 20 december 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning.

Kommunikationsministeriet har den 5 december 2012 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda en detaljerad övergångsplan för att påskynda den markbundna televisionens övergång till ny distributionsteknik. I arbetsgruppen ingår en bred representation av alla utövare av markbunden televisionsverksamhet, företrädare för parti- och detaljhandeln med mottagare, myndigheterna, de viktigaste teleaktörerna och konsumenterna. Arbetsgruppen lämnade sin mellanrapport i november 2013.

Vid beredningen av informationssamhällsbalken enligt regeringsprogrammet har kommunikationsministeriet beaktat de åtgärder som förutsätts i riksdagens ställningstagande. Informationssamhällsbalken trädde i kraft den 1 januari 2015.

För att främja verksamhetsförutsättningarna för radiobranschen tillsatte kommunikationsministeriet den 11 september 2013 en arbetsgrupp med uppgift att utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att trygga en livskraftig finländsk radiobransch i framtiden. Arbetsgruppen ska upprätta en handlingsplan i syfte att trygga en livskraftig radiobransch. Arbetsgruppens mandat inleddes den 1 oktober 2013 och avslutades den 15 juni 2014. I arbetsgruppens handlingsplan presenteras 13 åtgärdsförslag som ska möjliggöra verksamheten för såväl nuvarande som nya aktörer inom radiobranschen liksom nytt programinnehåll i en föränderlig miljö.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maaret Suomi, lagstiftningsråd, kommunikationsministeriet

Besiktning och enskilt godkännande av fordon

RP 17/2013 — RSv 126/2013 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsätter att tillsynen över besiktningsverksamheten och resurserna för tillsynen ordnas så effektivt och heltäckande som möjligt för att det ska kunna säkerställas att bestämmelserna i lagen iakttas.

2. Riksdagen förutsätter att konsekvenserna av lagen följs upp och utvärderas mycket noggrant. Det är särskilt viktigt att följa och utvärdera hur bestämmelserna för säkerställande av en opartisk, oberoende och i övrigt korrekt besiktningsverksamhet iakttas och vilken effekt de har samt hur marknaden, det regionala serviceutbudet och priserna utvecklas och huruvida nätverket för besiktning av fordon för tung trafik är tillräckligt omfattande. Om det visar sig behövt, måste man vidta åtgärder för att se över bestämmelserna.

3. Riksdagen förutsätter att en utförlig utredning över hur lagens syfte har uppfyllts och konsekvenserna av lagen samt behovet av ändringar lämnas till kommunikationsutskottet senast vid utgången av 2016.

1. Enligt lagen om fordonsbesiktningsverksamhet ska Trafiksäkerhetsverket utöva tillsyn över besiktningsverksamheten. Till följd av den nya lagen har situationen

märkbart förbättrats under 2014 i fråga om hur tillsynen har ordnats, innehållet i tillsynen och även tillsynen i övrigt. De viktigaste förändringarna i tillsynens innehåll är att man numera tillämpar nya statistiska metoder för kvalitetskontroll och mäter besiktningsställets kapacitet samt köper tillsynstjänster av serviceproducenter. I takt med att det kommit nya tillsynsmetoder har tillsynen blivit mer heltäckande och inriktas på riskbasis på objekt för vilka tillsynen bedöms ha stor effekt. Testningen av bilar som tillsynsmetod kommer att fortsätta. Kostnaderna för tillsynen över besiktningsverksamheten täcks med en tillsynsavgift som tas ut av besiktningsställen. År 2014 uppgick avgiften till 2,90 euro/besiktning. Tack vare att tillsynen ordnats och innehållet utvecklats kunde man i början av 2015 sänka tillsynsavgiften med 70 cent/besiktning.

Till följd av det som ovan anges ger det första uttalandet inte längre anledning till åtgärder.

2. Enligt lagen om fordonbesiktningsverksamhet ska Trafiksäkerhetsverket följa upp det regionala utbudet av besiktningstjänster, utvecklingen av de avgifter som tas ut för besiktning och även besiktningsverksamheten i övrigt. Verket ska årligen lämna en redogörelse till kommunikationsministeriet om resultatet av uppföljningen. Tack vare den nya lagen har verket byggt upp ett permanent uppföljningssystem. Trafiksäkerhetsverket har kommit överens med ministeriet om att under de första åren efter att lagen trädde i kraft lämna en utredning till ministeriet två gånger per år och vid behov oftare. I samband med tillståndsförfarandena och genom tillsynsmetoder av olika slag, såsom tillsynsbesök, stickprov och kundrespons, följer verket upp och kontrollerar att verksamheten är opartisk, oberoende och i övrigt korrekt. Verket följer upp marknadsutvecklingen på basis av de besiktningsuppgifter som har införts i fordonstrafikregistret: hur olika aktörers marknadsandelar utvecklas enligt besiktningsslag och fordonsklass. Det regionala serviceutbudet och serviceutbudet för tunga fordon följs upp i realtid genom statistikföring av besiktningskoncessioner enligt besiktningsslag inklusive nya koncessioner, ändringar i koncessionerna och återkallande av dem. Marknadens och besiktningsprisernas utveckling följs upp med hjälp av verkets egna analyser och vid behov genom externa utredningar. Resultaten av uppföljningen av besiktningsverksamheten utvärderas regelbundet vid såväl kommunikationsministeriet som Trafiksäkerhetsverket, men också i samarbete mellan dem, till exempel i ledningsgruppen för verkets styrning. Ändringar i regleringen har inte visat sig nödvändiga.

Med hänvisning till det som anges ovan och eftersom den utförliga utredning som avses i det tredje uttalandet kommer att lämnas till kommunikationsutskottet senast vid utgången av 2016, ger uttalandet inte längre anledning till fler åtgärder.

3. Den utförliga utredning som avses i uttalandet kommer att lämnas till riksdagens kommunikationsutskott baserad på resultaten av uppföljningen och utvärderingen av den besiktningsverksamhet som handhas av kommunikationsministeriet och Trafiksäkerhetsverket. Verket har för avsikt att komplettera den utredning som lämnas till utskottet med en extern utredning om besiktningsmarknadens och besiktningsprisernas utveckling.

Kari Saari, trafikråd, kommunikationsministeriet

Informationssamhällsbalken

RP 221/2013 rd — RSv 106/2014

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 15 oktober 2014 att verkställigheten av informationssamhällsbalken och dess verkningar följs noggrant och att eventuella behövliga ändringsförslag utfärdas utan dröjsmål om missförhållanden eller oväntade följder uppdagas. I synnerhet bör utvecklingen i fråga om nätneutraliteten, investeringarna i branschen och integritetsskyddet följas.

2. Riksdagen förutsatte att nätneutraliteten upprätthålls och att möjligheterna för användarna av internetjänster att utnyttja vilka internettillämpningar och internetjänster de vill tryggas vid genomförandet av informationssamhällsbalken.

3. Riksdagen förutsatte att den centrala prioriteringen vid regleringen av kommunikationsmarknaden och verkställigheten av informationssamhällsbalken syftar till att minska regleringen och den administrativa bördan, utveckla tjänsterna och främja investeringarna i branschen.

4. Riksdagen förutsatte att användarnas rättigheter, såsom integritetsskyddet och skyddet för konfidentiella meddelanden tillgodoses med alla medel i fråga om elektroniska tjänster och i nätmiljön och att säkerställandet av i synnerhet dessa rättigheter beaktas vid utvecklingen av cybersäkerheten.

5. Riksdagen förutsatte att det tillsätts arbetsgrupp på bred bas för att utvärdera regleringen av lagringen av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov. Arbetsgruppen ska göra en heltäckande utredning av vilka myndighetsbehoven är, om lagringen av uppgifterna och om frågor som hänför sig till integritetsskyddet i samband med lagringen. Utifrån utredningen ska behovet av eventuella ändringar av bestämmelserna bedömas och vid behov ändringsförslag utformas utan onödigt dröjsmål.

6. Riksdagen förutsatte att kommunikationsministeriet lämnar kommunikationsutskottet en utredning som utgår från dessa synpunkter på nätneutralitet, minskad reglering och branschinvesteringar samt skyddet för konfidentiella meddelanden senast den 1 september 2017.

Statsrådet fattade den 6 november 2014 beslut om att vidta de åtgärder som uttalandena ger anledning till. Informationssamhällsbalken trädde i kraft den 1 januari 2015. De åtgärder som riksdagen har förutsatt kan inledas under 2015.

Maaret Suomi, lagstiftningsråd, kommunikationsministeriet

Ändring av lagen om farledsavgift

RP 146/2014 rd — RSv 138/2014 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om farledsavgift och lag om temporär ändring av 5 och 7 § i banskattelagen

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en utredning av vilka ekonomiska och andra konsekvenser ett slopande av farledsavgiften skulle ha för näringslivets konkurrenskraft, säkerheten och vintersjöfarten.

Lagen om farledsavgift ändrades i början av 2015 och i linje med detta halveras farledsavgifterna för 2015–2017. Under 2015–2017 kommer kommunikationsministeriet att utreda erfarenheterna av sänkningen av farledsavgiften samt bedöma effekterna av ett totalt slopande av farledsavgiften. Utifrån dessa utredningar kan beslut fattas om ett slopande eller en ändring av farledsavgiften så att ett eventuellt nytt system kan införas genast i början av 2018.

Tuomo Suvanto, trafikråd, kommunikationsministeriet

1.8 Jord- och skogsbruksutskottet

Återkrav av ersättningar

RP 36/1992 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 2.6.1992 att regeringen vidtar åtgärder för att förenhetliga stadgandena om återkrav av ersättningar inom olika områden av lagstiftningen så att stadgandena på enahanda grunder förpliktar till återkrav.

Det finns inget nytt i frågan att meddela till riksdagen.

"Det föreskrivs om återkrav i bestämmelser som gäller de olika formerna av stöd och

ersättningar. På grund av de olika förvaltningsområdenas särdrag finns det motive-
rade skillnader mellan bestämmelserna om återkrav. Exempelvis strukturstöden till
jordbruket måste enligt grundlagsutskottets ståndpunkt ses som ytterst betydelse-
fulla förmåner med förmögenhetsvärde, för att inte säga som faktiska villkor, för
möjligheterna att bedriva jordbruksnäring, för de utgör ett centralt inslag i gårdar-
nas grundläggande inkomst. Därför ställs krav som följer av näringsfriheten, som
tryggas i 18 § i grundlagen, på bestämmelser om att avbryta utbetalningen av stöd
och att återkräva dem (se t.ex. GrUU 16/2007 rd, s. 3). Å andra sidan måste sär-
skilda skälighetssynpunkter beaktas när gäller bestämmelser om inställande av
betalningen av och återkrav av sociala trygghetsförmåner (se t.ex. GrUU 34/2006
rd, s. 2–3). På vissa områden baserar sig lagstiftningen om återkrav av stöd eller
ersättningar på Europeiska unionens rätt. På grund av de olika stödens skiftande
karaktär och de olika rättsliga krav som ställs på dem tycks det således inte gå att

förenhetliga lagstiftningen om återkrav på det sätt som man trodde i början av 1990-talet.

När respektive ministerium utvecklar den lagstiftning som hör till dess ansvarsområde bör man däremot se till att det inte uppstår onödiga skillnader mellan bestämmelserna inom olika förvaltningsområden.

Statsunderstödslagen (688/2001), som utfärdades 2001, innehåller allmänna bestämmelser om återkrav av behovsprövat statsunderstöd.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Sami Manninen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Ringröta på potatis

RP 87/1995 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 7.11.1995 att de åtgärder som anförs i utskottets betänkandenr 41/1994 rd och i jord- och skogsbruksministeriets utredning av den 13 oktober 1995 till utskottet sätts in utan dröjsmål och vid behov med ännu större effektivitet än tidigare för att Finland ska kunna bli ett område fritt från ljus ringröta inom tre år.

Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”Ringröta på potatis är en bakteriesjukdom och tack vare de effektiva åtgärderna för

bekämpning av sjukdomen har förekomsterna av smitta gått ner till en så låg nivå att de inte längre ger synliga symptom. Förekomsterna av ringröta kartläggs fortfarande regelbundet varje år. Vid laboratorieundersökningarna av de knölprover som tas konstateras årligen några fall av latent smitta på gårdarna. Latent ringrötesmitta kan inte helt utrotas i Finland, men de nuvarande bekämpningsåtgärderna räcker för att hålla situationen under kontroll. Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder. Det föreslås att uttalandet slopas.”

Taina Sahin, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Centralen för utsädespotatis

RP 70/2002 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 17.6.2002 att arbetet med att forska i och utveckla produktionstekniken för högklassig utsädespotatis som lämpar sig särskilt för finländska nordliga förhållanden och som nu hör till Centralen för utsädespotatis ska fortsätta vid Forskningscentralens för jordbruk och livsmedelsekonomi forskningsstation i Ruukki och att adekvata anslag årligen avsätts i statsbudgeten för forskning kring och utveckling av potatisodling.

2. Riksdagen förutsatte att försörjningsberedskapen i fråga om potatisproduktionen i Finland säkerställs när Centralen för utsädespotatis ombildas till ett aktiebolag bl.a. genom att staten kvarstår som delägare i bolaget så länge detta är nödvändigt för att säkerställa att bolagets mål att trygga den nationella försörjningsberedskapen kan nås.

Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”1. Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) är ett forskningsinstitut som är underställt jord- och skogsbruksministeriets resultatstyrning. Institutets verksamhet finansieras upp till ca 60 procent med statsbudgetmedel. I MTT:s resultatavtal definieras årligen prioriteringsområdena och de viktigaste forskningsobjekten för forskningen inom jordbruket och livsmedelsekonomin.

2. I delägaravtalet för den finländska Centralen för utsädespotatis (SPK) Ab förbinder sig staten att inte sälja aktier före 1.9.2007 av den andel på 22 procent som staten äger. Hittills har staten inte sålt sin andel. Med tanke på försörjningsberedskapen är det fortfarande viktigt att staten kvarstår som delägare i bolaget. Genom innehavet kan det även i fortsättningen säkerställas att Centralen för utsädespotatis producerar rent utsäde för våra nordliga förhållanden. Enligt en förordning av statsrådet (344/2003) är det möjligt att betala ersättning förutom för förädling av nationellt sett viktiga jordbruksgrödor också för produktion av stamutsäde. Försörjningsberedskapscentralen har finansierat den stamutsädesproduktion som Centralen för utsädespotatis bedriver.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Marja Savonmäki, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Konsekvenserna av viltskadelagen

RP 90/2008 rd — RSv 198/2008 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2008 att viltskadelagens konsekvenser följs och att en utredning om iakttagelserna lämnas till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2010.

Jord- och skogsbruksministeriet lämnade före utgången av 2010 en utredning till jord- och skogsbruksutskottet.

Enligt utredningen har man i viltskadelagen och förordningen om viltskador särskilt beaktat ersättandet av synnerligen betydande skador som orsakats av stora rovdjur. De strukturella förändringar som viltskadelagen innebär, såsom systemet för ersättning för försvunna kalvar och exceptionellt stora skador på ren, skapades för att säkerställa en mer täckande ersättning för i synnerhet skador som orsakats av stora rovdjur och för att trygga förutsättningarna för renhushållningsnäringen.

Det har emellertid kommit fram frågor som inte var möjliga att konstatera i 2010 års utredning. I viltskadelagen ska relativt snabbt göras de ändringar som är nödvändigast. Vidare ska man precisera paragrafer och förfaranden samt försöka minska alla myndigheters (särskilt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheters) administrativa belastning. Även de nya riktlinjerna för Europeiska unionens jordbrukspo-

litik 2014–2020 medför vissa ändringar. Ändringsbehoven kan specificeras närmare under våren 2015 när den obligatoriska notifieringen till kommissionen som gäller Finlands ersättningssystem (skador av rovdjur med undantag för skador på ren och skador av hjortdjur på skog) blir klar. Utan kommissionens godkännande kan dessa ersättningar inte betalas. Finland sände notifikationen till kommissionen 15.12.2014.

Vidare för att öka transparensen när det gäller skador på ren ska man överväga att öka andra aktörers än kommunernas landsbygdsmyndigheters befogenheter för att effektivisera terrängbesiktningar. I stället för formbundna tunga terrängbesiktningar kunde till exempel också andra aktörer bara konstatera att skadan har vållats av ett stort rovdjur. Behovet av en terrängbesiktning ska då diskuteras separat ifall det finns oklarheter kring fallet. Nu inspekterar kommunerna skador på ren mycket varierande. Antalet inspektioner i vissa renbeteslag är rätt så lågt. Genom lagstiftningen ska även registreringen av skadeuppgifterna i systemen göras snabbare så att informationen registreras redan då när anmälan lämnas. Aktuell information har en stor betydelse när det gäller att rikta dispenser. Regeringsprogrammets mål om ett smidigare system för ersättning av skador behöver också uppfyllas. Enligt bedömningen av utvecklingen av den nationella politiken kring stora rovdjur enligt regeringsprogrammet (2013) är skador av stora rovdjur, med undantag för skador på ren, måttliga mätt i euro (andelen skador på ren över 90 procent). Skadeersättningarna i renskötselområdet och det övriga landet ska separeras så att de har egna moment. Detta gör direkta skadeersättningar möjliga utanför renskötselområdet.

Jussi Laanikari, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Totalreform av lagen om fiske

RP 17/2009 rd — RSv 72/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 26.5.2010 att bestämmelserna om yrkesfiske i samband med totalreformen av lagen om fiske ändras så att yrkesfisket blir tillståndspliktig verksamhet.

En totalreform av lagen om fiske har beretts under ledning av jord- och skogsbruksministeriet av en bred arbetsgrupp och dess fyra sektioner. Regeringens proposition med förslag till ny lag om fiske överlämnades till riksdagen i oktober 2014. Bestämmelserna om yrkesfiske, inklusive verksamhetens tillståndspliktighet, har behandlats som en del av totalreformen.

I förslaget har man utgått från att yrkesfiskarna ska införas i ett register som förvaltas

av närings-, trafik- och miljöcentralerna och att yrkesfiskare i första hand ska ha rätt att sälja fisk. Det föreslås också att de ska ha skyldighet att anmäla uppgifter om fångsten. Att genomföra dessa förslag innebär i praktiken att yrkesfisket blir tillståndspliktigt.

Eija Kirjavainen, fiskeriråd, jord- och skogsbruksministeriet

Landsbygden och ett välmående Finland, statsrådets redogörelse

SRR 5/2009 rd — RSk 7/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 28.4.2010 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen och förutsatte att

1. Regeringen ser till att utveckla infrastrukturen och tjänsterna på landsbygden utifrån invånarnas och näringarnas behov och så att landsbygden behandlas på lika villkor som resten av landet.
2. Regeringen bidrar till att näringslivet på landsbygden utvecklas så att det vid sidan av traditionella näringar satsas framför allt på sektorer med särskilda starkheter tack vare globala förändringar, såsom decentraliserad förnybar energi och rena livsmedel.
3. Regeringen ser till att såväl den landsbygdsinriktade primärforskningen och tillämpade forskningen som utbildningen läggs upp så att de kan ge ett svar på de nya utmaningar som bland annat globala förändringar ställer oss inför.
4. I planeringen av statsfinanserna beaktar regeringen de resursbehov som utvecklandet av landsbygden förutsätter och vidtar åtgärder för att förbättra samarbetet mellan myndigheterna inom olika förvaltningsområden och inför konsekvensutvärderingar för landsbygden som ett föregripande element i allt sådant nationellt beslutsfattande som har regionala konsekvenser.

1.–4. Jord- och skogsbruksministeriet har berett ett principbeslut om utveckling av landsbygden tillsammans med arbets- och näringsministeriet (ANM). Principbeslutet godkändes den 24 februari 2011 av statsrådet på föredragning från ANM. De centrala utmaningarna med tanke på landsbygdens framtid som principbeslutet ska ge svar på är följande:

- 1) beredskap inför att andelen äldre i befolkningen växer snabbare på landsbygden än i städerna
- 2) att trygga tillgången till service på landsbygden
- 3) att se till att landsbygdens transport- och telekommunikationsinfrastruktur är tillräckligt täckande och att den hålls i skick
- 4) att främja livskraften hos näringarna på landsbygden

Personalen och uppgifterna inom sektionen för landsbygdspolitik vid enheten för utveckling av landsbygden, som fungerade under jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning, överfördes i enlighet med regeringsprogrammet till regionutvecklingsenheten vid arbets- och näringsministeriet från början av 2012. Härigenom har skötseln av uppgifterna inom den nationella landsbygdspolitiken (bl.a. landsbygdspolitiska samarbetsgruppen) övergått till arbets- och näringsministeriet.

Regeringen främjar de åtgärder som uttalandet förutsätter när det gäller landsbygdens infrastruktur, att utveckla näringslivet och uppfylla behoven av forskning, ut-

veckling och innovation, framförallt regionalt och lokalt, med utnyttjande av stöden för politikprogrammen för landsbygds- och kohesionspolitiken. Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007–2013 innehåller resurser och möjligheter att införa regionala och lokala strategier för att förbättra livskvaliteten, miljön och näringsverksamheten i landsbygdsområdena. Programmet ger t.ex. möjlighet att anvisa särskild finansiering på 25 miljoner euro för utveckling av bredbandsinfrastrukturen i landsbygdsområden under programperioden. Genomförandet av programmen går framåt enligt tidsplanen och programmen avslutas 2015. Målet på regional nivå är framför allt att främja näringsverksamheten och sysselsättningen på landsbygden. Likaledes pågår beredningen av landsbygdsutvecklingsprogrammet under programperioden 2014–2020 i form av ett brett samarbete med intressentgrupperna.

Också en betydande del av strukturfondsfinansieringen (från ERUF och ESF) har anslagits för utvecklingsåtgärder i landsbygdsområdena i särskilt Norra och Östra Finland.

Fullmakterna att använda och fatta beslut om den finansiering som nämns ovan och om den nationella utvecklingsfinansieringen har delegerats till främst regional och lokal nivå. Verksamheten enligt regionala strategier och mål utövas i form av samarbete mellan olika förvaltningsområden och landskapsförbund. Samarbetet mellan förvaltningsområdena på regional nivå intar en nyckelställning inom alla landsbygdsutvecklingsåtgärder och betonas också i styrningen av den regionala förvaltningen.

I och med att uppgifterna, personalen och anslagen överförts enligt riktlinjerna i regeringsprogrammet har även ansvaret för uppföljningen av statsrådets redogörelse övergått till arbets- och näringsministeriet.

Ärendet hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

En utredning av professor Perttu Vartiainen tillsatt av näringsminister Jan Vapaavuori blev färdig i slutet av år 2014. Syftet med utredningen var att analysera förändringar i omvärlden och de utvecklingsbehov som följer av förändringarna. Detta i syfte att reformera stads-, landsbygds- och skärgårdspolitiken. Enligt utredningen behöver Finland en ny välfokuserad regional tillväxt- och innovationspolitisk helhetssyn som kan fungera som en allmän strategisk vägvisare i stads- och landsbygdspolitiken. Perspektivet ska vara att man tar vara på hela landets resurser. Det är viktigt att man kommer bort från indelningen i stad-landsbygd. Med tanke på lokal verksamhet och nationell koordination är det naturligt att alla tre politiksektorer har ett gemensamt organ, en stads- och landsbygdspolitisk arbetsgrupp med undergrupper. Skärgårdspolitiken ingår i denna helhet som en relativt självständig verksamhet.

Kari Kainulainen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Gränsöverskridande samarbetet mellan Finland och Sverige

RP 264/2009 rd — RSv 95/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 16.6.2010 att regeringen både nationellt och tillsammans med Sverige ser till att fisket efter lax och öring i Öster-

sjön regleras effektivt och genom konkreta åtgärder bereder sig på att i större omfattning skydda fiskbestånden och utfärda effektivare fiskebestämmelser enligt 16 § i fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde samt i samråd med Sverige ser till att övervakningen av fisket genomförs effektivt i det område som gränsälvöverenskommelsen gäller.

2. Riksdagen förutsatte att jord- och skogsbruksutskottet senast den 1 oktober 2012 lämnas en utredning om resultaten av regleringen, övervakningen och uppföljningen av fisket och om åtgärderna enligt 16 § i fiskestadgan.

1. Regeringen har reglerat fisket efter lax med hjälp av såväl statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket i Bottniska viken och Simo älv (190/2008) som statsrådets förordning om tillämpning av nationella fiskebestämmelser inom Torneälvens fiskeområde (436/2011). Förordning 436/2011 sammanhänger med gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige och dess syfte är att sätta den bestämmelse i 7 § 8 mom. i fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde som ingår i överenskommelsen i kraft. Bestämmelsen gäller nationella beslut om laxfiske i havsområdet och övervakningen av fisket.

År 2014 nådde lekvandringen i Torne älv den högsta observerade nivån. Antalet laxar som passerade laxräknaren i Kattilakoski var ca 100 000.

Förhandlingar enligt 16 § i fiskestadgan för Torne älvs fiskeområde har förts årligen på vårvintern, senast i februari-mars 2014. Förhandlingarna genomfördes i god anda och med beaktande av förfaringsättet i fiskestadgan. Parterna har årligen uppnått överenskommelse om ett protokoll enligt 16 § 3 mom. Protokollen har i Finland satts i kraft genom Republikens presidents förordning 438/2011 och statsrådets förordningar 204/2012, 313/2013 och 376/2014.

Jord- och skogsbruksministeriet har systematiskt föreslagit att fisket i havsområdena efter alla arter med fasta fiskeredskap ska få börja tidigast den 25 juni. Om denna ändring har man inte nått någon enighet med Sverige. Till följd av detta har Finland tillåtit laxfisket först från och med den 25 juni, medan Sverige har tillåtit laxfisket från och med den 17 juni kl. 12.00 som är den tidigaste tidpunkten enligt fiskestadgan.

Utgående från de observationer som finländska övervakare har gjort har övervakningssamarbetet med Sverige och planeringen av övervakningen blivit bättre. Med Sverige har man utbytt övervakare och förbättrat utbytet av information om sålda fiskpartier mellan länderna. När det gäller övervakningen i älvmrådet har fokuset legat på övervakningen av drivgarnfisket. Detta i syfte att få en bättre bild av omfattningen och konsekvenserna av denna form av fiske. Övervakningen skedde i hela gränsälvområdet.

2. Det finns inget annat nytt att tillägga till uttalandet. "Jord- och skogsbruksministeriet lämnade 28.9.2012, inom den föreskrivna tiden (1.10.2012), en sådan utredning som riksdagen förutsatte till jord- och skogsbruksutskottet."

Orian Bondestam, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Jaktvårdsavgifter

RP 237/2010 rd — RSv 275/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 25.1.2011 att en större del av de influtna medlen från jaktvårdsavgifterna anvisas för jaktvårdsföreningarnas utgifter.

Statsrådet beslutade 17.2.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. I enlighet med riksdagens uttalande har jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsavgifterna gradvis höjts från 18,5 procent som gällde när lagen utfärdades. I statsbudgeten för 2013 uppgick jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsutgifterna till 20 procent, i 2014 års budget till 22 procent och i 2015 års budget till 23 procent. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Energistöd för klenträäd

RP 270/2010 rd — RSv 254/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2010 att det följs upp hur lagen om energistöd för klenträäd påverkar användningen av trä för energiproduktion och råvirkesmarknaden och att utskottet före utgången av 2012 får en utredning över uppföljningsresultaten.

Under ledning av arbets- och näringsministeriet utarbetades 2011 en modell för uppföljning av vilka återverkningar energistöden har på energiutvinningen av trä och på virkesmarknaden.

Systemet med energistöd för klenträäd har inte satts i kraft. Under berättelseåret har systemet med stöd för hållbart skogsbruk setts över igen ur ett helhetsperspektiv. I samband med detta har man också tagit upp stöden för energivirke. I den nya temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) ingår en möjlighet att bevilja höjt arealstöd för klenvirke som samlas upp i samband med vården av ungskog.

Kaisa Pirkola, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Köttbesiktning i små slakterier

RP 293/2010 rd — RSv 333/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 1.3.2011 att sänkningen av de små slakteriernas kostnader för köttbesiktning och tillsyn genomförs så att nyttan av kostnadssänkningen till fullt belopp tillkommer de små slakterierna och att jord- och skogsbruksutskottet senast i september 2012 lämnas en utredning om kostnadssänkningen och uppföljningen av den.

Statsrådet beslutade 31.3.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Köttbesiktningen och tillsynen över den vid små slakterier och inrättningar för vilt-hantering övergick 1.9.2011 till staten. Institutionen för livsmedels- och miljöhygien vid Helsingfors universitet har gjort en utredning om vilka konsekvenser överföringen har medfört. En utvärderingsrapport samt Livsmedelssäkerhetsverkets utredning om små slakteriers kostnader för köttbesiktning och tillsyn över anläggningarna 2012 lämnades till riksdagens jord- och skogsbruksutskott 27.9.2012.

På jord- och skogsbruksministeriets begäran har Livsmedelssäkerhetsverket lämnat en ytterligare utredning enligt vilken statens subvention enligt 70 § i livsmedelslagen (23/2006) använts enbart för att sänka köttbesiktningsskostnaderna i små slakterier. Vidare har man ändrat jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1056/2012) genom förordning (694/2014) så att statligt stöd också används för att sänka avgifterna för hygienkontrollbesök i små slakterier.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Anna-Maija Grönlund, veterinäröverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Upphandlingsförfarandet för investeringar vid gårdsbruksenheter

RP 294/2010 rd — RSv 367/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2010 att man även i författningarna på lägre nivå och när reformen genomförs i övrigt särskilt går in för att minska jordbrukarnas administrativa börda.

Det finns inget nytt att tillägga till uttalandet.

”Statsrådet beslutade 12.5.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om investeringsstöd förgårdsbruk och om startstöd till unga jordbrukare (1140/2011) utfärdades i november 2011. I förordningen föreskrivs om ett förenklat upphandlingsförfarande jämfört med lagen om offentlig upphandling (348/2007) som minskar den administrativa bördan för den som ansöker om stöd. Om den som ansöker om stöd inte har gjort en anmälan om offentlig upphandling före stödet beviljas, gör närings-, trafik- och miljöcentralen en anmälan för dennes räkning. En egen sektion för anmälan av jordbrukarnas upphandlingsannonser har skapats i det elektroniska anmälningssystemet för offentlig upphandling. Landsbygdsverket har utarbetat anvisningar för användarna om hur ett konkurrensutsättningsförfarande enligt förordningen ska genomföras och om användningen av det elektroniska anmälningssystemet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.”

Mika Saari, äldre regeringssekreterare, jord- och skogsbruksministeriet

Livsmedelspolitisk redogörelse
SRR 6/2010 rd — RSk 41/2010 rd
Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 27.1.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Regeringen ser till att primärproduktionens lönsamhet och primärproducenternas villkor på marknaden förbättras, vilket säkerställer den inhemska livsmedelsproduktionen och att åkermarken i Finland fortsatt används för produktion.
2. Regeringen ser till att ta fram spårbarhetssystem för livsmedel för att livsmedelsråvarors ursprung och produktionssätt alltid ska kunna påvisas vid saluföringen av produkter.
3. Regeringen främjar användningen av närproducerade och ekologiskt producerade livsmedel i offentlig måltidsservice genom att möjliggöra entydiga kvalitetskriterier som färskhet, tillsatsfrihet och korta transportavstånd vid offentlig upphandling.
4. Regeringen förbättrar försörjningsberedskapen och skapar större klarhet i förvaltningen av livsmedelspolitiken och främjar samordningen mellan olika förvaltningsområden.

Statsrådet beslutade 10.2.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Regeringen har fortsatt att trygga primärproduktionens lönsamhet, bl.a. genom att

bevilja produktions- och investeringsstöd. Inom EU har Finland kraftigt fört fram egna

synpunkter i samband med Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik och införandet av den (CAP). Under år 2014 bereddes den nationella lagstiftning som behövs för att genomföra CAP-reformen från år 2015 framåt. Primärproducenternas ställning har också beaktats i det nationella arbetet med att bereda program för såväl ekologiskt producerade som närproducerade livsmedel. Under 2014 har den inhemska livsmedelsproduktionen i huvudsak varit stabil, trots att producentpriserna och priserna för insatsvaror har fluktuerat. Prisutvecklingen i Finland följer till stor del ändringarna på EU-marknaden och världsmarknaden. Livsmedelsexporten till Ryssland som stannade upp hösten 2014 har inverkat på den inhemska marknaden och medfört problem i synnerhet för mjölkproducenter. På grund av marknadsläget och för att mildra konsekvenserna beslutade man i slutet av året om ett ytterligare nationellt anslag till jordbruket. Kommissionen gav sitt godkännande för ett särskilt direkt EU-stöd till finska mjölkgårdar.

2. Jord- och skogsbruksministeriet har tillsammans med näringen arbetat vidare på att utveckla ansvars- och spårningssystem sektorsspecifikt med hjälp av bl.a. projektfinansiering. Tyngdpunkten i 2014 års arbete har varit förlagd till branschen för spannmål, griskött och grönsaker.

Ett kvalitetssystem för primärproduktion av griskött (Sikava) har godkänts. Om programmet informeras med EU:s samfinansierade program Laatuvaustu under åren 2014-2016.

Jord- och skogsbruksministeriet har varit aktivt med i arbetet att utveckla EU-lagstiftningen som gäller ursprungsmärkning av livsmedel. Närmare bestämmelser om angivande av ursprungsland för färdigpackat färskt kött av svin, får, get och fjäderfä utfärdades genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1337/2013 som börjar tillämpas 1.4.2015.

Närmare bestämmelser om angivande av ursprungsland för huvudsakliga ingredienser samt för kött som använts som ingrediens är under arbete.

3. Utvecklingen av upphandlingslagstiftningen har varit i central fokus i regeringens program för ekologiskt producerade och närproducerade livsmedel. Rådgivningen till dem som sköter offentlig upphandling har en nyckelposition när det gäller att beakta kvalitetskriterier. Jord- och skogsbruksministeriet har finansierat projekt som utvecklat kvalitetskriterier i anslutning till upphandlingen av livsmedel och gett råd till kommunala beslutsfattare samt upphandlings- och måltidsservicepersonalen i frågor som gäller hållbar upphandling.

Även närings-, trafik- och miljöcentralerna har finansierat regionala projekt som fokuserat på att få offentliga kök att använda mer närproducerade produkter. En handbok som handlar om hur andelen närmat ökas inom offentlig upphandling och som finansierats av jord- och skogsbruksministeriet blev färdig 2014. Handboken finns att få på Finlands kommunförbunds webbplats.

Råd ges också av statens och kommunernas gemensamma rådgivningsenhet för offentlig upphandling samt Motiva. Upphandlingslagstiftningen, kvalitativa kriterier inbegripna, ligger på arbets- och näringsministeriets ansvar. Jord- och skogsbruksministeriet sitter i arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp som har till uppgift att reformera den nationella upphandlingslagstiftningen i samband med EU-reformen av upphandlingsdirektivet. I upphandlingsdirektivet betonas kvalitetskriterier i stället för priset.

Regeringen har ställt upp som strategiskt mål för jordbrukspolitiken att utvecklingen ska vändas så att andelen närproducerad och ekologiskt producerad mat ökar kraftigt. Målen för dessa utvecklingsprogram godkändes vid regeringens aftonskola 9.1.2013 och programmen på regeringens allmänna sammanträde 16.5.2013. Principbeslutet om programmen innehöll också målen fram till år 2020. Ansökningsomgången för projekt för utveckling av matkedjan upptog separata prioriteringar som stödjer regeringsprogrammets mål i syfte att utveckla också sektorn för ekologiskt producerad och närproducerad mat.

Målen för utveckling av ekologisk produktion har beaktats i landsbygdsrådgivningens statsbidrag, vid beredningen av det nya programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020, i de nationella säljfrämjande åtgärderna, forskningsfinansieringen, beredningen av förslaget till lag om övervakning av ekologisk produktion samt när det gäller de förberedande åtgärderna för totalreformen av EU-rättsakter om ekologisk produktion.

4. Statsrådet tog 5.1.2013 ett beslut om försörjningsberedskapens nya mål. Inom försörjningsberedskapen har regeringen dessutom genom utvecklings- och forskningsprojekt främjat i synnerhet självförsörjningen i fråga om proteiner.

Jord- och skogsbruksministeriet har reviderade strategin: "Förnybara naturresurser – livskraftig natur ger mat och välbefinnande". I enlighet med strategin fick ministeriet en ny organisation vid ingången av år 2013 då det inrättades en ny livsmedelsavdelning. Därutöver tillsatte ministeriet en bred livsmedelspolitisk delegation i januari 2013. Ett exempel på koordineringen inom förvaltningsområdet är utvecklingsprogrammen som jord- och skogsbruksministeriet har utarbetat separat för den ekologiska branschen och för närproducerad mat och en för dessa grundad gemensam styrgrupp med representanter för alla ministerier.

Regeringen har upprätthållit försörjningsberedskapen genom att tillämpa stödpolitik som går ut på att arealen jordbruksmark som snabbt kan tas i användning är stabil trots att en del av åkerarealen inte har använts för aktiv jordbruksproduktion. Omfattningen av inhemsk produktion har bevarats också inom husdjursskötseln.

Anna-Leena Miettinen, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Tillståndssystemet för fiskeguider

RP 135/2011 rd — RSv 40/2012 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 29.5.2012 att jord- och skogsbruksutskottet senast den 31 december 2014 får en rapport om hur tillståndssystemet för fiskeguider fungerar och hur det påverkat fiskbestånden och om systemet behöver ses över bl.a. med avseende på landsbygdsturismen.

Jord- och skogsbruksministeriets rapport lämnades till jord- och skogsbruksutskottet i december 2014. Rapporten består av Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets utredning om ämneshelheten.

I rapporten analyserades hur det nya tillståndssystemet för fiskeguider som började gälla år 2012 har fungerat med tanke på förvaltningen (närings-, trafik- och miljöcentralerna), fiskeområdena och fiskeguiderna. Att införa det nya tillståndssystemet ser ut att i regel ha gått smidigt. Frågor som gällde att hur det nya tillståndssystemet har fungerat och vad som behöver utvecklas bedömdes separat ur förvaltningens, fiskeområdenas och fiskeguidernas perspektiv.

Ungefär hälften av de 150 fiskeguider som finns i vårt land har närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. Det nya tillståndssystemet har hjälpt fiskeguider att öka antalet guidningsturer, utvidga kundkretsen och öka omsättningen. Ett av de centralaste problemen som de som driver guideverksamhet enligt det nya tillståndssystemet har är begränsningen av gruppstorleken som är sex kunder per båt. Delvis av denna anledning har vissa fiskeguider skaffat sig tillstånd av lokala fiskevattenägare, vilket tillåter större grupper och mångsidigare fiskemöjligheter. Många fiskeområden förhåller sig trögare till närings-, trafik- och miljöcentralernas än fiskevattenägarnas tillstånd för enligt områdena är ersättningsarna för tillstånden för små.

Guideverksamheten är koncentrerad vid kusten i Södra och Nordvästra Finland där det finns olika intressen som gäller ägandet och annan användning av vattenområden samt fisket. För att undvika konflikter har fiskeområdena föreslagit att för yrkesfisket och rekreationen viktiga vattenområden lämnas utanför guideverksamheten. För att mildra konfrontationen och förbättra förutsättningarna ska fiskeguidernas och de lokala aktörernas växelverkan ökas. Undersökningen visade att guideverksamheten inte hade några stora verkningar för fiskbestånden.

-Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Roni Selén, fiskeriöverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Försäkringsstöd för kommersiellt fiske

RP 129/2012 rd — RSv 151/2012 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 17.12.2012 att bestämmelserna om förvägran av fiskeriförsäkringsstöd ses över när bestämmelserna om genomförande av EU:s tillsynsbestämmelser bereds så att sanktionerna för förseelser står i rätt proportion till hur allvarliga dessa är.

2. Riksdagen förutsatte att förvaltningsplanen för sälstammar uppdateras.

Statsrådet beslutade 27.12.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Lagen om ändring av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske (1191/2014) trädde i kraft 1.1.2015. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

2. Enligt jord- och skogsbruksministeriets bedömning har uppdateringen av förvaltningsplanen för sälstammar inte i och för sig någon väsentlig inverkan på de skador som sälstammar orsakar fisket. Det som är viktigast är att man arbetar vidare för att genomföra den gällande förvaltningsplanen och ökar flexibiliteten i jaktbestämmelserna. För att minska skador av säl och effektivisera jakten har statsrådet genom ändring av jaktförordningen (412/2014), som började gälla 1.8.2014, ökat flexibiliteten när det gäller gråsäljakten på det sättet att i stället för den tidigare jakttillståndprocessen tillämpas nu regionala kvoter. Sedan kvoterna fylls, avbryts jakten. Jaktkvoten för gråsäl och den största tillåtna fångstmängden av östersjövikare fastställs årligen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maija Mela, äldre regeringssekreterare, och Janne Pitkänen, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Godkända arealer för jordbruksskiften

RP 156/2012 rd — RSv 7/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 12.2.2013 att Finland, i syfte att förhindra de orättvisa konsekvenserna av att godkända arealer för jordbruksskiften

förändras när stödansökan behandlas eller efter behandlingen, i samband med EU:s jordbruksreform arbetar för att de digitaliserade skiftesuppgifterna i stödansökningarna ska få officiell ställning som den areal som myndigheterna godkänner.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar alla de nationella åtgärder som är möjliga för att jordbruksproducenternas rättssäkerhet garanteras vid uppdatering av arealerna och att producenternas ställning också i övrigt tryggas vid illämpningen av bestämmelserna.

Statsrådet beslutade 14.3.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1.–2. Jord- och skogsbruksministeriet har på många olika sätt försökt bidra till att

bestämmelserna om arealer som myndigheten har godkänt ska tas tillbaka i EU-förordningarna. Med kommissionen har man i flera sammanhang tagit upp problemen kring digitalisering och arealändringar.

Jord- och skogsbruksministeriet har också sänt brev till kommissionen och redogjort för problemen samt föreslagit bland annat att bestämmelserna om arealer som administrationen har godkänt ska införas i EU-författningarna. Jord- och skogsbruksministeriets ledning har lyft upp frågan också i samband med annan brevväxling kring behovet att minska den administrativa bördan samt på möten med kommissionens tjänstemannaledning.

Enligt kommissionen kan myndigheten inte ansvara för stödsökandens areal, utan sökanden ska se till att alla villkoren för stödberättigande enligt författningarna uppfylls.

Enligt kommissionen ska det alltså inte bli någon areal som automatiskt godkänns av myndigheten. Om felet är sådant att jordbrukaren har kunnat upptäcka det och trots detta inte gjort någonting åläggs jordbrukaren sanktioner.

I kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014 finns bestämmelser om en tvåprocents tolerans som gäller referensskiften i åkerskiftesregistret. Kommissionen har intygat att man slipper kontinuerliga ändringar av arealer när man börjar tillämpa denna tolerans.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 8.10.2014 ett utredningsprojekt som rör åkerskiftesregistret (MMM031:00/2014). Målet med utredningen är att finna metoder för att hantera ändringar av arealer. Arbetet pågår som bäst.

En av prioriteringarna för jord- och skogsbruksministeriets EU-inflytande 2015 är bland annat att undvika årliga ändringar av arealer och att de arealer som administrationen har fastställt ska godkännas.

Det har också vidtagits nationella åtgärder för att gå vidare med frågan. Landsbygdsverket utvecklar tillsammans med samarbetsparterna digitaliseringen av arealer och digitaliseringens noggrannhet. Utgångsläget är således att bland annat kartmaterialet blir bättre när fotograferingstekniken utvecklas. Arealuppgifterna som myndigheten ger till jordbrukare för att användas i stödansökningar blir allt noggrannare i och med varje uppdatering av åkerskiftesregistret.

Lantmäteriverkets organisationsreform

RP 68/2013 rd — RSv 102/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 4.10.2013 att servicen också efter reformen ligger på samma nivå i olika delar av landet med hjälp av ett heltäckande servicenät och att Lantmäteriverkets förvaltning och ledning placeras med regionalisering i blickpunkten.

Statsrådet beslutade 5.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Lantmäteriverkets organisationsreform har inte påverkat Lantmäteriverkets regionala

serviceutbud. Lantmäteriverkets 35 serviceställen är kvar och nätverket av serviceställentäcker jämt landets olika delar. Alla Lantmäteriverkets tjänster kan fortfarande fås på allaserviceställen.

Att skapa en landsomfattande verksamhetsområdesstruktur genom att man avvecklat regionförvaltningen med lantmäteribyråer har förbättrat kunders rättskydd i synnerhet när det gäller inskrivningsärenden. Efter ändringen blir ansökan om lagfart och inteckning med förmåner anhängig omedelbart när den lämnats in på Lantmäteriverkets serviceställe.

Tidigare bestämdes behörig lantmäteribyrå enligt fastighetens läge i regionen och ansökan blev anhängig först efter att den regionala lantmäteribyrån hade tagit emot ansökan.

Omorganiseringen har resulterat i att Lantmäteriverket har infört ett landsomfattande ärendehanteringssystem som tar emot bland annat alla förrättningsansökningar och som är till hjälp när arbetsuppgifter delas ut till förrättningsområdena. Med hjälp av systemet har man bättre möjligheter att skapa balans mellan arbetsuppgifterna och arbetskraftsresurserna jämfört med den tidigare lantmäteribyråindelningen. Samtidigt är servicenivån i fråga om leveranstid inte längre i lika hög grad beroende av den regionala efterfrågan. Organisationsreformen har inte heller gjort arbetet med att utveckla Lantmäteriverkets elektroniska tjänster långsammare. Till följd av utvecklingsarbetet kan Lantmäteriverket allt effektivare öka tillgången på tjänster som inte är beroende av tid och plats.

Att Lantmäteriverket har bildat landsomfattande verksamhetsområden har inte flyttat

funktioner från landskapen till huvudstadsregionen, utan den egentliga produktionsverksamheten är i huvudsak kvar i landskapen. I och med reformen kan olika produktionsprocesser nu ledas var som helst i landet. Allt som allt ökade reformen i synnerhet antalet chefer och administrativ personal i landskapen.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

Ändring av skogslagen

RP 75/2013 rd — RSv 175/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 10.12.2013 att det genom bestämmelser på lägre nivå säkerställs att inte rotskott och frösådda lövträd får uppnå den genomsnittliga planthöjden i barrträdsdominerade plantbestånd, till exempel i granbestånd.

2. Riksdagen förutsatte att man utreder konsekvenserna av en övergång från en kommunvis granskning till en granskning baserad på skogsfastighet vidbedömningen enligt 11 § i skogslagen av det ekonomiska bortfallet för markägaren eller den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet.

Statsrådet beslutade 19.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. I 9 § i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog togs in ett

nytt 2 mom. som föreskriver om röjning av träd och buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd. Som träd eller buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd enligt skogslagens 8 § 2 mom. betraktas i barrträdsdominerade plantbestånd enligt förordningens 9 § 2 mom. frö- och skottplantor av lövträd som stör plantbeståndets vidareutveckling.

Med anledning av riksdagens uttalande gjorde Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio år 2014 en bedömning av att säkerställa vidareutveckling av plantbestånd som anlagts i enlighet med skogslagens krav på skogsförnyelse.

Enligt sammanfattningen av bedömningen är det möjligt att genom skogslagen och bestämmelser på lägre nivå samt skogsvårdsrekommendationer och skogsbrukets främjandeåtgärder säkra tidig vård av plantbestånden och på det sättet trygga utvecklingen av trädbeståndet för att lövsly inte kväver plantorna. I bedömningen betonas också att reformen av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (RP 138/2014 rd), om den godkänns, medför ett nytt arbetsslag i finansieringslagen, det vill säga tidig vård av plantsbestånd, vilket stödjer plantbeståndens vidareutveckling.

2. Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio har bedömt effekterna av övergången från kommunvisa analyser till skogsbruksföretagsspecifika analyser när det gäller att värdera ekonomiska förluster. Bedömningen gjordes med hjälp av jord- och skogsbruksministeriets statsunderstöd. I sammanfattningen konstaterar Tapio att obetydliga skador fördubblas då ägaren har flera skogslägenheter, där det finns objekt som avses i 10 §, i en och samma kommuns område. Enligt en statistikgrundad uppskattning är andelen sådana under 10 procent av skogsägarna. Enligt bedömningen är dock den ändring som riksdagen gjorde i skogslagen och som sänkte den övre gränsen för obetydlig skada från 4 000 euro till 3 000 euro av betydelse när man tänker på helheten. En ändring av värderingen av ekonomiska

förluster innebär således inte några negativa ekonomiska konsekvenser för de flesta skogsägarna: gränsen för obetydlig skada hålls på samma nivå eller minskar.

Matti Mäkelä, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Uppföljning av effekterna av nedläggning av landsbygdsnärings- besvärsnämnd

RP 121/2013 rd – RSv 186/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2013 att effekterna av att landsbygdsnäringsnämnd läggs ned följs upp bland annat när det gäller tiderna för behandling av ärenden och behandlingen av besvär som anförts på svenska och att jord- och skogsbruksutskottet får en utredning om resultatet av uppföljningen senast den 31 december 2016.

Justitieministeriet följer upp effekterna av nedläggning av landsbygdsnäringsnämnd bland annat när det gäller tiderna för behandling av ärenden. Vidare följer ministeriet upp behandlingsspråket för de ärenden som förvaltningsdomstolarna handlägger. Justitieministeriet lämnar över en utredning om resultatet av uppföljningen till jord- och skogsbruksutskottet senast den 31 december 2016.

Raimo Ahola, planeringschef, justitieministeriet

Skördeskadeförsäkringarnas försäkringspremieskatt

RP 143/2013 rd — RSv 196/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 17.12.2013 att det med det snaraste görs en utredning om möjligheterna att undgå skatt på försäkringspremier eller få skatteåterbäring i det nya ersättningssystemet med hänsyn till skattens påverkan på jordbrukets lönsamhet och producenternas intresse att teckna en försäkring.

Statsrådet beslutade 30.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Forskningsprojektet AtRisk som jord- och skogsbruksministeriet finansierar har studerat eventuella intäkter som försäkringspremieskatten ger till staten och skattens inverkan på efterfrågan på skördeskadeförsäkringar. Om skatten medför större försäkringspremier minskar den enligt studien efterfrågan på försäkringar. Jord- och skogsbruksministeriet har lämnat ett förslag till finansministeriet om att slopa eller minska försäkringspremieskatten år 2016 när det gäller försäkringar mot skördeskador och skadegörare. Ärendet hör till finansministeriets befogenhet.

Anne Vainio, jordbruksöverinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Livsmedelspolitisk redogörelse

SRR 5/2013 rd — RSk 5/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 11.3.2014 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Regeringen ser till att primärproduktionen, som är grunden för livsmedelsproduktionen och livsmedelssäkerheten, är lönsam.
2. Regeringen ser till att alla livsmedel förses med en ursprungsmärkning.
3. Regeringen arbetar för att av exporterade livsmedel krävs samma standard som av inhemska produkter.
4. Regeringen främjar ett intensivare samarbete mellan livsmedelstillsynen och Tullen och ser till att båda dessa har tillräckliga resurser.

Redogörelseprocessen lyfter upp livsmedelssäkerhetsarbetets centrala mål för politisk granskning genom att beskriva de viktigaste livsmedelssäkerhetsmässiga hotbilderna och framtidsutsikterna samt genom att ställa upp de främsta målen och skapa uppföljningssystemen. I redogörelsen ingår 74 åtgärder som hjälper att uppnå målen. Livsmedelspolitiska delegationen följer upp utfallet av och främjar åtgärderna i redogörelsen.

1. Primärproduktionens lönsamhet förbättrar man genom att bidra till livsmedelsföretagens export och internationalisering (exportprogrammet för livsmedel), de små och medelstora företagens information (kommunikation, bättre anvisningar, handböcker om god praxis) samt genom att uppmuntra aktörer att bygga upp frivilliga ansvars- och spårbarhetssystem (ett nationellt kvalitetssystem för griskött i december 2013). Primärproduktionens lönsamhet främjas ytterligare av användningen av närproducerade produkter genom åtgärderna i regeringens program för ekologiskt producerade och närproducerade livsmedel.

2. Uppgift om ett livsmedels ursprungsland ska lämnas om avsaknad av denna uppgift sannolikt kan vilseleda konsumenten. Lagstiftningen om att lämna livsmedelsinformation har nyligen reformerats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna. De nya kraven började gälla i december 2014. Förordningen förutsätter att om ursprungsland för ett livsmedel anges, men inte är samma som ursprungslandet för den primära ingrediensen, ska uppgift om ursprungsland anges även för den primära ingrediensen (till exempel finskt rågbröd har tillverkats av polskt råg).

Kommissionen arbetar med att ta fram bestämmelser om angivande av uppgift om primära ingredienser. Jord- och skogsbruksministeriet deltar aktivt i diskussionen om ursprungsmärkning av livsmedel och i arbetet att utveckla EU-lagstiftningen. Finland har föreslagit att regleringen om ursprungsmärkning utvecklas i en snabbare takt än vad förordningen om livsmedelsinformation till konsumenterna förutsätter. Att ange ursprungsland på ett tillförlitligt sätt kräver ett fungerande spårbarhetssystem. Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har nationella

anslag för breda landsomfattande projekt för att utveckla matkedjans verksamhet där ett av de fokuserade områdena 2014 gäller spårbarhets- och ansvarssystem.

3. För import och export av livsmedel gäller samma bestämmelser. Ett jämställt bemötande förbättras genom att man intensifierar samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna, bland annat med hjälp av exportprogrammen för livsmedel.

4. Livsmedelstillsynens och Tullen samverkan intensifieras så att man säkrar en balans mellan kontrollen av inhemska och importerade produkter. Detta sker med hjälp av tillsynens statistikinformation och bedömningar av åtgärdernas effekter.

Minna Huttunen, livsmedelsinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Skogspolitisk redogörelse

SRR 1/2014 rd — RSk 13/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 20.5.2014 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

1. Finlands ställning som världsledande skogsnation stärks genom att vi effektivare utnyttjar våra naturliga förutsättningar och vår kompetens inom skogssektorn.

2. Genom hållbar vård och användning av våra skogar ökas virkesanvändningen och vi anpassar oss till klimatförändringen, och samtidigt motverkas de negativa effekterna av klimatförändringen - vård och användning av skog måste vara ett godtagbart och eftersträvänsvärt mål.

3. Aktivt företagande med utgångspunkt i diversifierad användning av skogen främjas bland annat genom underlättad generationsväxling och fler samfälliga skogar. Dessa åtgärder ska samtidigt förhindra att skogsfastigheter splittras.

4. Förutsättningar för nya investeringar och ökad virkesanvändning skapas genom att vi förbättrar konkurrenskraften inom skogssektorn.

5. Den multidisciplinära forskningen måste stärkas för att stödja förnyelse och diversifiering inom skogssektorn.

6. Finland ska mer kraftfullt och målmedvetet satsa på initiativtagande, samordning, konsekvens och omfattande påverkansarbete, när skogsfrågor förbereds inom skogs- och miljöpolitiken i EU och på det internationella planet. Det behövs för att garantera diversifierad användning av skogarna.

1-6. Under ledning av jord- och skogsbruksministeriet har tagits fram ett förslag till nationell skogsstrategi 2025 som samtidigt är det följande nationella skogsprogrammet. Riktlinjerna i skogsstrategin grundar sig på den skogspolitiska redogörelsen och riksdagens ställningstaganden till redogörelsen. Strategin innehåller en

vision, strategiska mål, mål med indikatorer och en projektportfölj med strategiskt viktiga projekt.

Skogsrådet behandlade förslaget till nationell skogsstrategi i december 2014. Efter behandlingen i finanspolitiska ministerutskottet lämnades förslaget till statsrådet för godkännande som ett principbeslut 12.2.2015. Efter principbeslutet arbetar man fram en plan för att genomföra de strategiska projekten också med beaktande av riktlinjerna i det nya regeringsprogrammet.

Marja Kokkonen, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet

Att minska byråkratin i anslutning till landsbygdsutvecklingsstöd

RP 195/2014 rd — RSv 200/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2014 att både det spelrum som EU-lagstiftningen medger och det nationella spelrummet utnyttjas fullt ut för att utmönstra onödig byråkrati för att göra stödförvaltningen lättare än under den förra programperioden.

Statsrådet beslutade 18.12.2014 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

I statsrådets förordning om stödjande av projektverksamhet på landsbygden (1174/2014) ingår nya stödformer, det vill säga så kallade förenklade kostnadsmodeller som är engångsersättning och procentuell ersättning. Engångsersättningen lättar i synnerhet behandlingen av ansökningar om utbetalning för små projekt och de procentuella ersättningarna handläggningen av indirekta kostnader för större projekt. Att börja tillämpa dessa modeller kommer sannolikt att minska behandlingen av enstaka utgiftsverifikat avsevärt. En ny projektform är temaprojekt som också siktar till ett minskat administrativt arbete i närings-, trafik- och miljöcentralerna och de lokala aktionsgrupperna när många små åtgärder kan kombineras och behandlas administrativt som en ansökan.

Vid den nationella beredningen av företagsstöd har målet varit att förenkla stödsystemet genom att samla ihop och minska stödåtgärder och slopa flera tidigare separata stödformer. Administrativt arbete minskas också genom att man tillämpar engångsersättningar när det gäller stöd för grundande av företag. Detta minskar antalet och förenklar behandlingen av utbetalningsansökningar i närings-, trafik- och miljöcentralerna samt förkortar behandlingstiderna. Att ha längre tidsfrister för understödda åtgärder minskar sannolikt också antalet ansökningar om förlängning av tidsfristerna. Arbetet med stödförvaltningens elektroniska tjänster i jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde går vidare enligt planerna. Till exempel när det gäller ansökan om projektstöd via Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 är målet att få in så många ansökningar som möjligt via det elektroniska kundsystemet (HYRRÄ), vilket leder till snabbare beslut.

Johanna Wallius, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Uttalanden om den reformerade jordbrukspolitiken

RP 140/2014 rd — RSv 229/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 16.12.2014 i anslutning till skyldigheten enligt stödsystemet att bevara permanent gräsmark att det som konstaterats i jord- och skogsbruksutskottets betänkande om att avbryta permanent växtföljd iakttas vid tillämpningen av stödbestämmelserna.

Riksdagen förutsatte att regeringen tar initiativ för att förenkla EU:s jordbrukspolitik och för att gallra i byråkratin kring administrationen av stöden.

Riksdagen förutsatte att de direkta jordbruksstöden, de nationella stöden liksom också stöden enligt programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland betalas i tid och enligt samma schema som nu om ingenting annat direkt föranleds av EU:s bestämmelser.

Riksdagen förutsatte att tolkningen av de lagar som stiftas på grundval av propositionen följs upp och att jord- och skogsbruksministeriet säkerställer att de statsrådsförfordningar, ministerieförfordningar, Landsbygdsverkets föreskrifter eller anvisningar om tillämpning som utfärdas på grundval av lagarna inte står i konflikt med riktlinjerna i utskottets betänkande och att jord- och skogsbruksministeriet årligen lämnar en utredning om lagarnas tillämpning till utskottet.

Statsrådet beslutade 30.12.2014 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1-4. Lagen om ändring av lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket

(1356/2014) och lagen om ändring av lagen om verkställighet av jordbruksstöd (1358/2014) trädde i kraft 1.1.2015. Arbetet med att bereda förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av lagarna pågår som bäst. Landsbygdsverket arbetar med att ta fram anvisningar för ansökan om stöd och stödbblanketter. Jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket samarbetar under beredningsprocessens olika faser. Att förenkla EU:s jordbrukspolitik och minska byråkratin i anslutning till stödförvaltningen är prioriterade områden i jord- och skogsbruksministeriets EU-inflytande 2015. Jordbrukskommissionär Hogans begäran om förenklingsförslag har mottagits och utarbetandet av förslag har inletts.

Landsbygdsverkets tidsplan för utbetalningar har setts över efter att man anvisade ytterligare anslag för Landsbygdsverkets informationssystemprojekt och närings-, trafik- och miljöcentralernas övervakningsresurser, vilka är en förutsättning för att kunna justera tidsplanerna. Jord- och skogsbruksministeriet lämnar den rapport som jord- och skogsbruksutskottet förutsätter i slutet av år 2015.

Arja-Leena Kirvesniemi, lantbruksråd, jord- och skogsbruksministeriet

Miljöersättningar i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020

RP 177/2014 rd — RSv 230/2014 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Eftersom sänkningen av grundnivån på miljöersättningen redan i sig försämrar förutsättningarna för att jordbrukarna ska förbinda sig vid det nya miljöersättningssystemet förutsatte riksdagen 16.12.2014 att inga nya nationella tilläggsvillkor tas in i systemet.

Jordbrukets miljö-klimatåtgärd (miljöersättningar) i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 är ett nytt system som dock innehåller de goda element som ingick i det gamla systemet med miljöstöd och som upplevts som bra. Elementen har nu bara fokuserats mer exakt. En balanserad användning av näringar som gäller hela gården har inte samma innehåll som den tidigare basåtgärden, varför ersättningsnivån inte heller kan vara densamma som när det gäller de gamla basåtgärderna. Miljöersättningarna innehåller också flera insatser som kan väljas skiftesspecifikt. Kommissionen antog 12.12.2014 Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland.

Tiina Malm, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

1.9 Försvarsutskottet

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

RP 37/2007 rd — RSv 110/2007 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte den 11 december 2007 att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringen ska beaktas i pensionen och hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Vidare förutsatte riksdagen att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras.

Regeringen har strävat efter att långsiktigt och planmässigt förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor. Utvecklingen av de värnpliktigas förmåner samordnas av försvarsministeriets tväradministrativa samarbetsforum, som i sitt arbete systematiskt betonat vikten av att förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner och uppskattningen av deras samhälleliga ställning (arbetsliv, studier).

Utifrån samarbetsforumets riktlinjer förbättrades de värnpliktigas ekonomiska förmåner senast den 1 januari 2015 genom en höjning av dagpenningen och de särskilda ersättningarna.

Värnpliktslagen ändrades den 1 januari 2014 så att beväringarnas permissionsresor till hemorten eller bostadsorten i Finland är fria.

Grunderna för reservistlönen reviderades 2008, varigenom lönen bands till försvarsministeriets lönetabell. Utifrån denna tabell höjdes reservistlönerna senast den 1 januari 2015.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska den allmänna värnplikten utvecklas med utgångspunkt i den s.k. Siilasmaa -rapporten. Rapporten utredde de samhälleliga konsekvenserna av värnplikten och föreslog ett flertal förbättringar i beväringarnas ekonomiska och sociala förmåner, däribland höjd dagpenning till värnpliktiga som tjänstgjort länge, återinförande av hemförlovningspenningen och pensionsintjäning under beväringstjänstgöringen. De av arbetsgruppens förslag som varit möjliga att genomföra har införts genom försvarsförvaltningens egna åtgärder, däribland höjningen av de värnpliktigas dagpenning.

Beaktandet av beväringstiden vid fastställandet av pensionen och ett eventuellt återinförande av hemförlovningspenningen hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Janne Torvinen, överinspektör, försvarsministeriet

Samlad bedömning av beredskapslagen

RP 3/2008 rd — RSv 71/2010 rd

VLF 1/2011 rd — RSv 28/2011 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte den 9 december 2011 att regeringen gör en samlad bedömning av hur beredskapslagen ställer sig till grundlagens nya 23 § och väger in grundlagsutskottets synpunkter.

Statsrådet har inget nytt att meddela riksdagen i ärendet.

"Den nya beredskapslagen och ändringen av 23 § i grundlagen trädde i kraft den 1 mars 2012. I beredskapslagen föreskrivs om myndigheternas befogenheter under undantagsförhållanden. Genom ändringen av grundlagen kan det förutom genom lag även genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av ett bemyndigande med exakt avgränsat tillämpningsområde införas tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna. Revideringen av beredskapslagen bereddes sammanlagt i över åtta år. Från statsrådets sida deltog samtliga ministerier i beredningen av reformen och under riksdagsbehandlingen lämnade elva utskott utlåtanden om lagförslaget. Revideringen av beredskapslagen var således ett exceptionellt omfattande och långvarigt lagstiftningsprojekt.

Den avsedda samlade bedömningen av förhållandet mellan den nya beredskapslagen och 23 § i grundlagen kräver omfattande utredningar. Det har ännu inte varit möjligt att inleda detta arbete."

Sami Manninen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

1.10 Kulturutskottet

Yrkeshögskolorna, finansieringssystemet

RP 206/2002 rd — RSv 306/2002 rd

Kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att de studerande vid yrkeshögskolorna får hälso- och sjukvårdstjänster på studieorten.

Enligt 17 § i hälso- och sjukvårdslagen ska kommunerna ordna studerandehälsovård för de studerande vid läroanstalterna, även yrkeshögskolorna, i kommunen. Enligt en utredning från 2012 förekom det brister i studerandehälsovården bl.a. i fråga om tillgången till tjänster, resurserna och anordnandet av studerandehälsovården som en funktionell helhet. En arbetsgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet (SHM 2014:10) föreslog flera åtgärder för att utveckla studerandehälsovården för alla studerande, även för studerande vid yrkeshögskolorna. Utveckling av studerandehälsovården ingår i resultatavtalet för social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd. I enlighet med regeringsprogrammet utreddes möjligheterna att ordna studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande via Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) i Villmanstrand och Seinäjoki som ett treårigt försök enligt den s.k. SHVS-modellen. Enligt SHVS-modellen betalar universitetsstuderande en obligatorisk hälsovårdsavgift och betalar Folkpensionsanstalten till SHVS en ersättning från sjukvårdsförsäkringen för kostnaderna för primärvård för universitetsstuderande. Till skillnad från den egentliga modellen genomfördes försöket så att de studerande betalade en frivillig hälsovårdsavgift. År 2010 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att bereda, styra och följa försöket med studerandehälsovård för yrkeshögskolestuderande. Arbetsgruppens mandatperiod är 7.12.2010–1.12.2015.

År 2013 gjordes det en lägesbedömning av försöket (SHM 2013:24). Enligt lägesbedömningen lämpar sig SHVS-modellen som modell för studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande såväl ur de studerandes som ur serviceproducenternas synvinkel. Försöket visade också att modellen kräver att alla studerande deltar och betalar en hälsovårdsavgift för att verksamheten ska kunna ordnas i enlighet med SHVS:s egentliga verksamhet. Inom försöket betalade bara en del av de studerande (38 % i Seinäjoki och 52 % i Villmanstrand, våren 2013) den frivilliga hälsovårdsavgiften. Målet var 80 %, och därmed var antalet deltagare i försöket lägre än väntat. I lägesbedömningen föreslog styrgruppen att SHVS-modellen utvidgas så att den blir det riksomfattande sättet att ordna studerandehälsovård för yrkeshögskolestuderande. SHVS uppskattade då att den sammantagna finansieringen uppgår till 40,8 miljoner euro/år. För att inleda verksamheten skulle det dessutom behövas projektpengar till ett engångsbelopp av ca 750 000 euro–1 miljon euro.

För att yrkeshögskolestuderandes hälsovårdsavgift skulle betalas på samma sätt som universitetsstuderandes hälsovårdsavgift föreslogs det i regeringens proposition till riksdagen med förslag till yrkeshögskolelag (RP 26/2014 rd) att medlemskapet i yrkeshögskolornas studerandekårer skulle bli obligatoriskt för alla studerande som studerar för examen vid en yrkeshögskola, vilket skulle ha gjort det möjligt att ta ut en obligatorisk hälsovårdsavgift i samband med medlemsavgiften till studerandekåren. Förslaget genomfördes dock inte, vilket innebär att betalning av hälsovårdsavgift bör föreskrivas i någon annan lag. Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet har inlett förhandlingar för att föra ärendet vidare. Genomförandet av studerandehälsovården för yrkeshögskolestude-

rande påverkas också av den utredning om den flerkanaliga finansieringen av social- och hälsovården som pågår vid social- och hälsovårdsministeriet samt av social- och hälsovårdsreformen. I statsbudgeten finns inte heller något anslag för den finansiering som krävs för införandet av SHVS-modellen för yrkeshögskolestuderande.

En extern slutrapport om försöket blir klar i början av 2015. Utgående från slutrapporten kommer en uppföljnings- och styrgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet att föreslå fortsatta åtgärder.

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Studiestöd

RP 116/2013 rd och RP 197/2013 rd — RSv 189/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 30.12.2013 att regeringen vidtar snabba åtgärder för att revidera studiestödslagstiftningen så att myndiga studerande i samma situation inte längre särbehandlas på grund av ålder.

Statsrådet beslutade 30.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Föräldrarnas inkomster minskar inte högskolestuderandes studiestöd. För andra än högskolestuderande inverkar föräldrarnas inkomster nedsättande på studiepenningen, om den studerande är yngre än 20 år, samt på bostadstillägget, om den studerande är yngre än 18 år. Som ett led i den studiestödsreform som trädde i kraft 1.8.2014 höjdes de gränser för föräldrarnas inkomster som minskar studiepenningen för 18–19-åriga studerande som inte är högskolestuderande och som bor någon annanstans än hos sina föräldrar med 30 %. Höjningen främjade situationen i synnerhet för sådana studerande på andra stadiet som bor självständigt. Avsikten är att successivt slopa förfarandet där föräldrarnas inkomster minskar studiepenningen för 18–19-åriga studerande på andra stadiet som bor självständigt. Gränserna för föräldrarnas inkomster höjs nästa gång 1.1.2016. Vidare är avsikten att grunderna för behovsprövning på olika utbildningsstadier förenhetligas om statsfinanserna tillåter det.

Marjo Huikari, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Utlåningersättningssystemet enligt upphovsrättslagen

RP 126/2006 rd — RSv 226/2006 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2006 att i statsbudgeten reserveras tilläggsanslag som gör det möjligt att utsträcka utlåningersättningssystemet enligt 19 § i upphovsrättslagen till bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Ändringen av 19 § i upphovsrättslagen genomfördes så att arrangemanget endast ska uppfylla minimikraven enligt det s.k. uthyrnings- och utlåningsdirektivet (92/100/EEG) från 1992. Tillämpningsområdet för utlåningersättningssystemet är

således så begränsat som möjligt och omfattar i praktiken endast de allmänna biblioteken. Då genomförandet av utlåningssättningssystemet inleds från 2007 kommer man att utreda möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet i enlighet med riksdagens uttalande.

En utvidgning av utlåningssättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning ingick i beredningen av statsbudgeten vid undervisningsministeriet våren 2007. Till följd av att kulturanslagen var knappa kunde tilläggsanslag för detta ändamål likväl inte anvisas i den slutgiltiga budgetpropositionen.

Statsbudgeten för 2008 innehåller ett anslag om betalning av utlåningssättning endast för utlåning från allmänna bibliotek. Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2009. Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2010. Statsbudgetens ramar är redan ansträngda och ger inte utrymme för en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2011.

Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för en sådan höjning av anslaget i statsbudgeten för 2012 som skulle behövas för att utsträcka utlåningssättningssystemet till bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

En höjning av anslaget i statsbudgeten, som i budgeten för 2013 har kunnat anvisas för dispositionsrättssättningar som gäller upphovsrättsligt skyddat material, har avsatts för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning i dess nuvarande omfattning. När riksdagen behandlade budgetpropositionen för 2013 godkände den en höjning av anslaget med 200 000 euro. Anslaget för ersättning för utlåning ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013). Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för att utsträcka utlåningssättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Anslagshöjningen i budgetpropositionen för 2014 har avsatts för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning i dess nuvarande omfattning. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs en höjning av anslaget för utlåning med 150 000 euro, och dessutom godkände riksdagen en tilläggshöjning på 100 000 euro. Anslaget för ersättning för utlåning uppgick till 4 075 000 euro år 2014. Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för att utsträcka utlåningssättningssystemet till att omfatta utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Bedömning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter

RP 98/2008 rd — RSv 207/2008 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 15.12.2008 att regeringen följer hur lagändringen om bedömning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter genomförs i praktiken och i synnerhet granskar om de studerande får samma mängd undervisning oberoende av studieort. Regeringen ska vid behov vidta åtgärder om det framgår att reformen inte fungerar med hänsyn till fördjupade studier i språk eller till kravet att de studerande ska bemötas jämlikt.

Undervisnings- och kulturministeriet har finansierat ett projekt för uppföljning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter som genomförts av Helsingfors universitet. Syftet med projektet var att producera information om responsen på och undersökningarna om genomförandet av bedömningen och dess följder. Avsikten var att kartlägga, beskriva och analysera hur kurserna i muntlig språkfärdighet och läroplanerna genomförs vid gymnasierna på olika håll i landet. Projektet syftade också till att samla och utarbeta arbetsformer som lämpar sig för utbildningen av språklärare samt till att göra bedömningen mångsidigare.

En mellanrapport färdigställdes i september 2011. I mellanrapporten ingick en lärarenkät. Enligt enkäten finns det behov av kurser i muntlig språkfärdighet i gymnasiet. Lärarna ansåg att de muntliga kurserna bör vara obligatoriska för alla. Endast få personer besvarade enkäten. För att säkerställa tillförlitligheten i informationen skulle en ny enkät göras inför slutrapporten. I den andra lärarenkäten utredades bl.a. lärarnas erfarenheter och uppfattningar om ordnandet och genomförandet av muntliga kurser. En separat studerandeenkät gjordes 2012. Under våren 2013 gjordes klassobservationer och intervjuades lärare.

Projektets slutrapport gavs 2014. De studerande upplevde att de hade nytta av de muntliga kurserna. Oftast motiverades detta med att talfärdigheter är viktiga och behövs i arbetslivet, när man studerar utomlands och när man reser. Av svaren framgick den allmänna uppfattningen att muntlig färdighet, i synnerhet muntliga test, fungerar bättre i A-språken, där den samlade språkfärdigheten är god, än i de korta B-språken. I B2-språken och i synnerhet i B3-språken kunde bedömningen basera sig på enkla uppgifter, vilket förutsätter att motsvarande uppgifter tas in även i den muntliga undervisningen. Vid bedömningen av de muntliga språkfärdigheterna fäste lärarna mest vikt vid interaktion, ett smidigt språk och uttal. De som besvarade enkäten ansåg att man vid bedömningen bör fästa minst vikt vid språkriktighet och vid hur ordförrådet och strukturerna behärskas. Det som undervisas är också sådant som bedöms, vilket framgår tydligt av resultaten både i synpunkterna på de delfärdigheter som undervisningen gäller och synpunkterna på bedömningen. När studentproven utvecklas bör möjligheterna att genomföra proven elektroniskt utredas också med avseende på bedömningen av muntliga språkfärdigheter. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Främjande av utbildningsexport

RP 9/2013 rd — RSv 78/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hindren i lagstiftningen för främjande av utbildningsexport, till exempel genom att en klar åtskillnad görs mellan den examensutbildning som ges som normal undervisning och den examensutbildning som exporteras.

Utredningen bör göras så att eventuella beslut kan fattas senast i början av 2014.

Inget nytt att rapportera.

”Undervisningsminister Kiuru tillsatte 15.8.2013 en utredningsgrupp med uppgift att utarbeta ett åtgärdsprogram för utbildningsexportens främjande. Utredningsgrup-

pen skulle beakta riksdagens uttalande (RP 9/2013 rd, RSv 78/2013 rd). Utredningsgruppen överlämnade sin rapport till undervisningsministern 4.11.2013. Utredningsgruppen föreslår att utbildning som leder till högskoleexamen ska vara avgiftsbelagd för medborgare från stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om utbildningen ordnas på något annat språk än finska eller svenska. Högskolorna ska själva få bestämma hur stor avgiften är. Avgiften bör täcka åtminstone de kostnader som examensutbildningen medför. En förutsättning för att avgiften ska få tas ut bör vara att högskolan har ett stipendiesystem som vid behov kan användas för att stödja studierna för studerande som deltar i den avgiftsbelagda examensutbildningen.

Utredningsgruppen föreslår också att högskolorna ska kunna ordna avgiftsbelagd beställningsutbildning för grupper av studerande och att högskolorna ska få ta ut terminsavgifter inom utbildning som genomförs utomlands och leder till examen i första eller andra cykeln. Högskolorna får utomlands mot avgift ordna sådan utbildning som tillhandahålls avgiftsfritt i Finland.”

Maija Innola, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Lagen om elev- och studerandevård, uppföljning av reformens verkningar

RP 67/2013 rd — RSv 218/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet följer hur reformen påverkar dels resultaten och effektiviteten inom elevvården, dels personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet och lämnar en utredning till kulturutskottet vårsessionen 2018.

Lagen om elev- och studerandevård utfärdades 30.12.2013 (1287/2013) och trädde i kraft 1.8.2014. Våren 2014 ordnade undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet och de lokala regionförvaltningsmyndigheterna åtta omfattande kurser i olika delar landet för att främja verkställigheten av lagen. Antalet deltagare rörde sig kring 3 000. Dessutom har Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd gett ett stort antal aktörer utbildning om de reformer som den nya lagen för med sig. Undervisnings- och kulturministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet bereder också ett gemensamt tillkännagivande om hur de reformer som lagen kräver ska genomföras.

Eftersom lagen har gällt i ett halvt år är det än så länge för tidigt att bedöma hur reformen påverkar resultaten och effektiviteten inom elevvården och hur den påverkar personalbemanningen och tillgången till tjänster. Man följer aktivt med hur lagen verkställs, men dess verkningar i olika delar av landet kan bedömas på ett tillförlitligt sätt först efter det att de åtgärder som lagen förutsätter har varit i bruk i skolorna och läroanstalterna.

För den utbildningspolitiska upphandlingsplanen har det föreslagits att det ska göras en utredning om resultaten och effektiviteten inom elev- och studerandevården samt om personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Upphovsrättslagen, uppföljning av verkningarna

RP 28/2004 rd — RSv 100/2005 rd

Stora utskottet och kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder vilka regler som gäller och vilka tolkningsproblemen är i fråga om dels rätten att använda gamla fotografier, dels upphovsrätten för fotografier som klassas som historiska, och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Inget nytt att rapportera.

"Undervisnings- och kulturministeriet föreslår följande utredning om utvecklingen när det gäller skyddet för fotografier. Åren 1927–1995 reglerades rätten till fotografier i Finland genom en särskild lag om rätt till fotografisk bild. Enligt den lagen hade alla fotografier samma värde och för erhållande av skydd krävdes ingen särprägel som gäller för upphovsrätten. År 1995 överfördes skyddet för fotografier till upphovsrättslagen, varvid fotografier som betraktas som verk började omfattas av det upphovsrättsliga skyddet. Andra fotografier omfattas fortfarande av ett s.k. vanligt skydd enligt bestämmelserna i 49 a § i upphovsrättslagen.

Enligt den regeringsproposition som gäller koppling av skyddet för fotografier till upphovsrättslagen (RP 287/1994 rd) har det inte ansetts förekomma några stora problem i fråga om att definiera fotografierna som verk, dvs. då det gäller att avgöra vilka fotografier som ska omfattas av det upphovsrättsliga skyddet. "Att skilja mellan äldre fotografiska verk än skyddstiden enligt 49 a § och friblivna andra fotografier avviker inte från den gränsdragning enligt gällande lag, som uppkommer på grund av att det internationella skyddet för fotografier som åtnjuter skydd enligt gällande fotografilag begränsas till sådana fotografier som enligt Bernkonventionen är fotografiska verk." (s. 56)

Då reformen genomfördes 1995 var skyddstiden 50 år för fotografiska verk och fotografier som avses i 49 a §. När det gäller upphovsrätten beräknades skyddstiden från upphovsmannens död och när det gäller skyddet för andra fotografier från det att fotografiet tagits. I början av 1996 förlängdes tiden för det upphovsrättsliga skyddet till 70 år.

De ändringar i skyddets omfattning när det gäller vanliga fotografier som trädde i kraft i början av 2006 har ytterligare närmast skyddet för fotografiska verk med skyddet för andra fotografier. Alla fotografier har samma skydd under 50 års tid efter det att de tagits. Det omfattande rättsliga skydd som fotografier åtnjuter enligt upphovsrättslagen utgör ett tydligt undantag från de grundläggande principerna när det gäller upphovsrätt: alla fotografier åtnjuter skydd oberoende av särprägel.

När det gäller fotografier som förvaras i arkiv och museer kommer gamla fotografier att kunna användas genom förmedling av en av undervisningsministeriet godkänd organisation som en följd av de bestämmelser gällande avtalslicens som trädde i kraft 2007. Frågan om rätten att använda gamla fotografier utgör också föremål för en omfattande europeisk utredning som en del av ett projekt för grundande av ett europeiskt digitalt bibliotek. En särskild fråga i denna utredning utgör användningen av sådana fotografier vilkas upphovsmän inte kan identifieras eller nås.

Upphovsrättsrådet, som tillsatts av statsrådet, ska enligt 55 § i upphovsrättslagen avge utlåtanden i ärenden som gäller tillämpningen av upphovsrättslagen. Frågor som gäller skydd av fotografier som utgör verk och sådana fotografier som avses i 49 a § kan också behandlas av upphovsrättsrådet.

Med stöd av vad som anförts ovan anser undervisnings- och kulturministeriet att det inte finns något behov av att ändra lagstiftningen.

Undervisnings- och kulturministeriet behandlade i sin utredning till kulturutskottet 1.11.2013 i detalj frågor som hänför sig till upphovsrättsskyddet för fotografier.

När det gäller rätt att använda gamla fotografier ansåg undervisnings- och kulturministeriet att "en typisk faktor som försvårar rätten att använda gamla fotografier är att fotografen ofta inte nämns i anslutning till fotografiet och att fotografiets ålder ofta inte kan fastställas på basis av exemplaret. Det att man inte känner till fotografen betyder inte att fotografiet inte skulle kunna vara skyddat."

Utifrån EU:s direktiv 2012/28/EU om föräldralösa verk antog riksdagen lagen om föräldralösa verk (764/2013), som träder i kraft 29.10.2014. Fotografier som inte ingår i böcker, tidningar eller andra tryckalster omfattas dock inte av direktivets eller lagens tillämpningsområde. I direktivet har man emellertid identifierat behovet av att ordna rättigheterna att använda fotografier. Enligt översynsklausulen i artikel 10 ska kommissionen efter direktivets ikraftträdande årligen lägga fram en rapport om eventuellt införande i direktivets tillämpningsområde av andra skyddade alster som för närvarande inte omfattas av tillämpningsområdet, i synnerhet enskilda foton och andra bilder.

En utvidgning av direktivet om föräldralösa verk till att omfatta även enskilda fotografier skulle innebära en ny möjlighet att förutom genom det nordiska avtalslicensregelverket främja de praktiska arrangemangen i anslutning till rättigheterna att använda fotografier.

När det gäller upphovsrättsskyddet för fotografier som betraktas som historiska anser man i utredningen att det är fråga om en sådan bedömning av originaliteten som är en förutsättning för upphovsrättsskyddet för alla verk. I utredningen bedöms möjligheten att i lagen närmare fastställa kriteriet för erhållande av skydd för fotografier som följer: "Det finns inga exempel från de övriga nordiska länderna och inte heller från andra länder på lagdefinitioner av detta slag eller på hur de fungerar. Artikel 6, som gäller skydd för fotografier, och inledningsfras 17 i skyddstidsdirektivet tillåter inget annat kriterium än kriteriet originell som grund för rätten till skydd ("det rör sig om upphovsmannens egna intellektuella skapelse och avspeglar hans personlighet"). Genom direktivet har det i praktiken blivit omöjligt att kvalificera det originella genom lagbestämmelser. Detsamma gäller för möjligheten att tillämpa andra kriterier."

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder."

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Utövande konstnärers rättigheter i audiovisuella verk

RP 73/2013 rd — RSv 120/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 5.11.2013 att regeringen ser till att utövande konstnärer som uppträder i audiovisuella verk bemöts jämbördigt med andra konstnärer.

Statsrådet beslutade 7.11.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Vid undervisnings- och kulturministeriet har man börjat bereda en utredning om skydd för audiovisuella framträdanden inom Europeiska unionen. Utredningen skapar en grund för bedömning av behovet av nationell lagstiftning i samband med att man inom Europeiska unionen bereder unionens och dess medlemsstaters tillträde till det år 2012 ingångna Pekingfördraget om skydd för audiovisuella framträdanden.

I rådets arbetsgrupp för upphovsrättsfrågor inleddes hösten 2014 diskussioner om processen för ikraftsättande av Pekingfördraget.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Universitetsreformen, uppföljning av genomförandet och effekterna

RP 7/2009 rd — RSv 103/2009 rd

Kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att man noga analyserar hur försöket med terminsavgifter utfaller och att kriterierna för denna analys fastställs snarast möjligt.

4. Riksdagen förutsatte att universiteten garanteras en tillräcklig basfinansiering så att utbildningen och forskningen kan utvecklas och kvaliteten tryggas. Finansiering bör kanaliseras jämbördigt till alla vetenskapsområden.

5. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att universitetscentren årligen tilldelas anslag som åtminstone ligger på samma nivå som för närvarande.

3. Försöket med terminsavgifter för studerande från länder utanför EU/EES-området analyserades i enlighet med regeringsprogrammet. För tiden för försöket tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp för att bedöma resultaten av och måluppfyllelsen för försöket samt rapportera om resultaten. Arbetsgruppen genomförde tre enkäter riktade till högskolorna och en studerandeenkät samt ordnade workshoppar och diskussionsmöten för högskolorna och intressentgrupperna med anledning av terminsavgiftsförsöket.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens slutrapport publicerades i april 2014. Antalet avgiftsbelagda program var litet och varierade inom försöket från år till år. Flest program som ingick i försöket fanns vid Aalto-universitetet, Uleåborgs universitet, Villmanstrands tekniska universitet och Haaga-Helia yrkeshögskola. Under försöket

började sammanlagt 355 studerande från 53 olika länder utanför EU/EES-området studera inom terminsavgiftsbelagda program. Nästan alla som hade betalat avgiften fick olika stora högstolestipendier eller stipendier från programmet Erasmus Mundus, vilka täckte hela terminsavgiften eller en del av den. Den vanligaste avgiften inom försöket uppgick till 8 000 euro per läsår.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen ansåg att alltför få högskolor och program deltog i försöket för att man skulle kunna dra långtgående slutsatser om verkningarna av avgiftsförfarandet. Försöket med terminsavgifter infriade således inte förväntningarna. Försöket hade inte någon stor ekonomisk betydelse för högskolorna. Högskolorna ansåg att det kortvariga och tidsbegränsade försöket utgjorde ett betydande hinder för deltagande. Uttag av avgifter på frivillig basis sporrade inte heller till att delta, eftersom de avgiftsbelagda programmen skulle ha stått inför en krävande konkurrenssituation i förhållande till den avgiftsfria utbildningen för samma målgrupp. Högskolorna ansåg dessutom att målen för försöket vara diffusa. Det att försöket riktade sig endast till examensprogram i andra cykeln innebar att det var oändamålsenligt för yrkeshögskolorna att delta, eftersom nästa alla utländska studerande vid yrkeshögskolorna studerar inom program för grundexamen.

Försöket med terminsavgifter vid högskolorna avslutades vid utgången av 2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maija Innola, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

4. Genom statlig finansiering tryggas förutsättningarna för alla universitet att sköta sina lagstadgade uppgifter. Den statliga finansieringen för universitetens utgifter grundar sig på samma principer för alla universitet. Genom kalkyleringsmodellen för universitetens basfinansiering tryggas möjligheterna till utveckling på lång sikt samtidigt som universiteten sporras till att, förutom att profilera sig och fortsätta att förbättra kvaliteten, även bedriva produktiv och ekonomisk verksamhet.

En finansieringsmodell som betonar genomslagskraft, kvalitet och internationalitet infördes för att gälla fördelningen av statlig finansiering från och med 2015. Hösten 2014 började undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med universiteten bereda en översyn av finansieringsmodellen för universiteten med sikte på 2017.

Beslut om bestående nivåhöjningar eller särskilda satsningar av engångsnatur som eventuellt görs för att stärka universitetens finansiering på lång sikt fattas i samband med kommande rambeslut.

I sista hand fattar universiteten inom ramarna för sin autonomi beslut om den finansiering som de anser vara ändamålsenlig för olika funktioner eller enheter för att det ska vara möjligt att nå de mål som man kommit överens om med ministeriet och de egna mål som uppställts inom universitetet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jorma Karhu, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

5. Undervisnings- och kulturministeriet anvisar under perioden 2013–2016 finansiering till de universitet som samordnar universitetscentren som en del av de riksfattande uppgifterna. År 2015 anvisas 733 000 euro per universitetscenter. Den

årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet inverkar också på finansieringen av samordningen av universitetscentren. Förutom via de riksomfattande uppgifterna får universiteten även finansiering via basfinansieringens kalkylmässiga kriterier i fråga om insats/avkastning, av vilka en del även hänger samman med den verksamhet som bedrivs vid universitetscentren.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jorma Karhu, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Yrkeshögskolorna, uppföljning av verksamheten

RP 26/2009 rd — RSv 102/2009 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 16.6.2009 att regeringen följer upp hur antalet studieplatser vid yrkeshögskolorna förändras, hur utbildningsinnehållen utvecklas och hur de studerande kommer in på arbetsmarknaden.
2. Riksdagen förutsatte att resultaten av försöket med terminsavgifter vid yrkeshögskolorna utvärderas noggrant och att bedömningskriterierna läggs fast så snart som möjligt.
3. Riksdagen förutsatte att situationen inom hälsovården för studerande vid yrkeshögskolorna följs upp.
4. Riksdagen förutsatte att regeringen bevakar hur yrkeshögskolorna ordnar idrott och motion för de studerande och i förekommande fall vidtar åtgärder för att förbättra möjligheterna för idrott och motion.

1. Undervisnings- och kulturministeriet, huvudmännen för yrkeshögskolorna och yrkeshögskolorna har utbildningsområdesvis kommit överens om det studerandeantal som ska ligga till grund för yrkeshögskolornas basfinansiering under avtalsperioden 2013–2016.

Yrkeshögskolornas utbildningsutbud ska dimensioneras enligt resultaten av prognoserna över behovet av arbetskraft och utbildning. Målet för antalet unga som ska inleda yrkeshögskolestudier 2016 är sammanlagt 2 200 personer lägre än utbudet 2009. Undervisnings- och kulturministeriet har 5.10.2011 i sin skriftliga respons till yrkeshögskolorna föreslagit att antalet nybörjarplatser ska börja minska från och med 2013. Undervisnings- och kulturministeriet har genom sitt beslut 30.3.2012 minskat antalet nybörjarplatser vid yrkeshögskolorna från och med 2013 så att utbildningsutbudet inriktas i enlighet med prognostiseringarna och så att tillgången till utbildningen, det regionala utbudet och tillgodoseendet av språkgruppernas behov säkerställs. Antalet nybörjarplatser minskar med sammanlagt 2 030.

Frågan om hur studerandena kommer in på arbetsmarknaden följs upp med hjälp av de mål och nyckeltal i anslutning till dem som undervisnings- och kulturministeriet och yrkeshögskolorna gemensamt kommit överens om samt genom undervisnings- och kulturministeriets skriftliga respons till yrkeshögskolorna. När det gäller placeringen på arbetsmarknaden tar man även hjälp av prognostiseringar, genom vilka man strävar efter att få utbildningarna att passa arbetskraftsbehovet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Försöket med terminsavgifter för studerande från länder utanför EU/EES-området analyserades i enlighet med regeringsprogrammet. För tiden för försöket tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp för att bedöma resultaten av och måluppfyllelsen för försöket samt rapportera om resultaten. Arbetsgruppen genomförde tre enkäter riktade till högskolorna och en studerandeenkät samt ordnade workshoppar och diskussionsmöten för högskolorna och intressentgrupperna med anledning av terminsavgiftsförsöket.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens slutrapport publicerades i april 2014. Antalet avgiftsbelagda program var litet och varierade inom försöket från år till år. Flest program som ingick i försöket fanns vid Aalto-universitetet, Uleåborgs universitet, Villmanstrands tekniska universitet och Haaga-Helia yrkeshögskola. Under försöket började sammanlagt 355 studerande från 53 olika länder utanför EU/EES-området studera inom terminsavgiftsbelagda program. Nästan alla som hade betalat avgiften fick olika stora högskolestipendier eller stipendier från programmet Erasmus Mundus, vilka täckte hela terminsavgiften eller en del av den. Den vanligaste avgiften inom försöket uppgick till 8 000 euro per läsår.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen ansåg att alltför få högskolor och program deltog i försöket för att man skulle kunna dra långtgående slutsatser om verkningarna av avgiftsförfarandet. Försöket med terminsavgifter infriade således inte förväntningarna. Försöket hade inte någon stor ekonomisk betydelse för högskolorna. Högskolorna ansåg att det kortvariga och tidsbegränsade försöket utgjorde ett betydande hinder för deltagande. Uttag av avgifter på frivillig basis sporrade inte heller till att delta, eftersom de avgiftsbelagda programmen skulle ha stått inför en krävande konkurrenssituation i förhållande till den avgiftsfria utbildningen för samma målgrupp. Högskolorna ansåg dessutom att målen för försöket vara diffusa. Det att försöket riktade sig endast till examensprogram i andra cykeln innebar att det var oändamålsenligt för yrkeshögskolorna att delta, eftersom nästa alla utländska studerande vid yrkeshögskolorna studerar inom program för grundexamen.

Försöket med terminsavgifter vid högskolorna avslutades vid utgången av 2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maija Innola, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

3. Kommunen ska ordna hälso- och sjukvårdstjänster för yrkeshögskolestuderande. Ett försök med att ordna studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande enligt modellen för Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) pågick 2011–2014. Social- och hälsovårdsministeriet arbetar som bäst med en slutrapport om försöket.

Ärendet hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde.

4. Sakkunniggruppen för idrott och motion i högskolorna, som är ett samarbete mellan Studerandenas Idrottsförbund rf, Finlands universitet UNIFI rf och Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, har understötts av undervisnings- och kulturministeriet och har tagit fram en rekommendation om idrotts- och motionstjänster vid högskolorna. Arbetsgruppens arbete presenterades vid undervisnings- och kulturministeriets seminarium i februari 2011. Förbundet för studerandekårer vid yr-

keshögskolorna i Finland rf genomförde åren 2010–2011 projektet Yhteinen ammattikorkeakoulu för att främja de studerandes studieförmåga.

Anordnandet av studerandeservice, inbegripet motion och idrott, vid yrkeshögskolorna kartlades 2013–2014 i samband med den revidering av koncessionerna som ingick i yrkeshögskolereformen. I tillståndsansökan skulle utredas hur studerandeservicen ordnas i högskolan, och även situationen i fråga om motions- och idrotts-tjänster skulle beskrivas.

I samband med undervisnings- och kulturministeriets yrkeshögskolebesök 2014 framkom det att motions- och idrottstjänsterna har utvecklats betydligt under de senaste åren, bl.a. genom samarbete mellan yrkeshögskolesektorerna.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Stödjande av inläarning

Specialundervisning

RP 109/2009 rd — RSv 90/2010 rd

Kulturutskottet

2. Riksdagen förutsatte att ramarna för statsfinanserna och de kommande statsbudgetarna väger in behoven av mer finansiering till följd av ändringarna i lagen om grundläggande utbildning i fråga om specialundervisning och annat särskilt stöd.

Undervisnings- och kulturministeriet utarbetade en redogörelse till riksdagens kulturutskott för hur stödet i tre steg verkställs våren 2013 (2014:2). Av redogörelsen framgick att verkställigheten av stödet i tre steg på det hela taget hade förlöpt väl. Det fanns dock stora skillnader mellan kommunerna. Av redogörelsen framgick att det finns stora utmaningar när det gäller att utveckla krävande specialundervisning.

Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) utfärdades 30.12.2013 och trädde i kraft 1.8.2014. Lagen gäller förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Psykolog- och kuratorstjänsterna utsträcks till att omfatta även gymnasier och yrkesinriktade läroanstalter. Bestämmelser om elev- och studerandevård, behandling av personuppgifter, bokföring, registrering och sekretess har sammanförts i den nya lagen.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar statligt specialunderstöd för 2015–2016 för utvecklande av specialundervisningens kvalitet och för anställning av skolgångsbiträden i anknytning till specialundervisning. Det beviljade statsunderstödet uppgår till sammanlagt högst 10 miljoner euro.

Jussi Pihkala, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Det fria bildningsarbetet, utredning

RP 175/2009 rd — RSv 232/2009 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen, när det gäller det fria bildningsarbetet, utreder om en finansieringsmodell som bygger på bidrag är ändamålsenlig eller om kvalitets- och utvecklingsbidragen bör bli en del av statsandelsfinansieringen, hur det ska bli möjligt att ordna endast allmänna lärokurser i grundläggande konstundervisning vid medborgarinstituten och vilka möjligheter det finns att höja priset per enhet för grundläggande konstundervisning så att skillnaderna i dessa priser inte styr kommunernas beslutsfattande när det gäller grundläggande konstundervisning.

Regeringen ska i förekommande fall utan dröjsmål till riksdagen lämna propositioner med förslag till lagändringar.

Möjligheten att fördela kvalitets- och utvecklingsfinansieringen i form av kalkylerade statsandelar utreddes av den finansieringsgrupp för fritt bildningsarbete som undervisningsministeriet tillsatte 26.10.2009. Kvalitets- och utvecklingsbidrag hade tagits i bruk för att uppnå de utbildningspolitiska utvecklingsmålen, och för att bidragen skulle riktas till sitt ändamål förutsattes det i stället för en allmänt täckande statsandel en fördelning av finansieringen i form av behovsprövat statsunderstöd.

De statsfinansiella sparåtgärder som hänför sig till regeringens beslut av 29.11.2013 om genomförandet av det strukturpolitiska programmet minskar finansieringen för fritt bildningsarbete med totalt ca 12 % fram till 2017. Med anledning av det strukturpolitiska programmet tillsatte undervisnings- och kulturministeriet 18.12.2013 struktur- och finansieringsarbetsgruppen inom det fria bildningsarbetet, som 11.12.2014 lade fram sitt förslag till en reform av finansieringssystemet. När det gäller folkhögskolorna, sommaruniversiteten och studiecentralerna föreslog arbetsgruppen att den finansiering i fråga om kvalitets- och utvecklingsbidrag som fördelas i form av statsunderstöd överförs till statsandelsfinansieringen. I fråga om medborgarinstituten föreslog arbetsgruppen att det nuvarande förhållandet mellan statsunderstödsfinansieringen och statsandelsfinansieringen bibehålls. På grund av de sparkrav som riktas till finansieringen av det fria bildningsarbetet är det viktigt för läroanstalternas sammantagna ekonomi att basfinansieringen tryggas och att finansieringsbeloppet kan förutses. Kvalitativ utveckling är en viktig del av den grundläggande verksamheten och bör i regel genomföras inom den.

Till följd av sparåtgärderna och reformen av finansieringssystemet kommer den separata kvalitets- och utvecklingsfinansieringen sannolikt att minska till en tredjedel av den tidigare nivån, och från 2016 är det meningen att den inte ska utgöra mer än 0,7 % av den sammantagna finansieringen av fritt bildningsarbete i statsbudgeten. I liten utsträckning är det fortfarande ändamålsenligt att genom statsunderstöd främja utbildningspolitiska mål vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

I fortsättningen finansieras läroanstalternas kvalitets- och utvecklingsarbete följaktligen i regel inom ramen för kalkylerade statsandelar.

Den finansieringsgrupp för fritt bildningsarbete som undervisningsministeriet tillsatte 26.10.2009 skulle bl.a. utreda ställningen för och finansieringen av den grundläggande konstundervisning som ordnas vid läroanstalter för fritt bildningsarbete,

främst vid medborgarinstituten. Den redogörelse om ordnandet av grundläggande konstundervisning vid medborgarinstituten som utarbetades utifrån arbetsgruppens förslag och utlåtandena om det lämnades till riksdagen 18.1.2011. Redogörelsen antecknades som inkommen vid kulturutskottets sammanträde 28.1.2011.

Den arbetsgrupp som hade till uppgift att utreda utvecklandet av den statliga styrningen av fritt bildningsarbete vid idrottsutbildningscenter lämnade sin promemoria till undervisnings- och kulturministeriet 3.5.2011. Utifrån arbetsgruppens förslag inleddes ett utredningsprojekt för en reform av statsandelsfinansieringen av idrottsutbildningscentren. Utredningen blev klar 2.10.2012. I utredningen föreslås en modell för en reform av statsandelsfinansieringen av idrottsutbildningscentren. Finansiering av kvalitets- och utvecklingsprojekt ingår inte i statsandelsfinansieringen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kirsi Lähde, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Lagstiftning om olämplighet för studier

RP 164/2010 rd — RSV 370/2010 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att man på alla utbildningsstadier ser till att de studerande har möjlighet att få tillräcklig studiehandledning samt elevvård och andra preventiva stödåtgärder och att studerandehälsovården förbättras.

1. I förordningen om yrkesutbildning (811/1998) föreskrivs det att studiehandledning ingår i en yrkesinriktad grundexamen (2 §) och att den studerande ska få personlig handledning och annan behövlig studiehandledning (4 §), om vilken bestäms i läroplanen. I grunderna för yrkesexamina finns närmare bestämmelser om målen med studiehandledningen, de studerandes rätt till studiehandledning och ordnande av studiehandledning.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 1.9.2010 en samarbetsgrupp kring livslång handledning som fick i uppgift att senast 28.2.2011 utarbeta ett förslag till nationell strategi för livslång handledning. Strategin skulle omfatta alla utbildningsstadier och utbildningsformer och de informations-, rådgivnings- och handledningstjänster som erbjuds inom arbets- och näringslivet. I samarbetsgruppens rapport beskrivs det nuvarande handledningssystemet och dess problem samt presenteras de strategiska målen för utvecklandet av handledningen.

Som strategiska mål för att säkerställa en tillräcklig studiehandledning på olika skolstadier föreslog samarbetsgruppen i sin rapport att antalet elever inom den grundläggande utbildningen ska begränsas per studiehandledare, att rätten till personlig studiehandledning ska tas in i gymnasielagen och att kvalitetskriterier för studiehandledningen i gymnasier och yrkesutbildning ska utarbetas. Dessutom betonade samarbetsgruppen att kompetensen för handledning ska säkerställas genom utvecklande av studiehandledarnas grundläggande utbildning och genom ökande av möjligheterna till kompletterande utbildning samt genom utvecklande av kvalitetssystem för handledningen.

I utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2012–2016 förutsätts det att kriterier för god studiehandledning för gymnasie- och yrkesstudier utarbetas så att de kan tillämpas från och med höstterminen 2014. När det gäller yrkesutbildningen ska kriterierna inkluderas i verkställandet av en kvalitetsstrategi. I utvecklingsplanen för utbildning och forskning förutsätts det också att grundutbildningen för dem som arbetar med handledning ska utvecklas så att den motsvarar de ökade kraven inom handledningen och att de elektroniska informations-, rådgivnings- och handledningstjänsterna utvecklas som en del av SADe-programmets Webb-tjänst för lärande.

Uppdraget för samarbetsgruppen kring livslång handledning utvidgades till att omfatta uppföljnings- och samordningsgruppen för utvecklingsprogrammet för ökad träffsäkerhet och efterfrågeorientering inom kunskaps-, rådgivnings- och vägledningstjänster inom vuxenstudier (ESR). Den nya handlednings- och samarbetsgruppens mandatperiod är 1.9.2011–31.1.2015. Genom ett omfattande samarbete kring handledningen vill man säkerställa att handledningstjänsterna utvecklas så att de motsvarar de önskemål alla kunder, även elever och studerande i olika utbildningsstadier, har om tjänsternas kvalitet och tillgänglighet.

Undervisnings- och kulturministeriet valde tolv projekt på olika håll i Finland för det projekt för utveckling av studiehandledningen i gymnasierna som inleddes 25.3.2011. Målet med projektet är att för sin del försnabba de ungas inledande av högskolestudier och att utveckla individuella handledningsmetoder för de studerandes behov. Projektfinansieringen kan användas till att utveckla studiehandledningen 2011–2012.

Hösten 2011 inleddes ett effektiviseringsprogram för att förkorta studietiden inom yrkesutbildningen (2011–2014), inom vilket man främst skapar modeller för god praxis för hur yrkesexamen kan avläggas inom tidsplanen. Ett av de centrala utvecklingsområdena är skapandet av förutseende och mer individuella verksamhetsmodeller för studiehandledningen och studerandevården. Vid utgången av 2012 omfattade effektiviseringsprogrammet 43 olika utbildningsanordnare med 23 projektnätverk. Ansökan om statsunderstöd för 2014 inleddes 8.2.2013.

Beredningen av en ny, enhetlig lag om elev- och studerandevård inleddes 2010 i enlighet med förslagen från arbetsgruppen för elev- och studerandevård 2009. Beredningen har genomförts i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet. Målet har varit att samla bestämmelserna om elev- och studerandevård från flera olika lagar i en enda lag för att säkerställa en jämlik och tillräcklig tillgång på tjänsterna. Lagen om elev- och studerandevård träder i kraft 1.8.2014.

I den gällande universitetslagen (558/2009) och yrkeshögskolelagen (351/2003) finns inga bestämmelser om studerandevård. De frågor som gäller ordnandet av högskolestudier och ordnandet av studiehandledning omfattas av universitetens och yrkeshögskolornas egen beslutanderätt. När det gäller högskolorna innefattar begreppet studerandevård olika handledningsfunktioner. Högskolestuderande är myndiga, vilket innebär att högskolornas roll i synnerhet hänför sig till handledning av högskolestudier och uppföljning av hur studierna framskrider. Vid högskolorna har man för att underlätta handledningen bl.a. tagit i bruk en individuell studieplan för de studerande (HOPS), karriär- och rekryteringstjänster samt handledning och rådgivning om internationalisering. Dessutom står studiepsykologtjänster till förfogande vid alla högskolor.

Yrkeshögskole- och universitetsstuderandes välbefinnande har under de senaste åren undersökts och främjats genom många olika projekt, såsom undersökningen Opintourat som utrett studievägar, Kyky-projektet som främjat studieförmågan, VA-LOA som gällt internationella studerande, Eurostudent som forskat i de studerandes försörjning, studier och arbete, ESOK som stött tillgänglighet och Campus Connexus som forskar i riskerna för utslagning samt samverkan. Kommunen ska ordna hälso- och sjukvårdstjänster såväl för studerande i yrkesutbildning som för yrkeshögskolestuderande. Studenternas hälsovårdsstiftelse SHVS erbjuder tjänster inom allmän hälsa, mental hälsa och oral hälsa för dem som avlägger en grundexamen vid ett universitet. Ett treårigt försök med att ordna studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande enligt SHVS-modellen pågick 2011–2014.

Johanna Moisio, överinspektör, undervisnings- och kulturministeriet

Lagstiftningen om bildprogram, uppföljning av lagreformens genomförande och konsekvenser

RP 190/2010 rd — RSv 348/2010 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att Centralen för mediefostran och bildprogram får adekvata resurser för de nya och större skyldigheter som den får genom lagen om bildprogram. Detta är viktigt för att genomförandet av denna reform som har så stor betydelse för att skydda barn i medievardagen inte ska riskeras.

3. Riksdagen förutsatte att det i den genomgripande revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar tas in bestämmelser om kontroll av att brottslig bakgrund undersöks i fråga om klassificerare av bildprogram.

Statsrådet beslutade 16.6.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Lagen om bildprogram (710/2011) och lagen om Centralen för mediefostran och bildprogram (711/2011) trädde i kraft 1.1.2012. I och med lagreformen blev Statens filmgranskningsbyrå Centralen för mediefostran och bildprogram.

I budgeten för 2013 ökade riksdagen anslaget under omkostnadsmomentet för Centralen för mediefostran och bildprogram med 100 000 euro. I den fjärde tilläggsbudgetbudgetpropositionen för 2013 ökade riksdagen dessutom på framställning från ministeriet anslaget under momentet med 48 000 euro för anskaffning av nödvändiga informationssystem som ska förnyas samt med 60 000 euro i den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2014. Genom lagen om Nationella audiovisuella institutet slogs Centralen för mediefostran och bildprogram samman med Nationella audiovisuella arkivet vid ingången av 2014. Ett mål med sammanslagningen var att garantera verksamhetsmöjligheterna för Centralen för mediefostran och bildprogram som en del av ett större ämbetsverk. Det är dock en utmanande uppgift att garantera ämbetsverkets resurser i dagens statsfinansiella läge.

3. På förslag av kulturutskottet togs i 13 § i lagen om bildprogram in en bestämmelse om att Centralen för mediefostran och bildprogram ska be den som vill bli klassificerare av bildprogram visa ett straffregisterutdrag före beslutet om godkän-

nande som klassificerare. Även i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen tog man in en hänvisning till lagen om bildprogram. Utskottet konstaterade också att övervakning av att kriminell bakgrund utreds bör göras i samband med den aktuella, genomgripande revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar.

Justitieministeriet har ansett att tillsynsbestämmelserna i anslutning till utredning av brottslig bakgrund inte kan ses över i samband med revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar, utan de bör ses över som ett led i den genomgripande revideringen av lagstiftningen om utredning av bakgrunden utgående från brottsregisterutdrag.

Laura Mäkelä, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Kulturens framtid

SRR 4/2010 rd — RSk 38/2010 rd

Kulturutskottet

Riksdagen godkände 20.1.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Att den sociala tryggheten för konstnärer förbättras så att allt fler konstnärer omfattas av social trygghet.
2. Att särfrågorna kring den sociala tryggheten, utkomstskyddet vid arbetslöshet och pensioner inom kulturområdet avgörs för att undanröja så många hinder för sysselsättning som möjligt.
5. Att principen En procent för konst främjas och att den binds upp vid bygg- och renoveringskostnader.
7. Att fler åtgärder vidtas för att hindra s.k. nätpiratism och främja laglig användning av digitalt material.
8. Att systemet med kompensationsavgift utvecklas och ses över.

1, 2. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 5.9.2012 en arbetsgrupp för att utreda eventuella olägenheter i den sociala tryggheten för dem som arbetar inom kreativa branscher och andra som sysselsätter sig själva och deras beskattning som eventuellt påverkar den sociala tryggheten samt för att lägga fram behövliga förslag till ändringar för att avhjälpa olägenheterna. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag till social- och hälsovårdsministeriet 7.10.2013. Flera organisationer för konst och kreativa branscher yttrade sig om arbetsgruppens förslag. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar arbetsgruppens fortsatta arbete.

5. Den utredning som undervisnings- och kulturministeriet hade beställt av Ympäristötaiteen säätiö – Stiftelsen för miljökonst om olika alternativ för hur genomförandet av principen om en procent för konst kan främjas vid offentligt byggande färdigställdes i mars 2013.

Undervisnings- och kulturministeriet stödde främjandet av principen med tipplingsvinstmedel genom att bevilja branschorganisationer statsunderstöd för pilotprojekt som rör principen om en procent för konst. Statsunderstöden kan användas åren

2013-2015. År 2014 delegerade undervisnings- och kulturministeriet utdelningen av årliga statsunderstöd för projekt kring "En procent av byggnadskostnaderna för konst" så att uppgiften i fortsättningen sköts av Centret för konstfrämjande. För åren 2015–2017 tillsatte bostads- och kulturministern en förvaltningsövergripande styrgrupp för att stödja och styra främjandet av principen om en procent, dryfta incitament och styrmedel för användningen av principen i samband med offentligt byggande, kartlägga forskningsrön om principens konsekvenser samt samla erfarenheter och uppgifter om god praxis på basis av utländska projekt relaterade till kombinationen av konst och byggande.

Marjo Mäenpää, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

7. Förslag till bestämmelser om åtgärder mot olovlig fildelning över nätet (bl.a. föreläggande om avspärrning när upprätthållaren av en nättjänst som kränker upphovsrätten är okänd) ingick i regeringens proposition med förslag till ändring av upphovsrättslagen (RP 181/2014 rd), som överlämnades till riksdagen 9.10.2014.

Informationsverksamhet om upphovsrätt har understötts.

8. Under Arne Wessbergs ledning fördes förhandlingar mellan parterna våren 2014, men ingen lösning nåddes.

I den kompletterande budgetpropositionen i december 2014 föreslogs att man inför ett system som innebär att kompensationen för kopiering för enskilt bruk från och med 2015 finansieras med ett ramtillägg i statsbudgeten. I samband med godkännandet av budgeten antogs en lag om ändring av upphovsrättslagen (1171/2014). Upphovsrättslagens bestämmelser om en kompensationsavgift i försäljningspriset på inspelningsunderlag och inspelningsanordningar upphävdes. År 2015 uppgår kompensationen till 11 miljoner euro.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Livskraftiga nationalspråk

Forskning och språkvård när det gäller minoritetsspråk

RP 97/2011 rd — RSv 95/2011 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 12.12.2011 att regeringen ser till att det finns tillräckligt med resurser för forskning och språkvård när det gäller det finska och det svenska språket som vår kulturella identitet bygger på, för att våra nationalspråk ska förbli livskraftiga.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur lagändringen påverkar forskningen och språkvården då det gäller de samiska språken, romani och teckenspråken och i förekommande fall vidtar åtgärder för att trygga dessa minoritetsspråk. I fråga om teckenspråk bör i samband med andra språkpolitiska åtgärder och beredningen av en eventuell teckenspråkslag särskilt ges akt på om de arrangemang som vidtagits i samband med denna lagstiftning är lämpliga och i fö-

rekommenderade fall vidtas åtgärder som tryggar teckenspråkens ställning och utveckling.

Statsrådet beslutade 21.12.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Lagen om Institutet för de inhemska språken (1403/2011) trädde i kraft 1.1.2012. Genom lagen preciserades institutets uppgifter och eliminerades överlappningar med universitetens forskning. Lagen klargör och profilerar institutets ställning som sakkunnig i språkvård av finska och svenska språket. Enligt lagen hör språkvård av finska och svenska språken, rådgivning och ordboksarbete samt forskning med anknytning till språkvård och ordboksarbete till institutets uppgifter. Undervisnings- och kulturministeriet för årligen resultatförhandlingar med Institutet för de inhemska språken, där man också kommer överens om institutets resurser och målen för resultatavtalsperioden.

Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp lade 7.5.2012 fram sitt förslag till åtgärder för att utveckla undervisningen i svenska. Olika åtgärder har börjat genomföras utgående från de utlåtanden som lämnades hösten 2012. Insatserna för livskraftiga nationalspråk samordnas och främjas också genom det nationalspråksnätverk baserat på nationalspråksstrategin som leds av justitieministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet har två representanter i nätverket. Åtgärderna enligt strategin inriktas främst på svenska språket, och åtgärderna har främjats.

Tydliga och begripliga nationalspråk inom myndigheternas verksamhet har främjats genom en kampanj för klart myndighetsspråk (10/2014-12/2015). I kampanjen medverkar bl.a. finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och Institutet för de inhemska språken.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

2. Lagen om Institutet för de inhemska språken (1403/2011) trädde i kraft 1.1.2012. Genom lagen preciserades institutets uppgifter och eliminerades överlappningar med universitetens forskning. Forskningen i minoritetsspråk, som samiska och romani, stärktes genom en samordning av de njugga resurserna med Uleåborgs universitet när det gäller samiska och med Helsingfors universitet när det gäller romani. Den verksamhet som gäller teckenspråk har överförts till Finlands Dövas Förbund rf som en del av verksamheten för att utveckla teckenspråket. Språknämnderna för minoritetsspråken i fråga är fortfarande verksamma vid Institutet för de inhemska språken. Detta för att säkerställa att de beaktas i den finländska språkpolitiken och språkvården.

Undervisnings- och kulturministeriet för årligen resultatförhandlingar med Institutet för de inhemska språken, där man kommer överens om institutets resurser och målen för resultatavtalsperioden. Vid avtalsförhandlingarna diskuteras även effekterna av lagen.

Ministeriet ska under de kommande åren ge akt på vården av minoritetsspråken och forskningen i dem. Sedan 2012 har ministeriet anvisat Finlands Dövas Förbund rf bidrag för skötseln av teckenspråksuppgiften.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Ändring av teater- och orkesterlagen

RP 217/2013 rd — RSv 18/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet bereder ett förslag till ändring av teater- och orkesterlagen så att lagens rubrik i sin helhet motsvarar bestämmelsernas innehåll och gör de tekniska ändringar i lagen som ändringen kräver.

Teater är en konstform där konstnärer uppträder inför publik och använder sig av tal, musik, dans, rörelser och gester. Förutom sedvanlig framställning och traditionell talteater använder teatern sig av flera olika uttrycksformer såsom dans, cirkus, opera, operett, balett, pantomim, kinesisk opera och kabuki. I en teaterföreställning kan dans, teater, musik och cirkuskonst också kombineras på ett konstövergripande sätt. Teaterföreställningar framförs ofta på en teater som är en byggnad eller lokal som planerats för dem.

När teater- och orkesterlagen stiftades 1992 var utgångspunkten att man med statsandelsberättigad teaterverksamhet avser tal- och dansteaterverksamhet. Statsandel har beviljats aktörer vilkas stadgeenliga uppgift är att bedriva teaterverksamhet, dvs. antingen scen- eller danskonst, eller att driva sådan verksamhet som nämns ovan. Både tal- och dansteatrar har i sin egen verksamhet använt sig av cirkuskonst som en uttrycksform inom den framställande konsten.

Under de tio senaste åren har nutidscirkusgrupperna i fråga om sin verksamhet nått en likadan och samma självständiga ställning som tal- och dansteatrar. Nutidscirkus har blivit jämförbar med tal- och dansteaterverksamhet när det gäller organiseringen och personalen, föreställningarna och sättet att producera föreställningar samt föreställningsplatserna. Med anledning av denna utveckling ansåg ministeriet det vara nödvändigt att revidera och förtydliga teater- och orkesterlagen så att de aktörer vilkas stadgeenliga uppgift är att bedriva cirkusverksamhet eller svara för en professionell grupp som ger föreställningar inom cirkuskonst kan beviljas statsandel på motsvarande sätt som när det gäller dans- och talsteaterverksamhet.

Revideringen av teater- och orkesterlagen genomfördes så att ett 2 mom. fogades till 1 §. Enligt momentet ska bestämmelserna om teatrar i lagen tillämpas också på cirkusar. I samband med lagberedningen bedömdes behovet av att ändra lagens rubrik. Det föreslogs dock inte att lagens rubrik skulle ändras, eftersom det ansågs att teaterverksamhet är ett vidsträckt begrepp som redan inrymmer bl.a. konstformerna scen-, dans- och cirkuskonst. Enligt ministeriet var det inte ändamålsenligt att begreppet teater öppnas i lagens rubrik. Ett omnämnande av cirkus i rubriken skulle inte ha beskrivit bestämmelsernas innehåll tillräckligt, utan det skulle ha lett till diskussioner om vilka alla olika teaterbaserade former som borde förtecknas i lagens rubrik. Ministeriet anser att det bästa alternativet är att behålla en så generell lagrubrik som möjligt. Ministeriets uppfattning är att lagens nuvarande rubrik motsvarar innehållet i de gällande lagbestämmelserna.

Katri Santtila, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Yrkeshögskolelagen och lagen om ändring av 49 § i universitetslagen

RP 26/2014 rd — RSv 134/2014 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer de sammantagna verkningarna av finansieringsreformen för yrkeshögskolorna och lämnar kulturutskottet en utredning om det under 2018.
2. Riksdagen förutsätter att yrkeshögskoleutbildningen ska vara arbetslivsorienterad och stödja den regionala utvecklingen. Regionalt och lokalt beslutsfattande ska vara yrkeshögskoleutbildningens styrka också i fortsättningen.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utarbetar ett förslag som uppfyller grundlagens krav och samtidigt möjliggör uttag av en obligatorisk hälsovårdsavgift av studerande vid yrkeshögskolorna för ordnande av studerandehälsovård.

1. Undervisnings- och kulturministeriet håller på att inleda ett upphandlingsförfarande för bedömning av konsekvenserna av reformerna av universitetslagen och yrkeshögskolelagen och har 22.1.2015 tillsatt en stödgrupp för genomförandet av bedömningen. År 2015 under den första fasen av bedömningen av hur effekterna har utfallit inleds en bedömning av konsekvenserna av reformen av universitetslagen. Avsikten är att en utredning om detta ska lämnas in till kulturutskottet 2016. En bedömning av yrkeshögskolereformen, inklusive en utredning om finansieringsreformen, inleds 2017 då lagstiftningen om yrkeshögskolorna har varit i kraft i två år. Bedömningen av yrkeshögskolereformen färdigställs följaktligen inom den tidsplan som riksdagen förutsätter, nämligen 2018.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Genom undervisnings- och kulturministeriets styrning främjas yrkeshögskolornas profil som arbetslivsnära högskolor som stöder den regionala utvecklingen. Yrkeshögskolornas profil beaktas bl.a. i arbetet för att utveckla yrkeshögskolornas finansieringsmodell och i målen för högskolornas avtalsperiod 2017–2020.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

3. Studerandehälsovården med dess avgifter hör till social- och hälsovårdsministeriets sektor. Med anledning av uttalandet diskuterade undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet i december 2014 möjligheten att införa en hälsovårdsavgift. Det konstaterades då att FPA med stöd av sjukförsäkringslagen betalar SHSV ersättning från sjukvårdsförsäkringen för kostnaderna för primärvård för universitetsstuderande. Utredningen om den flerkanaliga finansieringen av social- och hälsovården (alternativen blir klara före utgången av 2/2015) påverkar utformningen av en hälso- och sjukvårdsavgift för de studerande på så vis att SHVS-finansieringsmodellen ingår i granskningen av den flerkanaliga finansieringen. Ministerierna diskuterar frågan nästa gång i mars när alternativen i fråga om den flerkanaliga finansieringen blivit klara.

Johanna Moisio, överinspektör, undervisnings- och kulturministeriet

Insamling av uppgifter om specialiseringsutbildning

RP 241/2014 rd — RSv 210/2014

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utfallet av högskolornas utbud på fortbildning med beaktande av behovet av utbildning i olika områden, utbildningens tillräcklighet och andra tillhandahållare av utbildning, samt breddningen av finansieringsbasen för fortbildningen och bestämningen av nivån på avgifter för enskilda studerande. Regeringen ska komma med en utredning om saken till kulturutskottet före utgången av 2018.

Undervisnings- och kulturministeriet har i samarbete med Statistikcentralen berett en insamling av uppgifter om specialiseringsutbildning.

Kirsi Lähde, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Beredskap att differentiera finansieringen av kompensationsavgiften

RP 249/2014 rd — RSv 239/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2014 att regeringen har beredskap att differentiera finansieringen av kompensationsavgiften exempelvis genom att vid sidan av budgetfinansiering också ta i bruk ett täckande anordningsbundet avgiftssystem, om det inte med statlig finansiering är möjligt att betala en rimlig ersättning (fair compensation) för privatkopiering i överensstämmelse med EU:s informationssamhållsdirektiv 2001/29/EG. Regeringen ska lämna en rapport om saken till kulturutskottet före utgången av 2018.

Statsrådet beslutade 18.12.2014 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Tillgodoseende av de kulturella rättigheterna

RP 258/2014 rd — RSv 213/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer upp vilka verkliga konsekvenser sparbesluten under den pågående valperioden har för de kulturella rättigheterna inom undervisnings- och kulturverksamheten och genast vidtar åtgärder, om fram allt unga människors faktiska och lika möjligheter att få utbildning försämrats. Regeringen ska lämna en utredning om frågan till kulturutskottet före utgången av 2017.

Lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1410/2014) och lagarna om ändring av vissa lagar som har samband med den (1411/2014, 1412/2014, 1413/2014, 1414/2014, 1415/2014, 1416/2014, 1417/2014 och 1418/2014) trädde i kraft 1.1.2015. De konsekvenser sparbesluten har för de

kulturella rättigheterna inom undervisnings- och kulturverksamheten i olika delar av landet kan bedömas efter det att de sparåtgärder som lagen kräver har genomförts och deras konsekvenser följs upp.

Kirsti Kotaniemi, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Elevhälsotjänster enligt lagen om elev- och studerandevård

RP 189/2014 rd — RSv 224/2014 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med servicestrukturreformen av social- och hälsovården ser till att elevhälsa enligt lagen om elev- och studerandevård också i fortsättningen kan ordnas som närservice i skolorna.

Som ett led i social- och hälsovårdsreformen bereder social- och hälsovårdsministeriet en modell för övergripande social- och hälsotjänster för barn och unga där även elev- och studerandevårdstjänsterna ingår. Inom helheten av service integreras social- och hälsovårdstjänsterna till en funktionell helhet och utnyttjas möjligheterna med integrationen. Helheten bygger på en gemensam strategi och har gemensam ledning, budget och personal.

Genom social- och hälsovårdsreformen blir tjänsterna för barn, unga och familjer mer klientinriktade, genomförs det en horisontell och vertikal integration mellan social- och hälsovårdstjänsterna samt stärks basservicen samtidigt som tjänsterna på specialnivå profileras. Genom att revidera tjänsterna på detta sätt kan man bygga upp en välfungerande och kostnadseffektiv servicestruktur.

Enligt förslaget till lag om ordnandet av social- och hälsovården ska social- och hälsotjänsterna tillhandahållas nära dem som anlitar tjänsterna. Det innebär att tjänsterna finns förhållandevis nära de flesta människor eller tas in i människornas vardag genom elektroniska medier eller som mobila tjänster. Ett social- och hälsovårdsområde ska i sitt beslut om att ordna social- och hälsovård fastställa hur alla invånare ska tillförsäkras närservice på lika grunder och på ett så tillgängligt sätt som möjligt. Social- och hälsovårdsområdet och de samkommuner som producerar tjänster ska vara lyhörda för invånarnas åsikter om servicens kvalitet och funktion och beakta dem i planeringen och beslutsfattandet.

Elev- och studerandevården utgör en del av basservicen och ordnas vid läroanstalterna nära eleverna och de studerande. Generellt inriktad elevhälsa utgör en viktig del av elevhälsoverksamheten och insatserna genomförs enligt läroanstaltens elevhälsoplan, som utarbetas i samverkan med elevhälsopersonalen och läroanstaltens personal, de studerande och deras vårdnadshavare. Elev- och studerandevårdstjänster har genom lag föreskrivits som en skyldighet för de läroanstalter och studiegemenskaper där de studerande studerar och tillbringar en stor del av dagen. Skol- och studerandehälsovårdsservice (en del av elevhälsoverksamheten) har också genom hälso- och sjukvårdslagen knutits till skol- och studiegemenskapen så att den finns nära eleverna och de studerande.

Inom elev- och hälsovårdsservicen samordnas social- och hälsovårdstjänsterna med de övriga tjänsterna i kommunerna. Yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården bedriver nära samarbete med andra anställda i skolan. Klientinriktning konkretiseras som en verksamhet som styr tjänsterna. Målet är att de tjänster som

behövs ska koncentreras kring de studerande. Institutet för hälsa och välfärd kommer att ge ut en handbok till stöd för den sektorsövergripande ledningen av elevhälsoverksamheten.

Konsultativ tjänsteman Marjo Lavikainen, konsultativ tjänsteman Maire Kolimaa och specialsakkunnig Päivi Kaukonen, avdelningen för social- och hälsovårdstjänster

1.11 Social- och hälsovårdsutskottet

Nivån på grunddagpenningen för arbetslösa

SRR 4/1996 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen har den 25 april 1997 med anledning av redogörelsen godkänt utlåtandet enligt social- och hälsovårdsutskottets betänkande. I sitt utlåtande förutsätter riksdagen att regeringen vidtar åtgärder för att höja nivån på grunddagpenningen för arbetslösa och ändra beskattningen så att arbetslösa som lever på grunddagpenning inte behöver ty sig till utkomststöd utom i undantagsfall.

Grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet höjdes med 0,84 euro per dag, dvs. med ungefär 18 euro i månaden, från ingången av mars 2002. Dessutom har arbetsmarknadsstödet barnförhöjning höjts från ingången av 2002 så att den motsvarar den barnförhöjning som betalas inom arbetslöshetsdagpenningen. Enligt regeringsprogrammet är målet framför allt att åstadkomma förändringar som syftar till aktivering och sysselsättning. För att nå detta mål höjdes de ersättningar för uppehålle som betalas under tiden för åtgärderna från och med 1 januari 2004. Dessa ersättningar höjdes igen från ingången av 2010. Ersättningen för uppehålle är skattefri, och i övriga system, bl.a. när det gäller utkomststöd, är den s.k. prioriterad inkomst. Därför ökar en höjning av ersättningen inte den beskattningsbara inkomsten, och minskar inte heller övriga utgifter för förmåner.

Beskattningen av dem som lever på grundtrygghet och har små förvärvsinkomster har lindrats under de senaste åren genom att grundavdraget i kommunalbeskattningen höjts så att den genomsnittliga beskattningen inte skärps jämfört med året innan. År 2010 höjdes det maximala grundavdraget från 1 480 till 2 200 euro, år 2011 till 2 050 euro, år 2012 till 2 850 euro, år 2013 till 2 880 euro och från början av 2014 höjdes det maximala beloppet till 2 930 euro och avdragets minskningsprocent sänktes från 20 till 19 procent.

Regeringen tillsatte den 14 juni 2007 en kommitté med uppgift att se över den sociala tryggheten. Till kommitténs uppgifter hörde bland annat att utarbeta ett förslag till reform av grundtryggheten så att en tillräcklig nivå av grundtrygghet kan garanteras i alla livssituationer utan att man som sista utväg behöver ty sig till utkomstskydd. I enlighet med SATA-kommitténs förslag infördes en bestämmelse i lag om en regelbundet återkommande helhetsbedömning av huruvida grundtryggheten räcker till. Bestämmelsen fogades till lagen om folkpensionsindex, och trädde i kraft den 20 december 2010. Vid bedömningen av huruvida hushållens eller individens grundtrygghet är tillräcklig ska Folkpensionsanstaltens förmåner och utkomststödet enligt lagen om utkomststöd beaktas. Därutöver beaktas andra faktorer som inverkar på förmånstagarnas och hushållens utkomst, såsom beskattningen. Social- och

hälsovårdsministeriet ska låta göra en helhetsbedömning vart fjärde år. Den första helhetsbedömningen offentliggjordes den 1 mars 2011.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering höjdes grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa med 100 euro per månad från ingången av 2012. Dessutom höjdes grunddagpenningen genom en indexhöjning, vilket innebär att grunddagpenningen höjdes med sammanlagt cirka 120 euro från ingången av 2012. Syftet med nivåhöjningen är att med grundskyddet för arbetslösa trygga en tillräcklig utkomst och levnadsstandard.

Pekka Paaermaa, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Förbättrande av grundskyddet

RP 155/2001 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 4 december 2001 att regeringen under 2002 utreder hur situationen för dem som får utkomststöd kan förbättras, särskilt med hänsyn till att situationen för alla stöddagare inte kan förbättras med hjälp av åtgärderna för att motivera stöddagarna att delta i arbetslivet. Utifrån utredningen ska regeringen lägga fram förslag till nödvändiga ändringar i lagstiftningen i samband med nästa budgetproposition.

Social- och hälsovårdsministeriet har inlett det utredningsarbete som förutsattes i riksdagens uttalande. Enligt ministeriets uppfattning är de främsta problemen i fråga om grundskyddet att de som omfattas av de primära förmånssystemen allt för ofta måste ty sig till utkomststöd. Det bästa sättet att förbättra situationen i synnerhet för personer som har varit beroende av utkomststöd under en längre tid är att utveckla de primära förmånssystemen och beskattningen, varvid utkomststödet i enlighet med dess ursprungliga syfte bildar ett socialt skyddsnät som främst är avsett för personer som tillfälligt befinner sig i en svår ekonomisk situation.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det i detta skede inte är lämpligt att genomföra några författningsmässiga ändringar som gäller lagen om utkomststöd. På grundval av en regeringsproposition har riksdagen antagit en lag om social kreditgivning (1133/2002). Med hjälp av social kreditgivning kan man också lätta på de ekonomiska problemen för personer som omfattas av utkomststöd. Social- och hälsovårdsministeriet har utarbetat en handbok om social kreditgivning, som sändes till kommunerna i juni 2003.

Situationen för skuldsatta utkomststöds klienter har förbättrats genom ett förenklat skuldförlikningsprogram som utarbetats i samarbete med justitieministeriet och bankföreningen. Programmet var avsett för långvarigt insolventa personer som får utkomststöd. Ett skuldhanteringsprogram har utarbetats i enlighet med regeringsprogrammet. Syftet med detta program är att förhindra att skuldproblem uppstår och förvärras.

I den handbok om utkomststöd som sändes till kommunerna 2007 ingår rekommendationer för hur utkomststödet ska användas mer flexibelt och effektivt i syfte att stödja personer som varit utkomststöds klienter under en längre tid. I rekommendationerna understryks behovet av multiprofessionellt kunnande och samarbete mellan myndigheterna när det gäller servicen till långtidsklienter.

Avsikten med det sysselsättningspaket som trädde i kraft vid ingången av 2006 samt den reform av statens och kommunernas finansiering av utkomststödet som anknyter till det är att stödja sysselsättningen av långtidsarbetslösa och personer som får utkomststöd och således även i ekonomiskt hänseende förbättra situationen för utkomststödstagare.

Lagen om utkomststöd ändrades den 1 september 2006 så att självriskandelen på 7 procent för boendeutgifterna inte längre inkluderas i de utgifter som täcks med utkomststödet grunddel. Beloppet av utkomststödet grunddel sänktes inte, utan utkomststöds klienten kan använda självriskandelen för andra utgifter som täcks med grunddelen. Ändringen ökade utkomststöds klienternas möjligheter att bättre klara av andra dagliga utgifter som täcks med grunddelen. Ändringen förbättrade situationen i synnerhet för sådana utkomststöds klienter som bor i områden där boendekostnaderna är höga.

Genom en ändring av lagen om utkomststöd (1202/2007) fogades till lagen en ny 14 a § som gäller behandlingen av utkomststöds ärenden. I brådskande fall ska beslutet fattas på basis av de till buds stående uppgifterna samma eller senast följande vardag efter att ansökan kommit in. I andra än brådskande fall ska beslutet fattas utan dröjsmål, likväl senast den sjunde vardagen efter att ansökan kommit in. Beslutet ska verkställas utan dröjsmål. Enligt lagändringen ska utkomststöds klienten ges tillfälle till ett personligt samtal med en socialarbetare eller socialhandledare senast den sjunde vardagen efter det att klienten begärt detta.

Stödets storlek, som har fastställts i lagen om utkomststöd, ändrades i samband med att kommunernas dyrortsklassificering avskaffades 2008. Vid ändringen höjdes den grunddel som betalades i den andra dyrortsklassen till den första dyrortsklassens nivå (583/2007).

Utkomststödet grunddel kan sänkas i vissa situationer som anges i lagen. Från början av 2011 kan grunddelen sänkas i fråga om en person som är 18–24 år och behovet av utkomststöd föranleds av att personen inte är berättigad till arbetslöshetsförmån efter att ha avbrutit eller vägrat delta i utbildning (1172/2010).

I regeringsprogrammet har föreslagits att utkomststödet grunddel höjs med 6 procent från och med ingången av 2012. Dessutom föreslås det att 5 miljoner euro i statsandel anvisas för en höjning av utkomststödet för ensamförsörjare. I lagen om utkomststöd ändrades 9 § 1 mom. 1 punkten så att storleken av utkomststödet grunddel höjdes med 6 procent för ensamstående 2011. Höjningen trädde i kraft den 1 januari 2012. Grunddelen för andra personer som hör till familjen steg i samma förhållande som deras andel i förhållande till grunddelens storlek för en ensamstående. Vid fastställande av utkomststödet betalas till en ensamförsörjare grunddelen för en ensamstående förhöjd med 10 procent. En bestämmelse om detta har fogats till lagens 9 § 2 mom. (1184/2011).

I början av 2013 genomfördes en extra delvis tidigarelagd indexhöjning (0,7 %) av utkomststödet i syfte att jämna ut den inverkan som höjningen av mervärdesskattesatsen har. Den tidigarelagda höjningen gällde hela 2013 (709/2012).

Enligt lagen om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd (1006/2012) kommer utkomstskyddets förhöjningsdelar för den aktiva tiden att räknas som prioriterad inkomst i en persons och familjs utkomststöd från början av 2013.

Lagen om utkomststöd har ändrats genom lag 940/2014 så att den temporära bestämmelsen om att minst 20 procent av förvärvsinkomsterna, dock högst 150 euro per månad, inte ska beaktas som inkomster då utkomststödet fastställs ska göras permanent (11 § 3 mom. i lagen om utkomststöd). Samtidigt ändrades bestämmelsen så att avdraget gäller per inkomsttagare och inte som nu per hushåll. Avsikten är att förbättra ställningen för arbetande utkomststöds klienter och att det ska bli mer meningsfullt för utkomststöds klienterna att skaffa sig små förvärvsinkomster. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2015.

Genom lag 868/2014 om ändring av lagen om utkomststöd ändrades 9 § 1 mom. 1 punkten i lagen så att utkomststödet grunddel per månad för ensamstående är 447,24 euro. Genom lagändringen genomfördes för utkomststödet del regeringens rambeslut om en justering av folkpensionsindex med 0,4 procent i början av 2015. Också utkomststödet grunddel är bundet till folkpensionsindex, men genom lagändringen höjdes dock grunddelen från den 1 januari 2015 till fullt belopp.

Lagen om utkomststöd ändrades genom lag 1312/2014 så att den i fråga om tidsfristen för sökande av ändring i beslut om utkomststöd överensstämmer med socialvårdslagen, som träder i kraft den 1 april 2015.

Social- och hälsovårdsministeriet förlängde mandatet för den arbetsgrupp som tillsatts för revideringen av lagen om utkomststöd till den 30 juni 2015 då arbetet ska vara slutfört. Samtidigt preciserade ministeriet arbetsgruppens uppdrag och ändrade dess sammansättning så att den bättre överensstämmer med den kompetens som det nya uppdraget kräver (STM057:00/2013).

Efter uttalandet har det gjorts flera revideringar av utkomststödet, och stödet utvecklas fortfarande. Ärendet ger i det avseendet inte längre anledning till åtgärder.

Jaakko Ellisaari, överinspektör

Arbetspensionsreformen

RP 242/2002 rd — RSv 298/2002 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 18 februari 2003 att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds om de som får grunddagpension enligt utkomtskyddet för arbetslösa kunde tjäna in arbetspension.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen under följande fas av arbetspensionsreformen gör en ny bedömning av behoven att se över folkpensionssystemet, i synnerhet när det gäller åldersgränsen för ålderdomspension och förtidsminskningen, för att personer med små arbets- eller företagarpensioner ska ha likvärdiga möjligheter att gå i pension flexibelt från och med 63 års ålder i enlighet med de nu godkända pensionslagarna.

4. Riksdagen förutsatte att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds hur den pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn på ett rättvist sätt kunde utvidgas särskilt med hänsyn till allt fler olika möjligheter att kombinera arbete

och barnavård och att de atypiska anställningarna blir allt vanligare. Riksdagen förutsatte att ändringsförslag läggs fram innan de nu godkända lagarna träder i kraft.

5. Riksdagen förutsätter att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds om pensionsersättningen av statens medel kunde utsträckas till att gälla beväringar och civiltjänstgörare samt dem som har avbrutit sina studier på grund av sjukdom.

Uttalandena ovan hänför sig till den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005. Under hela den tid som arbetspensionssystemet har funnits till har regeringarna utvecklat systemet på trepartsbasis i samarbete med de centrala arbetsmarknadsparterna.

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering konstateras det att regeringen ska förbereda riktlinjer och förslag till ändringar av lagstiftningen när det gäller arbetslagstiftningen, utvecklingen av arbetslivet och dess socialskydd i samarbete med parterna i arbetslivet. Enligt regeringsprogrammet deltar regeringen aktivt i utvecklingen av arbetslivsfrågorna. Regeringen har som mål att bland annat höja den genomsnittliga pensionsåldern, öka säkerheten vid förändringar, stärka jämställdheten och förbättra möjligheterna att förena familj och arbete. I regeringsprogrammet konstateras det också att man måste nå samsyn om långsiktiga lösningar för att förlänga tiden i arbetslivet, trygga finansieringen av arbetspensionssystemet och säkerställa ett tillräckligt pensionsskydd. Vidare konstateras det att arbetsmarknadsorganisationerna har förbundit sig att förhandla och vidta nödvändiga åtgärder för att målet ska nås.

Arbetsmarknadsorganisationerna har den 25 september 2014 enats om nästa arbetspensionsreform. Pensionsreformen avses träda i kraft i början av 2017. Med anledning av pensionsreformen har vid social- och hälsovårdsministeriet inletts lagberedning på trepartsbasis. Till grund för beredningen ligger avtalet mellan arbetsmarknadsparterna. Under beredningen kommer förhandlingsresultatet att bearbetas och utformas till en regeringsproposition. Dessutom ska de frågor som ännu är öppna lösas.

I samband med beredningen av pensionsreformen kommer man att kartlägga revideringsbehoven inom folkpensionssystemet. Man kommer då också att uppskatta pensionsreformens återverkningar på åldern för ålderspension och den förtida ålderspensionen enligt folkpensionslagstiftningen. Enligt avtalet om pensionsreformen kommer den lägsta åldern för ålderspension successivt att höjas med början från dem som är födda 1955 tills åldern för ålderspension är 65 år. Efter 2025 binds den lägsta åldern för ålderspension till den förväntade livslängden, så att förhållandet mellan pensionstid och tid i arbete blir kvar på samma nivå som 2025. När åldern för ålderspension inom arbetspensionssystemet stiger så att den till slut motsvarar folkpensionssystemets ålder för ålderspension, kommer de situationer som nämns i punkt 3 i uttalandet inte längre att vara möjliga.

Efter pensionsreformen 2005 har det gjorts flera förbättringar av de lägsta pensionerna. Nivån på folkpensionerna höjdes 2005, 2006 och 2008. I början av 2008 slopades inom folkpensionen dessutom kommunernas dyrtidsklassificering och sänkningen av folkpensionen på grund av slutenvård. Utöver höjningarna av nivån på folkpensionen infördes den 1 mars 2011 en garantipension för att garantera en skälig nivå på de lägsta pensionsinkomsterna. Garantipensionen utbetalas i form

av ett tillägg till pensionstagare vars totala pension understiger en viss inkomstnivå. Införandet av garantipension höjde minimipensionen till 687 euro i månaden 2011. Höjningarna av nivån på folkpensionen, liksom de årliga indexhöjningarna, har också lett till att de inkomstavdrag som pensionstagaren kan göra i beskattningen har ökat. Inte heller garantipensionen överstiger det belopp för pensionsinkomster som utgör övre gräns för avdrag i beskattningen.

Punkterna 1, 4 och 5 i uttalandet har att göra med den pension som intjänas under perioder utan lön och den pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. I avtalet om pensionsreformen 2017 ingår inga förslag till ändring av dessa bestämmelser. I takt med att lagberedningen med anledning av pensionsreformen framskrider kommer det att klarna om man i samband med den ska föreslå ändringar också i de frågor som anges i uttalandet.

Reformen av familjeledigheter trädde i kraft i början av 2007. Under tiden för familjeledighet tjänar föräldern in arbetspension enligt sin förvärvsinkomst. Från ingången av 2010 förbättrades dessutom den inkomstnivå som ligger till grund för pensionen för återstående tid när det gäller arbetspensionen för sådana försäkrade som sköter barn yngre än tre år med stödet för hemvård av barn. Jyrki Katainens regering har deltagit i genomförandet av det ramavtal som arbetsmarknadsorganisationerna ingick den 13 oktober 2011 bland annat genom att lämna en proposition till riksdagen enligt vilken det sammanlagda antalet familjeledighetsdagar ökar med tolv vardagar från ingången av 2013. För dessa tilläggsdagar växer också tilläggs-pensionen enligt den egna förvärvsinkomsten.

Social- och hälsovårdsministeriet utredde under 2008 om värnplikts- och civiltjänsttiden skulle kunna omfattas av det inkomstrelaterade arbetspensionsskyddet. Utredningen visade att arbetsgivarna och arbetstagarna inom den privata sektorn inte var villiga att bekosta arbetspensionsskydd för beväringar och civiltjänstgörare. Det kom också fram att om arbetspensionsskydd för värnplikts- och civiltjänsttiden införas är det intjänade pensionsskyddet bara några euro. Förhöjd intjänad pension som baserar sig på det arbete som arbetstagare utför efter att ha fyllt 63 år ger dem möjlighet att förbättra det arbetspensionsskydd som de inte kunde tjäna in under värnpliktstiden. Det system som baserar sig på lagen om olycksfall i militärtjänst tryggar inkomsten för den som blivit arbetsoförmögen under värnpliktstiden.

Inka Hassinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Klientavgifter inom social- och hälsovården

RP 49/2002 rd — RSv 299/2002 rd

Stora utskottet och social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 17 februari 2003 att en övergripande reform av bestämmelserna om klientavgifter inom social- och hälsovården görs så snart som möjligt både när det gäller slutenvård och öppenvård och att inkomstbegreppet vid öppenvård och slutenvård samordnas samtidigt som klienter i långvarig öppenvård tillförsäkras disponibla medel. Dessutom förutsatte riksdagen att reformen tryggar hela familjens försörjning under den tid som någon familjemedlem är i öppen- eller slutenvård.

Det har under flera olika regeringsperioder genomförts sådana ändringar i lagstiftningen om klientavgifter inom social- och hälsovården som förutsätts i riksdagens uttalande. Som en av de första åtgärderna i denna riktning genomfördes genom lag 1151/2007 från ingången av 2008 betalningen av folkpension till oförminskat belopp under tiden för slutenvård. På grundval av denna ändring ändrades 7 c § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården så att avgiften för personer i långvarig slutenvård kan uppgå till högst 85 procent av klientens nettoinkomster (år 2014). Om avgiften fastställs utgående från makarnas sammanlagda inkomster, kan den uppgå till högst 42,5 procent av de sammanlagda nettoinkomsterna. Den som får slutenvård ska dock till sitt förfogande ha ett indexbundet minimibelopp, som 2014 uppgick till 105 euro.

Genom den ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, lag 387/2008, som trädde i kraft den 1 augusti 2008, genomfördes en nivåhöjning som motsvarar kostnadsutvecklingen av klientavgifterna och de inkomstgränser som utgör grund för avgifterna. Genom ändringen har avgifterna och inkomstgränserna bundits till de index som bäst motsvarar inkomstutvecklingen för klienter som använder servicen och kostnaderna för servicen. Vid revideringen av lagen har avgiftstaket lämnats utanför nivåhöjningen men bundits till ett index. I fortsättningen justeras avgifterna och inkomstgränserna enligt index med två års mellanrum. Det följande skedet i slopandet av gränsdragningen mellan öppenvård och slutenvård genomfördes genom lag 1050/2009. Från ingången av 2010 betalas handikappförmåner även till dem vilkas vårdperiod i en offentlig vårdinrättning pågår över tre månader. Förmånerna är handikappbidrag för personer under 16 år, handikappbidrag för personer över 16 år, vårdbidrag för pensionstagare samt kosterättning.

SATA-kommittén, som berett totalreformen av den sociala tryggheten, har i sitt arbete sett över klientavgifterna inom social- och hälsovården. Kommittén föreslog den 18 december 2009 att man i det första skedet gör vissa partiella ändringar i klientavgifterna för att korrigera de mest uppenbara bristerna i avgiftssystemet. När det gäller tjänsterna inom den öppna vården föreslog kommittén att avgifterna för serviceboende förenhetligas. Enligt kommittén är det lämpligt att den detaljerade beredningen av ändringen genomförs av social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp för reformen av vård och omsorg dygnet runt för äldre. Dessutom föreslog SATA-kommittén att avgiftssystemet inom social- och hälsovården förenhetligas så att de bestämmelser som gäller avgifterna samlas i samma lag för att öka avgiftssystemets transparens. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 15 september 2009 en arbetsgrupp för att bereda förslag till utvecklande av strukturer och innehåll i vård- och omsorgstjänster dygnet runt för äldre samt riktlinjer för fastställande av klientavgifterna för serviceboende för äldre.

Enligt regeringsprogrammen för statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringar bör utvecklingen av systemet med klientavgifter fortsätta för att inte avgifterna inom social- och hälsovården ska bli ett hinder för användningen av tjänsterna. Avgiftstaken bör slås samman och förnyas. Avsikten är att skapa ett enhetligt system med avgiftstak inom hälso- och sjukvården genom att man slår samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården med den årliga maximala självriskandelen för läkemedelskostnaderna inom den lagstadgade sjukförsäkringen. Ett enhetligt avgiftstak förutsätter ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för genomförandet. Bestämmelserna om avgifter inom social- och hälsovården bör samlas i samma lag för att förbättra genomskinligheten i avgiftssystemet.

Enligt planerna ska klientavgiftssystemet förnyas stegvis på följande sätt: I den första etappen förbereds ändringar av avgifterna för det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna. För detta serviceboende föreskrivs det enhetliga rikstäckande grunder för fastställandet av klientavgifterna. Avgifterna för effektiviserat serviceboende förenhetligas och det fastslås ett s.k. minimibelopp som ska stå till en persons disposition. I den andra etappen införs ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården genom att man slår samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården med den årliga maximala självriskandelen för läkemedelskostnaderna inom den lagstadgade sjukförsäkringen. I den tredje etappen samlas bestämmelserna om social- och hälsovårdsavgifter i samma lag.

I enlighet med regeringsprogrammet inleddes revideringen av avgifterna för serviceboende så att man för det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna föreskriver enhetliga rikstäckande grunder för fastställandet av avgifterna. Dessutom förenhetligas avgifterna för effektiviserat serviceboende och fastställs ett minimibelopp som en person inom det effektiviserade serviceboendet ska få disponera över. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 7 januari 2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda förslag till revidering av klientavgifterna inom det kommunala serviceboendet och utreda förslagets konsekvenser för kommuner och kommuninvånare. Arbetsgruppens mandat gick ut den 31 oktober 2014. Arbetsgruppens utkast till regeringsproposition kommer att fortsätta beredas som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och avsikten är att propositionen ska lämnas till riksdagen sommaren 2015.

Johanna Huovinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten

RP 3/2005 rd — RSv 67/2005 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp och utvärderar riktigheten och objektiviteten i beslut om rehabilitering enligt prövning med stöd av 12 § samt i beslut om medicinsk rehabilitering av personer med svår funktionsnedsättning och därefter bereder de ändringar i lagstiftningen som anses behövliga.

Social- och hälsovårdsministeriet har bitt Folkpensionsanstalten utreda utvecklingen när det gäller beslut om medicinsk rehabilitering och rehabilitering enligt prövning för personer med svår funktionsnedsättning. Folkpensionsanstalten har sedan 2005 lämnat utredningar i ärendet till social- och hälsovårdsministeriet. Ansökningar om medicinsk rehabilitering och lagstadgad rehabiliterande psykoterapi för personer med svår funktionsnedsättning har avslagits relativt sett mera sällan än ansökningar om andra rehabiliteringsformer. Den relativa andelen avslag minskade något i alla rehabiliteringsformer mellan 2010 och 2014. Under samma period har antalet rehabiliteringsbeslut som ändrats i besvärsnämnden för social trygghet gått ner.

Besluten om rehabilitering enligt prövning för olika grupper av rehabiliteringsklienter är baserade på Folkpensionsanstaltens treårsplan för användning av det penningbelopp som riksdagen har reserverat för ändamålet. Utgående från treårsplanen ger Folkpensionsanstalten tillämpningsanvisningar för beviljandet av rehabilitering enligt prövning. Användningen av medel för rehabilitering enligt prövning och

genomförandet av treårsplanen har följts upp mer ingående än tidigare på grund av att Folkpensionsanstalten årligen sedan 2005 har lämnat en utredning om användningen av medel till social- och hälsovårdsministeriet. Av utredningarna kan konstateras att medlen som helhet har använts i överensstämmelse med de prioriteringar som anges i treårsplanerna.

Folkpensionsanstalten är sedan ingången av 2011 enligt lag skyldig att ordna och ersätta den rehabiliterande psykoterapi som ges inom ramen för rehabilitering enligt prövning. Avslagsprocenten för ansökningar om rehabiliterande psykoterapi har minskat betydligt efter att verksamheten kom att omfattas av anordningsskyldigheten. Den relativa andelen avslag på ansökningar om rehabilitering enligt prövning steg tillfälligt något 2011 i och med att psykoterapin blev lagstadgad. Ökningen berodde främst på att besluten om psykoterapi kom att grunda sig på lag. År 2012 återgick andelen avslag på rehabilitering enligt prövning till i det närmaste samma nivå som 2010. Under 2013 och 2014 har andelen avslag på rehabilitering enligt prövning sjunkit under nivån 2010.

Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter följa upp hur Folkpensionsanstalten genomför lagen. Folkpensionsanstalten upprättar årligen en treårsplan för användningen av de medel som reserverats för rehabiliteringen enligt prövning och en utredning om användningen av medlen till social- och hälsovårdsministeriet. Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen (RP 332/2014 rd) om revidering av villkoren för beviljande av medicinsk rehabilitering för personer med svår funktionsnedsättning och om innehållet i rehabiliteringen så att det överensstämmer med krävande medicinsk rehabilitering. Det uppskattas att de lagändringar som föreslås i propositionen kommer att öka antalet personer som omfattas av Folkpensionsanstaltens skyldighet att ordna medicinsk rehabilitering.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Milja Tiainen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Skol- och studerandehälsovården

RP 234/2006 rd — RSv 279/2006 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 2 februari 2007 att regeringen bevakar att skol- och studerandehälsovården utfaller enligt syftena i reformen, särskilt när det gäller studerande inom yrkesutbildningen, och utvärderar om lagstiftningen behöver ändras.

Vid Institutet för hälsa och välfärd (THL) har ett system för jämförelseanalys för främjande av hälsa (TedBM-projektet) utvecklats för kontinuerlig insamling av jämförbara uppgifter om främjande av hälsa och välfärd bl.a. i grundskolor, gymnasier och yrkesläroanstalter samt om hur skol- och studerandehälsovården genomförs. Uppgifter om skol- och studerandehälsovården samlas in som en del av en enkät om hur aktivt befolkningens hälsa främjas i primärvården som genomförs vartannat år. Sedan 2007 har skol- och studerandehälsovården regelbundet följts upp också inom ramen för utredningar som genomförts av Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd.

Enkäten Hälsa i skolan som Institutet för hälsa och välfärd årligen genomfört sedan 1995 utvidgades 2008 till att gälla också första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter. Undersökningen innehåller frågor om skolförhållanden, mobbning, hälsa, sinnesstämning, sexuell hälsa, rökning, andra droger, andra hälsovanor, olycksfall i skolan, förseelser och brott, medier och spel samt hem och vänner. Sedan 2013 genomförs enkäten Hälsa i skolan vartannat år i hela landet.

Det treåriga försöket med hälsovårdstjänster för yrkeshögskolestuderande i Villmanstrand och Seinäjoki enligt en SHVS-modell avslutades 2014. Försöket genomfördes av Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS). Försöket baserades på att studerandena betalade en frivillig hälsovårdsavgift. Vid social- och hälsovårdsministeriet har tillsatts en styr- och uppföljningsgrupp för uppföljning och utvärdering av försöket. I gruppen finns representanter för både Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf och Finlands studentkårers förbund (FSF) rf. Den slutliga utvärderingen av projektet blir klar i början av 2015. De slutliga förslagen till fortsatta åtgärder läggs fram på basis av försöket.

Vid social- och hälsovårdsministeriet blev en utredning om studerandehälsovården klar 2012. Utredningen omfattar studerandehälsovården för alla studerande, från gymnasier till yrkeshögskolor. Utifrån resultaten av utredningen lämnade social- och hälsovårdsministeriet förslag till fortsatta åtgärder till kommunerna, Institutet för hälsa och välfärd och Valvira. Våren 2011 när det nya hälso- och sjukvårdslagen trädde i kraft utfärdade statsrådet en ny förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (338/2011, tidigare 380/2009). Genom förordningen tryggar man tillräckliga enhetliga och regionalt lika tjänster, förbättrar det hälsofrämjande arbetet samt effektiviserar stödet i ett tidigt skede och förhindrar utslagning.

För att kommunerna ska kunna ordna tjänster enligt förordningen höjdes statsandelarna för kommunernas primärvård 2010 och 2011 med sammanlagt 18,5 miljoner euro som kommer att finnas permanent i kommunernas statsandelar. Med statsandelarna har man rekryterat cirka 200 läkare och hälsovårdare. Institutet för hälsa och välfärd följer upp förordningen. Institutet har gett ut särskilda rapporter om uppföljningen (Raportti 21/2011 och 71/2012). Dessutom gjorde Institutet för hälsa och välfärd en särskild utredning om skolhälsovården 2012. Tillsynen utförs av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) och regionförvaltningsverken. För tillsynen har Valvira och regionförvaltningsverken utarbetat ett tillsynsprogram för 2012–2014. År 2014 var studerandehälsovården ett särskilt tillsynsobjekt.

Den lagstiftning som gäller skol- och studerandehälsovård har reviderats under de senaste åren med en statsrådsförordning och hälso- och sjukvårdslagen. För närvarande finns det en uppdaterad och omfattande författningsgrund för skol- och studerandehälsovården. Eventuella behov att ändra den lagstiftning som gäller studerandehälsovården klarnar under de närmaste åren.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utveckla hälso- och sjukvården för studerande. Arbetsgruppen ska lägga fram förslag som i första hand förbättrar hälso- och sjukvården för studerande inom yrkesutbildningen. Arbetsgruppens mandat var 1.8.2012–31.3.2014. Våren 2014 lämnade arbetsgruppen sina förslag till utveckling av studerandehälsovården (STM 2014:10). Åtgärdsförslagen riktade sig till kommunernas studerandehälsovård, In-

stitutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet, Valvira och i fråga om lagstiftningen till social- och hälsovårdsministeriet.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har förberett en lag om elev- och studerandevård (1287/2013). Studerande på andra stadiet ska få tillgång till samma psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården som eleverna inom den grundläggande utbildningen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

En förtydligad gränsdragning gällande kostnaderna för läkemedelsbehandling mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen

RP 50/2004 rd — RP 164/2004 rd — RSv 160/2004 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 24 november 2004 att regeringen för att förhindra en omotiverad överföring av kostnader utreder hur gränsen mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen kan göras tydligare när det gäller kostnaderna för läkemedelsbehandling.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 2 mars 2006 en utredare för att klargöra den gränsdragning som hänför sig till kostnadsansvaret när det gäller läkemedel. I enlighet med sitt uppdrag skulle utredaren kartlägga aktuella problem som är förknippade med kostnadsansvaret när det gäller läkemedel och utreda behovet av ändringar samt lägga fram förslag som förtydligar de anvisningar som rör kostnadsansvaret eller preciserar lagstiftningen så att en obefogad överföring av kostnadsansvaret från ett system till ett annat förhindras på det sätt som förutsätts i uttalandet. Utredningen blev färdig i slutet av 2006.

Riksdagen godkände i december 2010 förslaget till ny hälso- och sjukvårdslag. Enligt 68 § i lagen ansvarar den behandlande enheten för de läkemedel som ges till patienten under tiden för slutna vård. Verksamhetsenheten ansvarar för läkemedel som ges vid öppen mottagning på en hälsovårdscentral, ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet när läkemedlen ges av en läkare, tandläkare eller, under uppsikt av en läkare eller tandläkare, någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Närmare bestämmelser om när läkemedel kan ges under uppsikt av en läkare eller tandläkare kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

En arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet med uppgift att utveckla systemet för läkemedelsersättning har under 2012 i enlighet med sitt uppdrag granskat frågan om man, för att kunna ge patienten en ändamålsenlig läkemedelsbehandling, i särskilt angivna fall bör precisera den kommunala hälso- och sjukvårdens och sjukförsäkringens finansieringsansvar. Alternativen i de angivna fallen är behandling inom den kommunala hälso- och sjukvården eller behandling som ges inom öppenvården och ersätts från sjukförsäkringen. Enligt arbetsgruppen är det motiverat att närmare utreda kostnadsansvaret och ersättningarna i synnerhet när det gäller särskilda läkemedel. Arbetsgruppen såg det också som viktigt att fortsätta skapa tydligare anvisningar för den offentliga hälso- och sjukvården och för-

delningen av kostnadsansvaret inom sjukförsäkringens system för läkemedelssättningar. Målet är en enhetlig praxis på olika områden och vid olika hälso- och sjukvårdsenheter med beaktande av sjukförsäkringslagen och hälso- och sjukvårdslagen samt syftet med andra lagar på området.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 7 januari 2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda förslag till revidering av klientavgifterna för det kommunala serviceboendet samt utreda verkningarna av förslagen för kommuner och klienter. Dessutom hade arbetsgruppen som uppgift att förbereda en arbetsplan för införandet av ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården. Arbetsgruppen har avslutat sitt arbete. Arbetsgruppen kommer inte att lägga fram någon arbetsplan för sammanslagning av avgiftstaken, eftersom en arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet fortfarande utreder alternativ till en avveckling av flerkanalsfinansieringen. Det är för närvarande inte heller motiverat att utarbeta en arbetsplan för en sammanslagning av avgiftstaken.

Kirsi Päivänsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Barnskydd

RP 252/2006 rd — RSv 309/2006 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder för att revidera familjevårdslagstiftningen.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen följer hur beslutsfattandet i ärenden som gäller omhändertagande av barn fungerar och att regeringen vid behov och så snabbt som möjligt bereder ett förslag till beslutsförfarande som effektiviserar barnskyddet och som innebär att besluten om tvångsomhändertagande fattas av ett multiprofessionellt organ som inrättas exempelvis i anknytning till samkommunerna enligt 6 § i lagen om en kommun- och servicestrukturreform.

3. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 23 april 2009 en arbetsgrupp med uppdrag att lägga fram förslag till en reform av familjevårdslagstiftningen och styra genomförandet av det riksomfattande handlingsprogrammet för familjevården. Arbetsgruppens delrapport om behovet av att ändra lagstiftningen om familjevården (Lainsäädännön muutostarpeet perhehoidossa, Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:15) blev klar våren 2010. Enligt regeringsprogrammet kommer familjevårdslagstiftningen att främjas samtidigt som de behov som den äldre befolkningen ger upphov till beaktas. Förberedelsearbetet pågår. En regeringsproposition med förslag till lag om revidering av familjevårdslagstiftningen har lämnats till riksdagen för behandling. Familjevårdslagen avses träda i kraft samtidigt som socialvårdslagen den 1 april 2015.

RP 331/2010 rd med förslag till lagar om ändring av 50 § i barnskyddslagen, familjevårdarlagen och lagen om stöd för närståendevård föredrogs i statsrådet i januari 2011. Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2011 och den 1 januari 2012.

4. Social- och hälsovårdsministeriet har som sin ståndpunkt framfört att det nuvarande beslutssystemet bör bevaras. I den barnskyddslag som trädde i kraft 2008 förnyades beslutsprocessen vid tvångsomhändertaganden så att förvaltningsdom-

stolen på ansökan av tjänsteinnehavaren som första instans avgör ärenden som gäller omhändertaganden eller anknytande vård utom hemmet i stället för kommunernas socialnämnder såsom tidigare var fallet. Enligt motiveringen i regeringspropositionen kan man på detta sätt försäkra sig om den sakkunskap och objektivitet som behövs när besluten fattas samt förbättra parternas rättssäkerhet. Enligt en undersökning som Rättspolitiska forskningsinstitutet offentliggjorde 2012 har antalet besvär till högsta förvaltningsdomstolen över beslut som gäller omhändertaganden ökat, men det finns också andra faktorer som ligger bakom ökningen än revideringen av barnskyddslagen. Med tanke på barnets välbefinnande och rättssäkerhet är det av största vikt att vården utom hemmet granskas objektivt. Kommunen kan i liknande fall vara jävig som beslutsfattare. I samband med den pågående reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur kommer man dock att fastställa ansvaret när det gäller omhändertagandet av barn och i det sammanhanget kan det vara lägligt att försöka hitta metoder också för hur beslutsprocessen ska kunna förbättras.

Marjo Lavikainen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Effektivisering av arbetet vid besvärsnämnden för social trygghet och förbättring av rättsäkerheten för dem som söker ändring

RP 58/2008 rd — RSv 59/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att behovet att överklaga socialförsäkringsärenden reduceras genom att besluten motiveras bättre och de berörda informeras mer och att det snabbt undersöks hur rättelseförfarandet för socialförsäkringsärenden fungerar i första instansen och vilka utvecklingsbehoven är.

Behandlingstiden för besvär påverkas av såväl antalet besvär som anländer till nämnden som antalet avgjorda ärenden. Dessutom kan behandlingen av besvär i nämnden påskyndas.

Lagstiftningen har gjorts klarare i fråga om utkomstskydd för arbetslösa, arbetspension, folkpension, sjukförsäkring och rehabilitering och detta i sin tur förväntas påverka antalet besvär som kommer till besvärsnämnden. För att minska antalet besvär trädde den 1 juli 2011 i kraft en lagändring som innebär att en försäkringsanstalt som beviljat en förmån (t.ex. FPA) i vissa fall kan avgöra ett ärende på nytt i ett enklare förfarande än för närvarande. Ändringarna minskar antalet ärenden som gäller undanröjande av beslut som ska behandlas vid besvärsnämnderna och lättar arbetsbördan.

Arbetsgruppen som utvecklat systemet med försäkringsläkare har i sin slutrapport den 21 januari 2014 lagt fram olika åtgärder som har som mål att öka dels transparensen i systemet i fråga och i hela socialförsäkringssystemet, dels invånarnas tilltro till systemet. Avsikten är också att öka öppenheten när det gäller besvärprocessen i utkomstskyddsärenden.

Beträffande besvärsnämnderna för utkomstskyddsärenden föreslår arbetsgruppen att ledamöternas skyldighet att uppge sina bindningar skrivs in i lag. Dessutom rekommenderar arbetsgruppen att man ökar den medicinska expertisen i besvärsnämnderna genom att inrätta en läkartjänst på deltid eller ändra bestämmelserna

om förstärkta sektioner, så att det vid behov kan ingå flera läkare i en förstärkt sektion. Arbetsgruppen rekommenderar vidare en ökning av andelen muntliga förhandlingar.

Arbetsgruppen föreslår också åtgärder som syftar till att utveckla motiveringarna till besluten och informera klienterna. Avsikten är att förmåns- och ersättningsbesluten ska motiveras bättre genom att man kompletterar lagarna om förmåner med närmare bestämmelser om hur besluten ska motiveras. Lagändringar som gäller motiveringar av beslut har genomförts och ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2015. Invånarna har fått ökade kunskaper om socialförsäkringssystemet genom information. Tanken är att invånarna ska ha tillgång till samlade uppgifter om hur socialförsäkringens olika grenar fungerar och vilka faser som ingår i behandlingen av försäkringsärenden.

Med sina förslag till åtgärder vill arbetsgruppen också gynnsamt påverka antalet besvär som anländer till besvärsnämnden och förbättra rättssäkerheten hos dem som söker ändring.

Under de senaste åren har det gjorts lagändringar som lett till att det blivit möjligt att hos besvärsnämnden anföra besvär över nya grupper av förmåner (underhållsstöd, tolktjänster, psykoterapi som lagstadgad rättighet och garantipensioner). Ändringarna har i sin tur ökat antalet besvär. I viss mån på grund av det har antalet besvär inte minskat under tidigare år. Under 2012–2013 uppgick antalet besvär till cirka 21 000 per år, medan antalet 2008–2010 var cirka 22 000 per år och 2011 så högt som 23 400. Under 2014 verkar antalet besvär åter öka. I synnerhet mot slutet av året ökade antalet besvär per månad betydligt jämfört med året innan, vilket åtminstone i viss mån berodde på det allmänna ekonomiska läget. Till nämnden anlände totalt 23 989 ärenden.

För att öka antalet avgjorda besvär har besvärsnämnden sedan 2008 tilldelats mer resurser. Nämnden har haft 10 extra anställda under 2008–2010 och 20 anställda år 2011 utöver de 48 ordinarie anställda. År 2012 uppgick antalet ordinarie anställda till 55 personer och det fanns dessutom 7 personer som var anställda för viss tid. Sedan 2013 består nämnden av 55 personer. Social- och hälsovårdsministeriet har lämnat ett förslag om att tillfälligt öka antalet anställda år 2015 för behandlingen av det tilltagande antalet besvär.

En lagändring som trädde i kraft den 1 augusti 2008 har underlättat behandlingen av ärenden i besvärsnämnden: nämnden har indelats i två sektioner, de ärenden som behandlas i en sammansättning med fem medlemmar har minskat, en sammansättning med en domare har införts och notarierna fått möjlighet att föredra enkla besvärssärenden. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2011 har man dessutom ökat antalet ärendegrupper som får avgöras i en sammansättning med en domare.

Också den interna utvecklingen av besvärsnämnden är central för att verksamheten ska fungera smidigt. Arbetsprocesserna har auditerats av Villmanstrands tekniska universitet och processerna har förbättrats. Besvärsnämnden har också fäst särskild vikt vid ledningen av processerna, utbildningen av personal och personalens arbetshälsa och vidtagit åtgärder som förbättrar dessa.

Vid besvärsnämnden var den genomsnittliga tiden för behandling av besvär längst i januari 2009, dvs. 18,4 månader. Den genomsnittliga behandlingstiden för hela

2009 var 17 månader. Efter det har behandlingstiderna förkortats till 15,3 månader år 2010 och 11,8 månader år 2011. Den genomsnittliga behandlingstiden 2012 var 9,7 månader och för december 9 månader. Motsvarande siffror för 2013 var 8 månader för hela året och 7,76 månader för december. År 2014 var den genomsnittliga behandlingstiden 7 månader och 6,4 månader för december.

Sedan 2008 har besvärsnämndens oskäligt långa behandlingstider varit föremål också för Justitiekanslersämbetets granskning. I ett utlåtande i juni 2012 uppgav biträdande justitiekanslern att ärendet inte längre ger anledning till åtgärder.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Susanna Grimm-Vikman, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Service och stöd på grund av handikapp

RP 166/2008 rd — RSV 181/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 10 december 2008 att regeringen följer upp hur reformen verkställs och vilka effekter den har och utifrån uppföljningen bedömer lagstiftningens funktion och kostnadskonsekvenser i sin helhet samt eventuella behov av preciseringar.

Institutet för hälsa och välfärd har följt upp revideringen av handikappservicelagen på det sätt som bestämts i resultatavtalet mellan institutet och social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet genomfört en uppföljning av kostnadseffekterna av handikappservicelagen. Slutrapporten blev klar i slutet av 2013 (Väisänen, Antti, Linnosmaa, Ismo, Nurmi-Koikkalainen, Päivi, Eskelinen, Janne (2013). Tutkimus vuoden 2009 vammaispalvelulain muutosten vaikutuksista asiakasmääriin ja kustannuksiin. THL, Raportti 1/2014). Huvudvikten i undersökningen lades vid bedömningen av de kostnadseffekter som lagändringarna om personlig assistans gav upphov till. Effekterna av lagändringen bedömdes med hjälp av en statistisk modell med kommunvisa uppgifter. I modellen beaktades förutom lagändringarna också andra faktorer som kan förklara ökningen av antalet klienter.

I lagändringen 2009 hade antalet klienter som omfattas av den subjektiva rätten till personlig assistans för personer med svår funktionsnedsättning märkbart ökat. År 2013 uppgick antalet klienter med personlig assistans till närmare 15 200, vilket var 9 700 fler än 2008. Förhållandevis mest ökade antalet klienter över 65 år. Av en undersökning framgår att antalet klienter med personlig assistans ökade till följd av lagändringen med 4 900 klienter och de totala kostnaderna med 39 miljoner euro under 2008–2011. Kostnadsökningen var betydligt högre än de 25 miljoner euro som beräknats i regeringspropositionen. De nya klienterna hade dock genomsnittligt sett färre timmar med personlig assistans än de gamla klienterna, vilket dämpade kostnadsökningen. Efter lagändringen har antalet timmar med personlig assistans och kostnaderna för assistansen per klient i snitt minskat. Men spridningen mellan klienterna är stor när det gäller såväl timmar som kostnader.

Forskning visar att kommunens storlek och åldersstrukturen är avgörande för hur stor andel av kommunens befolkning som får personlig assistans. Andra faktorer som förklarar den relativa andelen personer med personlig assistans i kommunen

är antalet svårt funktionshindrade klienter inom serviceboendet och antalet ungdomar under 18 år som får vård med stöd av stödet för närståendevård. Dessa ökar andelen personer med personlig assistans i kommunen. Antalet klienter med rätt till personlig assistans skulle ha ökat även om lagen inte hade ändrats bl.a. till följd av att befolkningen åldras och slutenvården minskar. I kostnadsberäkningarna hade man dock inte beaktat de eventuella indirekta verkningarna av till exempel att slutenvården avvecklas och ersätts med andra tjänster.

Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd genomfört en separat enkät om 2013 i kommunerna (Handikappservicen 2013 – delrapport om kommunenkäten. Institutet för hälsa och välfärd. Statistikrapport 15/2014). Mellan 2011 och 2013 ökade antalet personer som fick personlig assistans med stöd av handikappservicelagen med 34 procent och kostnaderna ökade med uppskattningsvis 46 miljoner euro (47 %). Kommunerna bedömer att kostnadsökningen kommer att avta betydligt under 2014.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 3 maj 2013 en arbetsgrupp för att utreda förutsättningarna för en revidering av speciallagstiftningen om socialvård för personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen har som uppgift att samordna den nuvarande handikappservicelagen och specialomsorgslagen till en ny särskild lag om service för personer med funktionsnedsättning för att trygga en jämlik service för olika grupper med funktionsnedsättning. Till arbetsgruppens uppgifter hör också att klarlägga övriga behov av revidering av den speciallagstiftning som gäller personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen ska senast den 31 mars 2015 utifrån sin utredning lägga fram ett förslag i form av en regeringsproposition till ny lag om särskild service för personer med funktionsnedsättning och bedöma kostnadseffekterna av reformen. Institutet för hälsa och välfärds utredning om de kostnadseffekter som ändringarna av handikappservicelagen ger upphov till kan utnyttjas när man beräknar kostnaderna för den nya speciallagstiftningen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Social- och hälsovårdsministeriet

Främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

RP 72/2009 rd — RSv 105/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 25 september 2009 att man under försökstiden bevakar om inkomstgränsen på 600 euro och maximitiden på två år för att låta pensionen vila är lämpliga och under den fortsatta beredningen av lagstiftning bedömer om de behöver ändras.

Den temporära försökslagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ändrades den 1 mars 2011 (1189/2010). Inkomstgränsen för vilande invalidpensioner höjdes från 600 euro till 687,74 euro i månaden. Den nya inkomstgränsen är lika hög som den garantipension som betalas ut för samma tid. Den förra inkomstgränsen på 600 euro var en fast inkomstgräns. Den nya inkomstgränsen bands till folkpensionsindex. Från början av 2015 är den månatliga inkomstgränsen 746,57 euro. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 11 april 2012 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda ett handlingsprogram som främjar sysselsättningen av partiellt arbetsoförmögna (STM021:00/2012). Arbetsgruppens mandat gick ut den

31 oktober 2013. Social- och hälsovårdsministeriet har i samarbete med arbetsgruppen förberett en regeringsproposition (RP 131/2013 rd). I propositionen föreslås det att den temporära lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ska förlängas till utgången av 2016. Enligt propositionen ska lagens verkningar på sysselsättningen av sjukpensionärer bedömas under lagens giltighetstid. Det föreslås också att lagen förblir temporär, eftersom betydande ändringar av arbetspensionslagarna planeras träda i kraft i början av 2017. Lagen stadfästes den 13 december 2013 och trädde i kraft den 1 januari 2014.

Pia Nissinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Reform av avgiftssystemen

RP 37/2008 rd — RSv 50/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att beredningen av en avgiftstaksreform inom hälsovården påbörjas med det snaraste.

3. Riksdagen förutsatte att de strukturella problemen i dagvårdsavgifterna kartläggs i samband med en totalöversyn av dagvårdslagen och att det görs försök att korrigera dem exempelvis med ökad differentiering av inkomstgränserna med sikte på att den högsta avgiften ska tas ut bara hos familjer med inkomster över löntagarnas medelinkomst och att avgifterna i större utsträckning bestäms utifrån vårdtiderna.

4. Riksdagen förutsatte att konsekvenserna av den nu godkända avgiftsreformen följs upp med fokus på dimensioneringen av dagvårdspersonalen, småbarnsmammors deltagande i arbetslivet och i synnerhet hur olika klientgrupper utnyttjar servicen.

Social- och hälsovårdsministeriet har utrett förutsättningarna för en reform av avgiftspolitik och avgiftssystemet inom social- och hälsovården. Den kommission som tillsatts för ändamålet har i sitt betänkande från 2005 (STM julkaisuja 2005:10) granskat möjligheterna att sammanslå avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården med avgiftstaket för den vård som ersätts av sjukförsäkringen. Kommissionen ansåg att det ur klientens synvinkel vore motiverat och nödvändigt att minska den totala belastningen som föranleds av särskilda avgiftstak. En av uppgifterna för SATA-kommittén, som utreder en totalreform av den sociala tryggheten, var att inom ramen för den mer omfattande totalreformen utreda möjligheterna att sammanslå avgiftstaken. Enligt ett uppdragsavtal gjorde Stakes en utredning åt SATA-kommittén om möjligheterna att sammanslå avgiftstaken. Syftet med utredningen var att bedöma olika alternativ för en sammanslagning av avgiftstaken samt vilken annan alternativ modell som på ett rättvist sätt skulle kunna förbättra situationen för klienter som i stor omfattning utnyttjar kommunala tjänster och läkemedel. Utgångspunkten för olika bedömningar var ett kostnadsneutralt slutresultat, och verkningarna av alternativen granskades utifrån de klienter som använder tjänsterna samt ur den kommunala social- och hälsovårdens och sjukförsäkringens perspektiv. På basis av Stakes utredning föreslog SATA-kommittén i sitt betänkande (STM selvityksiä 2009:62) att det införs ett gemensamt avgiftstak för hälso- och hälsovårdstjänster genom att avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården slås samman med självriskandelen för de årliga läkemedelskostnaderna inom sjukförsäkringen. Utanför det sammanslagna avgiftstaket lämnas då taket för rese-

kostnader inom sjukförsäkringen. Utgångspunkten för de fortsatta förberedelserna bör vara en modell med ett kostnadsneutralt, platt avgiftstak. Servicesedlarnas självriskandel ska beaktas i det gemensamma avgiftstaket till högst ett belopp som motsvarar den kommunala serviceavgiften. I de fortsatta förberedelserna ska det också bedömas om det finns behov av ett s.k. mellantak inom den kommunala hälso- och sjukvården. Kommittén konstaterade vidare att införandet av ett gemensamt avgiftstak inte är möjligt förrän Folkpensionsanstalten och kommunerna har tillgång till ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för ändamålet.

SATA-kommitténs förslag ovan ingår i regeringsprogrammen för 2011–2015 för statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringar. Utvecklingen av klientavgiftssystemet fortsätter för att inte avgifterna inom social- och hälsovården ska bli ett hinder för användningen av tjänsterna. Enligt planerna ska klientavgiftssystemet förnyas stegvis på följande sätt: I den första etappen förbereds ändringar av avgifterna för det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna. För det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna föreskrivs enhetliga rikstäckande grunder för fastställandet av klientavgifterna. Avgifterna för effektiviserat serviceboende förenhetligas och det fastslås ett s.k. minimibelopp som ska stå till en klients disposition. I den andra etappen införs ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården genom att man slår samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården med den årliga maximala självriskandelen för läkemedelskostnaderna inom den lagstadgade sjukförsäkringen. I den tredje etappen samlas bestämmelserna om social- och hälsovårdsavgifter i samma lag.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 15 september 2009 en arbetsgrupp med uppdrag att bereda förslag till utveckling av strukturerna för och innehållet i omvårdnad och vård av äldre dygnet runt samt riktlinjer för hur klientavgifterna för boendeservice för äldre ska fastställas. Enligt regeringsprogrammet kommer avgifterna för serviceboende att ändras utifrån de förslag som den förnyade arbetsgruppen lade fram i januari 2011. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 7 januari 2013 en arbetsgrupp med uppgift att sammanställa redan befintliga förslag om klientuppgifter inom boendeservicen. Det är fråga om förslag som tidigare har lagts fram när ärendet förbereddes och som ska läggas till grund för beredningen av en regeringsproposition om klientavgifter inom serviceboendet. Utöver beredningen av en lag om klientavgifter förbereder arbetsgruppen också en arbetsplan för den andra och tredje etappen av reformen. Arbetsgruppens mandat gick ut den 31 maj 2014. Arbetsgruppens utkast till regeringsproposition kommer att fortsätta beredas som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Våren 2014 lät arbetsgruppen som bakgrundsmaterial utföra en utredning om datasystem för det nationella avgiftstaket ("Terveystietojärjestelmäselvitys"). En arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet har fortsatt utreda alternativ till en avveckling av flerkanalsfinansieringen. Efter det kan en sammanslagning av avgiftstaken utvärderas.

Klientavgifterna inom barn dagvården ändrades den 1 augusti 2008. Begreppet familjestorlek som bestämmer differentieringen av avgifterna och inkomstgränserna ändrades. Samtidigt bands avgifterna till prisernas och lönernas indexutveckling. Förordningen om barndagvård ändrades så att det blev möjligt att uppnå målet om att barn i dagvårdsåldern ska få vård snabbare när föräldrarna får arbete. Dessutom blev det flexiblere att flytta barn från halvdagsvård till heldagsvård. Effekterna av den reform av avgifterna inom barndagvården som genomfördes 2008 klarlades i en slutrapport från Institutet för hälsa och välfärd (Päivähoidon maksu-uudistus. Tutkimus uudistuksen vaikutuksista maksuihin, kysyntään, käyttöön, kuntatalou-

teen ja henkilöstöresursseihin. THL 7/2012) som kom ut 2012. I rapporten granskas avgiftsreformens konsekvenser ur familjernas, kommunernas och statens synvinkel. I rapporten beskrivs avgiftsreformens och förordningsändringens konsekvenser för barnfamiljers ekonomi, avgifternas progressivitet, kommunekonomin och personalutvecklingen inom dagvården. Likaså behandlas i korthet de nyaste forskningsrönen när det gäller effekterna av dagvård. Avgiftsreformen har enligt rapporten underlättat situationen för vissa specialgrupper såsom familjer med två vårdnadshavare med små inkomster och ensamförsörjare med inkomster under medelinkomsten. Ökningen av klientavgifterna betalas till största delen av hushåll med två vårdnadshavare med inkomster som något överstiger medelinkomsten för familjer.

Enligt den enkät som sändes till kommunerna som en del av rapporten har ändringen av dagvårdsförordningen inte haft några större konsekvenser för landet som helhet, men när det gäller att omedelbart få en dagvårdsplats kan vissa spridda konsekvenser ses i en del kommuner. Även den kommunala finansieringen av dagvården har reellt sett hållits på så gott som samma nivå under 2000-talet, medan klientavgifternas andel av utgifterna minskat klart också efter reformen.

I början av 2013 överfördes beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran och dagvårdstjänster samt förvaltningen och styrningen på området från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet.

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering från den 22 juni 2011 konstateras det att avgifterna för halvdagsvård och deltidsvård bör ändras så att de grundar sig på den vårdtid som kommunen och serviceanvändaren avtalat om. I programmet konstateras det också att dagvården bör förbli avgiftsfri för familjer med små inkomster och att avgifterna inte ska utgöra någon tröskel för sysselsättning. Ensamförsörjarnas ställning ska beaktas särskilt.

Regeringen har den 29 augusti 2013 utfärdat ett strukturpolitiskt program i syfte att stärka ekonomins tillväxtförutsättningar och för att täcka hållbarhetsgapet i ekonomin och den 29 november 2013 fattat beslut om att genomföra programmet. Varken i det strukturpolitiska programmet eller i beslutet om genomförandet finns något omnämnande om att avgifterna ska relateras till vårdtiden. I bilagan till beslutet om genomförande förslås det däremot att dagvårdsavgifterna ska ses över för att stärka kommunernas inkomstunderlag. År 2017 skulle effekten av åtgärden på kommunernas inkomster uppgå till 25 miljoner euro. Enligt bilaga 2 ska dagvårdsavgifterna höjas måttligt och höjningen främst gälla höginkomsttagare.

I Planen för de offentliga finanserna 2015–2018 som statsrådet offentliggjorde den 3 april 2014 och i det beslut om ramarna för statsfinanserna som ingår i den har det inte anvisats några anslag för klientavgifter relaterade till vårdtiden. I rambeslutet konstateras det däremot att maximiavgiften för barndagvård kommer att höjas.

I regeringsprogrammet för statsminister Alexander Stubbs regering daterat den 24 juni 2014 nämns inte dagvårdsavgifterna. Vid undervisnings- och kulturministeriet pågår en totalrevidering av lagstiftningen om småbarnsfostran. I den första etappen av revideringen den 18 december 2014 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård (RP 341/2014 rd). Beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran fortsätter och i det sammanhanget har man också för avsikt att bereda en ny lag om klientavgifter för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Tanken är att man i den nya

klientavgiftslagen ska beakta såväl den höjning av dagvårdsavgifterna (25 miljoner euro) som ingår i det strukturpolitiska programmet som de klientavgifter som enligt regeringsprogrammet fastställs på basis av vårdtiden liksom de indexjusteringar som förutsätts i lagstiftningen.

Johanna Huovinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet och Tarja Kahliluoto, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Skyldighet för stipendiater att teckna försäkring inom socialförsäkringen

RP 92/2008 rd — RSv 132/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 11 november 2008 att regeringen utreder möjligheten att utvidga försäkringsskyldigheten för stipendiater för att på varandra följande stipendier som sammanlagt omfattar minst fyra månader ska ingå i den obligatoriska försäkringen.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 5 september 2012 en arbetsgrupp för personer som arbetar inom de kreativa branscherna och övriga personer som sysselsätter sig själva. Arbetsgruppens uppgift var att identifiera eventuella missförhållanden i den sociala tryggheten och i den beskattning som påverkar den sociala tryggheten för dessa persongrupper och lägga fram förslag till nödvändiga ändringar för att rätta till missförhållandena (STM:n raportteja ja muistioita 2013:34). När det gäller stipendiater behandlade arbetsgruppen bl.a. möjligheten att sammanföra stipendieperioder som är kortare än fyra månader till försäkringsperioder på minst fyra månader. I det avseendet konstateras det i arbetsgruppens rapport att det av tidigare utredningar framgår att det generellt sett inte ses som nödvändigt, ändamålsenligt eller önskvärt att som grund för den obligatoriska LFöPL-försäkringen sammanföra enskilda stipendiaters korta stipendier till minst fyra månaders försäkringsperioder. I Delegationen för stipendiater var meningarna delade, och även i arbetsgruppen framfördes olika åsikter och funderingar om huruvida och på vilket sätt de korta stipendierna ska beaktas i LFöPL-försäkringen. Efter en totalbedömning kom arbetsgruppen fram till att inte föreslå någon ändring av grunderna för LFöPL-försäkringarna i fråga om korta stipendier för stipendiater som arbetar självständigt eller i forskar- och konstnärsgupper.

Däremot föreslog arbetsgruppen att korta stipendier som beviljas för ett visst projekt inom en forskar- eller konstnärsgrupp och som hänför sig till en redan försäkrad LFöPL-stipendieperiod ska kunna beaktas i stipendiatens LFöPL-försäkring. Villkoret är att stipendiaten i fråga tidigare har beviljats ett stipendium som uppfyller kraven för LFöPL-försäkringar. En fastställd försäkringsperiod kan förlängas genom att man med den förenar stipendier som är kortare än fyra månader och som beviljats för att arbetet ska kunna fortsätta utan avbrott inom forskar- eller konstnärsguppen. Dessutom ska det vara möjligt att med den LFöPL-försäkringsperiod som fastställts på basis av arbete som utförts inom stipendiatens forskar- eller konstnärsgrupp förena tilläggsfinansiering som senare beviljats för en försäkringsperiod som fastställts för projektet i fråga. Arbetsgruppens förslag sammanföll också med majoritetens åsikt i Delegationen för stipendiater.

Utifrån rapporten från arbetsgruppen för den sociala tryggheten för dem som arbetar och andra som sysselsätter sig själva inom kreativa branscher och yttrandena om rapporten samt utredningar från Delegationen för stipendiater har social- och

hälsovårdsministeriet 2014 förberett en regeringsproposition (RP 226/2014 rd) som lämnades till riksdagen den 6 november 2014.

I propositionen föreslogs det att LFöPL-försäkringen för stipendiater ändras bland annat i fråga om stipendier som är kortare än fyra månader, så att en försäkring som tidigare fastställts för stipendiaten i vissa fall på ansökan av stipendiaten kan förenas med arbete som utförs med stöd av stipendium och som inte ensamt uppfyller villkoren för LFöPL-försäkring för stipendiater på grund av att arbetsperioden är så kort eller stipendiebeloppet så lågt. För att uppfylla kraven på jämlikhet utvidgades i propositionen möjligheten att förena stipendier till att gälla förutom stipendiater som arbetar i forskar- och konstnärsgrepp också stipendiater som arbetar självständigt. Enligt propositionen är förutsättningen för att man ska kunna beakta ett nytt stipendium i LFöPL-försäkringen att det nya stipendiet har beviljats av samma instans som beviljat det stipendium som redan beaktats i den fastställda LFöPL-försäkringen och att det nya stipendiet har beviljats för samma arbetsprojekt som det stipendium som redan har beaktats i försäkringen. Dessutom krävs det att det stipendium som ska förenas har beviljats samma dag som det stipendium som redan beaktats i den fastställda LFöPL-försäkringen eller efter det och att stipendiaten har ansökt om förenande innan det arbete som finansieras med det stipendium som ska förenas har upphört. Dessutom ska det arbete som finansieras med det stipendium som ska förenas fortsätta utan avbrott i förhållande till den arbetsperiod som beaktats i den fastställda LFöPL-försäkringen eller så ska det utföras utan avbrott delvis eller helt och hållet samtidigt som den arbetsperiod som redan beaktats i försäkringen. Dessutom ska det arbete som finansieras med det nya stipendiet pågå minst en månad utan avbrott. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juni 2015.

Efter att lagstiftningen om den inkomstrelaterade sociala tryggheten för stipendiater utfärdats har frågan om pensionsförsäkring för stipendiater när det gäller stipendier som är kortare än fyra månader utretts av LPA, Delegationen för stipendiater och i arbetsgruppen för dem som arbetar och andra som sysselsätter sig själva inom kreativa branscher. Utifrån utredningarna har det inte ansetts vara ändamålsenligt att ändra stipendiaternas inkomstrelaterade sociala trygghet beträffande stipendieperioder som är kortare än fyra månader i större omfattning än vad som föreslås i regeringspropositionen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Hanna Tossavainen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Ersättning för dosdispensering av läkemedel

RP 134/2008 rd — RSv 106/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 4 november 2008 att den utredning som gäller regleringen av dosdispenseringen av läkemedel innefattar en utvärdering av hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar är som gäller ersättningen för dosdispensering, såsom kravet på minst sex ersättningsgilla läkemedel, och att behövliga förslag för ändring av lagstiftningen läggs fram.

Enligt 5 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) har en försäkrad som fyllt 75 år rätt till ersättning för kostnaderna för dosdispensering om han eller hon när dosdispenseringen inleds har minst sex läkemedel som ska ersättas enligt sjukförsäkringslagen och som lämpar sig för dosdispensering. Dessutom ska hans eller hennes medicinering ha kontrollerats i syfte att eliminera onödig medicinering och dubbel medicinering med oönskade interaktioner och en övergång till dosdispensering vid långvarig läkemedelsbehandling vara medicinskt motiverad.

Under social- och hälsovårdsministeriets ledning fanns en arbetsgrupp som utredde utvecklingsbehoven för apoteksverksamheten inom öppenvården. I arbetsgruppens promemoria, som färdigställdes våren 2011, fanns det många förslag till utveckling av den maskinella dosdispenseringen. Ett förslag var att ersättningskriterierna för doseringsarvodet ska justeras för att stödja en ändamålsenlig läkemedelsbehandling av långtidssjuka.

I syfte att utveckla apoteksverksamheten och den övriga läkemedelsförsörjningen tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 18 november 2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda hur apotekssystemet och den övriga läkemedelsförsörjningen ska utvecklas för att tillgodose befolkningens behov av läkemedel när social- och hälsovårdsstrukturerna förändras. Arbetsgruppens mandat gick ut i slutet av 2014. I arbetsgruppen bedömdes behoven av att utveckla dosdispenseringen, och beslut om nödvändiga författningsändringar som föreslagits av arbetsgruppen fattas under 2015. För dosdispenseringens del behandlade arbetsgruppen inte eventuella utvecklingsbehov när det gäller rätten till sjukförsäkringsersättning.

Ulla Närhi, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av pensionsfonderna

RP 152/2008 rd — RSv 8/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 25 februari 2009 att regeringen omedelbart bereder en totalreform av pensionsfonderna vilket innefattar nya tilläggs pensionsarrangemang, tillgodoser de försäkrades och arbetsgivarnas rättigheter och skyldigheter och tryggar pensionsstiftelsernas och pensionskassornas villkor på lämpligt sätt.

Bakom uttalandet ligger riksdagens tidigare uttalande RP 156/2005 rd – RSv 34/2006 rd med nästan samma innehåll och med anledning av vilket social- och hälsovårdsministeriet i februari/mars 2008 beslutade att i första hand bereda en internationellt konkurrenskraftig reform om tilläggs pensioner som skulle gälla premiebaserade tilläggs pensionsarrangemang vid de nuvarande pensionsstiftelserna och pensionskassorna. Behövliga bestämmelser skulle tas in i en särskild lag och gällande lag om pensionsstiftelser (1774/1995) och lag om försäkringskassor (1164/1992) skulle fungera som bakgrundslagar för den särskilda lagen.

De lagar som ingick i reformen, dvs. 173/2009, 174/2009 och 175/2009, antogs den 27 mars 2009 och trädde i kraft den 1 april 2009.

En bedömningspromemoria som utarbetats av ministeriet var ute på remiss våren 2013. Ministeriet tillsatte den 30 maj 2013 en brett upplagd arbetsgrupp med uppgift att förbereda en totalrevidering av lagen om pensionsstiftelser och lagen om

försäkringskassor. Arbetsgruppens mandat går ut den 30 juni 2015. Beredningen av reformen har fortsatt under året.

Den 27 mars 2014 lämnade kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, COM (2014) 167 (omarbetning).

I beredningen av den nya lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor kommer EU:s bestämmelser och de ändringar som föreslås i dem att beaktas i den utsträckning det är ändamålsenligt med tanke på att behandlingen av direktivförslaget fortfarande pågår i Europeiska unionens organ. Ändringarna gäller pensionsstiftelser och pensionskassor som bedriver annan än lagstadgad försäkringsverksamhet. När det gäller förslagen om pensionsstiftelser och pensionskassor bör det anses vara avgörande att socialskyddet verkställs effektivt och säkert. Dessutom kommer skillnaderna mellan arbetspensionsanstalterna och de pensionsanstalter som har hand om tilläggs pensioner i en konkurrenssituation att beaktas vid beredningen av lagstiftningen.

Riitta Kokko-Herrala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Servicesedlar

RP 20/2009 rd — RSv 67/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att det i samband med en reform av avgiftstaket utreds på vilket sätt självrisk för servicesedlar beaktas i avgiftstaket.

I samband med det arbete som utfördes av kommittén för en totalreform av den sociala tryggheten, dvs. SATA-kommittén, utredde man även klientavgifterna inom social- och hälsovården och de utvecklingsbehov som hänför sig till dem. Kommittén föreslog den 18 december 2009 att det byggs upp ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården så att avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården slås samman med självriskandelen för de årliga läkemedelskostnaderna inom sjukförsäkringen. Utanför det sammanslagna avgiftstaket lämnas då taket för resekostnader inom sjukförsäkringen. Utgångspunkten för den fortsatta beredningen bör vara en modell för ett kostnadsneutralt, platt avgiftstak. Servicesedlarnas självriskandel ska beaktas i det gemensamma avgiftstaket till högst ett belopp som motsvarar den kommunala serviceavgiften. I den fortsatta beredningen ska det också bedömas om det finns behov för ett s.k. mellantak inom den kommunala hälso- och sjukvården.

SATA-kommitténs förslag ovan ingår i programmen för statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringar. Utvecklingen av klientavgiftssystemet fortsätter. Den arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriets för att förbereda en revidering av klientavgiftslagen har i sin rapport föreslagit att man till exempel i samband med totalrevideringen av klientavgiftslagstiftningen bör bedöma vilka avgifter inom den offentliga hälso- och sjukvården som avgiftstaket ska gälla. I det sammanhanget bör man också avgöra om servicesedelns självriskandel ska beaktas i avgiftstaket i fråga om de tjänster som omfattas av avgiftstaket.

Uppföljningen och utvärderingen av lagstiftningen om servicesedlar inleddes vid social- och hälsovårdsministeriet 2012. År 2012 lämnade social- och hälsovårdsministeriet en utredning om servicesedlarna inom social- och hälsovården till social- och hälsovårdsutskottet. Som bilaga till utredningen finns en rapport som social- och hälsovårdsministeriet begärt av Institutet för hälsa och välfärd. I rapporten granskas effekterna av servicesedlar utifrån forskningsresultat.

Den nuvarande lagstiftningen om servicesedlar har funnits i fem år. Hittills har servicesedlarnas andel av kommunernas serviceproduktion varit obetydlig. Servicesedelsystemets betydelse kommer dock sannolikt att öka. I december 2014 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården (RP 324/2014 rd). Enligt propositionen ska också de centrala principerna för användningen av servicesedlar fastställas i social- och hälsovårdsområdenas och de produktionsansvarigas beslut om att ordna social- och hälsovård. I praktiken kommer det att betyda att användningen av servicesedlar ökar.

Johanna Huovinen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Biobankslagstiftningen

RP 86/2011 rd — RSv 78/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 2 oktober 2012 att regeringen följer upp och utvärderar hur biobankslagstiftningen fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

Statsrådet beslutade den 29 november 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Biobankslagen fastställdes den 30 november 2012 och trädde i kraft den 1 september 2013. Social- och hälsovårdsministeriet har meddelat allmänna anvisningar för genomförandet av lagen. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har ansvaret för att biobankslagstiftningen genomförs i praktiken.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 27 november 2012 en styrgrupp och en tjänstemannaarbetsgrupp för lagstiftningen om biobanker. Tjänstemannaarbetsgruppen har förberett följande författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av biobankslagen: SHM:s förordning om avgifter för utlåtanden av de regionala etiska kommittéerna och den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik 650/2013, SHM:s förordning om biobanks meddelande 649/2013 samt statsrådets förordning om biobanks samtyckeshandling 643/2013.

Styrgruppen för biobankslagstiftningen har som uppgift att följa upp och bedöma hur lagstiftningen fungerar när det gäller forskning som använder prover från människor samt leda uppbyggnaden av den infrastruktur som behövs för biobanksverksamheten i Finland i samarbete med forskare, finansiärer, hälso- och sjukvårdens servicesystem, expertinstitut och andra intressentgrupper. Styrgruppens mandat är 3.12.2012–31.12.2017. Styrgruppen kommer att lämna en lägesrapport 2014 och sin slutrapport i slutet av 2017. I rapporten ska ingå förslag till eventuella lagändringar och andra förslag som kan främja användningen av provsamplingar för forskningsändamål och forskningsvillkoren samt tillgodose provgivarnas rättigheter.

Ett konsortium för forskningsinfrastruktur, BBMRI-ERIC, med inriktning på europeiska biobanker och biologiskt material är ett nytt konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur som inrättats med stöd av kommissionen. Konsortiet har grundats av 12 medlemsländer och värdland är Österrike. Finland anslöt sig till BBMRI-ERIC som stiftande medlem den 31 oktober 2013. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar verksamheten i BBMRI:s nationella samarbetsnätverk.

Pauliina Puustjärvi, planerare, social- och hälsovårdsministeriet

Sysselsättningsbonus

RP 115/2012 rd — RSv 148/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte den 12 december 2012 att sysselsättningsbonusen utvidgas så att den också gäller lönesubventionerat arbete i den eventuella nästa fasen.

Det s.k. försöket med sysselsättningsbonus pågår 1.1.2013–31.12.2015. Försöket anknyter till ett kommunförsök som har som mål att minska långtidsarbetslösheten. Effekterna av försöket ska bedömas i slutet av regeringsperioden. I samband med det blir det också aktuellt att bedöma behoven av att utveckla sysselsättningsbonusen.

Pekka Paaermaa, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Äldreomsorgslagen

RP 160/2012 rd — RSv 162/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att regeringen under 2014 undersöker om personaldimensioneringen realiserats i enlighet med äldreomsorgslagen, och lämnar en proposition till riksdagen om precisering av lagen i det fall att den rekommenderade personalmängden (minst 0,5) inte uppnåtts i heldygnsvård.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer och kontrollerar om syftet med lagen nåtts och vilka effekter lagen haft på den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga och tillgång till social- och hälsovårdstjänster samt på kommunernas kostnader.

Statsrådet beslutade den 27 december 2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

På uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet har Institutet för hälsa och välfärd och Valvira utarbetat planer för en systematisk informationsproduktion med tanke på uppföljningen och utvärderingen av effekterna av lagen. Syftet med uppföljningen är att ta fram information om hur den centrala intentionen med lagen (bl.a. den åldrande befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och delaktighet, tillgång till social- och hälsovård och vårdkvalitet) har genomförts liksom dess kvalitet (bl.a. dimensioneringen av personalen) och kostnadseffekter. För uppföljningen och utvärderingen har det i maj 2013 och i september 2014 samlats in material från

kommuner, samkommuner och samarbetsområden och från verksamhetsenheter för hemvård och vård dygnet runt. Som ett led i den regionala hälso- och välfärdsundersökningen (ATH) har man undersökt den äldre befolkningens funktionsförmåga och upplevda servicebehov. Alla resultat av enkäterna ovan finns offentligt redovisade på Institutet för hälsa och välfärds webbsidor (www.thl.fi/vanhuspalvelulainseuranta) enligt kommun, region och i viss mån enligt verksamhetsenhet. Uppföljningen ger också information som stöder Valviras och regionförvaltningsverkens tillsyn, kommunernas egen myndighetstillsyn och den lagstadgade egenkontrollen samt hjälper myndigheterna att inrikta tillsynen och kontrollen.

Resultaten av de enkäter som genomfördes hösten 2014 visar att personaldimensioneringen i huvudsak låg på de rekommenderade nivåerna och betydligt över nivån 2013. En dimensionering enligt rekommendationerna hade uppnåtts på 90 procent av verksamhetsställena. För att uppnå den lägsta dimensioneringen krävs det enligt uppgifter cirka 300 anställda.

Den beredning av justeringen av lagen som riksdagen förutsätter har inletts.

Satu Karppanen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

RP 164/2014 rd — RSv 195/2014 rd
Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur fokus i verkställigheten av socialvårdslagen flyttas till förebyggande service, och i synnerhet bevakar kvaliteten på och tillgången till hemservice samt kostnadseffekterna och genomslaget av reformen.

Totalrevideringen av socialvårdslagen förutsätter att kommunerna utvecklar och förnyar servicestrukturen på flera olika sätt. Förändringsarbetet stöds genom omfattande utbildningsrundor, tematisk information och en handbok för tillämpningen av lagen. Tillgången till förebyggande tjänster och kvaliteten på dem samt kostnadseffekterna och genomslaget för reformen följs upp i samråd med Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverken och Valvira. För uppföljningen av tillgången till hemservice pågår förberedelserna för en kommunvis enkät som kommer att genomföras under 2015 (Institutet för hälsa och välfärd). Tillsynen över egenkontrollen ingår i Valviras planerade tillsynsprogram för 2016–2018. Vid tillsynen fästs särskild vikt också vid tidsfristerna och antalet klienter inom barnskyddet och smidigheten när det gäller de serviceprocesser som ingår i socialvårdslagen.

Virva Juurikkala, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om finansiering av skyddshemverksamheten

RP 186/2014 rd — RSv 208/2014 rd
Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagens verkställande och bedömer hur ansvaret för anordnande och finansieringen av skyddshemverksamheten fungerar liksom också hur väl krishjälpen fungerar i förhållande till systemet med social- och hälsovårdstjänster.

I lagen konstateras det att man efter fem år ska bedöma hur de nuvarande finansierings- och verksamhetsmodellerna fungerar i relation till social- och hälsovårdens servicestruktur. Underlag för uppföljningen är en årlig uppföljning och utvärdering av verksamheten med tanke på utvecklingen av skyddshemsverksamheten.

Skyddshemsverksamheten kommer igång på allvar först den 1 juli 2015 efter en övergångsperiod. Hur rikstäckande verksamheten är beror på det anslag som står till förfogande. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att föreslå en höjning av anslaget i tilläggsbudgeten för i år och en successiv höjning i ramarna för de kommande åren. På detta sätt kan antalet familjeplatser i skyddshemmen höjas så att det närmar sig de internationella rekommendationerna (1 familjeplats/10 000 invånare).

Heidi Manns-Haatanen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

1.12 Ekonomiutskottet

Slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle

Övriga 7/2000 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 18.5.2001 att statsrådet innan bygglov beviljas lämnar en utredning till riksdagen om nya forskningsrön som gjorts och den tekniska utveckling som ägt rum efter detta principbeslut för att garantera säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle.

Giltighetstiden för principbeslutet om Posiva Oy:s projekt går ut om inget tillstånd enligt kärnenergilagen ansöks hos statsrådet senast den 18 maj 2016. En ansökan lämnades in till arbets- och näringsministeriet den 28 december 2012. Arbetet med utredningen fortsatte 2014.

Jaana Avolahti, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Naturresursstrategin

SRR 11/2010 rd — RSk 49/2010 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen godkände 24.2.2011 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att precisera bestämmelserna om äganderätt till naturresurser.

2. Den 13 november 2014 sände regeringen redogörelsen Finland till en föregångare i hållbar naturresursekonomi 2050 (SRR 9/2014 rd) till riksdagen. Redogörelsen är en uppdatering av riktlinjerna, de strategiska målen och de väsentligaste åtgärderna för utveckling av naturresursekonomin i 2010 års naturresursredogörelse. Också en precisering av bestämmelserna om äganderätten till naturresurser

ingick i uppdateringen. Regleringen och förvaltningsförfarandena i fråga om naturresurser granskades ur dessa bestämmelsers synvinkel särskilt med avseende på skogar, vattenområden och jordmån plus de råvaror dessa ger. Den delen av redogörelsen byggde i stor utsträckning på utredningen Luonnonvarat, omistusoikeus ja sääntely, som hade beställts av Jukka Similä, forskningsprofessor i naturresursrätt vid Lapplands universitet.

Ärendepunkten anses inte längre ge anledning till åtgärder.

Mika Honkanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Straffbestämmelserna vid manipulering av energimarknaden

RP 50/2014 rd — RSv 75/2014 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 23.6.2014 att statsrådet vidtar åtgärder för att göra de ändringar i lagstiftningen som behövs för att de straffbestämmelser som gäller manipulering av energimarknaden ska bringas i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser om finansmarknaden.

Arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet har börjat diskutera vilka åtgärder riksdagens uttalande ger anledning till.

Arto Rajala, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

1.13 Framtidsutskottet

Riksdagens skrivelse om statsrådets framtidsredogörelse: välfärd genom hållbar tillväxt

SRR 7/2013 rd — RSk 32/2014 rd;

Framtidsutskottet

Riksdagen har med anledning av redogörelsen godkänt följande ställningstaganden enligt framtidsutskottets betänkande:

1. Riksdagen omfattar ståndpunkterna och riktlinjerna i redogörelsen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en vetenskapsstrategi för Finland och ser till att målet på 4 procent av bnp för forskning, utveckling och innovationer uppnås i samarbete med den privata sektorn.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar verkställandet av en nationell modell för framsyn samt utarbetar ett program och fattar ett principbeslut genom vilket den politiskt förbinder sig att främja försöksverksamhet.

4. Riksdagen förutsätter att en arbetslivsreform och sysselsättningen blir ett framträdande mål i nästa regeringsprogram på så sätt att temat också innefattar åtgärder för att främja företagande, bättre utnyttja partiell arbetsförmåga och utveckla den sociala tryggheten med utgångspunkt i målet. Åtgärderna ska också beakta principen om tidigt ingripande: till exempel kan inlärningssvårigheter upptäckas på ett mycket tidigt stadium och unga som riskerar marginalisering måste genom olika åtgärder hjälpas så att de får fotfäste på arbetsmarknaden.

5. På initiativ av statsministern har partierna grundat en gemensam grupp för bättre lagstiftning. Gruppen utarbetar förslag och sammanställer tjänstemännens synpunkter. Syftet med arbetet är att tjäna beslutsfattarna inom alla områden och på alla nivåer av förvaltningen.

2. Vetenskapspolitiken grundar sig på regeringsprogrammet, utvecklingsplanen för utbildningen och högskoleforskningen samt forsknings- och innovationsrådets riktlinjer. Forsknings- och innovationsrådet godkände i november 2014 strategin *Uudistava Suomi: tutkimus- ja innovaatiopolitiikan suunta 2015-2020*, som innehåller centrala riktlinjer för forsknings- och innovationspolitiken (F&I) fram till 2020. Dokumentet betonar F&I-politikens roll när Finland skapar hållbar utveckling och välfärd. Vi måste få ut mera av våra begränsade resurser för F&I. För att detta ska lyckas krävs ett nytt sätt att reformera tillvägagångssätten och strukturerna och att främja öppenhet och internationalisering. I dokumentet utkristalliseras reformprogrammet i följande huvudpunkter:

De viktigaste utvecklingsområdena i F&I-politiken är

- att förnya av högskolesystemet
- att främja användningen F&I-verksamhetens resultat och öka dess genomslag
- att stärka nya tillväxtkällor, det immateriella kapitalet och företagsverksamheten.

Övrig central utvecklingsverksamhet fokuserar på

- att höja kompetensnivån på bred bas och stödja spetskompetens selektivt
- att reformera den offentliga sektorn och intensifiera det tväradministrativa samarbetet
- att skaffa tillräcklig finansiering för F&I och rikta in finansieringen rätt.

År 2013 utgjorde utgifterna för forskning och utveckling 3,32 procent av bruttonationalprodukten. Det bedöms att utgifterna fortsatte att sjunka 2014 och att deras andel av bnp landade på 3,1 procent. Men även om andelen har sjunkit under de senaste åren är den fortfarande bland de högsta i världen. Den statliga finansieringen av F&U uppgick 2014 till 0,96 procent av bnp. Finland har därför hamnat under intensitetsmålet för den offentliga F&U-finansieringen på en procent som EU-länderna har kommit överens om tillsammans.

Dokumentet *Tutkimus- ja innovaatiopolitiikan suunta 2015-2020* fastställer som mål att finansieringen av F&U ska stärkas som svar på den internationella konkurren-

sen och betonar vikten av att finansieringen riktas in på reformering av Finlands ekonomi, förbättring av sysselsättningen och kompetensomvandling.

3. Som en del av projektet med framtidsredogörelsen bereddes förslaget Gemen-sam och kontinuerlig framsyn – Förslag till nationellt handlingssätt. Den nya fram-synsmodellen har genomförts som ett nationellt framsynsnätverk lett av statsrådets kansli och Sitra. I verksamheten ingår det att skapa gemensamma framtidsbilder, dela kunskap och ordna årliga framsynsforum samt utbildning i framsynsmetoder och expertföreläsningar. Statsrådets kansli har även tillsatt en så kallad framsyns-lots, som bland annat ska säkerställa det nationella samarbetet inom framsynen och utvecklingen av framsynen och göra framsynsarbetet kändare. Framsynslotsen har också som specialuppgift att göra prognosdata till en del av de centrala be-slutsprocesserna.

För att främja försöksverksamhet har statsrådets kansli ingått ett forskningsavtal om nya instrument och en försökskultur inom styrningen. Projektet kartlägger inter-nationella exempel och tar fram god praxis. Dessutom utarbetas en verksamhets-modell samt åtgärdsrekommendationer. Projektet ska våren 2015 resultera i mate-rial för en diskussion om försökskulturen, medan projektgruppens förslag blir klara hösten 2015.

4. Ministerierna publicerade sina framtidsöversikter hösten 2014. Framtidsöversik-ternas syfte är att som underlag för samhällsdebatten och regeringsförhandlingar-na tillhandahålla läges- och utvecklingsbedömningar om samhällsläget och om frågor som kräver politiska beslut. Centrala teman i framtidsöversikterna är tryg-gande av välfärden, källor till hållbar tillväxt och ekonomisk struktumvandling samt förtroende, säkerhet och deltagande. Kanslichefsmötet har utifrån framtids-översikterna utarbetat en lägesöversikt över de svåra problemen. Översikten ska kunna användas av regeringsförhandlarna.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen i all sin verksamhet främjar en hållbar till-växt som ger fart åt ekonomin och samtidigt löser de sociala och ekologiska pro-blemen. Detta förutsätter till exempel försöksprojekt, ekonomisk styrning och utgall-ring av administrativa hinder.

I samband med beredningen av framtidsredogörelsen startades flera försök som uppmuntrade till samarbete mellan ministerierna. Försöken har varit lärorika och flera av dem fortsätter ännu. I ministeriernas gemensamma nätverk Muutoksenteki-jät ger sektorn en roll i praktiken när det gäller att möjliggöra hållbar utveckling, aktivt ta till sig och experimentera med nya idéer och funktioner samt införa bra koncept i större skala Nätverket vill föra fram nya, experimentella tillvägagångssätt som kompletterar den officiella beredningsapparaten och ger snabbare resultat.

Riitta Kirjavainen, konsultativ tjänsteman, statsrådets kansli

1.14 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Jämställdhetsredogörelse

SRR 7/2010 rd — RSk 51/2010 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen godkände 2.3.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Riksdagen omfattar regeringens riktlinjer för att främja jämställdheten och förutsätter att

2. regeringen bereder en proposition om att ändra jämställdhetslagen bland annat så att skyldigheten att göra lönekartläggningar preciseras, personalens medbestämmande och rätt till information ökar när jämställdhetsplaner och lönekartläggningar görs på arbetsplatsen, skyldigheten att upprätta en handlingsplan för jämställdhet utvidgas så att den också gäller skolor med grundläggande utbildning och lagen kompletteras med bestämmelser om skydd för transpersoner och medling i diskrimineringsfall,

3. handlingsprogrammet för att motverka våld mot kvinnor anvisas tillräckliga anslag i statsbudgeten som möjliggör långsiktig verksamhet,

4. antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och alla behövande får tillgång till tjänsterna,

5. resurserna för jämställdhetsarbetet ökas genom att

- jämställdhetsombudsmannen anvisas anslag för att anställa mer personal för övervakning och styrning enligt skyldigheterna i jämställdhetslagen och

- Centret för jämställdhetsinformation Minna tilldelas mer resurser och finansieringen fortsätter efter 2012, och

6. regeringen lämnar riksdagen nästa jämställdhetspolitiska redogörelse senast 2021 och, som halvtidsrapport om genomförandet av redogörelsen, en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast 2016 om de åtgärder som vidtagits och hur jämställdheten utvecklats.

Statsrådet beslutade den 6 april 2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

2. Revideringar av jämställdhetslagen i fråga om preciserade skyldigheter till lönekartläggningar, personalens medbestämmande och rätt till information när jämställdhetsplaner och lönekartläggningar görs upp, utsträckning av funktionell jämställdhetsplanering till grundskolor och skyddet för transpersoner trädde i kraft den 1 januari 2015 (RSv 223/2014 rd – RP 19/2014 rd). Avsikten är att medling i diskrimineringsfall ska ingå i beredningen av nästa översyn av jämställdhetslagen.

Johanna Hautakorpi, social- och hälsoministeriet

3. De ministerier som ansvarar för genomförandet av programmet (inrikesministeriet, justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet) har årligen föreslagit anslag för programmet i budgetarna för respektive förvaltningsområde. Genomförandet av programmet har anpassats till resurserna. Social- och hälsovårdsministeriet beviljade Institutet för hälsa och välfärd 150 000 euro för 2014 för genomförande av Programmet för att minska våldet mot kvinnor. Med det anslaget finansierades bl.a. projektet Marak för bedömning av risken för våld (Marak = metod för multiprofessionell riskbedömning). Det är meningen att projektet ska bli riksomfattande före utgången av 2015 (SHM/Heidi Manns-Haatanen).

Justitieministeriet beviljade 35 000 euro i statsbidrag för brottsförebyggande för 2014 till ett projekt riktat till manliga invandrare bl.a. i syfte att förebygga sexualbrott.

Minna Piispa, justitieministeriet

Polisavdelningen vid inrikesministeriet och Polisstyrelsen konstaterar att det är omöjligt att i efterhand specificera finansieringen av åtgärderna, eftersom finansieringen inte är öronmärkt. Verksamheten ingår i polisens dagliga arbete, och de flesta åtgärderna har vidtagits inom strukturerna i samband med utveckling av verksamheten eller andra åtgärder.

Försvarsministeriet har finansierat åtgärder som den ansvarar för med 60 000 euro under 2014.

Av de totalt 59 åtgärderna i programmet hade 28 slutförts och 19 inletts i slutet av året. För fem av åtgärderna har en plan upprättats. Sju åtgärder har ännu inte inletts, och av dessa är största delen forskningsprojekt som kräver särskild finansiering eller tjänster avsedda för personer som utsatts för sexuellt våld. Utifrån uppföljningen kan man sluta sig till att genomförandet av åtgärderna har förlöpt mer smidigt vid de ministerier som har finansierat programmet med egna anslag.

Minna Piispa, justitieministeriet

4. Social- och hälsovårdsministeriet lät 2010 göra en utredning, "Skyddshemstjänster som erbjuds offer för våld i närrelationer och inom familjen". I utredningen kartlades situationen i fråga om skyddshem i Finland och gavs rekommendationer om åtgärder för att förbättra situationen. I de flesta fallen är organisationer huvudmän för skyddshemmen, men även vissa kommuner erbjuder denna service. Åtgärderna för att utsträcka skyddshemstjänsterna till hela landet har framskridit långsamt. Under 2013 upprättades kvalitetskriterier för verksamheten. Också i slutrapporten från den arbetsgrupp som diskuterat en totalreform av socialvårdslagen nämns våld i nära relationer och inom familjen som en sådan orsak till särskilt stöd som kommunerna måste reagera på. Regeringen beslutade den 29 november 2013 att överföra ansvaret för skyddshemmen till staten den 1 januari 2015. Det skedde inom ramen för genomförandet av det strukturpolitiska programmet. Det ligger också i linje med förpliktelserna enligt Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Det krävdes ny lagstiftning för att staten skulle kunna överta ansvaret för skyddshemmen. En proposition med förslag till lag om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster lämnades till riksdagen den 9 oktober 2014. Lagen

(1354/2014) antogs den 30 december 2014 och åtföljdes av ett uttalande från riksdagen om ökat anslag för att trygga fortsatt skyddshemsverksamhet. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att föreslå ett tilläggsanslag i statens första tilläggsbudgetproposition för 2015 och i ramarna för de kommande verksamhetsåren. Syftet är då att så småningom öka antalet skyddshemsplatser så att det ligger närmare de internationella rekommendationerna och på den nivå som behövs i Finland.

Heidi Manns-Haatanen, social- och hälsovårdsministeriet

5. Från ingången av 2015 finns jämställdhetsombudsmannens byrå i anslutning till justitieministeriet i stället för social- och hälsovårdsministeriet. Personal- och verksamhetsresurserna ändrades inte i samband med det.

Centret för jämställdhetsinformation Minna hör sedan den 1 januari 2013 som permanent verksamhet till Institutet för hälsa och välfärd, dvs. till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Resurserna ingår i institutets budget.

Riitta Martikainen, social- och hälsovårdsministeriet

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap

RP 195/2004 rd — RSv 24/2005 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

2. Riksdagen förutsatte 5.4.2005 att regeringen vidtar åtgärder för att arbetsgivarnas kostnader för föräldraskap ska fördelas mellan alla arbetsgivare enligt principen om solidariskt ansvar.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att det finns adekvata resurser för genomförande och övervakning av jämställdhetslagstiftningen och tryggar möjligheterna för medborgarorganisationer som utför jämställdhetsarbete att långsiktigt arbeta för att främja jämställdheten.

2. Syftet med regeringens proposition RP 112/2006 rd var att förbättra kvinnornas ställning på arbetsmarknaden genom en utjämning av de kostnader som familjeledigheterna orsakar arbetsgivarna och att uppmuntra papporna att i större utsträckning utnyttja familjeledigheterna. I samband med behandlingen av propositionen konstaterade riksdagens social- och hälsovårdsutskott följande: "Den föreslagna ändringen i ersättningen av arbetsgivarkostnader jämnar ut bördan för föräldraskapskostnader mellan kvinno- och mansdominerade branscher. Arbetsgivarna i kvinnodominerade branscher har fortfarande kvar ett större ersättningsansvar i alla de branscher som har lönebetalningsskyldighet för moderskapsledighet och därför anser utskottet att det behövs fortsatt utjämning av kostnaderna mellan arbetsgivarna" (ShUB 45/2006 rd).

Trots att compensationen till arbetsgivarna för kostnaderna för familjeledigheter har utökats under de senaste åren, har dessa i någon mån fortfarande direkta kostnader för ledigheterna. Dessa kostnader gäller arbetsgivare i branscher där kollektivavtalet omfattar avlönad moderskapsledighet. Också tillfällig vårdledighet (vård av sjukt barn) orsakar arbetsgivaren direkta kostnader. Utöver dessa har arbetsgivarna också indirekta kostnader som hänför sig till bl.a. rekrytering och utbildning av

ställföreträdare. Kostnaderna har ansetts belasta i synnerhet kvinnodominerade branscher.

De kostnader som föränleds arbetsgivaren av föräldraskap har granskats av en arbetsgrupp för familjeledighet (SHM 2011:12). Den har bl.a. skisserat upp alternativa sätt för att ersätta arbetsgivarnas direkta kostnader. Som exempel kan nämnas en förbättring av arbetsgivarnas ersättningar genom att man antingen förlänger betalningsperioden för förhöjd moderskapspenning eller höjer nivån på moderskapspenningen för de 56 första dagarna samt ersätter kostnaderna för den tillfälliga vårdledigheten. Av de reformer som ska genomföras i ett första skede fick en förlängning av betalningsperioden för förhöjd moderskapspenning eller en höjning av nivån på moderskapspenningen mest understöd. Arbetsgruppen diskuterade också ersättningen av indirekta kostnader och kunde i det fallet konstatera att det är svårt att uppskatta kostnaderna och att kostnaderna varierar beroende på situation och bransch.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering är målet att öka andelen ledigheter som är öronmärkta för pappor, få till stånd mer flexibla familjeledigheter för papporna och göra det möjligt för föräldrarna att längre ta hand om sitt barn hemma med stöd av familjedagpenningen. Frågor som gäller utvecklingen av det inkomstbaserade systemet för familjeledigheter kommer att beredas i form av ett samarbete på trepartsbasis mellan arbetsmarknadsparterna. Ett annat mål är att arbetsgivarnas kostnader för familjeledigheterna också i fortsättningen ska ersättas genom att de lagstadgade ersättningar som arbetsgivaren får via sjukförsäkringen höjs. Dessutom ska de gällande nivåerna på dagpenningförmånerna bedömas inom ramen för systemet för familjeledigheter, i synnerhet med avseende på hur de sporrar pappor till att utnyttja familjeledigheter. I det fortsatta arbetet bedöms alternativen för hur finansieringen av det inkomstbaserade systemet för familjeledigheter kan utvecklas och hur kostnaderna ska fördelas. Ändringarna i lagstiftningen genomförs när man har kommit överens om finansieringen.

I anknytning till regeringsprogrammet och arbetsmarknadsorganisationernas s.k. ramavtal för att trygga Finlands konkurrenskraft och sysselsättning lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till ändringar av faderskapsledigheten (RP 111/2012 rd). Lagändringen godkändes av riksdagen och trädde i kraft vid ingången av 2013 (903/2012). I propositionen nämns ramavtalet, enligt vilket kostnaderna för föräldradagpenningen ska fördelas på samma sätt som tidigare och reformens verkningar och måluppfyllelsen ses över två år efter det att reformen har trätt i kraft. Inom ramen för regeringens strukturpolitiska program utreddes hösten 2013 i vilken utsträckning föräldraskap orsakar arbetsgivarna kostnader som inte redan nu ersätts med stöd av lagstiftning. Utifrån utredningen kommer regeringen i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna att fortsätta granskningen av hur kostnaderna för föräldraskap ska utjämnas.

4. Regeringens åtgärder för att sörja för adekvata resurser för genomförande och övervakning av jämställdhetslagstiftningen framgår under rapporteringen om ett nyare uttalande, SRR 7/2010 rd — RSk 51/2010 rd. Päivi Yli-Pietilä, SHM

År 2007 utfärdades lagen om statsbidrag till vissa kvinnoorganisationer (663/2007). Den gäller statsbidrag till kvinnoorganisationer som främjar jämställdhet och samhällspåverkan. Genom den kom följande organisationer att omfattas av lagfäst statsbidrag: Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry och Naisjärjestöt yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry.

År 2010 började lagen också gälla Monika-Naiset liitto ry (1137/2010). De beviljas årligen statsbidrag med stöd av lagen statsbidrag under moment 29.30.53 (Statsunderstöd till organisationer) under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel i statsbudgeten. År 2014 beviljades 330 000 euro. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder. (Kirsi Lähde/UKM)

Pekka Humalto, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Kostnadsersättning för tiden i arbetsprövning till unga under 25 år som saknar yrkesutbildning

RP 133/2012 rd — RSv 163/2012 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att regeringen inom kort utreder hur det att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning undantas från rätten till kostnadsersättning under den tid de deltar i arbetsprövning påverkar deras faktiska möjligheter att delta i arbetsprövning och om bestämmelsen riskerar samhällsgarantin för unga framför allt i områden där resekostnaderna är betydande. Samtidigt förutsatte riksdagen att regeringen bedömer om det är motiverat med en åldersgräns för kostnadsersättningar med tanke på principen om likabehandling av medborgarna.

Arbets- och näringsministeriet har granskat effekterna av den ändrade bestämmelsen om kostnadsersättning till unga för tiden i arbetsprövning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Det var meningen att man i samband med beredningen av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt lagen om främjande av integration (RP 162/2014 rd) skulle ändra bestämmelsen om kostnadsersättning, så att ungdomar som saknar yrkesutbildning får rätt till ersättning för tiden i arbetsprövning på samma grunder som andra deltagare. En sådan ändring omöjliggjordes dock av statsfinansiella orsaker.

Jari Peura, överinspektör, arbets- och näringsministeriet

Karensdagarna vid sjukdom utgår ur semesterlagen

RP 203/2012 rd — RSv 31/2013 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp vilka verksamhetsmässiga, ekonomiska och sysselsättningsrelaterade konsekvenser karensbestämmelserna vid framflyttning av semester (25 § i semesterlagen) har och att den lämnar en utredning om saken till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast den 31 december 2015.

Regeringen ger akt på vilka effekter ändringen av semesterlagen har och kommer att lämna arbetslivs- och jämställdhetsutskottet en utredning före utgången av 2015.

Regeringen lämnade i slutet av 2012 en proposition med förslag till lag om ändring av semesterlagen (RP 203/2012 rd). Syftet var att ändra bestämmelserna om ka-

rensdagar vid sjukdom i enlighet med EU-domstolens tolkningar (särskilt mål C-78/11, Anged) av artikel 7 i arbetstidsdirektivet (direktiv 2003/88/EG). Rätten att få sin semester flyttad gäller sjukdagar som infaller under den lagstadgade semestern. För att semesterdagarna ska kunna flyttas måste arbetstagaren uttryckligen be om detta. På de flyttade semesterdagarna tillämpas 26 § i semesterlagen. Den gäller tidsramarna för när semesterdagar som flyttats på grund av sjukdom ska beviljas.

Riksdagen förutsatte att regeringen följer vilka verksamhetsmässiga, ekonomiska och sysselsättningsrelaterade konsekvenser de slopade karenstbestämmelserna har och att den lämnar en utredning om saken till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2015.

Lagändringen trädde i kraft den 1 oktober 2013. Enligt dess ikraftträdandebestämmelse får arbetsgivaren dock tillämpa sådana kollektivavtalsbestämmelser ingångna med stöd av lagen om kollektivavtal och en lag om tjänstekollektivavtal före semesterlagens ikraftträdande som avviker från den lagen fram till dess att avtalet går ut, om inte avtalet ändras före det. Också de som följer ett kollektivavtal med allmänt bindande verkan fick samma rätt att tillämpa kollektivavtalsbestämmelser som avviker från lagen fram till utgången av avtalsperioden. Med andra ord har lagändringen inverkat fullt ut först efter kollektivavtalsperioden. Arbets- och näringsministeriet kommer att låta göra en utredning av vilka effekter de slopade karensdagarna har. Resultatet kommer att finnas tillgängligt under andra hälften av 2015.

Tarja Kröger, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Effekterna av ändrade bestämmelser om arbetsprövning

RP 200/2013 rd — RSv 28/2014 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsatte i sitt svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (RP 200/2013 rd; RSv 28/2014 rd) att regeringen utreder hur ändringen av bestämmelserna om arbetsprövning påverkar ordnandet av arbetsprövning på kommunnivå, särskilt i verkstäder, och att den lämnar arbetslivs- och jämställdhetsutskottet en utredning om frågan ett år efter det att lagen trätt i kraft.

Den lag (390/2014) som avses i riksdagens uttalande trädde i kraft den 1 juni 2014. Efter det har arbetsavtalslagen ändrats med verkan från ingången av 2015, vilket innebär att skyldigheten att erbjuda arbete enligt den lagen kan frångås under vissa förutsättningar, när arbetsprövning ordnas i en kommuns, samkommuns, förenings eller stiftelses verkstad eller motsvarande träningsenhet. Ändringen (1367/2014) av arbetsavtalslagen gäller temporärt fram till utgången av 2016.

Arbets- och näringsministeriet kommer att lämna den utredning som uttalandet kräver i juni 2015.

Tiina Korhonen, äldre regeringssekreterare, arbets- och näringsministeriet

1.15 Miljöutskottet

Oljeskyddsfonden, finansiering

RP 167/2009 rd — RSv 231/2009 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen undersöker möjligheterna att bredda den finansiella basen för oljeskyddsfonden och ser till att fonden fortsatt kan fungera, vid behov genom budgetlösningar.

I enlighet med regeringsprogrammet har den temporära höjningen av oljeskyddsavgiften som trädde i kraft 1.1.2010 förlängts (L 848/2012). Höjningen är tredubbel (1,50 €/ton) jämfört med normalnivån. Ändringen gäller fram till 31.12.2015. Även höjningen av fondens kapitalgränser förlängdes fram till 31.12.2019. Syftet med ändringen har varit att säkra oljeskyddsfondens likviditet i en situation där både staten och de regionala räddningsverken fortsatt har behov att höja beredskapen för bekämpning av oljeskador. När miljöutskottet i samband med tidigare lagändringar har behandlat oljeskyddsfondens läge har utskottet framhåvt att utvecklingen av oljebekämpningsberedskapen också förutsätter budgetfinansiering och att oljeskyddsfondens funktionsförmåga ska tryggas med budgetlösningar vid behov (MiUB 16/2004 rd, MiUB 11/2009 rd). Eftersom statsfinanserna försämrats kraftigt och uppvisar ett stort underskott har det ändå inte varit möjligt att öka anslaget för bekämpning av oljeskador. Det ekonomiska läget prognostiseras inte heller förändras kännbart till det bättre inom de närmaste åren. Utan höjningarna av oljeskyddsavgiften 2009 och 2011 skulle de behovsprövade ersättningarna till staten ha minskat, vilket i praktiken också skulle ha lett till minskningar när det gäller att utveckla statens oljebekämpningsberedskap.

Miljöministeriet har i enlighet med riksdagens önskemål kartlagt möjligheterna att utvidga avgiftsbasen för oljeskyddsfonden. Det konstaterades dock att det inte finns en fungerande, ekonomiskt betydelsefull lösning för att utvidga den finansiella basen.

Oljebranschen har föreslagit att oljeskyddsavgiften ska tas ut i form av punktskatt, vars intäkter skulle gå till oljeskyddsfonden. Skatter är dock generella och kan enligt finansministeriets uppfattning inte öronmärkas för ett visst ändamål. Även riksdagens miljöutskott (MiUB 7/2012 rd – RP 120/2012 rd) utredde om en punktskatt skulle lämpa sig för uppbörden av oljeskyddsavgiften, men på grund av de principiella och praktiska hinder som finansministeriet presenterade fortsatte utskottet inte utredningsarbetet och regeringspropositionen godkändes enligt förslaget.

Statens revisionsverk har dock i effektivitetsgranskningsberättelsen som gäller hanteringen av och ansvaret för fartygsoljeolyckor i Finska viken (2/2014) ansett att det fortfarande finns behov av att utreda möjligheten till en dylik avgift.

Under 2015 låter miljöministeriet göra en utredning om möjligheten att utvidga den finansiella basen för oljeskyddsfonden och samla in oljeskyddsavgiften i form av en punktskatt som styrs till fonden.

Merja Huhtala, regeringssekreterare, miljöministeriet

Tillsyn över miljöskyddet, tillsynsavgift

RP 100/2009 rd — RSv 6/2010 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 26.2.2010 att regeringen i sitt projekt för att för-
enkla förhandstillsynen också vidtar åtgärder för att göra efterhands-
tillsynen effektivare genom att klarlägga om det går att införa en till-
synsavgift och utveckla själva efterhandstillsynen.

Den nya miljöskyddslagen (527/2014) trädde i kraft den 1 september 2014 och i
anslutning till den statsrådets förordning om miljöskydd (713/2014) den 10 septem-
ber 2014. I 205 och 206 § i miljöskyddslagen föreskrivs om tillsynsavgifter. Närma-
re bestämmelser om avgiftsbelagd tillsyn ingår i 36 – 38 § i den nämnda förord-
ningen.

Statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och när-
ingsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestatio-
ner 2015 (1397/2014) trädde i kraft den 1 januari 2015. Där föreskrivs om storleken
på avgifterna för tillsynsprestationer.

Genom tillsynen över miljöskyddet säkerställs att miljölagstiftningen och myndig-
hetsföreskrifterna iakttas samt att skadliga miljöförändringar förebyggs eller undan-
röjs. Genom tillsynen följer man att verksamheten är lagenlig, vilka miljökonse-
kvenser verksamheten orsakar och vilka förändringar som inträffar i förhållandena.
Enligt 167 § i miljöskyddslagen ska tillsynsmyndigheten ordna tillsynen så att den
är högklassig, regelbunden och effektiv och baserar sig på en bedömning av miljö-
risker. Tillsynen utförs planmässigt och strävan är att fokusera på sådan verksam-
het som bedöms medföra störst risk eller skada. Tillsynen ska utföras opartiskt,
fritt, öppet och med iakttagande av god kundservice.

Miljöministeriet har meddelat en anvisning om utvecklande av innehållet i efter-
handstillsynen 7.11.2012. Ministeriet tillsatte 27.6.2013 en arbetsgrupp för att be-
reda en ändring av tillsynsanvisningen. Arbetsgruppen har överlämnat sitt förslag
till ministeriet 14.1.2015.

Eftersom innehållet i detta uttalande har förverkligats genom ändringen av miljö-
skyddslagen, kan uttalandet strykas efter detta svar.

Oili Rahnasto, regeringsråd, miljöministeriet

Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser

RP 277/2009 rd — RSv 355/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.3.2010 att regeringen vidtar åtgärder för att
upphäva lagen om beviljande av vissa rättigheter med avseende å
nyttjande av vatten (266/1961) så att lagförslaget föreläggs riksdagen
senast 2017.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder på vilka punkter lag-
stiftningen och procedurerna för kartläggning, klassificering och an-

vändning av grundvattenområden och skyddsplaner för sådana områden behöver ses över.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen värnar om miljöförvaltningen genom att avsätta adekvata resurser för de uppgifter som ålagts myndigheten och vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen av miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen.

1. Upphävandet av lagen om beviljande av vissa rättigheter med avseende å utnyttjande av vatten (266/1961) innebär att det av det system för grundande av utnyttjanderätter som avses i vattenlagen ska göras en ny utvärdering som också påverkar tillståndsprövningen enligt vattenlagen. Avsikten är att tillsätta en arbetsgrupp för att bereda saken våren 2015.

2. Miljöministeriet tillsatte 28.9.2011 en arbetsgrupp som hade till uppgift att se över den lagstiftning som gäller grundvattenskyddet. Utifrån arbetsgruppens rapport bereddes en regeringsproposition (RP 101/2014 rd) som överlämnades till riksdagen 21.8.2014. De förslag till ändringar i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen som ingick i propositionen antogs 13.11.2014. Lagändringen (1263/2014) träder i kraft 1.2.2015.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

3. Miljöministeriet tillsatte 30.11.2011 ett projekt för att bereda en reform av miljöskyddslagen, miljöskyddsförordningen och vissa andra författningar. Avsikten var att i detta sammanhang titta på införandet av en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen, men tidtabellen tillät inte detta. Avsikten är att jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet och miljöministeriet tillsammans ska bereda ändringar i lagstiftningen som gäller avgiftsbelagd tillsyn enligt vattenlagen i en arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsätter i början av 2015.

Antti Leinonen, lagstiftningsdirektör, justitieministeriet

Avloppsvattenförordningen och behandlingen av avloppsvatten i glesbygden

RP 179/2010 rd — RSv 288/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.2.2011 att regeringen upphäver den gällande avloppsvattenförordningen och utfärdar en ny förordning anpassad till lagändringen så snart som möjligt efter att denna lagändring har godkänts.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur lagen verkställs och lämnar en utredning till miljöutskottet innan övergångsperioden går ut.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen så snart som möjligt utarbetar ett rikstäckande avloppsstödprogram som innehåller höjda anslag som ska räcka till för åtminstone hela övergångsperioden för verkställigheten av denna lag och den nya förordningen.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen i samråd med kommunerna ser till att de kommunala myndigheterna får adekvata anvisningar för att kunna verkställa lagen effektivt och att regeringen ser till att kommunerna får tillräckligt stora anslag för att kunna ordna avloppsrådgivning för enskilda fastigheter fram till dess att övergångstiden för att verkställa den nya förordningen går ut.

5. Riksdagen förutsatte att inkomstgränserna för att få reparationsstöd och anslaget till reparations- och energistöd höjs för att bidragen ska medverka till att fler åtgärder för att förbättra avloppsvattenbehandlingen i hushåll med små inkomster vidtas.

Statsrådet beslutade 3.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Statsrådet gjorde år 2011 de ändringar i lagstiftningen som förutsattes av riksdagen. Vid miljöministeriet har man berett en ändring av övergångstiden i avloppsvattenförordningen från 2011 så att övergångstiden för fastigheter byggda före 2004 förlängs med två år till mars 2018. Förslaget till förordning är som bäst ute på remiss. Miljöministeriet håller dessutom på att tillsätta en arbetsgrupp vars uppgift är att bereda ändringar i miljöskyddslagens bestämmelser om hantering av hushållsavloppsvatten i fråga om fastigheter byggda före 2004. Arbetsgruppens förslag skulle innebära att fastigheter byggda före 2004 befrias från förpliktelsen att effektivisera hanteringen av hushållsavloppsvatten i det fallet att fastigheten inte ligger på områden som är känsliga i miljöskyddshänseende, till exempel i närheten av vattendrag eller på grundvattenområden. Arbetsgruppen ska dessutom ta ställning till tillämpningen av de gällande undantagsbestämmelserna och huruvida de är tillräcklighet samt till hur rådgivningen kunde utvecklas.

2. Det har utarbetats anvisningar för rapporteringen av rådgivningsprojekt för avloppsvattnet i glesbygdsområden som har beviljats statsunderstöd. Rådgivningsprojektens slutrapporter sammanställs periodvis i en landsomfattande sammanfattning. Det sammandrag över resultaten av rådgivningsprojekten 2014 som utarbetats vid Finlands miljöcentral 2.10.2014 tillställdes miljöutskottet i samband med samrådet om budgeten för 2015. Uppföljningen av genomförandet av de nya bestämmelserna om avloppsvattnet i glesbygdsområden ordnas genom att man utnyttjar den sammanställda informationen om rådgivningsprojekten och uppföljningen av genomförandet av åtgärdsprogrammet för vattenvården så att man kan lämna en utredning till riksdagen om frågan före utgången av 2015.

3. Jord- och skogsbruksministeriet utarbetade i samarbete med miljöministeriet ett nationellt program för avloppssystem som godkändes av ministerierna 17.12.2012. Enligt programmet för avloppssystem är det årliga behovet av statligt stöd för avloppsprojekt i glesbygden 12 miljoner euro, vilket innebär att cirka 30 000 hushåll skulle få avlopp före utgången av 2016. Med understödsnivån vid tidpunkten då programmet utarbetades kunde cirka 20 000 hushåll få avlopp. En mellanrapport om utfallet av jord- och skogsbruksministeriets program för avloppssystem blev klar 15.10.2014. Enligt rapporten verkar det sannolikt att nämna mål, 20 000 anslutna hushåll, kommer att uppnås.

I glesbygdsområdena finns omkring 330 000 permanent bebodda fastigheter. Trots att avloppsnätet byggs ut är man också i fortsättningen tvungen att behandla avloppsvattnet fastighetsspecifikt i största delen av glesbygdsområdena.

År 2014 främjades genomförandet av programmet för avloppssystem med stöd för vattentjänster inom ramen för budgetanslagen. År 2014 ska det utarbetas en halvtidsutvärdering av utfallet av programmet för avloppssystem.

4. De ändrade bestämmelserna om en effektivare avloppsrening i glesbygden har beaktats i förvaltningens kommunikation, i utbildningen. Största delen av informations- och utbildningsmaterialet blev färdigt år 2011. Miljöguiden Glesbygdens avloppsvatten – Lagstiftning och praktik 2011 har sänts till kommunernas myndigheter. Utbildningsmaterialet för fastighetsspecifika rådgivare har uppdaterats enligt erfarenheterna från rådgivningen. Utbildningsmaterialet för rådgivningen finns tillgängligt för alla på miljöförvaltningens webbplats.

Med hjälp av de anslag som stod till buds 2014 gavs rådgivning i avloppsfrågor för sammanlagt cirka 10 000 objekt inom alla NTM-centralers områden i samarbete med kommunerna i respektive område. I syfte att fortsätta rådgivningsarbetet har organisationerna och samfunden lämnat in understödsansökningar till NTM-centralerna före ingången av december 2014.

5. Anslagen för beviljande av reparationsunderstöd under antingen moment 35.20.55 (Understöd för reparationsverksamhet) eller från statens bostadsfond under moment 35.20.60 (Överföring till statens bostadsfond) i statsbudgeten har minskat väsentligt sedan 2011. Den sänkta anslagsnivån har inte räckt till för att understödåtgärder för att förbättra hanteringen av avloppsvatten i hushåll med små inkomster.

Jorma Kaloinen, överingenjör, miljöministeriet

Riitta Kimari, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Genomförande och uppföljning av reformen av avfallslagen

RP 199/2010 rd — RSv 360/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.3.2011 att regeringen genom förordningar ställer upp tillräckligt ambitiösa mål för materialåtervinning av kommunalt avfall, bioavfall, avfall som omfattas av produktansvar, bygg- och rivningsavfall och om möjligt också annat avfall, följer upp hur väl målen nås och skärper dem när den tekniska utvecklingen medger det.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur målen i lagen uppfylls, med särskild hänsyn både till hur uppkomsten av avfall kan förebyggas och till hur prioriteringsordningen iakttas över lag.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur uppdelningen av ansvaret för att ordna avfallshantering inverkar på privata företags och kommunala avfallsbolags verksamhetsvillkor och kommunernas möjligheter att ta hand om de uppgifter som de har ansvaret för.

Statsrådet beslutade 16.6.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Under 2014 reviderades tre av statsrådets förordningar om avfallsbranschen. Genom statsrådets förordning om förpackningar och förpackningsavfall (518/2014) preciserades avfallslagens bestämmelser om skyldighet för producenten att ordna separat insamling, återanvändning, materialåtervinning och annan avfallshantering av använda förpackningar. I förordningen föreskrivs bland annat om skärpta mål för materialåtervinning av förpackningsavfall, för producenten bindande materialåtervinningskrav samt minimiantalet regionala mottagningsplatser som producenterna ska ordna för att säkerställa servicenivån i hela landet. I statsrådets förordningar om elektriska och elektroniska produkter samt batterier och ackumulatorer (519/2014, 520/2014) föreskrivs om krav som gäller separat insamling, mottagning, materialåtervinning, annan hantering samt transporter till andra länder av kasserade elektriska och elektroniska produkter samt batterier och ackumulatorer. Genom den lag om ändring av avfallslagen (410/2014), som trädde i kraft samtidigt som förordningarna, utvidgades skyldigheten för affärer som säljer elektriska och elektroniska produkter att ta emot alla kasserade små produkter utan tvång att köpa en ny produkt.

2. Den andra mellanrapporten om den riksomfattande avfallsplanen (YMra 6/2014) publicerades i mars 2014. I rapporten granskas i ljuset av statistik vilka framsteg som gjorts i fråga om uppnåendet av målen i den riksomfattande avfallsplanen. Den riksomfattande avfallsplanen innehåller flera mål och åtgärdsförslag för att minska mängden avfall och avfallets skadlighet samt för att även i övrigt genomföra prioriteringsordningen. Med hjälp av de valda indikatorerna kan man således också följa hur målen i avfallslagen nås. Enligt mellanrapporten har de åtgärder som presenteras i den riksomfattande avfallsplanen i huvudsak vidtagits. De kvantitativa mål för minskningen av mängden kommunalt avfall och materialåtervinningen av avfall som satts för 2016 kommer däremot sannolikt inte att uppnås. Uppföljningen av målen fortsätter utifrån resultaten från projektet för prognostisering av avfallsmängderna som startade 2014 och som blir klart i början av 2015. Genom projektet produceras bakgrundsdata för den översyn av den riksomfattande avfallsplanen som ska genomföras under 2015-2016.

3. Den första utvärderingen av hur avfallslagen fungerar publicerades i maj 2014 (YMra 12/2014). I utredningen utvärderades hur avfallslagen tillämpas och fungerar i fråga om bestämmelserna om hantering av kommunalt avfall. Eftersom avfallslagen varit i kraft så kort tid är det enligt utredningen tills vidare svårt att på ett tillförlitligt sätt utvärdera de konkreta effekterna av avfallslagen på till exempel prioriteringsordningen, nivån på miljöskyddet eller hushållens eller andra avfallsinnehavares avfallshanteringspraxis. Det konstaterades att avfallslagen juridiskt klarlagt offentliga och privata aktörers ansvar och rättigheter när hantering av kommunalt avfall ordnas. Vissa bestämmelser i lagen är dock förenade med tolkningsproblem och lagens tillämpningspraxis ansågs delvis ha lett till konkurrensneutralitetsproblem. Konsekvenserna för den privata näringsverksamheten i branschen har enligt utvärderingen åtminstone inte hittills varit betydande. Förändringarna i lagens verkställighetsfas har dock medfört osäkerhet och försämrat investeringsviljan hos företagen i branschen. Konflikter mellan offentliga och privata aktörer har också försämrat samarbetet samt förutsättningarna för innovationer och konkurrens i avfallsbranschen.

På grund av rekommendationerna från utvärderingen av hur avfallslagen fungerar har miljöministeriet börjat bereda en guide om tolkningen av avfallslagens bestämmelser om hantering av kommunalt avfall. Avsikten är att guiden ska bli klar under 2015. Arbetsgruppen har dessutom i uppgift att identifiera sådana eventuella

bestämmelser i avfallslagen vilkas funktionsduglighet det inte är möjligt att säkerställa tillräckligt genom att klarlägga tolkningen av bestämmelserna och beträffande vilka man borde fundera på att ändra lagstiftningen. I enlighet med rekommendationerna har miljöministeriet också bland annat tillsatt en strategisk samarbetsgrupp för avfallsbranschen som ska främja dialog och samarbete mellan olika aktörer. Utvärderingen av hur avfallslagen fungerar fortsätter under 2015 genom att man utreder särskilt problempunkter i anslutning till bestämmelserna om producentansvar.

Riitta Leinen, miljøråd, miljöministeriet

Markanvändnings- och bygglagen, styrning av etablering i planlösningar

RP 309/2010 rd — RSv 365/2010 rd

Miljöutskottet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i anknytning till utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar undersöker om det finns behov att mer exakt lagstifta om styrningen av etablering av andra funktioner med hänsyn till de riksomfattande områdesanvändningsmålens rättsliga status och granskar de praktiska aspekterna och utvecklingsbehoven i förfarandet för att fastställa landskapsplaner.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen på det allmänna planet ger akt på hur lagen påverkar servicenätet, tillgången till tjänster och konkurrensvillkoren i handeln, tar fram de datasystem som behövs och undersöker möjligheterna att tillgripa andra, framför allt ekonomiska, styrmedel för att bidra till måluppfyllelsen.

4. Riksdagen förutsätter att dels markanvändningen och byggandet, dels de riksomfattande målen för områdesanvändningen införlivas bättre i den parlamentariska styrningen, när lagstiftningen ses över. Enligt 5 och 6 § i lagen om utveckling av regionerna (1651/2009) är det landskapsförbunden som svarar för att utveckla regionerna. Markanvändnings- och bygglagen måste utvärderas och revideras med respekt för synpunkterna i landskapen och med särskild hänsyn till fastställelsen av landskapsplanerna. Planbestämmelserna och byggnormerna om stora köpcentra måste ta fasta på åtgärder för att bekämpa klimatförändringen, bland annat träbyggande.

2. Utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar blev klar i början av 2014. I samband med den har man granskat de frågor i anslutning till planeringssystemet för markanvändningen som framförts i uttalandet samt dragit slutsatser i anslutning till dem som ska beaktas när utredningen fortsätter, rutinerna utvecklas samt lagen och de riksomfattande målen för områdesanvändningen revideras. Dessutom har miljöministeriet utarbetat en utredning som blev klar i slutet av 2014 och där man har granskat hur förfarandet för att fastställa landskapsplaner fungerar, hur det kunde utvecklas samt alternativa förfaranden. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

3. Man följer upp verkställandet av lagen genom de erfarenheter man får av projektet och handeln har också tagits i beaktande när man utvecklat uppföljningssystemet.

men. På miljöförvaltningens webbplats har man samlat informationsmaterial som Finlands miljöcentral SYKE upprätthåller om utgångsmaterial som behövs i handelns utredningar, vid planering och konsekvensbedömning. På webbplatsen finns bl.a. områdesavgränsningar i fråga om tätorternas centrumområden, subcentrum och handelsområden utanför centrum, byggnaders våningsytor på handelsområden och centrumområden samt antalet arbetsplatser inom handeln. Miljöministeriet deltog också i forskningsprojektet Kaupan rakentamisen sääntely ja kaupan strategiat, som ingick i Tekes program Det hållbara samhället. Projektet studerade vilka förändringar det skett i regleringen av handeln i Finland och England och vilka verkningar dessa haft på marknadsstrukturen och konkurrensen. Ett centralt undersökningsobjekt var den förändringsprocess som ägt rum inom den offentliga sektorn när det gäller regleringen av handeln samt hur den privata sektorn reagerat på förändringen. Regeringen överlämnade till riksdagen en proposition (334/2014) med förslag till lagar om ändring av markanvändnings- och bygglagen. I propositionen inkluderas bland annat ett perspektiv om att främja en fungerande konkurrens inom näringslivet i markanvändnings- och bygglagens planläggningsbestämmelser. Målet med propositionen är att företagen ska anvisas ett tillräckligt antal etableringsplatser av tillräckligt hög kvalitet, vilket också gör det möjligt för nya aktörer att komma in på marknaden.

4. När det gäller regleringen av byggandet har bemyndigandena genom två lagändringar fått motsvara grundlagens krav. En ytterligare åtgärd inom utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar som vidtas är en översyn av hur författningsnivån för planläggningsregleringen överensstämmer med grundlagen. Till den hänför sig också en utvärdering av ställningen för de riksomfattande målen för områdesanvändningen i normhierarkin. Arbetet kopplas till de olika delreformerna av lagen och reformen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen som en genomgående granskning. Vid miljöministeriet har det gjorts en utredning där man har granskat alternativa sätt att fastställa landskapsplanerna och deras inverkan på plansystemets funktionsduglighet. Utredningen är ute på remiss, varefter man vidtar fortsatta åtgärder och vid behov ändrar lagstiftningen.

2 och 4: Timo Turunen, miljøråd, miljöministeriet

3: Pekka Normo, miljøråd, miljöministeriet

Planering och genomförande av havsvården

RP 323/2010 rd — RSv 297/2010 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 9.2.2011 att regeringen vidtar åtgärder för att havsförvaltningsplanerna integreras i görligaste mån för att undvika överlappningar och ser till att adekvata resurser avsätts för att planera och genomföra havsvården.

Statsrådet beslutade 24.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Finland utarbetar en havsförvaltningsplan i tre delar för sina havsvatten. Miljöministeriet ansvarar i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och kommunikationsministeriet för beredningen av den. Havsförvaltningsplanens första del, en preliminär analys av miljötillståndet i havet i dag och fastställelsen av målen för ett

gott tillstånd för de marina vatten, godkändes i statsrådet år 2012. Arbetet har utförts under ledning av Finlands miljöcentral i bred samverkan med miljöministeriets, kommunikationsministeriets och jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområden. Forskningsinstitut inom olika sektorer och andra instanser har också medverkat i arbetet. Beredningsarbetet har också integrerats tätt med arbetet att planera vattenvården. Dessutom ska Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) i Egentliga Finland i enlighet med lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (272/2011) och förordningen fungera som samordnande NTM-central för planering och genomförande av havsvården. Miljöministeriet har tillsatt både sakkunnig- och samarbetsgrupper för att säkerställa en tillräcklig integrering av havs- och vattenvården.

Den andra delen i havsvården, ett uppföljningsprogram, bereddes även det i bred samverkan mellan olika förvaltningsområden och forskningsinstitut och godkändes i augusti 2014. Den tredje delen i havsvården, det vill säga ett åtgärdsprogram, har beretts i en omfattande sammansättning och i samarbete med beredningen av åtgärdsprogrammet för vattenvården. Avsikten har varit att samordna särskilt åtgärderna för att minska den belastning som härrör från jorden och effekterna av skadliga ämnen så att i de åtgärder som vidtas på avrinningsområdet beaktas även sådana konsekvenser som syns i Östersjön. Åtgärdsprogrammet för havsvården färdigställs så att offentligt samråd inleds 15.1.2015 och ordnas delvis samtidigt med samrådet om vattenvården i oktober-mars 2014-15. Avsikten är att fatta beslut om åtgärdsprogrammet för havsvården i december 2015.

Av anslaget under moment 35.10.22 (Vissa utgifter för miljövård) riktades 300 000 euro i statsbudgeten för 2013 och 400 000 euro 2014 för att trygga planeringen och genomförandet av havsvården. Anslaget har använts bland annat för utredningar som planeringen av havsvården krävt.

Maria Laamanen, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Verkställande och uppföljning av lagen om energicertifikat för byggnader

RP 161/2012 rd — RSv 167/2012 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att miljöministeriet bevakar hur lagen verkställs, hur priset på energicertifikat utvecklas på marknaden och om prisnivån är skälig i förhållande till nyttan samt lämnar en utredning till utskottet om läget, om kompetensen hos de som upprättar certifikat och om kvaliteten på certifikaten inom en rimlig tid efter att lagen har trätt i kraft och med särskild hänsyn till möjligheten att granska praxis i fråga om småhus.

Priserna på energicertifikat för befintliga egnahemshus var hösten 2013 enligt uppgifter som insamlats hos dem som upprättar energicertifikat i medeltal 520 euro, varför prisnivån motsvarade de kostnader som uppskattades när lagen bereddes (500-700 euro). Enligt uppgifter som insamlats hos dem som upprättar energicertifikat hösten 2014 hade priserna på certifikat sjunkit och var nu i medeltal 325 euro. Genomsnittspriset låg alltså på en betydligt lägre nivå än den prisnivå som uppskattades när lagen bereddes.

I lagen föreskrivs om behörigheten hos dem som upprättar certifikat och hur den konstateras. De som konstaterar behörigheten konstaterar att de som upprättar certifikat har erforderlig utbildning eller sådan arbetserfarenhet som ersätter den samt godkänner eller underkänner det obligatoriska provet. Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet övervakar kvaliteten på certifikaten och den verksamhet som utövas av dem som upprättar certifikat. Tillsynen kommer att effektiviseras avsevärt när man i år tar i bruk det nya informationssystemet för byggnaders energicertifikat, som betjänar tillsynen.

Riitta Kimari, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Införlivande av Nahkiaissalo utvidgningsområde med Kolovesi nationalpark

RP 181/2012 rd — RSv 40/2013 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 16.4.2013 att regeringen i fråga om det 100 hektar stora området Nahkiaissalo utreder naturvärdena och andra omständigheter som hänför sig till utvidgningen av skyddet samt utifrån utredningen bedömer om det finns förutsättningar för att införliva området med Kolovesi nationalpark.

Regeringen beslutade 6.6.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Forststyrelsen gjorde 2013 en METSO-kartläggning av det 120 hektar stora utredningsområdet i Nahkiaissalo. I detta sammanhang insamlades eller noterades också annan naturinformation om området som tillsammans med uppgifterna från METSO-kartläggningen och skogsbruksuppgifterna används för att fastställa gränserna för det område som införlivas med nationalparken. Enligt uppgifterna finns det på utredningsområdet cirka 79 hektar som uppfyller villkoren för införlivande med nationalparken. Den slutliga avgränsningen har preciserats till 80 hektar. Statsrådet har genom ett beslut 4.12.2014 (Dnr 2280/422/2014) godkänt att Forststyrelsens grundkapital sänks till denna del. Forststyrelsen har med stöd av 22 § i naturvårdslagen (1096/1996) hos lantmäteriverket ansökt om fastighetsförrättning för införlivande av det aktuella området med Kolovesi nationalparks skyddsområdesfastighet som grundats genom lag (402/2013). Under en projektnyskiftesförrättning gällande Kolovesi nationalpark 11.12.2014 har Nahkiaissalo avstyckats och införlivats med Kolovesi nationalparksfastighet. I fråga om jaktarrangemangen iaktas de principer som konstaterats i regeringens proposition.

Nahkiaissalo har på ovan beskrivit sätt införlivats med Kolovesi nationalpark och i och med detta har de åtgärder som uttalandet förutsätter slutförts. Ministeriet föreslår att uppföljningen av uttalandet upphör.

Satu Sundberg, regeringsråd, miljöministeriet

Miljötillstånd och tillsyn

RP 214/2013 rd — RSv 67/2014 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att det finns tillräckliga resurser för en snabb behandling av miljötillstånd och att den skyndsamt genomför en reform som effektiviserar, förenklar och försnabbar miljötillståndsförfarandena och där systemet för sökande av ändring enligt miljöskyddslagen ses över genom en utredning av möjligheten att införa besvärstillstånd.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att närings-, trafik- och miljöcentralerna faktiskt använder intäkterna av tillsynsavgifterna till tillsyn utan att övriga tillsynsmedel minskas.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen så snabbt som möjligt sätter i kraft en förordning med närmare bestämmelser om en betydlig förändring i naturtillståndet enligt 13 § i miljöskyddslagen motsvarande myrar i klasserna 0-2 enligt naturtillståndsskalan i bilagan till det principbeslut som statsrådet godkände den 30 augusti 2012 avseende skyddet av myrmarker.

1. För behandlingen av ansökningar om miljötillstånd vid regionförvaltningsverken (statlig miljötillståndsmyndighet) har genom tilläggsbudgeten erhållits 700 000 euro för 2015. Beloppet motsvarar en arbetsinsats på sammanlagt 10 årsverken.

Statsrådet överlämnade den 20 november 2014 till riksdagen regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen och av marktäktslagen (RP 257/2014), som främjar en effektivisering av förfarandet med miljötillstånd. För närvarande inleds största delen av tillståndsärendena för att miljötillståndet och villkoren i det måste ses över med jämna mellanrum. I praktiken föreslås att det automatiska översynsförfarandet slopas och att det ersätts med tillsynsmyndighetens bedömning av huruvida tillståndet måste ändras. Det föreslås att bedömningen kopplas till den regelbundna tillsyn som utövas redan nu. Det föreslås också att behandlingen av väsentliga förändringar i verksamheten görs smidigare.

I propositionen föreslås dessutom att marktäktstillstånd enligt marktäktslagen och miljötillstånd enligt miljöskyddslagen slås samman, varvid tillstånd kan sökas med gemensam ansökan. Det föreslås att miljötillståndsförfarandet för djurstall förenklas genom att tröskeln för tillståndsplikt för djurstallar höjs.

Miljöministeriet har den 16 januari 2015 förlängt uppdraget för reformprojektet avseende miljöskyddslagen med en tredje fas, där man utreder möjligheterna att göra tillståndsbehandlingspraxisen ännu smidigare och höja tröskeln för tillståndsplikt i större utsträckning. Dessutom granskas förutsättningarna att föreskriva om de frågor som nu avgörs i tillståndsvillkoren i branschvisa statsrådsförordningar och att ersätta tillståndsförfarandena med ett registreringsförfarande.

En utvidning av förfarandet med besvärstillstånd till ärenden enligt miljöskyddslagen bedöms i samarbete med justitieministeriet före den 28 februari inom ramen för det projekt för smidigare miljöförfaranden som miljöministeriet tillsatt.

2. Statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer 2015 (1397/2014) trädde i kraft den 1 januari 2015. Där föreskrivs om storleken på avgifterna för tillsynsprestationer.

En text som motsvarar riksdagens uttalande har skrivits in i motiveringspromemorian och föredragningsdokumenten som gäller statsrådets förordning. Miljöministeriet har gjort arbets- och näringsministeriet uppmärksam på den vilja som uttrycks i riksdagens uttalande och följer i år att inkomsterna från tillsynen styrs oavkortade till de ansvarsområden i närings-, trafik- och miljöcentralerna som sköter tillsynen.

3. Statsrådets förordning om miljöskydd (713/2014) trädde i kraft den 10 september 2014. I 44 § bestäms om betydande förändring i myrens naturtillstånd.

I paragrafen föreskrivs närmare om när myrens naturtillstånd anses ha förändrats betydligt till följd av utdikning, varvid torvutvinning enligt 13 § 4 mom. i miljöskyddslagen trots 1 mom. i nämnda paragraf får förläggas till myren. Definitionen på betydande förändring i myrens naturtillstånd i 44 § i förordningen motsvarar klasserna 0–2 enligt naturtillståndsskalan i statsrådets principbeslut av den 30 augusti 2012 om hållbart och ansvarsfullt nyttjande och skydd av myr- och torvmarker. Lagens 13 § tillämpas således inte på myrar av klass 0–2 enligt naturtillståndsskalan och någon samordningsbedömning görs inte utan tillämpningsundantaget är kategoriskt.

Eftersom punkt 3 i uttalandet har genomförts i sin helhet genom miljöskyddslagen, kunde den aktuella punkten i uttalandet strykas (om det är möjligt att delvis stryka uttalandet på detta sätt).

Oili Rahnasto, regeringsråd, miljöministeriet

Ändring av energicertifikatets innehåll

RSk 18/2014 rd — MI 1/2014

Riksdagen har förkastat lagförslaget om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader i medborgarinitiativet.

Riksdagen har i sin skrivelse godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att ändra innehållet i energicertifikatet för småhus så att de blir lättare att förstå och för att undanröja de svårigheter med att jämföra energiprestandan för olika byggnader som beaktandet av energiformsfaktorer ger upphov till.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt går in för att ändra direktivet för byggnaders energiprestanda så att det blir frivilligt att göra upp energicertifikat för gamla egnahemshus.

1. Beredningsarbete för att ändra innehållet i energicertifikat för småhus har inletts hösten 2014 som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. För den fortsatta beredningen har miljöministeriet 2.12.2014 tillsatt en arbetsgrupp vars uppgift är att utreda alternativa sätt att genomföra uttalandet i fråga, bedöma alternativens genomförbarhet

och föreslå vilket alternativ som ska genomföras. Arbetsgruppen ska vara klar med sitt arbete 30.1.2015. Beredningen fortsätter utifrån arbetsgruppens arbete.

2. Bostads- och kulturminister Pia Viitanen sände 27.5.2014 ett brev till energikommissionär Günther Oettinger om ändring av direktivet om byggnaders energiprestanda så att det skulle bli frivilligt för gamla småhus. Ministern föreslog också att direktivet om byggnaders energiprestanda skulle ingå i kommissionens REFIT-program, varmed syftet är att se över hur regleringen fungerar och resultaten av den. Ministern tog emot kommissionär Oettingers svarbrev daterat 9.10.2014. I svaret hänvisas bland annat till direktivets syften. Samtidigt konstaterades att minister Viitanens iakttagelser beträffande REFIT-programmet fogas till beredningen av agendan för 2015 och offentliggörs i samband med programmet. Direktivet kommer i vilket fall som helst att evalueras före 2017 utifrån de erfarenheter som erhållits av det och den allmänna utvecklingen.

Riitta Kimari, lagstiftningsråd, miljöministeriet